Raport Anual
2016

Raiffeisen BANK

Principalii indicatori financiari

Situații financiare consolidate conform IFRS

	2016* EUR '000	2015* EUR '000	VARIAȚIE
CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE			
Venit net din dobânzi	247.642	237.268	4%
Venit net din comisioane	138.369	141.735	-2%
Profit din tranzacționare	66.969	64.909	3%
Cheltuieli administrative	-260.877	-272.109	-4%
Profit/(pierdere) înainte de impozitare	120.509	114.683	5%
Profit/(pierdere) după impozitare, dar înainte de câștigul net din vânzarea activității întrerupte	100.045	95.936	4%
Profitul net al exercițiului financiar	100.045	95.936	4%
Acțiuni ordinare	12.000	12.000	0%
Câștiguri pe acțiune (în EUR/acțiune)	8.337	7.995	4%
BILANȚ			
Credite și avansuri acordate băncilor (incluzând și plasamente la bănci)	120.272	251.717	-52%
Credite și avansuri acordate clienților	4.351.598	4.012.286	8%
Depozite de la bănci	128.386	138.597	-7%
Credite de la bănci	250.509	359.040	-30%
Depozite de la clienți	5.808.052	5.246.898	11%
Capitaluri proprii (inclusiv interese minoritare și profit)	720.950	709.602	2%
Total bilanț	7.368.400	6.959.119	6%
INFORMAȚII REGULATORII			
Active ponderate cu riscul, inclusiv riscul de piață	4.429.909	4.140.896	7%
Total fonduri proprii	734.878	764.506	-4%
Total cerințe fonduri proprii	354.393	331.272	7%
Rata de acoperire a excedentului	107,36%	130,78%	-23,4 PP
Rata capitalului de bază (Tier 1), inclusiv riscul de piață	13,15%	13,90%	-0,8 PP
Rata fondurilor proprii	16,59%	18,46%	-1,9 PP
INDICATORI DE PERFORMANȚĂ			
Rentabilitatea capitalurilor proprii (ROE) înainte de impozitare	16,85%	15,79%	1,1 PP
Rentabilitatea capitalurilor proprii (ROE) după impozitare	13,99%	13,21%	0,8 PP
Rata cost/venit	53,93%	60,32%	-6,4 PP
Rentabilitatea activelor (ROA) înainte de impozitare	1,68%	1,71%	0 PP
Rata risc/câștig	42,20%	27,40%	14,8 PP
RESURSE			
Număr de angajați	5.265	5.379	-2%
Unități bancare	478	510	-6%

*Conversie informativă, neauditată

Cuprins

Principalii indicatori financiari 002

Cuvânt înainte și prezentarea Grupului 004

Cuvânt înainte 005

Conducerea Raiffeisen Bank și structura organizației 007

Guvernanța corporativă 008

Raportul Consiliului de Supraveghere 015

Scurtă prezentare a Raiffeisen Bank International 016

Repere 017

Principalele realizări din 2016 018

Responsabilitate corporativă 022

Investiții comunitare sustenabile 023

Raportul Conducerii 029

Climatul economic 030

Evoluții la nivelul sistemului bancar 032

Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România 034

Resurse Umane 038

Managementul riscului 041

Raportul Diviziilor 043

Corporate Banking 044

Retail Banking 045

Trezorerie și Piețe de capital 047

Participații 052

Situații financiare consolidate și separate 053

Declarația privind responsabilitatea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate 054

Raportul auditorului independent 055

Situația consolidată și separată a rezultatului global 060

Situația consolidată și separată a poziției financiare 061

Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii 062

Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie 063

Note la situațiile financiare consolidate și separate 065

Adrese și persoane de contact 173

Adrese – Grupul Raiffeisen Bank International 174

Adrese – Grupul Raiffeisen în România 177

Echipa de proiect 182

Cuvânt înainte și prezentarea Grupului

Cuvânt înainte 005
Conducerea Raiffeisen Bank și structura organizației 007
Guvernanța corporativă 008
Raportul Consiliului de Supraveghere 015
Scurtă prezentare a Raiffeisen Bank International 016

STEVEN VAN GRONINGEN

Declarat *„Cel mai admirat bancher din România”* la Gala CEO Awards 2016 organizată de revista Business Magazin, Steven van Groningen este mândru de realizările echipei Raiffeisen Bank în anul 2016. De altfel, și acestea au fost recunoscute de mediul de afaceri și de presă, Raiffeisen Bank primind titlul de *„banca anului 2016 în România”* oferit de „The Banker”, revistă deținută de Financial Times. *„Sunt bucuros că am primit această distincție”,* spunea cu acest prilej Steven van Groningen, *„mai ales că 2016 nu a fost un an simplu pentru băncile din România. Am avut parte de inițiative și schimbări legislative care au pus presiune și au însemnat schimbări de strategie într-un timp foarte scurt, cu un impact destul de mare. A fost încă o probă de maturitate și de soliditate finaciară pe care am trecut-o.”*

© Vali Mirea, Revista Biz

Cuvânt înainte

Anul 2016 a fost unul bun din punct de vedere macroeconomic pentru România, care a încheiat anul cu o creștere PIB de 4,8%. Deși în mare măsură bazată pe creșterea consumului, aceasta a influențat pozitiv în ansamblu și activitatea economică a clienților noștri.

În acest context, Raiffeisen Bank a acordat credite noi în valoare de circa 2,5 miliarde de euro echivalent, astfel că portofoliul nostru de credite a crescut cu 10% față de sfârșitul anului precedent. Circa o treime din aceste credite noi au fost acordate populației, care a beneficiat de creșterea salariului mediu net în economie.

Finanțarea întreprinderilor mici și mijlocii a rămas o prioritate pentru noi: în acest segment, creditele noi pentru investiții și finanțarea capitalului de lucru au crescut cu 12% față de anul precedent, susținute și de linii de finanțare dedicate IMM-urilor, acordate în parteneriat cu European Investment Fund (EIF). În segmentul companiilor medii și mari, creditele noi s-au dublat față de anul precedent, în primul rând datorită dezvoltării sectorului companiilor medii, dar și în contextul participării la câteva credite sindicalizate mari. Consider că este important să susținem investițiile din economia românească, astfel încât creșterea economică, în prezent bazată mai ales pe consum, să devină una mai sustenabilă.

Depozitele de la clienți au înregistrat din nou o creștere consistentă (+11% în 2016), deși nivelul dobânzilor este unul foarte scăzut. Un puternic stimulent a fost dat de conturile curente retail (+30%), ceea ce confirmă încrederea clienților noștri în Raiffeisen Bank.

Abordarea noastră echilibrată în managementul activelor a convins mai mulți clienți din segmentele Premium să ne încredințeze administrarea portofoliilor lor de investiții, iar creșterea cu 12% a numărului de clienți din acest segment confirmă aprecierea de care ne bucurăm din partea lor. Calitatea serviciilor noastre de private banking a fost recunoscută și de publicațiile internaționale de specialitate: Raiffeisen Bank a fost desemnată „Cea mai bună bancă de private banking" din România în 2016 de către Euromoney.

Am continuat să simplificăm produsele noastre, în special cele pentru populație, pe baza experienței pe care o avem și a preferințelor clienților. Astfel, am schimbat total oferta noastră de pachete de cont curent, încât clienții să poată beneficia de cele mai utilizate tipuri de tranzacții la un preț ușor de înțeles și total transparent.

Calitatea portofoliului nostru de credite a continuat să fie mai bună decât media sistemului bancar, cu o rată a creditelor neperformante de 8,3% (media sistemului a fost de 9,5%); comportamentul de plată al clienților noștri a fost unul disciplinat, atât în segmentul de retail, cât și în cel de corporate. La bază au stat în principal creșterea veniturilor, ratele de dobândă scăzute în piață și, de asemenea, îmbunătățirea generală a mediului economic pentru companii, ceea ce s-a tradus și în scăderea numărului de insolvențe.

În 2016 a trebuit să absorbim însă și impactul negativ al unor inițiative legislative. Legislativul a adoptat, din păcate fără un studiu de impact, Legea 77/2016, cunoscută și ca „legea dării în plată", care a intrat în vigoare în luna mai 2016. Aceasta a fost urmată de o altă inițiativă, numită „legea conversiei", de asemenea aprobată de Parlamentul României. Curtea Constituțională, sesizată de bănci, în primul caz, și de Guvern, în cel de-al doilea, a reechilibrat, într-o oarecare măsură, situația, prin interpretarea pe care a dat-o aplicării acestor legi. Totuși, am fost nevoiți să provizionăm în 2016 circa 27 milioane de euro în contul efectelor negative, în primul rând ale legii dării în plată. Rezultatul financiar al anului 2016 a fost în schimb influențat pozitiv de veniturile din vânzarea participațiilor la Visa Europe Limited către Visa Inc. (21 milioane euro). În ansamblu, un profit net similar cu cel al anului precedent.

Și în 2016 am pus accent pe digitalizare, iar clienții au îmbrățișat abordarea noastră. Anul trecut, circa 280.000 de clienți au fost activi pe canalele digitale ale Băncii, cu 25% mai mulți decât în 2015. Tot de anul trecut, clienții noștri își pot deschide contul sau pot aplica pentru un credit pe site-ul Băncii, www.raiffeisen.ro. Am continuat să investim în rețeaua de bancomate multifuncționale, care au ajuns la sfârșitul anului la 141, față de 39 în 2015. Clienții noștri au făcut 89% din plăți electronic, cu 3 puncte procentuale mai mult decât anul precedent.

Pentru toate aceste realizări, mulțumesc echipei Raiffeisen Bank pentru perseverență, creativitate și responsabilitate, clienților noștri pentru încredere și ideile bune care ne ajută să ne îmbunătățim serviciile, iar acționarilor pentru angajamentul pe termen lung pe piața românească. Participarea tuturor la efortul de a face o bancă mai bună în fiecare zi îmi dau încredere și pentru 2017, anul în care împlinim 20 de ani în România.

Steven van Groningen,
Președinte și CEO Raiffeisen Bank

Conducerea Raiffeisen Bank

COMPONENȚA CONSILIULUI DE SUPRAVEGHERE LA 31 MARTIE 2017

Karl Sevelda* – PREȘEDINTE
Martin Gruell – VICEPREȘEDINTE
Johann Strobl – MEMBRU
Peter Lennkh – MEMBRU
Klemens Breuer – MEMBRU
Andreas Gschwenter – MEMBRU
Ileana-Anca Ioan – MEMBRU INDEPENDENT
Ana Maria Mihăescu – MEMBRU INDEPENDENT

*Karl Sevelda și-a înaintat demisia începând cu data de 24 aprilie 2017.

COMPONENȚA DIRECTORATULUI LA 31 MARTIE 2017

Steven van Groningen – PREȘEDINTE ȘI CEO
James D. Stewart, Jr. – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA TREZORERIE ȘI PIEȚE DE CAPITAL
Vladimir Kalinov – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA RETAIL
Cristian Sporiș – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA CORPORAȚII
Mircea Busuioceanu – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA RISC
Bogdan Popa* – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA OPERAȚIUNI ȘI IT
Mihail Ion* – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA CONTROL FINANCIAR ȘI CONTABILITATE

* În curs de aprobare de către Banca Națională a României.

STRUCTURA RAIFFEISEN BANK LA 31 MARTIE 2017

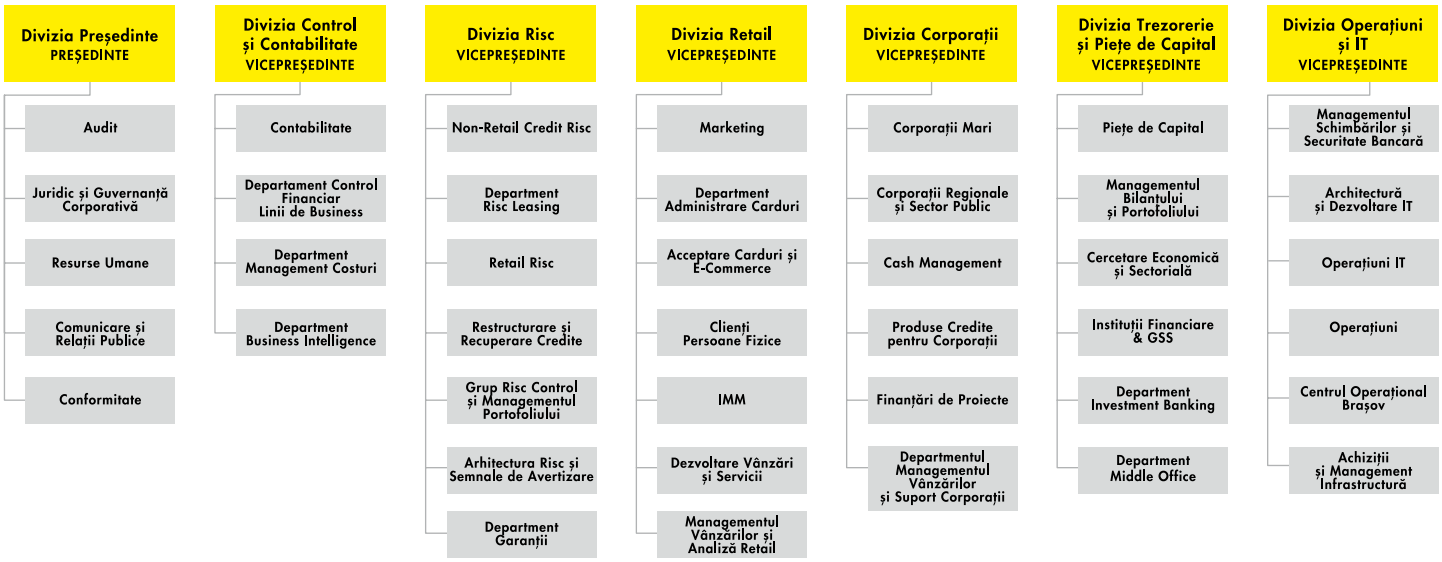

Guvernanța corporativă reprezintă setul de principii și mecanisme în baza cărora managementul companiei își exercită prerogativele de conducere și control, cu scopul de a-și atinge obiectivele propuse prin implementarea strategiei adoptate, având în permanență o conduită corectă față de clienți, contrapartide, acționari, investitori sau autorități de supraveghere.

Raiffeisen Bank S.A. (Banca) acordă o importanță majoră managementului responsabil și transparent, având ca scop informarea corectă și menținerea încrederii părților cointeresate (nu doar a participanților la piața de capital). Astfel, Banca aplică principiile definite în Codul de Guvernanță Corporativă (CGC) al Bursei de Valori București (BVB), care poate fi găsit pe pagina de internet a Bursei – www.bvb.ro.

Elementele relevante pe care Raiffeisen Bank S.A. le are încă în lucru și care ar constitui deviații de la prevederile Declarației de guvernanță corporativă sunt următoarele:
• Realizarea unei evaluări a Consiliului de Supraveghere de către Comitetul de Nominalizare, conform prevederilor art. A.8. din CGC;
• Definirea unei politici privind distribuția anuală de dividende și publicarea acesteia pe site-ul Băncii, conform prevederilor art. D.2. din CGC;
• Definirea unei politici privind previziunile și publicarea acesteia pe site-ul Băncii, conform prevederilor art. D.3. din CGC.
Aceste cerințe din Declarația de guvernanță corporativă vor fi îndeplinite în prima jumătate a anului 2017.

ADUNAREA GENERALĂ A ACȚIONARILOR

Adunarea Generală a Acționarilor (AGA) este autoritatea supremă a Băncii. Adunarea Generală a Acționarilor poate fi Ordinară sau Extraordinară. În conformitate cu prevederile Actului Constitutiv al Băncii și ale legislației în vigoare, Adunările Generale ale Acționarilor au o serie de competențe principale.

Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor are următoarele competențe principale:

• Să discute, să aprobe sau să modifice situațiile financiare anuale ale Băncii, după analiza raportului Directoratului și al Consiliului de Supraveghere, precum și a raportului și a opiniei auditorului financiar și să stabilească dividendele, dacă este cazul;
• Să aleagă membrii Consiliului de Supraveghere și auditorul financiar;
• Să revoce membrii Consiliului de Supraveghere și auditorul financiar oricând va considera necesar;
• Să stabilească remunerația membrilor Consiliului de Supraveghere, precum și principiile și limitele generale cu privire la remunerația suplimentară a membrilor Consiliului de Supraveghere, precum și principiile și limitele generale cu privire la remunerația membrilor Directoratului.
• Să se pronunțe asupra gestiunii membrilor Directoratului, să îi descarce de gestiune și să îi acționeze în justiție, dacă consideră necesar;
• Să stabilească bugetul de venituri și cheltuieli și planul de afaceri pentru următorul an fiscal.

Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor are următoarele competențe principale:

• Schimbarea formei juridice a Băncii;
• Fuziunea Băncii cu alte societăți;
• Dizolvarea sau divizarea Băncii;
• Emisiunea de obligațiuni sau conversia unor astfel de obligațiuni dintr-o categorie în alta sau în acțiuni;
• Orice modificare a Actului Constitutiv al Băncii.

Desfășurarea Adunărilor Generale ale Acționarilor, precum și drepturile și obligațiile acționarilor sunt reglementate prin Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.

STRUCTURI DE ADMINISTRARE

Administrarea Raiffeisen Bank S.A. este realizată într-un sistem dualist format din Directorat și Consiliul de Supraveghere. Sistemul dualist permite segregarea responsabilităților de conducere a unei societăți comerciale — îndeplinite de Directorat — de responsabilitățile de control/supraveghere care sunt îndeplinite de Consiliul de Supraveghere.
Sistemul dualist asigură eficientizarea procesului de luare a deciziilor operative, întărind totodată controlul asupra factorilor de decizie.

CONSILIUL DE SUPRAVEGHERE

Consiliul de Supraveghere exercită un control permanent asupra activității curente de conducere a Băncii realizate de către Directorat. Consiliul de Supraveghere este format din 8 membri, numiți de Adunarea Generală a Acționarilor prin mandate de 4 ani, cu posibilitatea de a fi realeși pentru perioade suplimentare.

La 31.12.2016, structura Consiliului de Supraveghere și pregătirea profesională a membrilor săi erau următoarele:

Karl Sevelda – președinte
Doctorat în economie la Universitatea de Economie și Administrarea Afacerilor din Viena, Austria

Martin Gruell – vicepreședinte
Absolvent al Universității de Economie și Administrarea Afacerilor din Viena, Austria

Johann Strobl – Doctorat în economie la Universitatea de Economie și Administrarea Afacerilor din Viena, Austria

Peter Lennkh – membru
Masterat în economie și administrarea afacerilor la Universitatea de Economie și Administrarea Afacerilor din Viena, Austria

Klemens Breuer – membru
Diploma Kaufmann (echivalenta MBA în Germania) la Facultatea de Științe Economice, Universitatea Aachen, Germania

Andreas Gschwenter – membru
MBA la Universitatea din Innsbruck, Austria

Ileana-Anca Ioan – membru independent
Absolventă a Programului MBA Româno-Canadiană și a Facultății de Automatică a Institutului Politehnic București; absolventă a Facultății de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice București

Ana Maria Mihăescu – membru independent*
Absolventă a Facultății de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice București

*Numită de AGA pe 14.09.2016 și aprobată de BNR pe 19.01.2017 ca membru independent

Principalele competențe ale Consiliului de Supraveghere sunt următoarele:

- Stabilirea numărului exact de membri ai Directoratului, precum și a competențelor acestora;
- Numirea și revocarea membrilor Directoratului;
- Verificarea conformității cu legea, cu actul constitutiv și cu hotărârile Adunării Generale, a operațiunilor de conducere a Băncii;
- Prezentarea, cel puțin o dată pe an, către Adunarea Generală a Acționarilor, a unui raport cu privire la activitatea de supraveghere desfășurată;
- Convocarea Adunării Generale a Acționarilor în situații excepționale, când interesul Băncii o cere;
- Înființarea de comitete consultative prevăzute de lege, dar nu numai, așa cum acestea vor fi considerate necesare în vederea desfășurării activităților Băncii. Comitetele vor fi alcătuite din membri ai Consiliului de Supraveghere.

În cursul anului 2016, au avut loc 4 ședințe ale Consiliului de Supraveghere, deciziile Consiliului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, a fost luat un număr de 15 decizii prin ordine de lucru.

Consiliul de Supraveghere a înființat un număr de 5 comitete din rândul membrilor săi, și anume: Comitetul de Audit, Comitetul de Nominalizare, Comitetul de Remunerare, Comitetul Executiv de Credite și Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere.

Cele 5 comitete înființate de Consiliul de Supraveghere

Comitetul de Audit
Comitetul de Audit contribuie la îmbunătățirea activității și a controlului intern ale Raiffeisen Bank S.A., acordă sprijin Directoratului în îndeplinirea atribuțiilor acestuia, acționează ca o interfață între Bancă și auditorul financiar și menține o relație transparentă cu acționarii Băncii. De asemenea, acesta aprobă regulamentul de audit intern și resursele necesare pentru activitatea de audit și este informat sistematic cu privire la activitatea de audit intern desfășurată de Direcția Audit, analizează sinteza rapoartelor de audit întocmite de aceasta și informează Directoratul despre luarea deciziilor potrivite cu privire la recomandările de audit intern emise de către Direcția Audit. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Audit este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Anca Ioan – președinte;
Martin Gruell – membru;
Klemens Breuer – membru.

În cursul anului 2016, au avut loc 4 ședințe ale Comitetului de Audit, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, a fost luată o decizie prin ordine de lucru.

Comitetul de Nominalizare
Comitetul de Nominalizare identifică și recomandă Consiliului de Supraveghere sau Adunării Generale a Acționarilor Raiffeisen Bank să aprobe candidații pentru ocuparea posturilor vacante din cadrul Directoratului, respectiv al Consiliului de Supraveghere și evaluează periodic cunoștințele, competențele și experiența fiecărui membru al Consiliului de Supraveghere și Directoratului, precum și al Consiliului de Supraveghere și Directoratului în ansamblul lor, și raportează Consiliului de Supraveghere și Directoratului în mod corespunzător. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Nominalizare este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Karl Sevelda – președinte;
Martin Gruell – membru;
Ileana-Anca Ioan – membru.

În cursul anului 2016, au avut loc 2 ședințe ale Comitetului de Nominalizare, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți.

Comitetul de Remunerare
Comitetul de Remunerare acordă asistență Consiliului de Supraveghere în ceea ce privește remunerarea, în particular a membrilor Directoratului și ai Consiliului de Supraveghere, în conformitate cu principiile și limitele aprobate de Adunarea Generală a Acționarilor și având în vedere interesele pe termen lung ale acționarilor, investitorilor și ale altor deținători de interese în Bancă. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Remunerare este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Karl Sevelda – președinte;
Martin Gruell – membru;
Ileana-Anca Ioan – membru.

În cursul anului 2016, a avut loc o ședința a Comitetului de Remunerare, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, au fost luate 4 decizii prin ordine de lucru.

Comitetul Executiv de Credite
Comitetul Executiv de Credite este împuternicit să aprobe acordarea creditelor, inclusiv a liniilor de credit și a datoriilor contingente/extrabilanțiere către un singur debitor (sau către unul sau mai mulți debitori ai unei „entități economice") și ia decizii privind riscul de țară, care necesită aprobarea Consiliului de Supraveghere, conform statutului Comitetului de Credite aprobat de Consiliul de Supraveghere. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul Executiv de Credite este format din 2 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Johann Strobl – președinte;
Peter Lennkh – membru.

În cursul anului 2016, Comitetul Executiv de Credite a luat 68 de hotărâri cu unanimitate de voturi ale membrilor săi.

Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere
Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere oferă consultanță Consiliului de Supraveghere și Directoratului cu privire la strategia și apetitul de risc al Băncii și asistă Consiliul de Supraveghere și Directoratul la supravegherea implementării respectivei strategii. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Johann Strobl – președinte;
Karl Sevelda – membru;
Peter Lennkh – membru.

În cursul anului 2016 a avut loc o ședință a Comitetului de Risc al Consiliului de Supraveghere, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, au fost luate două decizii prin ordine de lucru.

DIRECTORATUL
Directoratul asigură conducerea activității curente a Băncii și este format din 7 membri numiți de Consiliul de Supraveghere pentru mandate de până la 4 ani, cu posibilitatea de a fi realeși pentru perioade suplimentare.

La 31.12.2016, structura Directoratului și pregătirea profesională a membrilor săi erau următoarele:

Steven van Groningen – președinte
Masterat în dreptul afacerilor, Universitatea din Leiden, Olanda

James Daniel Stewart, Jr. – vicepreședinte
Absolvent de finanțe și relații externe al Universității Lehigh-Bethlehem, BA SUA

Carl Rossey* – vicepreședinte
Absolvent al programul MBA ENSEAD Fontainbleau, Franța și masterat în management industrial, Vlerick-Gent, Belgia

Vladimir Kalinov – vicepreședinte
Absolvent al Institutului de Marketing și Management, New Delhi și al Facultății de Comerț din cadrul Universității New Delhi, India

Cristian Sporiș – vicepreședinte
Absolvent al Facultății de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de valori, Academia de Studii Economice, București

Mircea Busuioceanu – vicepreședinte
Absolvent al programului Executive MBA, Universitatea din Sheffield și al Facultății de Finanțe, Bănci și Contabilitate, Academia de Studii Economice, București

Bogdan Popa – vicepreședinte
Masterat în Management Financiar Bancar, Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași

* A demisionat începând cu data de 01.03.2017.

Principalele competențe ale Directoratului sunt următoarele:

- Directoratul are toate prerogativele de administrare, de dispoziție și de autorizare a tuturor tranzacțiilor din sfera de activitate a Băncii și are responsabilități pe linia monitorizării funcționării adecvate și eficiente a sistemului de control intern, cu excepția prerogativelor date de lege sau de regulamentele interne ale Băncii în competență exclusivă a Consiliului de Supraveghere și/sau a Adunării Generale a Acționarilor;
- Să ia măsuri pentru adoptarea tuturor hotărârilor legate de implementarea prevederilor planului de activitate și ale bugetului Băncii;
- Să aprobe înființarea comitetelor prevăzute de lege și a altor comitete din subordinea sa, precum și Regulamentul de Organizare și Funcționare;
- Să aprobe organigrama Băncii și structura internă a direcțiilor;
- Să aprobe numărul de angajați și nivelul salarizării personalului Băncii;
- Să elaboreaze și să supună aprobării Consiliului de Supraveghere trimestrial un raport scris privind conducerea Băncii, activitatea acesteia și evoluția potențială, precum și informații cu privire la orice alte probleme care ar putea avea influență semnificativă asupra Băncii;
- Să pună la dispoziția Consiliului de Supraveghere situațiile financiare anuale și raportul de activitate de îndată ce acestea au fost elaborate, împreună cu propriile propuneri pentru distribuția profitului, înainte de a supune propunerea respectivă aprobării Adunării Generale a Acționarilor.

Directoratul a înființat un număr de 9 comitete, și anume: Comitetul pentru Active și Pasive, Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative, Comitetul de Credite, Comitetul de Credite Problematice, Comitetul de Credite Persoane Fizice, Comitetul pentru Portofoliul de Proiecte, Comitetul de Norme și Proceduri, Consiliul de Securitate și Comitetul de Investiții.

De menționat este faptul că Directoratul a delegat o serie de competențe, după cum urmează:

Către *Comitetul de Credite* – implementarea politicilor de creditare în limita competențelor acordate și administrarea riscului de credit;

Către *Comitetul de Risc* – supravegherea implementării și respectării „Principiilor generale de gestionare a riscului" în Raiffeisen Bank S.A., cu excepția riscului de lichiditate și a riscului de piață (delegate la Comitetul pentru Active și Pasive) și a riscului de creditare (delegat la Comitetul de Credite);

Către *Comitetul pentru Active și Pasive* – gestionarea bilanțului Băncii și formularea politicii financiare generale a Raiffeisen Bank S.A.; monitorizarea și stabilirea limitelor riscului de lichiditate și de piață; aprobarea strategiei de prețuri (dobânzi, comisioane și taxe);

Către *Comitetul de Norme și Proceduri* – aprobarea normelor și procedurilor ce urmează a fi aplicate în cadrul Băncii.

În cursul anului 2016, au avut loc 43 de ședințe ale Directoratului, deciziile Directoratului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, a fost luat un număr de 8 decizii prin ordine de lucru.

Cele 9 comitete înființate de Directorat

Comitetul pentru Active și Pasive (ALCO)
ALCO gestionează bilanțul Raiffeisen Bank S.A. în mod proactiv și formulează politica generală de finanțare a Băncii. Acesta monitorizează și stabilește limite pentru riscurile de lichiditate și de piață, analizează politica de prețuri și aprobă prețurile pentru toate produsele standard oferite de Bancă (rate de dobândă, taxe și comisioane).

Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative (CARS)
CARS aprobă cadrul de risc al Raiffeisen Bank S.A. și se asigură, pe baza politicilor, standardelor și metodelor de gestionare a riscului corespunzătoare, că riscurile sunt controlate pentru a se încadra și a se menține în limitele definite. Fiind responsabil de supravegherea implementării politicilor, standardelor și metodelor, CARS se asigură că riscurile sunt prevenite sau că, în cazul în care acestea se materializează, impactul lor este controlat. Mai mult, prin raportarea planificată a cazurilor de pierdere, CARS se asigură că implementarea gestionării corecte a riscului este monitorizată.

Comitetul de Credite (CC)
Comitetul de Credite este autorizat să revizuiască și să decidă cu privire la toate expunerile de limite suplimentare față de competențele de aprobare individuale existente și este responsabil de respectarea regulilor și regulamentelor, așa cum sunt menționate în manualul de credite și procedurile de creditare aprobate ale Băncii.

Comitetul de Credite Problematice (PLC)
Comitetul de Credite Problematice este înființat și funcționează ca organ de decizie privind expunerile problematice și are autoritatea să aprobe primele aplicații imediat după transferul către Direcția Restructurare și Recuperare Credite, aplicații pentru strategii de restructurare/recuperare, revizii de credit, ștergeri de creanțe, constituire și eliberare de provizioane (IFRS) pentru toate tipurile de clienți.

Comitetul de Credite Persoane Fizice
Comitetul de Credite Persoane Fizice are autoritatea de a analiza și decide asupra cererilor de credite și solicitărilor post-disbursare non-standard ale clienților persoane fizice. Comitetul de Credite Persoane Fizice este structurat pe două niveluri distincte de decizie.

Comitetul pentru Portofoliul de Proiecte
Comitetul pentru Portofoliul de Proiecte este organul de decizie care revizuiește performanța portofoliului de proiecte existent, examinează și selectează proiecte noi, prioritizează proiectele selectate, examinează viabilitatea portofoliului de proiecte pe baza strategiei Băncii și reconfigurează portofoliul de proiecte.

Comitetul de Norme și Proceduri
Comitetul de Norme și Proceduri aprobă normele, procedurile și alte reglementări în cadrul Băncii și se asigură că acestea sunt în conformitate cu cerințele operaționale și compatibile cu celelalte reglementări interne și externe.

Consiliul de Securitate
Consiliul de Securitate propune Directoratului strategia de securitate, decide politicile de securitate și confirmă angajamentul conducerii de a acorda o susținere activă securității din cadrul organizației.

Comitetul de Investiții
Comitetul de Investiții are ca scop susținerea activității „Servicii de Consultanță de Investiții" oferite clienților persoane fizice din segmentul clienți de top. Aceasta presupune, printre altele, formularea, validarea și revizuirea strategiilor de investiții pentru acest segment.

CONFLICTE DE INTERESE

Atât Directoratului, cât și Consiliului de Supraveghere Raiffeisen Bank S.A. li se cere, prin reglementările interne incidente, să declare orice conflict de interese potențial.

Prin urmare, membrii Directoratului trebuie să declare Consiliului de Supraveghere toate interesele personale semnificative pentru tranzacțiile care implică atât Banca, cât și companiile din grup, precum și orice alte conflicte de interese.
De asemenea, ei trebuie să-i informeze și pe ceilalți membri ai Directoratului. Membrii Directoratului care ocupă funcții manageriale și în cadrul altor companii trebuie să asigure un echilibru corect între interesele companiilor în chestiune.

Membrii Consiliului de Supraveghere trebuie să raporteze imediat Președintelui Consiliului de Supraveghere toate conflictele de interese potențiale. În eventualitatea în care Președintele însuși se confruntă cu un conflict de interese, el trebuie să-l raporteze imediat Vicepreședintelui său.

Contractele companiei încheiate cu membrii Consiliului de Supraveghere care-i obligă pe aceștia să presteze un serviciu în favoarea companiei sau a unei subsidiare, în afara obligațiilor ce le revin ca membri ai Consiliului de Supraveghere, în schimbul unei compensații deloc nesemnificative, necesită aprobarea Consiliului de Supraveghere. Aceasta se aplică și contractelor cu companii în care un membru al Consiliului de Supraveghere are un interes financiar semnificativ.

PRACTICI DE REMUNERARE ȘI SELECTARE ȘI ELEMENTE DE DIVERSITATE

Sistemul de remunerare al Raiffeisen Bank S.A. promovează un management corect și eficient al riscului și nu încurajează asumarea de riscuri ce depășesc nivelurile tolerate. Acesta este în linie cu strategia de business, obiectivele, valorile și interesele pe termen lung ale Băncii și ale Grupului RBI (Raiffeisen Bank International) și încorporează măsuri pentru evitarea conflictului de interese.

Politicile de remunerare ale Raiffeisen Bank S.A. sunt aprobate de către Consiliul de Supravegere al Băncii, prin Comitetul de Remunerare.

Sistemul de compensare în Raiffeisen Bank S.A. este guvernat de următoarele principii:

1. Sistemul de compensare sprijină strategia de business și obiectivele pe termen lung ale companiei, interesele și valorile, prin utilizarea setului de indicatori de performanță al RBI și a competențelor culturale cheie.

2. Principiile de compensare încorporează măsuri pentru evitarea conflictului de interese.

3. Politica și principiile de compensare sunt în concordanță și promovează practici solide și eficiente de management al riscului și evită plata variabilă pentru asumarea riscului ce depășește nivelul tolerat pentru instituție, prin indicatori de performanță și management de procese (ex: procesul de management al performanței, comitete de risc).

4. Compensarea este bazată pe o structură funcțională și este legată de performanță.
În plus, reguli speciale se aplică pentru personalul a cărui activitate profesională are un impact material asupra profilului de risc.

5. Compensarea este competitivă, sustenabilă și rezonabilă și este definită în acord cu valoarea relativă muncii, pieței și practicii.

6. Compensarea fixă este principial definită în acord cu condițiile pieței.

7. Structura compensării (proporția plății variabile relativ la compensarea fixă) este echilibrată, ceea ce permite fiecărui angajat un nivel adecvat al remunerației, bazat pe salariul fix.

8. Toate programele de plată variabilă includ niveluri minime de performanță și praguri maxime de plată.

9. Performanța individuală este produsul rezultatelor obținute și al comportamentelor/competențelor bazate pe măsuri cantitative și calitative și este evaluată în cadrul procesului de evaluare a performanței și luând în considerare criterii financiare și non-financiare.

10. Personalul angajat în funcții de control este compensat independent de unitatea de business pe care o supervizează, are autoritatea adecvată, iar remunerația acestor angajați este determinată pe baza realizării obiectivelor proprii, neținând cont de rezultatele zonei pe care o monitorizează. Structura de remunerație fixă și variabilă trebuie să fie în favoarea remunerației fixe.

Dacă unui angajat i se acordă compensare variabilă, aceasta se face pentru performanța măsurată. Performanța se traduce în rezultate și comportamente: „ce" și „cum", conform sistemului de management al performanței. Așadar, toate schemele de compensare variabilă sunt legate de managementul performanței sau un sistem comparativ de setare a țintelor.

Măsurarea performanței pentru angajații din funcții de control (ex: risc, audit, conformitate) reflectă cerințele specifice acestor funcții. Compensarea angajaților din funcțiile de control este în acord cu atingerea obiectivelor legate de funcțiunile respective și într-o manieră independentă de ariile de business pe care le supraveghează, dar proporțional cu rolul acestora în Bancă.

În Raiffeisen Bank S.A., politica de recrutare pentru selectarea membrilor structurii de conducere stabilește criteriile și procedura conform cărora trebuie evaluată compatibilitatea celor propuși/numiți ca membri ai organului de conducere, dar și criteriile de evaluare a celor care ocupă funcții-cheie.

Politica privind calificarea și experiența (Fit & Proper) din Raiffeisen Bank S.A. stabilește procedurile interne aplicabile și criteriile pentru evaluarea compatibilității, în concordanță cu prevederile legale locale (Regulamentul BNR nr. 5/2013 cu privire la cerințe de prudențialitate ale instituțiilor de credit, Regulamentul BNR nr. 6/2008 privind începerea activității și modificările în situația instituțiilor de credit, persoane juridice române și a sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe).

De asemenea, politica definește măsurile ce trebuie aplicate în situațiile în care aceste persoane nu sunt compatibile pentru pozițiile în cauză și cum se asigură compatibilitatea permanentă.

Întrucât atât îndrumarul EBA, cât și Regulamentul BNR nr. 5/2013 cuprind mențiuni cu privire la importanța diversității la nivelul conducerii superioare, în plus față de setul standard de criterii de compatibilitate reglementat prin politica privind calificarea și experiența, suntem conștienți că diferențele de gen, culturale, de educație și experiență ale membrilor conducerii superioare nu pot decât să adauge mai multă valoare organizației noastre.

Având în vedere structura actuală a organului de conducere, facem precizarea că principiul diversității din punct de vedere al genului a fost pus în aplicare prin numirea doamnelor Ileana-Anca Ioan și Ana Maria Mihăescu în cadrul Consiliului de Supraveghere al Raiffeisen Bank S.A.

Raportul Consiliului de Supraveghere

Karl Sevelda, CEO
Raiffeisen Bank International

Doamnelor și domnilor,

Exercițiul financiar 2016 a fost dominat de două aspecte-cheie: în primul rând, de mediul economic, care a rămas dificil datorită nivelului foarte scăzut al ratei dobânzii și presiunilor politice și de reglementare continue; în al doilea rând, de începutul procesului de evaluare a unei fuziuni între RBI și RZB.

Cerințele de capitalizare pentru bănci au crescut considerabil ca urmare a crizei financiare din 2008 și multe autorități naționale și internaționale au înăsprit reglementările. În februarie 2015 am început aplicarea unui program de transformare, conceput pentru a consolida baza de capital – acesta viza o rată a fondurilor proprii de nivel 1 (CET 1) de cel puțin 12%, o reducere a complexității și o diminuare substanțială a costurilor. RBI și-a atins ținta înainte de termen, înregistrând o rată CET1 de 13,6% la 31 decembrie 2016.

În urma unei etape de evaluare ample, la 5 octombrie 2016, consiliile de administrație și de supraveghere ale RBI și RZB au adoptat, în principiu, o rezoluție pentru fuziunea RBI și RZB. Adunarea generală extraordinară a RBI a aprobat fuziunea cu RZB, cu o majoritate clară, la 24 ianuarie 2017. La 18 martie 2017, fuziunea a fost înregistrată în Registrul Comerțului.

Punctele forte ale entității rezultate în urma fuziunii se vor sprijini pe realizările anterioare. Printre acestea se numără acoperirea geografică a zonelor cu creștere importantă din ECE, prin intermediul băncilor subsidiare, aflate în topul primelor 5 bănci în 9 dintre cele 14 țări în care suntem prezenți, precum și afacerile stabile din Austria. Pe aceste piețe, vom continua să punem accent pe relațiile pe termen lung cu clienții. Pentru că suntem o bancă universală, orientată spre client, soluțiile care răspund nevoilor clienților corporativi de pe piața locală, precum și rețeaua extinsă și oferta multi-channel pentru persoanele fizice vor continua să joace un rol important.

Pe piața românească, Raiffeisen Bank S.A. a continuat creșterea organică, accentul fiind pus pe digitalizare și simplificare, concomitent cu o gestionare atentă a riscului, lucruri care s-au reflectat în profitul Băncii.

În cadrul ședinței AGA care a avut loc la data de 27 aprilie 2016, acționarii Raiffeisen Bank S.A. au luat act de demisia domnului Răzvan Munteanu din funcția de membru în Consiliul de Supraveghere și au decis să-l numească pe domnul Andreas Gschwenter ca membru nou în Consiliul de Supraveghere și să acorde un nou mandat domnului Klemens Breuer în calitate de membru al Consiliului de Supraveghere.

Consiliul de Supraveghere s-a întrunit de patru ori în 2016. Directoratul Raiffeisen Bank S.A. furnizează în mod regulat membrilor Consiliului de Supraveghere informații complete și în timp util privind aspectele relevante de business. Astfel, Directoratul a sprijinit Consiliul de Supraveghere să-și îndeplinească responsabilitățile de supraveghere și de control. De asemenea, Consiliul de Supraveghere a oferit Directoratului tot sprijinul necesar pentru îndeplinirea obiectivelor de creștere a valorii și rezultatelor Băncii, conform așteptărilor acționarilor.

Consiliul de Supraveghere a fost informat periodic cu privire la activitatea desfășurată în cursul anului 2016 de către sub-comitetele sale, și anume: Comitetul de Nominalizare, Comitetul de Remunerare, Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere și Comitetul de Audit.

Consiliul de Supraveghere este de acord cu raportul Directoratului referitor la situațiile financiare auditate ale Băncii, întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aferente exercițiului financiar al anului 2016.

Aș dori să profit de această ocazie pentru a mulțumi tuturor angajaților Raiffeisen Bank S.A. pentru munca depusă și eforturile constante de a deservi clienții și de a aduce beneficii întregului Grup Raiffeisen.

În numele Consiliului de Supraveghere,

Karl Sevelda,
Președinte al Consiliului de Supraveghere

Scurtă prezentare a Raiffeisen Bank International

Raiffeisen Bank International A.G. (RBI) activează, în principal, în Europa Centrală și de Est (inclusiv Austria). De peste 30 de ani, RBI operează în regiunea Europei Centrale și de Est (ECE), unde deține astăzi o rețea formată din bănci subsidiare, companii de leasing și numeroși furnizori specializați de servicii financiare.

Raiffeisen Bank International are operațiuni în Europa, America de Nord și Asia. La sfârșitul anului 2016, în Europa Centrală și de Est, zona în care se află concentrată cea mai mare parte a activității RBI, în jur de 46.000 de angajați RBI deserveau 14,1 milioane de clienți prin intermediul a 2.500 de unități bancare.

Ca bancă universală, RBI se situează între primele cinci bănci în mai multe țări. Această poziție este sprijinită de brandul Raiffeisen, care se bucură de una dintre cele mai largi recunoașteri din regiune. De-a lungul timpului, RBI s-a poziționat în ECE ca un grup bancar integrat de servicii corporate și retail, cu o ofertă complexă de produse. La finalul anului 2016, în ECE, aproximativ 46.000 de angajați deserveau în jur de 14,1 milioane de clienți, prin intermediul a 2.500 de unități bancare. În Austria, RBI este una dintre băncile comerciale și de investiții de top. Aceasta deservește în principal clienți austrieci, dar și clienți internaționali sau companii multinaționale care operează în Europa Centrală și de Est. În ansamblu, RBI are aproximativ 49.000 de angajați și active totale de aproximativ 112 miliarde de euro.

Raiffeisen Zentralbank Österreich (RZB AG) a fost fondată în 1927 ca „Girozentrale der österreichischen Genossenschaften", iar la acea vreme funcționa ca centru de echilibrare a resurselor de lichiditate pentru cooperativele agricole din Austria, așa cum a fost proiectat de reformatorul social Friedrich Wilhelm Raiffeisen. RZB AG a deținut una dintre cele mai mari rețele bancare din ECE prin subsidiara sa, Raiffeisen Bank International (RBI AG), care era listată la bursă din anul 2005.

La finalul anului 2016, RZB AG deținea aproximativ 60,7% din acțiunile RBI, restul fiind liber tranzacționabile. RZB AG a fost întâi deținută de cele opt bănci regionale Raiffeisen și a funcționat ca instituția lor centrală, în conformitate cu Legea Bancară din Austria (BWG). Ca urmare a fuziunii dintre RZB AG și RBI AG, intrată retroactiv în vigoare începând cu 30 iunie 2016, RBI AG își va asuma rolul de instituție centrală a Raiffeisen Banking Group (RBG) prin succesiune universală.

Repere

Principalele realizări în 2016 018

Principalele realizări din 2016

De la un capăt la altul, 2016 a fost un an plin de evenimente, începând cu lansarea noului site corporate și până la numirea Raiffeisen Bank „Banca anului în România" de către o revistă de prestigiu, „The Banker".

IANUARIE

Este lansat noul www.raiffeisen.ro, un site mai simplu, clar și personalizat, care oferă clienților, partenerilor și publicului larg o experiență nouă și utilă.

Pentru a eficientiza modul în care angajații Băncii lucrează și oferă servicii clienților, Raiffeisen Bank inițiază transformarea digitală prin trecerea la Google Apps, o premieră pe piața bancară românească.

FEBRUARIE

Centrul comercial Veranda, din București, este finanțat cu 25,5 milioane de euro din partea Raiffeisen Bank S.A. și Raiffeisen Bank International AG, ceea ce constituie o contribuție la susținerea mediului economic din România.

Raiffeisen Bank ajunge la o rețea de 40 de mașini multifuncționale sau „self banking".

MARTIE

Raiffeisen Bank, în parteneriat cu G4S, oferă companiilor o soluție inovatoare și flexibilă de gestionare a numărului din încasări: soluția CASH360.

Clienții Raiffeisen Bank pot să-și plătească mai rapid facturile ENGIE (GDF SUEZ), utilizând opțiunea „plăți instant" prin serviciul Raiffeisen Online.

APRILIE

Inaugurarea primei agenții de tip „self service" la Cluj, cu acces permanent la ATM, bancomat multifuncțional, telefon și computer pentru online banking.

RStyle, programul de well-being destinat angajaților Raiffeisen Bank, câștigă locul I la Gala CSR Romanian Awards, categoria „Susținerea angajaților".

Principalele realizări din 2016

MAI

EMEA Finance, renumita publicație financiară britanică, acordă Raiffeisen Bank premiul pentru „Cea mai bună bancă din România".

Are loc Gala Premiilor UNITER, o celebrare a performanțelor teatrului românesc, eveniment pe care Raiffeisen Bank îl susține de 11 ani.

Raiffeisen Bank a fost desemnată „Banca Anului în e-commerce" pentru activitatea din 2015 la Gala Premiilor NoCash.

IUNIE

Bursa de Valori București și Raiffeisen Centrobank (RCB) lansează 30 de produse de investiții RCB de tip warrant pe piața românească, listate în cooperare cu partenerul de distribuție Raiffeisen Bank.

Peste 1.000 de elevi au încheiat un program de educație financiară pentru clasele primare (0-IV), inițiat de Junior Achievement și susținut de Raiffeisen Bank prin finanțare și voluntariat.

IULIE Raiffeisen Bank implementează un nou canal de interacțiune telefonică pe bază de voce. Clienții care sună în Call Center sunt întâmpinați de operatorul virtual, Ana.

Voluntarii Raiffeisen, împreună cu Habitat for Humanity, construiesc o casă în Comuna Cumpăna, județul Constanța, pentru patru familii nevoiașe.

AUGUST Are loc a cincea ediție a Raiffeisen Bank Bucharest Challanger, cel mai puternic turneu de baschet 3 x 3 din Europa Centrală și de Est, marca Sport Arena Streetball.

Banca este sponsor oficial al maratonului „Via Maria Theresia" din Munții Călimani, ajuns la a patra ediție.

Sub emblema „Împreună la teatru", Raiffeisen Bank susține Festivalul Internațional „Undercloud", organizat de Fundația D'AYA.

SEPTEMBRIE Banca devine partener în campania de promovare a filmului Sieranevada, un lungmetraj românesc în regia lui Cristi Puiu, propunerea României la Premiile Oscar 2016 pentru cel mai bun film străin.

Raiffeisen Bank, prin programul de granturi „Raiffeisen Comunități", finanțează cu câte 10.000 de euro 10 proiecte de responsabilitate socială, care vor fi implementate în 7 comunități din țară.

OCTOMBRIE

Digitalizarea Raifeisen Bank continuă cu lansarea unor funcționalități inovatoare: plata unor taxe și impozite prin Smart Mobile și Raiffeisen Online, logarea cu amprentă și trimiterea rapidă de bani prin widget-ul din Smart Mobile.

NOIEMBRIE

Segmentul Friedrich Wilhelm Raiffeisen a fost desemnat „Cel mai bun serviciu de Private Banking din România" de *Euromoney, Global Finance* și *The Banker & Professional Wealth Management.*

Are loc lansarea unui nou credit imobiliar în lei, cu dobândă fixă pe primii 7 ani.

Raiffeisen Bank simplifică piața de servicii de tranzacționare și lansează pachete de cont curent pentru persoane fizice.

DECEMBRIE

Banca aduce o altă facilitate pentru clienții săi: un nou flux de aplicație online pentru creditul de nevoi personale, Flexicredit.

Raiffeisen Bank este desemnată „Banca Anului 2016 în România" de prestigioasa revistă *The Banker.*

Responsabilitate corporativă

Investiții comunitare sustenabile 023

Investiții comunitare sustenabile

Raiffeisen Bank are un rol important în societatea românească, atât din perspectiva celor 2 milioane de clienți persoane fizice pe care îi deservește, a celor 100.000 de IMM-uri și 5.600 de companii, cât și datorită celor peste 5.000 de angajați care își desfășoară activitatea în cele peste 470 de agenții ale Băncii.

Suntem responsabili pentru păstrarea în siguranță a economiilor clienților noștri și pentru plasamente sigure în credite, atât către clienți persoane fizice, cât și către companiile pe care le finanțăm. Astfel, acționăm cu responsabilitate în toate ariile și pe întreg teritoriul țării pentru a influența pozitiv comunitățile în care ne desfășurăm activitatea.

Continuăm să investim în programe de educație financiară, să susținem arta și cultura română, să promovăm un stil de viață sănătos și să avem grijă de mediul înconjurător. Astfel, dezvoltăm parteneriate comunitare strategice, împreună cu organizații neguvernamentale locale sau naționale, și cu implicarea angajaților-voluntari, în beneficiul celor în dificultate.

Considerăm că orice program de responsabilitate socială pe care îl implementăm în comunitate are nevoie de susținerea și implicarea angajaților, prin acțiuni de voluntariat și campanii de strângere de fonduri.

Strategia de investiție în comunitate, programele finanțate și rezultatele obținute sunt detaliate anual în cadrul raportului de responsabilitate al companiei.

Deși raportarea non-financiară a devenit obligatorie doar din 2016 prin Ordinul de Ministru nr. 1938 care transpune parțial Directiva UE nr. 95/2014 în legislația națională, Raiffeisen Bank continuă practica de raportare a activității non-financiare, începută încă din 2009. Raportul este realizat conform cerințelor de raportare dezvoltate de London Benchmarking Group (LBG), care evaluează investițiile în programele comunitare și modul în care s-au produs schimbări asupra beneficiarilor acestora, și pe baza standardelor
Global Reporting Initiative (GRI) pentru indicatorii privind guvernanța corporativă și comportamentul economic și social al companiei. Raiffeisen Bank folosește cele două modele de raportare într-un mod complementar, pentru a oferi o imagine completă a activității desfășurate pe piața din România.

Principalele realizări din 2016 privind investiția în comunitate:

- Contribuția financiară a Raiffeisen Bank în cele 122 de programe și proiecte comunitare susținute în 2016 a fost de peste 8,6 milioane lei (după criteriile de raportare LBG), reprezentând 1.647 de lei (aproximativ 367 de euro) pentru fiecare angajat al său; programele au fost derulate în parteneriat cu 116 organizații neguvernamentale, instituții non-profit, instituții de învățământ, instituții medicale sau instituții publice.

- Programul de Granturi Raiffeisen Comunități, aflat la a șasea ediție, a atras 193 de proiecte comunitare și a premiat cele mai apreciate zece cu câte 10.000 de euro, valoarea totală a granturilor fiind de 100.000 de euro. Peste 100 de voluntari, angajați Raiffeisen Bank, au participat la procesul de jurizare, câștigătorii fiind aleși de susținători, prin voturile acordate.

- 254 de voluntari Raiffeisen Bank au petrecut peste 870 de ore în activități de voluntariat.

- Raiffeisen Bank a continuat să susțină unele dintre cele mai prestigioase evenimente culturale și sportive ale României: Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, TIFF, SoNoRo, Gala Premiilor UNITER, producțiile și turneele Teatrului Act, Bucharest International Marathon și Maratonul „Via Maria Theresia".

- De asemenea, Raiffeisen Bank a contribuit și în 2016 la susținerea programelor dezvoltate de unele dintre cele mai active organizații neguvernamentale din țară: Asociația Green Revolution, Asociația OvidiuRo, Asociația pentru Relații Comunitare, Asociația Tășuleasa Social, Fundația Principesa Margareta a României, United Way, Junior Achievement România, Teach for Romania, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile sau Habitat for Humanity.

Investiții comunitare sustenabile

Impactul investițiilor în comunitate
Valoarea totală a contractelor de sponsorizare încheiate de Raiffeisen Bank în 2016 a fost de peste 9.800.000 RON, în creștere cu 9% față de anul precedent. Valoarea investită în programe comunitare (care intră în aria de raportare LBG) a fost de 8.668.890 RON, în creștere cu 10% față de 2015.

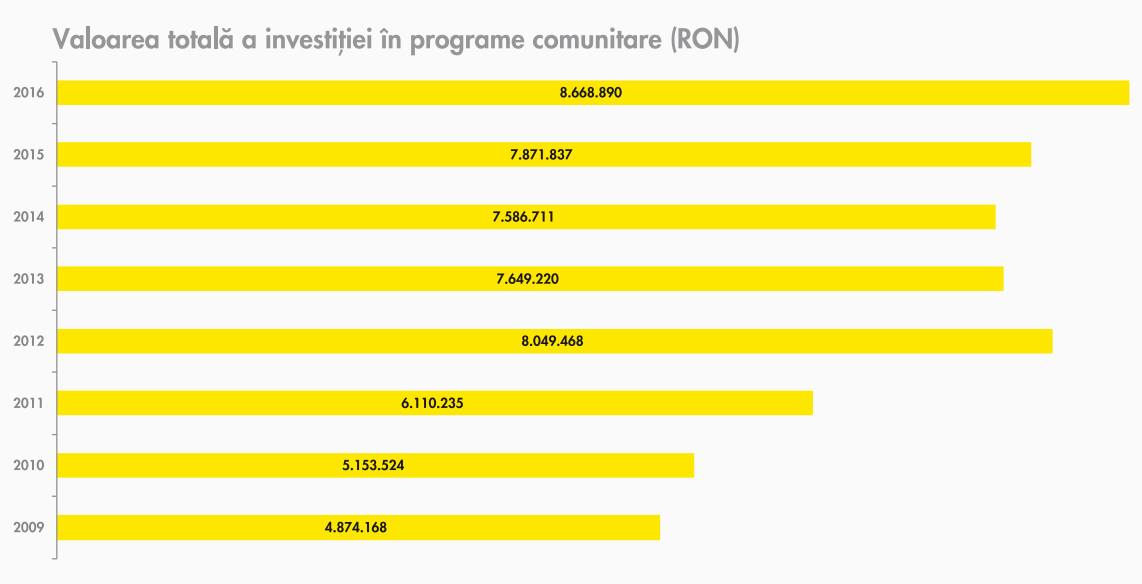

Cauzele susținute de Bancă în 2016 reflectă cele 5 direcții strategice de investiție în comunitate: educație (și educație financiară), servicii sociale, artă și cultură, sport ca stil de viață sănătos și ecologie urbană.

Raiffeisen Bank a continuat să susțină programe și proiecte care oferă acces la educație de bază și la educație financiară (34,4%), facilitează servicii sociale pentru categorii defavorizate (18%), promovează arta și cultura română (14,8%), încurajează sportul ca stil de viață sănătos (4,9%) și reflectă grijă pentru mediul înconjurător (3,3%). De asemenea, Raiffeisen Bank continuă să-și onoreze parteneriatele existente și cu organizații ale căror activități nu se înscriu în direcțiile strategice ale Băncii, dar care aduc beneficii comunității (sănătate – 14,8% și dezvoltare comunitară – 9,8%).

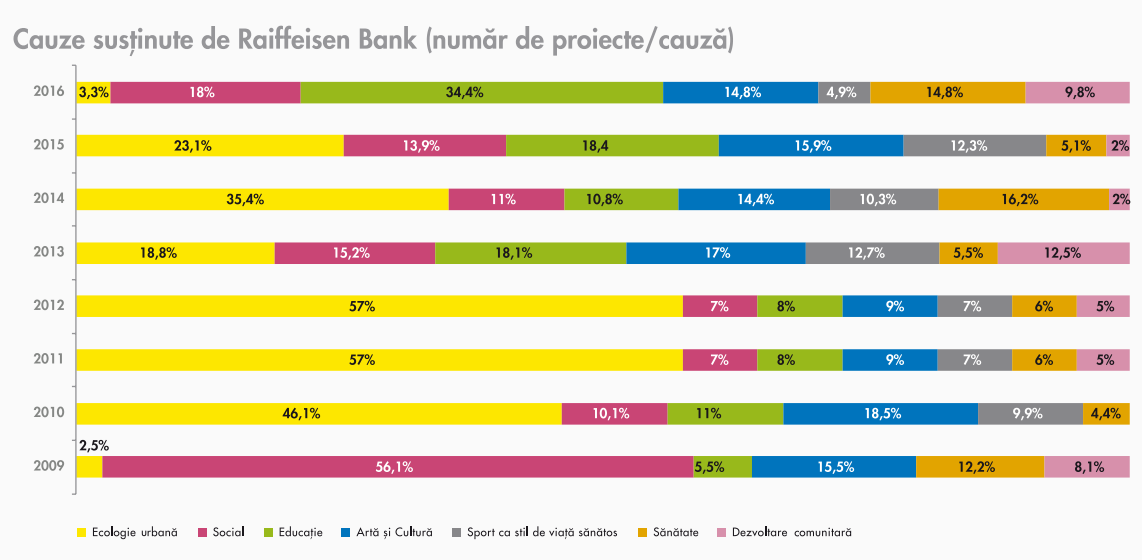

Investiții comunitare sustenabile

Peste 80% (6.994.210 RON) din totalul sponsorizărilor au fost orientate către proiecte și programe din cele 5 direcții strategice ale companiei. Astfel, în 2016, 32% (2.753.073 RON) din resursele financiare au fost direcționate către programe de ecologie urbană, 21% (1.843.186 RON) către programe sociale, 13% (1.100.573 RON) către programe educaționale, 12% către proiecte de artă și cultură și 3,3% către proiecte care promovează sportul ca stil de viață sănătos.

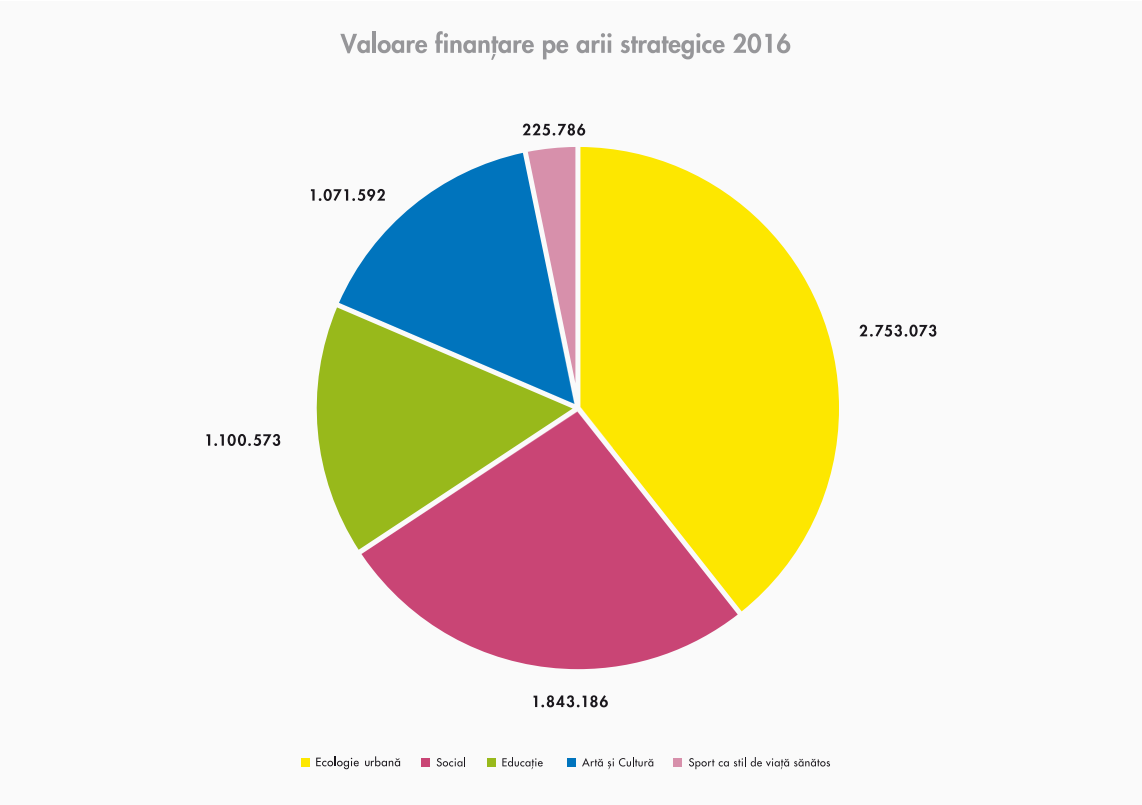

IMPLICAREA RAIFFEISEN BANK ÎN 2016

Pentru fiecare beneficiar, Raiffeisen a investit, în medie, **37 RON.**

254 de angajați ai Băncii au făcut voluntariat în diferite proiecte comunitare.

Voluntarii Băncii au dedicat în total **876 de ore** inițiativelor de voluntariat.

În medie, partenerii comunitari au administrat fonduri în valoare de **77.878 RON.**

Contribuția Băncii în programe comunitare reprezintă **1,59%** din profitul său brut, conform criteriilor de raportare LBG.

Contribuția Raiffeisen Bank/ angajat = **1.674 RON.**

Societate

Raiffeisen Bank este unul dintre susținătorii constanți ai societății civile din România, implicându-se permanent în dezvoltarea proiectelor care pot educa și îmbogăți comunitatea. Ecologia urbană și respectul față de natură, educația, cultura, arta sau sportul ca stil de viață sănătos ne influențează pe fiecare dintre noi. De aceea, angajamentul nostru este să susținem parteneriatele strategice în aceste domenii și să convingem, prin exemplul propriu, angajați, clienți sau chiar parteneri de afaceri să ni se alăture.

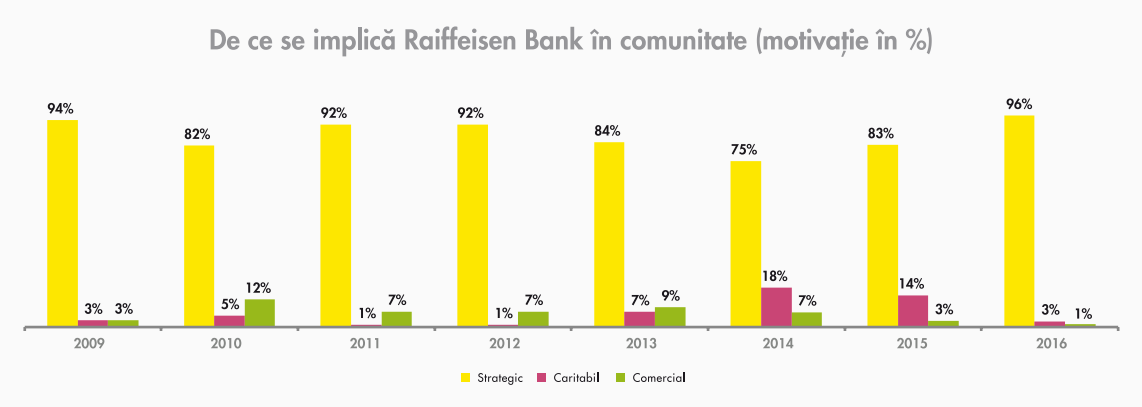

ERATĂ:
Datorită unei greșeli de editare, graficul privind motivația implicării Raiffeisen Bank din raportul anual din 2015 conține o eroare. Valorile pentru motivația de tip strategic, pentru anul 2014, este de 75% în loc de 94%, iar pentru 2015 de 83% în loc de 94%.

Investiții comunitare sustenabile

Partenerii comunitari

Pentru a cunoaște nevoile partenerilor comunitari cu care interacționăm și să descoperim prioritățile acestora și ale comunității din care fac parte, organizăm întâlniri, realizăm consultări și sondaje în mod regulat. În domeniul intervenției sociale, al investiției comunitare, încercăm să facilităm coeziunea dintre diferiți factori din societate, astfel încât, împreună, să găsim soluții pentru probleme concrete cu care aceaștia se confruntă. Ne asumăm rolul de facilitator, dar și de susținător activ. De exemplu, susținem arta și cultura (fără a interveni în vreun fel în actul cultural), nu numai prin finanțarea proiectelor de foarte bună calitate, ci și prin eforturile depuse de a crește audiența de la an la an.

NOTĂ:
Diferența față de anul anterior se explică prin creșterea semnificativă a donațiilor de tip „în kind/ în produse", acestea fiind direcționate cu precădere către instituții de învățământ și instituții medicale.

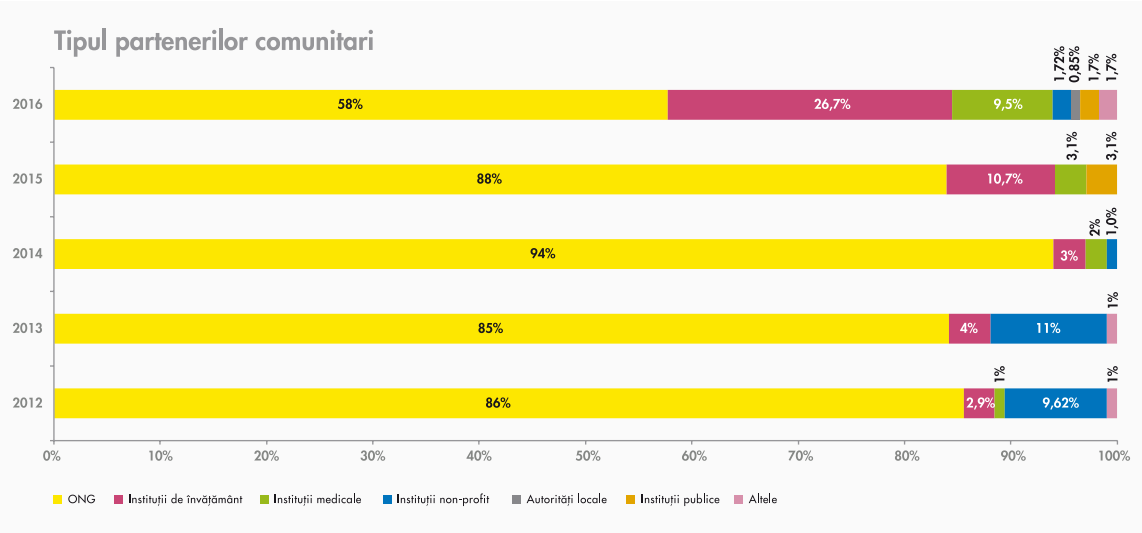

De asemenea, susținem partenerii noștri atât în eforturile de atragere de resurse suplimentare pentru proiectele pe care le implementează, cât și în eforturile de a dezvolta capacitatea organizațională.

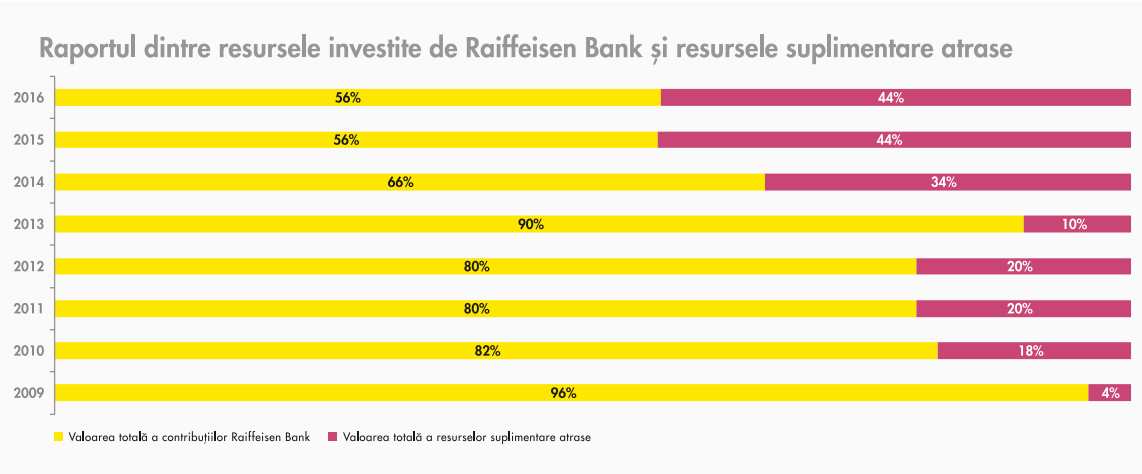

Voluntariat în echipa Raiffeisen Bank

În 2016, 254 de angajați Raiffeisen Bank s-au implicat în activități de voluntariat, luând parte la evaluări și selecții de proiecte în diferite programe de finanțare administrate și finanțate de Bancă, în programe de educație financiară, dar și la construirea de locuințe pentru persoane defavorizate.

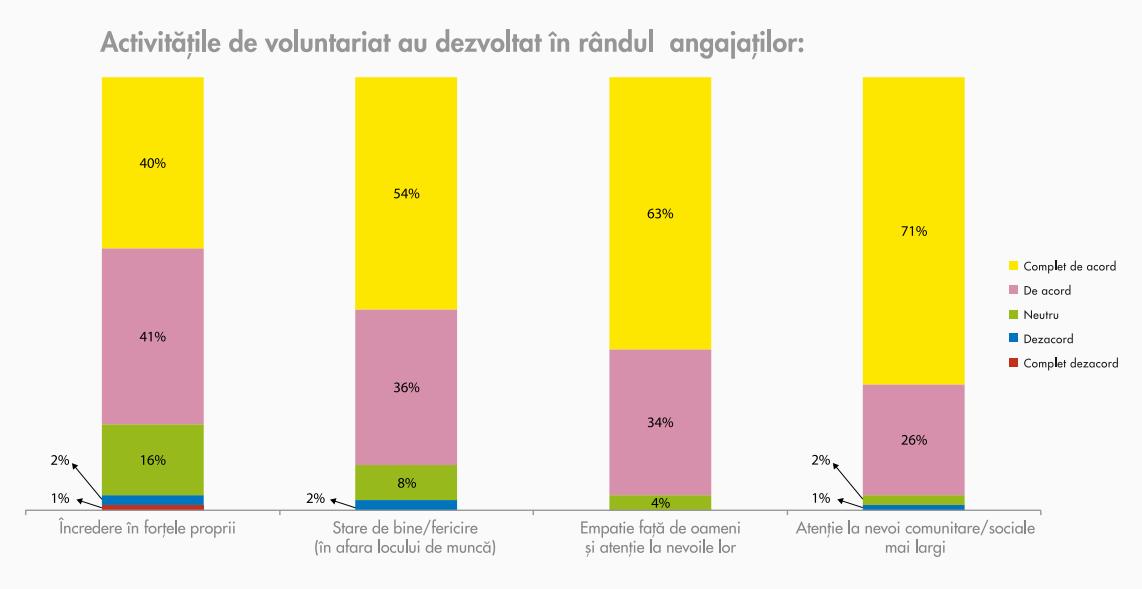

Beneficiarii proiectelor comunitare

În 2016, 235.375 de persoane au beneficiat direct de programele implementate cu sprijinul Băncii. Principalele schimbări în bine raportate în ceea ce le privește cuprind schimbări de comportament și atitudini, dar și îmbunătățirea calității vieții acestora. În contextul sporirii proiectelor de educație finanțate de Raiffeisen Bank, s-a înregistrat și o creștere semnificativă a abilităților beneficiarilor direcți.

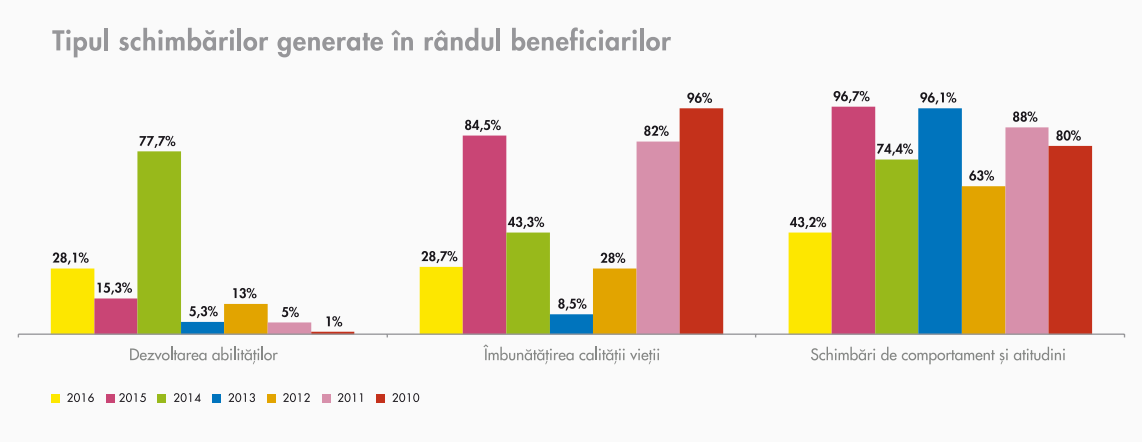

Schimbări generate în cadrul organizațiilor partenere

Raportul Conducerii

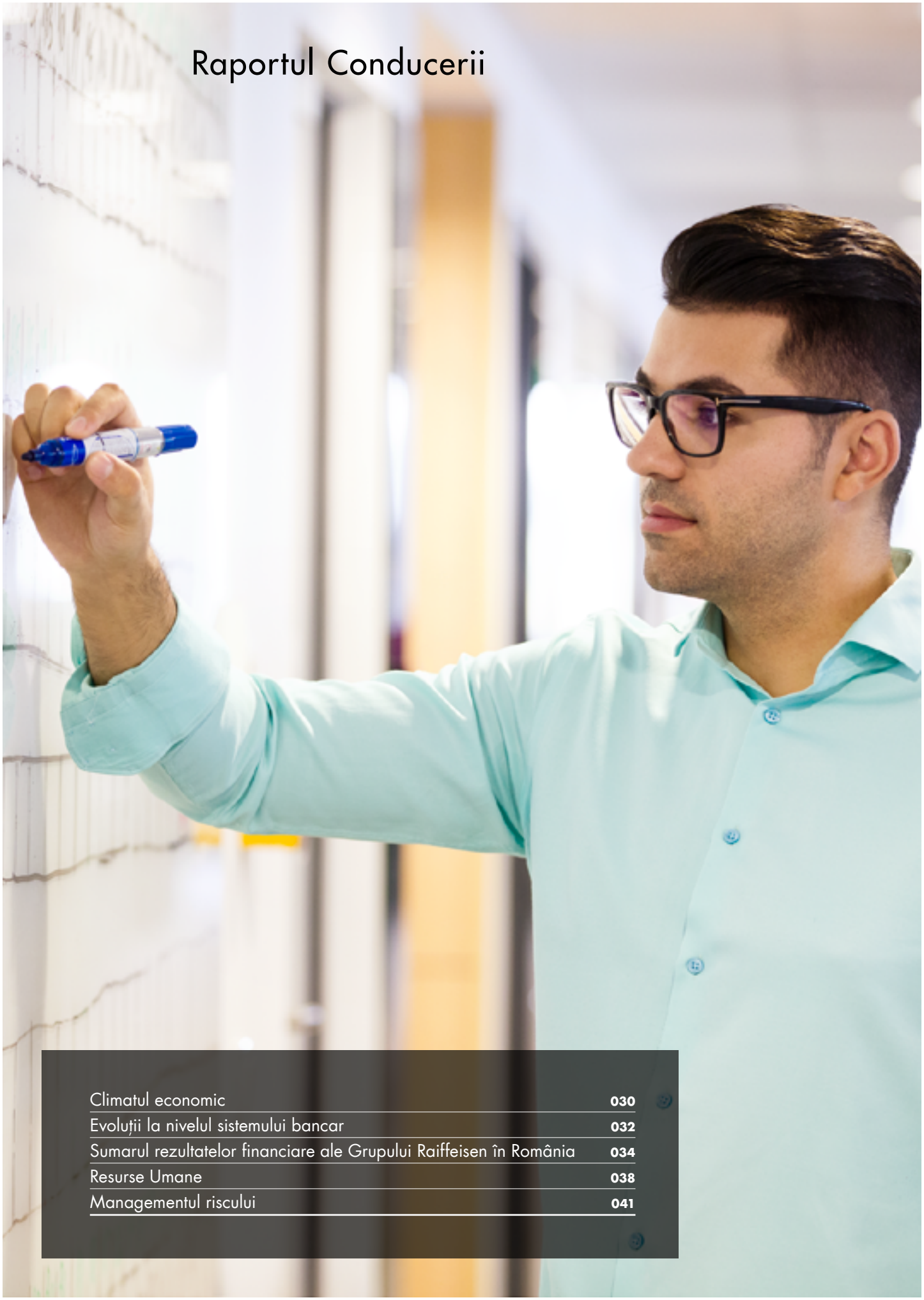

Climatul economic 030
Evoluții la nivelul sistemului bancar 032
Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România 034
Resurse Umane 038
Managementul riscului 041

Creșterea economică s-a accelerat în 2016, dat fiind faptul că Produsul Intern Brut (PIB) a avansat cu 4,8%. Consumul privat a rămas principalul motor de creștere. Dinamica acestuia s-a îmbunătățit în 2016 datorită stimulului fiscal amplu care a rezultat în majorarea venitului real disponibil și a preferinței pentru consum a populației.

Formarea brută de capital fix a scăzut în 2016, având o contribuție negativă la formarea PIB. Creșterea cererii interne a rezultat într-un avans mai rapid al importurilor de bunuri și servicii, comparativ cu exporturile. Prin urmare, exportul net – diferența dintre exporturi și importuri – a avut o contribuție negativă la dinamica PIB din 2016. Pe partea de ofertă, creșterea economică a fost împărtășită de majoritatea comportamentelor PIB în 2016. Prin urmare, valoarea adăugată brută a crescut în toate sectoarele de activitate (servicii, industrie și construcții).

Evoluția activității economice

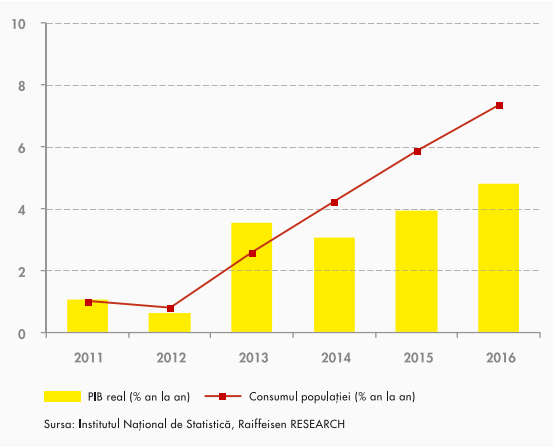

Deficitul bugetului public (metodologie cash) a fost de 2,4% din PIB în 2016, în creștere față de 1,4% din PIB în 2015. Lărgirea deficitului bugetar în 2016 a fost determinată de măsurile de relaxare fiscală decise începând cu 2015, care au condus la o pierdere de venituri publice concomitent cu o majorare a cheltuielilor bugetare. Totuși, execuția bugetară a rezultat într-un deficit inferior țintei asumate inițial (2,8% din PIB), ca urmare a execuției sub țintă a anumitor categorii de cheltuieli publice.

Prețurile de consum au scăzut cu 0,5% în 2016. Rata anuală a inflației a rămas în teritoriul negativ pe parcursul întregului an din cauza reducerilor cotei TVA (iunie 2015 și ianuarie 2016) și a prețurilor produselor energetice. Conform estimărilor Băncii Centrale, în absența reducerii ratei TVA din ianuarie 2016, rata anuală a inflației ar fi atins un nivel de 0,9% la finalul lui 2016. Mai important, în ciuda avansului rapid al consumului privat, presiunile inflaționiste permanente au rămas estompate. Considerăm că inflația importată, având valori joase, a fost printre principalii factori care au limitat accentuarea presiunilor inflaționiste în 2016.

Banca Națională a României (BNR) a menținut nemodificată rata dobânzii de referință la 1,75% la toate ședințele de politică monetară din 2016. Totuși, politica monetară a fost mai relaxată decât ar fi fost sugerat de nivelul ratei dobânzii de politică monetară. Dat fiind sentimentul pozitiv al investitorilor față de activele denominate în RON, precum și nivelul redus al ratelor de dobândă existente pe piețele externe, BNR nu a sterilizat excesul de lichiditate din piața monetară. Prin urmare, ratele de dobândă din piața monetară (ROBOR) s-au situat pe parcursul întregului an la niveluri semnificativ inferioare ratei de politică monetară, chiar în scădere față de nivelurile joase din 2015. Acest fapt a determinat o tendință descendentă a ratelor de dobândă la creditele și depozitele acordate/atrase de bănci. BNR a redus rata rezervei minime obligatorii aplicabile pasivelor denominate în valută ale băncilor la 10% (de la 12%). Măsura a intrat în vigoare în octombrie 2016, dar fără implicații majore asupra transmisiei politicii monetare, datorită atractivității reduse a creditării în valută.

Dinamica ratei inflației și a ratelor dobânzii

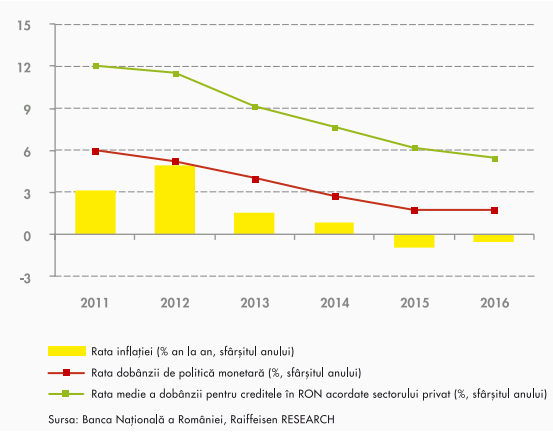

PRINCIPALII INDICATORI FINANCIARI

	2012	2013	2014	2015	2016
PIB nominal (mld. euro)	133,6	144,3	150,3	160,0	169,6
PIB real (% an la an)	0,6	3,5	3,1	3,9	4,8
Consum privat (% an la an)	0,8	2,6	4,2	5,9	7,3
Investiții fixe brute, private și publice (% an la an)	0,1	-5,4	3,2	8,3	-3,3
Volumul producției industriale (% an la an)	2,4	7,9	6,1	2,8	1,7
Rata șomajului BIM (medie, %)	6,8	7,1	6,8	6,8	5,9
Salariul mediu brut lunar (în EUR)	463	489	524	575	642
Prețurile producției industriale (medie, % an la an)	5,4	2,1	-0,1	-2,2	-1,8
Prețurile de consum (medie, % an la an)	3,3	4,0	1,1	-0,6	-1,5
Prețurile de consum (sf. an, % an la an)	5,0	1,6	0,8	-0,9	-0,5
Soldul bugetului public consolidat (% din PIB, definiție cash)	-2,5	-2,5	-1,7	-1,4	-2,4
Datoria publică (% din PIB)	37,3	37,8	39,4	38,0	37,5
Soldul contului curent (% din PIB)	-4,8	-1,1	-0,7	-1,2	-2,4
Datoria externă brută (% din PIB)	75,5	68,0	63,0	56,5	54,6
Investiții străine directe (% din PIB)	1,9	1,9	1,6	2,2	2,4
Rezervele valutare ale BNR (mld. euro, sfârșitul anului)	31,2	32,5	32,2	32,2	34,2
Rata dobânzii de politică monetară (sf. an, %)	5,25	4,00	2,75	1,75	1,75
ROBOR 1 lună, medie, %	5,2	4,1	2,1	1,0	0,6
RON/EUR, medie anuală	4,46	4,42	4,44	4,45	4,49
RON/EUR, sfârșitul anului	4,43	4,48	4,48	4,52	4,54

Sursa: Institutul Național de Statistică, Banca Națională a României, Raiffeisen RESEARCH

Dinamica activității de creditare a rămas lentă în 2016, în condițiile în care stocul de credite acordat de către bănci sectorului privat (populație și companii) a crescut doar cu 1,1% (dinamica segmentului creditelor în valută este ajustată pentru modificarea ratei de schimb EUR/RON).

Creșterea a fost exclusiv susținută de creditele denominate în lei (+14,3% în termeni de sold), ce au înregistrat avansuri importante pe toate cele trei segmente: credite pentru consum și alte scopuri, credite pentru locuințe și credite acordate companiilor. Pe de altă parte, soldul creditelor în valută a înregistrat o contracție amplă (-12,3% în euro echivalent), susținută de scăderea atât a creditelor acordate populației, cât și a creditelor acordate companiilor.

Similar anilor anteriori, băncile și-au menținut preferința pentru acordarea de credite în lei. De asemenea, cererea pentru credite în lei a fost favorizată de reducerea ratelor dobânzii și de standardele prudențiale mai puțin restrictive comparativ cu cele utilizate la creditatea în valută.

Creditele ipotecare acordate în cadrul programului guvernamental „Prima casă" au fost un factor determinant al creșterii creditelor acordate în lei. În acest context, aproximativ 81% din totalul creditelor originate în 2016 au fost denominate în lei, iar ponderea creditelor denominate în valută în totalul creditelor acordate de bănci sectorului privat a scăzut la 43,4% în decembrie 2016, de la 49,9% în decembrie 2015.

Ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor s-a menținut pe un trend descrescător în 2016, ajungând la 9,5% în decembrie 2016, de la 13,5% în decembrie 2015.

În 2016, Parlamentul a votat două legi cu impact negativ asupra activității și profitabilității sistemului bancar.

În primul rând, legea privind „darea în plată" a intrat în vigoare în mai 2016 și a permis debitorilor să își stingă obligațiile din credite prin transferarea către creditori a dreptului de proprietate asupra imobilelor cu destinație de locuință folosite drept garanții. În octombrie, Curtea Consituțională a decis că prevederile legii se aplică și pentru contractele de credite existente, însă mecanismul legii trebuie modificat. Astfel, un debitor poate beneficia de prevederile legii doar dacă un judecător evaluează și stabilește că în cadrul contractului de credit a intervenit impreviziunea.

În al doilea rând, în luna octombrie Parlamentul a votat o lege care le permitea debitorilor să-și convertească în lei creditele denominate în CHF, conversia realizându-se la cursuri de schimb istorice, respectiv cele în vigoare la momentul originării creditelor. Înainte de a intra în vigoare, legea a fost contestată la Curtea Constituțională de Guvern. Legea a fost declarată neconstituțională la începutul anului 2017.

Tabelul următor prezintă principalele evoluții înregistrate la nivelul bilanțului monetar agregat al instituțiilor de credit (bănci comerciale, bănci de economisire și creditare în domeniul locativ, cooperative de credit) și al fondurilor de piață monetară din România în anul 2016.

BILANȚUL MONETAR AGREGAT AL INSTITUȚIILOR DE CREDIT ȘI AL FONDURILOR DE PIAȚĂ MONETARĂ

	2016 (MLD. RON)	2016/2015 (MODIFICARE ANUALĂ ÎN TERMENI REALI ÎN %)	2016 (% DIN TOTAL ACTIVE)	2015 (% DIN TOTAL ACTIVE)
Credite și plasamente cu alte bănci și BNR	51,7	-0,8	12,1	12,6
– din care rezerve minime obligatorii	35,5	-5,4	8,3	9,1
Credite acordate rezidenților, la valoare brută:	230,6	1,9	53,9	54,5
– populație	113,0	5,2	26,4	25,9
– companii	107,1	-1,7	25,0	26,2
– sector public	10,5	5,7	2,5	2,4
Titluri de debit emise de rezidenți (preponderent titluri de stat)	82,9	4,4	19,4	19,1
Alte active, din care:	62,5	9,2	14,6	13,8
– active externe	24,1	20,5	5,6	4,8
– active fixe	11,7	3,0	2,7	2,7
Total active brute	427,8	3,1	100,0	100,0
Depozite ale băncilor și ale altor instituții financiar-monetare rezidente	6,5	68,0	1,5	0,9
Depozite ale rezidenților:	285,4	10,3	66,7	62,3
– populație	163,5	11,9	38,2	35,2
– companii	110,8	4,4	25,9	25,6
– sector public	11,1	68,9	2,6	1,6
Titluri de debit emise	1,9	-15,5	0,4	0,5
Pasive externe, exclusiv titluri de debit	49,7	-21,6	11,6	15,3
Capital și rezerve, inclusiv provizioane	67,3	-6,9	15,7	17,4
Alte pasive	17,0	16,8	4,0	3,5
Total pasive	427,8	3,1	100,0	100,0

NOTĂ:
Creditele și activele sunt la valoarea brută (includ provizioane), aceasta fiind diferită de valoarea netă (valoarea brută fără provizioane) prezentată în situațiile financiar-contabile publicate de către instituțiile de credit. Pe partea de pasive, provizioanele sunt incluse în capital. Ca referință, activele nete ale instituțiilor de credit reprezentau numai 393,9 miliarde de lei la sfârșitul anului 2016. Suma componentelor poate fi diferită de total, ca urmare a folosirii rotunjirilor la o zecimală.

SURSĂ:
Prelucrări pe baza datelor publicate de Banca Națională a României și Banca Centrală Europeană. Ritmurile anuale de creștere în termeni reali au fost calculate prin ajustarea ritmurilor de creștere nominală cu rata inflației din 2016 (-0,5% an la an).

Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România

2016 a fost un an bun pentru creditare și ne-am crescut portofoliul de împrumuturi cu 10%, de la 4,24 miliarde de euro în 2015 la 4,65 miliarde de euro în 2016. Creditele recent aprobate de Bancă au ajuns la 2,5 miliarde de euro, dintre care o treime au fost acordate persoanelor fizice. Banca a înregistrat un profit net de 100 de milioane de euro pentru 2016 față de 98 de milioane de euro în 2015.

În 2016,

portofoliul de credite Raiffeisen Bank a crescut organic cu 7%, în timp ce depozitele de la clienți au crescut cu 11%.

PRINCIPALELE REALIZĂRI

• Dezvoltarea afacerii cu clienții este în permanență un obiectiv prioritar pentru Raiffeisen Bank: în 2016, portofoliul de credite a crescut organic cu 7%, în timp ce depozitele de la clienți au crescut cu 11%.

• Capitalizarea Băncii este solidă, cu o rată de solvabilitate de 16,8%[1], bilanțul este lichid și finanțat în principal din depozitele clienților (raportul credite-depozite de 0,75). Aceste elemente facilitează implementarea strategiei de creștere a Raiffeisen Bank, pe fondul unor reglementări mai stricte.

• Raiffeisen Bank are un istoric de rentabilitate ridicată a capitalului, în diverse condiții de piață, iar 2016 nu a făcut excepție: am reușit să obținem o rentabilitate a capitalului de 14%, într-un climat economic plin de provocări.

• Veniturile recurente au crescut cu 3%[2]. Sursele stabile și diversificate de generare a veniturilor și atenția acordată relației cu clienții ne-au permis să facem față cu succes unui mediu bancar dominat de rate scăzute de dobândă. După o perioadă lungă de presiune, am reînceput să creștem.

• Raiffeisen Bank a fost lider al consorțiului care a organizat oferta publică inițială (IPO) a celui mai mare furnizor privat de servicii medicale din România. Aceasta a fost cea mai importantă ofertă publică inițială a unei companii private la Bursa de Valori București.

[1] Situațiile financiare ale Raiffeisen Bank România, de sine stătătoare, la standarde locale

[2] Excluzând veniturile din tranzacția VISA Europe

REALIZĂRI

• Banca a aprobat facilități noi de creditare în valoare de 2,5 miliarde euro, dintre care mai mult de o treime către clienți persoane fizice. De asemenea, un rezultat notabil este dublarea originărilor de credite la termen adresate clienților corporativi.

• Creșterea cu 12% a numărului de clienți persoane fizice Premium. Clienții în căutare de administrare profesională a activelor financiare consideră Raiffeisen Bank[3] un partener de încredere, care oferă soluții simple și potrivite unor nevoi financiare adeseori sofisticate.

• Îmbunătățirea rezultatelor Net Promoter Score (NPS[4]) față de anul 2015, ca urmare a preocupării constante a Raiffeisen Bank pentru îmbunătățirea experienței clienților cu Banca, aspect pe care ne vom concentra și pe viitor.

• Am înregistrat o creștere cu 77% a numărului de clienți activi[5] ai aplicației de Mobile Banking, ajungând la 49 de mii de utilizatori la finalul anului 2016.

• Creșterea veniturilor din dobânzi cu 4% față de anul precedent. Această evoluție atestă capacitatea Raiffeisen Bank de a genera venituri după o perioadă de presiune economică.

[3] Cele mai bune servicii de private banking din România – Euromoney Private Banking și Wealth Management Survey, 2016

[4] Scor promotor net pentru persoane fizice, care măsoară dorința clienților de a recomanda Banca

[5] Clienții care efectuează cel puțin o tranzacție în ultima lună

Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România

INDICATORI FINANCIARI

Viziunea și obiectivele Raiffeisen Bank sunt orientate către nevoile clienților și finanțarea economiei reale, factori fundamentali care ne susțin capacitatea de a genera venituri stabile. Acestea s-au majorat în 2016 cu 8%, pe fondul unor venituri nete din dobânzi în creștere, unei diminuări ușoare a rezultatului din comisioane și unor câștiguri de 21 de milioane de euro, ca urmare a vânzării participației deținute la VISA Europe. Excluzând beneficiul din tranzacția cu VISA, veniturile ar fi crescut cu 3%.

				conversie informativă	
CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE	**NOTĂ**	**2016 RON '000**	**2015 RON '000**	**2016 EUR '000**	**2015 EUR '000**
				Neauditat	**Neauditat**
Venituri nete din dobânzi	7	1.112.104	1.054.647	247.642	237.268
Venituri nete din speze și comisioane	8	621.382	630.006	138.369	141.735
Venit net din tranzacționare	9	308.525	293.352	68.702	65.996
Alte venituri operaționale		1.060.315	950.399	236.110	213.815
Venit operațional		2.172.419	2.005.046	483.752	451.082
Cheltuieli operaționale	11,12	1.171.536	1.209.516	260.877	272.109
Profit operațional		1.000.883	795.530	222.876	178.973
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	13	469.269	289.012	104.496	65.020
Câștiguri din participații în entități asociate	22	9.562	3.245	2.129	730
Profit înainte de impozitare		541.176	509.763	120.509	114.683
Profit net		449.278	426.431	100.045	95.936

Veniturile nete din dobânzi au crescut cu 4%, în pofida unor rate de dobândă la minime istorice. Ratele de dobândă plătite pentru depozitele clienților au scăzut semnificativ, similar evoluției din întregul sector bancar; pe de altă parte, clienții în căutare de finanțare au beneficiat de rate de dobândă mai mici la credite. Principalul factor care a condus la evoluția pozitivă a veniturilor din dobânzi a fost creșterea portofoliului de credite cu 8%. Merită menționat și faptul că portofoliul de titluri și-a redus contribuția, în condițiile în care randamentele nu s-au ridicat la niveluri care să justifice achiziții majore.

Veniturile nete din comisioane au fost influențate pozitiv de creșterea comisioanelor aferente plăților cu 3% (pe fondul majorării volumului tranzacționat) și de venituri mai mari din asigurări, în linie cu intensificarea activității de creditare. Canalele Online și Mobile Banking capătă o importanță din ce în ce mai mare în ceea ce privește felul în care clienții interacționează cu Banca; acest lucru este vizibil și în evoluția comisioanelor din schimb valutar, a căror creștere cu 5% a fost generată în mare parte de tranzacții efectuate prin intermediul Internet Banking-ului și al cardurilor de debit. O influență negativă asupra rezultatului din comisioane l-au avut scăderile înregistrate în veniturile din interchange și în relația cu acceptatorii, survenite ca urmare a aplicării directivei europene care a impus reducerea nivelului de comisionare. De asemenea, veniturile din activitatea de administrare a fondurilor Raiffeisen Asset Management s-au redus, ca rezultat al modificării structurii de comisionare a clienților începând cu trimestrul al patrulea din 2015.

8%

este procentul cu care a crescut venitul operațional în 2016, pe fondul unor venituri nete din dobânzi în creștere, unei diminuări ușoare a rezultatului din comisioane și unor câștiguri de 21 de milioane de euro ca urmare a vânzării participației deținute la VISA Europe.

Costul recurent al riscului a continuat să scadă, în linie cu evoluția pozitivă resimțită la nivelul economiei locale. Îmbucurătoare este și continuarea, în 2016, a atitudinii disciplinate a clienților în privința plății ratelor, atât în rândul clienților persoane fizice, cât și a celor juridice. Merită însă evidențiate două evenimente care au influențat semnificativ costul net cu provizioanele raportate: legea „dării în plată" a condus la înregistrarea a 27 de milioane de euro provizioane suplimentare, iar modificările în metodologia de provizionare au afectat de asemenea negativ costul riscului, la momentul implementării.

Eficiența în materie de costuri creează oportunități pentru noi investiții. Ne dezvoltăm capabilitățile digitale și sporim eficiența prin eliminarea complexității proceselor și abordarea unor metode inovatoare de a face lucrurile; economiile astfel realizate sunt alocate investițiilor pentru inițiative strategice. Cheltuielile operaționale raportate sunt în scădere cu 3% în 2016, pe fondul unor evenimente nerecurente și al cheltuielilor generate de cerințe legale și de conformitate mai mici.

Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România

Avem un bilanț solid, o solvabilitate ridicată și punem accent pe produsele bancare tradiționale, ceea ce ne oferă confortul unor active și surse de finanțare bazate pe relația cu clienții.

				conversie informativă	
BILANȚ	**NOTĂ**	**2016 RON '000**	**2015 RON '000**	**2016 EUR '000**	**2015 EUR '000**
				Neauditat	**Neauditat**
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	16	8.203.157	6.981.390	1.806.425	1.543.019
Credite și avansuri acordate băncilor	19	546.165	1.138.893	120.272	251.717
Credite și avansuri acordate clienților	20	19.761.042	18.153.586	4.351.598	4.012.286
Titluri de valoare	21	3.849.590	4.115.797	847.722	909.669
Imobilizări	23,24	355.506	300.181	78.286	66.346
Total active		33.460.643	31.486.533	7.368.400	6.959.119
Depozite de la bănci	27,29	1.720.601	2.251.557	378.895	497.637
Depozite de la clienți	28	26.374.944	23.739.592	5.808.052	5.246.898
Obligațiuni emise	29	512.239	739.694	112.801	163.486
Datorii subordonate	29	954.973	950.436	210.296	210.064
Capital propriu	32,33	3.273.907	3.210.595	720.950	709.602
Total pasive		33.460.643	31.486.533	7.368.400	6.959.119

Activitatea noastră de creditare este strâns corelată cu economia locală, astfel că nu este surprinzătoare evoluția pozitivă înregistrată cu precădere în portofoliul de credite de consum. Principalii factori favorizanți au fost creșterea oportunităților de angajare pentru populație, majorarea venitului disponibil, precum și abilitatea noastră de a veni în întâmpinarea nevoilor clienților. Originările de noi credite ipotecare au suferit în urma schimbărilor din cadrul legislativ și au fost susținute în mare măsură de programul „Prima Casă".

Motorul creșterii economice a continuat să fie consumul. În acest context, finanțarea afacerilor locale are o importanță majoră pentru a pune bazele unei creșteri economice sustenabile. Eforturile noastre de a oferi soluții viabile de finanțare pentru companii s-au transpus într-o creștere a creditelor la termen pentru IMM-uri cu 12%, survenite și pe fondul creșterii cu 50% a finanțărilor acordate în colaborare cu instituții supranaționale (EIF). Totodată, finanțările la termen acordate corporațiilor s-au dublat în 2016, în contextul unor tranzacții sindicalizate de valori mari.

În ceea ce privește evoluția soldului de credite al Băncii, trebuie menționată tranzacția încheiată cu o entitate deținută în proporție de 100% de Raiffeisen International Betailigungs AG, care s-a materializat în preluarea de către Bancă a unui portofoliu de credite în valoare de aproximativ 75 de milioane de euro în primul trimestru din 2016. În consecință, creșterea organică a portofoliului de credite al Băncii a fost de 7%, o performanță remarcabilă având în vedere că piața a crescut într-un ritm scăzut (soldul creditelor acordate de bănci sectorului privat a înregistrat o majorare de doar 1% în 2016).

Depozitele de la clienți înregistrează din nou o creștere consistentă (+11% în 2016), cu un puternic stimulent dat de conturile curente ale clienților retail (+30%). Într-o piață dominată de rate de dobândă foarte scăzute, clienții noștri au încredere că economiile lor sunt în siguranță în orice moment, ceea ce ne plasează într-o poziție excelentă pentru a continua dezvoltarea sustenabilă a afacerii.

Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

Valoare adăugată pentru acționari și performanță în mod constant. Controlul riguros al costurilor și volatilitatea scăzută a veniturilor ne-au menținut raportul normalizat cost/venituri[3] până la 55%, în timp ce costul recurent al riscului[3] a scăzut sub 1%.

În 2016, satisfacția clienților noștri în relația cu Banca a crescut, dar încă nu a atins nivelul pe care îl dorim.

Rentabilitatea capitalului propriu[1]

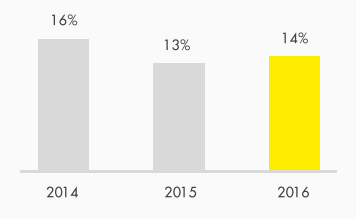

Raportul cost/venit[2]

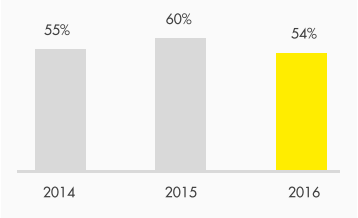

Costul riscului[4]

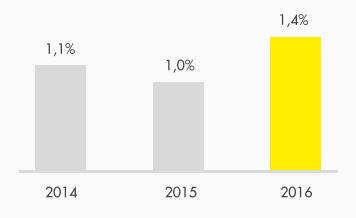

Calitatea serviciilor de bază reprezintă fundamentul unei relații de succes cu clienții. Am crescut de-a lungul timpului și suntem hotărâți să o facem și în continuare, mai ales prin sprijinul pe care îl acordăm în atingerea obiectivelor clienților Băncii.

Credite nete (RON mld)[5]

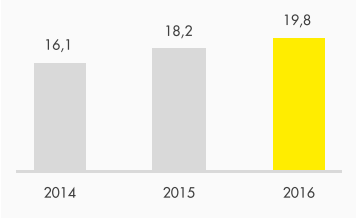

Depozite (RON mld)

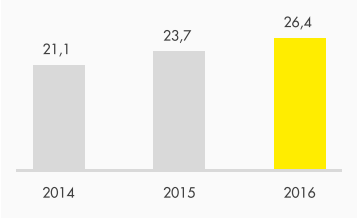

Clienți (mil)

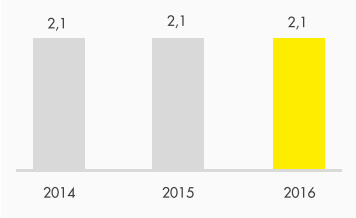

Satisfacția clienților noștri în relația cu Banca a crescut, dar încă nu a atins nivelul pe care îl dorim. Integrarea indicatorului NPS în modul nostru de lucru este un obiectiv distinct, alături de continuarea pașilor spre digitalizare.

NPS PF[6]

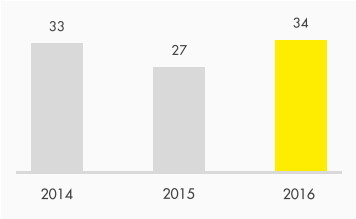

Utilizatori de canale alternative (mii)[7]

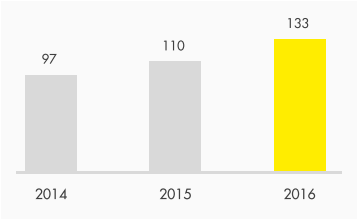

Plăți electronice (% din total plăți)

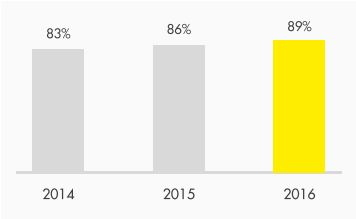

1 Profit net raportat la totalul capitalului propriu mediu (inclusiv profitul anului curent)
2 Cheltuieli operaționale raportate la totalul veniturilor operaționale
3 Raportul normalizat exclude acele elemente nerecurente
4 Cheltuieli cu provizioanele, raportate la totalul activelor medii
5 Credite nete de provizioane
6 Medie anuală a indicatorului de satisfacție a clienților „Net promoter score (NPS)/Scor promotor net" pentru clienți persoane fizice
7 Utilizatori activi (cel puțin o tranzacție în ultima lună)

La sfârșitul anului 2016, Raiffeisen Bank avea 5.236 de angajați activi cu normă întreagă, față de 5.349 în 2015.
Media de vârstă a angajaților era de 37 de ani.

5.236

este numărul de angajați Raiffeisen Bank cu normă întreagă la sfârșitul anului 2016.

INSTRUIRE

Instruirea și dezvoltarea angajaților a fost și este una dintre preocupările constante ale organizației noastre și una dintre direcțiile strategice de resurse umane. Prin programele de dezvoltare pe care le oferă angajaților, Raiffeisen Bank poate contribui direct la performanța lor individuală, la cea a echipei și, implicit, la performanța organizației.

Anul 2016 a însemnat continuarea sau demararea de programe de dezvoltare derivate din strategia organizației și aliniate culturii organizaționale, care au urmărit consolidarea atât a competențelor funcționale ale angajaților, cât și a celor de leadership, precum și creșterea implicării acestora. Programele oferite s-au adresat atât angajaților din segmentele de business, cât și celor din zonele de suport, pentru a crește competențele profesionale ale întregii echipe Raiffeisen Bank. Am folosit diverse modalități de învățare și dezvoltare pentru participanți: cursuri tehnice, inițiative transversale de dezvoltare a competențelor, certificări, conferințe sau workshop-uri. În dezvoltarea și livrarea acestor programe, Banca a urmărit și atingerea obiectivelor sale de învățare și educare, oferind conținut de calitate și abordând metode moderne. Programele au fost implementate atât cu specialiști interni, cât și cu furnizori externi.

Raiffeisen Bank a continuat în egală măsură optimizarea metodelor și tehnologiilor de suport: învățare experiențială, platforme interactive, concepte de blended learning și gamification. În ceea ce privește rețeaua de unități, în 2016 am continuat programul de formare pentru angajații noi, adaptat specificului activității din agenție. Acesta include cursuri de inițiere în activitatea companiei, de înțelegere a produselor, operațiunilor, creditării, relaționării cu clienții și presupune utilizarea unor multiple metode de învățare, adaptate contextului actual de business și în pas cu noile tendințe și tehnologii.

Pentru personalul din administrația centrală, am îmbunătățit programul de induction, menit să faciliteze integrarea noilor colegi în organizație, și am continuat programele de dezvoltare a competențelor profesionale și a celor de leadership. De asemenea, a fost lansat și implementat un nou program: Raiffeisen Banking University, un program inedit în ceea ce privește formarea angajaților, în cadrul căruia identificăm și recunoaștem, în mod oficial, propriii experți ai Băncii în cele mai diverse domenii legate de activitatea bancară. Am identificat colegi care, prin prisma experienței lor, pot crea și susține cursuri pentru alți colegi interesați să se dezvolte profesional, care pot împărtăși cunoștințe practice extrem de aplicate. În 2016 au participat în program 46 de lectori și am derulat 175 de sesiuni, la care au participat 2.300 de colegi. În același timp, Raiffeisen Bank a continuat și dezvoltat programul de well-being RStyle, cu scopul de a consolida echipele și a încuraja un echilibru optim între viața profesională și cea personală a angajaților. Programul atrage de la un an la altul un număr tot mai mare de participanți și cuprinde ateliere și evenimente desfășurate pe parcursul întregului an, acoperind tematici diverse: sport, nutriție, sănătate, dezvoltare personală, parenting.

Raiffeisen Banking University

este un nou program de formare a angajaților Băncii. 46 de lectori, experți ai companiei în diferite arii legate de activitatea bancară, au susținut 175 de sesiuni, la care au participat, în București și orașele mari, 2.300 de colegi.

PARTENERIAT RESURSE UMANE – BUSINESS

Managementul Performanței
Raiffeisen Bank a implementat un nou sistem de management al performanței, pornind de la nevoia de a fi rapid și flexibil, de a se adapta ușor schimbărilor ce derivă din strategia 2020, viziunea și misiunea Băncii, valorile organizaționale, precum și din cumulul de reglementări și factorii de mediu care ne influențează activitatea.

Principiile pe care se bazează noua abordare sunt:

- Fiecare angajat contribuie la succesul Băncii, deoarece angajamentul crește atunci când angajații înțeleg legătura dintre activitatea lor și obiectivele strategice de business ale companiei;

- Accentul este pe dezvoltarea competențelor și pe învățare. Dezvoltarea angajatului este cea mai importantă;

- Feedback-ul permanent este esențial. Fie că este vorba de un lucru foarte bine făcut, fie că ceva trebuie schimbat, este esențial ca feedback-ul să fie transmis constant. Astfel, schimbările în bine se vor produce mult mai rapid;

- Armonizarea obiectivelor pentru toate diviziile, deoarece toți angajații au același obiectiv: succesul organizației. Noul sistem folosește metodologia Balanced Score Card;

- Totul se întâmplă în spiritul valorilor Raiffeisen Bank: Pasiune, Integritate, Respect, Discernământ, Colaborare, Învățare, Simplitate.

Toți managerii au beneficiat de instruire pe parcursul anului 2016, astfel încât să poată implementa noua abordare de management al performanței.

Employees Opinion Survey
Banca a desfășurat în 2016 o nouă ediție anuală a studiului de investigare a nivelului de angajament și de eficiență, EOS, în colaborare cu compania agreată la nivel de Grup, având o rată de răspuns de 80% la nivelul organizației. Noutatea a constat în surprinderea mai detaliată a aspectelor de leadership pentru toate nivelurile de management, printr-o secțiune special creată de întrebări suplimentare.

Evaluarea culturii organizaționale și a colaborării interne
În 2016, Raiffeisen Bank a decis să evalueze cultura organizațională în ceea ce privește aplicarea normelor de comportament, pentru a înțelege cum poate îmbunătăți dezvoltarea profilului angajatului și a produce schimbări în concordanță cu valorile Băncii și cu strategia pentru 2020.

Studiul a inclus peste 1.300 de angajați, oferind informații importante privind principalele stiluri culturale folosite în Bancă, ceea ce a permis analize ulterioare în ateliere de lucru dedicate fiecărei divizii. În cadrul acestora, participanții și-au asumat implementarea unor inițiative de îmbunătățire specifice.
În paralel, au fost organizate sesiuni cu top managementul, pentru a creiona un ideal de cultură organizațională, acesta constituind sistemul de referință pentru inițiativele de îmbunătățire care au loc în 2017.

De asemenea, pentru al șaptelea an consecutiv, Raiffeisen Bank a evaluat indicatorii de colaborare internă printr-un studiu specific, la care au participat peste 1.200 de angajați. Scopul cercetării a fost (1) să identifice punctele tari și ariile ce pot fi îmbunătățite în privința colaborării interne, cu efecte ulterioare asupra satisfacției clienților Băncii și (2) să construiască pornind de la ea planuri de acțiune adecvate, a căror implementare să ducă la creșterea satisfacției clienților.

Remunerare
Raiffeisen Bank a revizuit politica de remunerare și sistemul de beneficii, aducând îmbunătățiri semnificative.
În anul 2016, toți angajații Băncii au beneficiat de al 13-lea salariu, acordat independent de nivelul de performanță individuală. Acesta reprezintă un element diferențiator pe piața salarială locală, precum și un factor de motivare și de loializare a angajaților. Pe parcursul anului, toți managerii au participat la sesiuni de informare pentru înțelegerea principiilor noii politici de remunerare.

Administrare
Banca a continuat cu acțiuni de eficientizare a proceselor interne și de creștere a satisfacției salariaților, prin marcarea evenimentelor importante din an și viața personală: zi de naștere, 1 iunie, petreceri de Crăciun pentru salariați și copiii acestora, precum și oferirea de cadouri de Crăciun, pe grupe de vârstă, pentru toți copiii salariaților.

Recrutare
În anul 2016, Raiffeisen Bank a finalizat peste 900 de angajări, prin identificarea candidaților potriviți atât din interiorul organizației, cât și din exterior.

Programe de tineret
Raiffeisen Bank a continuat programele care își propun atragerea de talente și formarea de competențe. Am desfășurat a șasea ediție a programului „Raiffeisen Trainee IT", în cadrul căreia au fost selectați 18 stagiari. Aceștia, în calitate de angajați cu normă întreagă ai Raiffeisen Bank, au parte de cadrul potrivit și susținerea Ariei IT pentru a cunoaște în detaliu activitatea departamentelor Dezvoltare Soluții, Testare, Management Date, Operațiuni Servicii IT și a lua contact cu tehnologii de top. Succesul anului 2016 a constat în preluarea tuturor stagiarilor pe pozițiile vacante în departamentele IT în care au activat, ca urmare a rezultatelor bune obținute în cadrul programului.

În 2016, Raiffeisen Bank a lansat un nou program dedicat tinerilor absolvenți care vor să înceapă o carieră în Bancă, intitulat „Raiffeisen Banker 2 Be!" și conceput ca un canal de recrutare pentru pozițiile de consilier client în agențiile Raiffeisen Bank din București. Astfel, cei 40 de tineri selectați, angajați cu normă redusă, parcurg o perioadă de trei luni de formare și instruire specifică, în paralel cu implicarea în activitatea agențiilor. La finalul perioadei de formare, în care sunt evaluați constant în raport cu obiectivele de învățare stabilite, participanții au șansa de a prelua poziții din zonele de front-office, de deservire sau de vânzare, în funcție de rezultatele și evoluția lor din cadrul programului.

Banca a continuat stagiile de practică, derulate atât la nivelul Administrației Centrale, cât și a rețelei de unități Raiffeisen Bank. Ele se adresează exclusiv studenților sau masteranzilor care vor să se familiarizeze cu spiritul și cultura unei organizații multinaționale de elită.
În cadrul celor 2-4 săptămâni de practică, tinerii sunt expuși fluxului de activități din cadrul unei agenții și acumulează o experiență utilă pentru o viitoare angajare. În 2016, Raiffeisen Bank a oferit stagii de practică pentru 200 de studenți.

Mulțumiri aduse angajaților
Directoratul mulțumește întregii echipe Raiffeisen Bank pentru activitatea, responsabilitatea și profesionalismul de care dă dovadă în fiecare zi, precum și Sindicatului, pentru susținere și cooperare.

Grupul Raiffeisen abordează riscul într-o manieră prudentă, în concordanță cu obiectivele sale de dezvoltare pe termen lung.

Funcția de management al riscului este independentă de cea comercială și se concentrează asupra administrării următoarelor riscuri: risc de credit, risc de piață, risc de lichiditate și risc operațional.

Organul de conducere este responsabil cu implementarea și monitorizarea cadrului de gestionare a riscurilor. În acest scop, acesta a înființat Comitetul de Gestionare a Activelor și Pasivelor (ALCO), Comitetul de Credit, Comitetul de Credite Problematice și Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative. Acestea raportează Directoratului și sunt responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscului Băncii în ariile specificate.

Politicile de gestionare a riscului ale Raiffeisen Bank sunt stabilite pentru a identifica și analiza riscurile la care este expusă Banca, pentru a stabili limitele adecvate de risc și control și a monitoriza riscurile și respectarea limitelor de risc. Politicile și sistemul de gestionare a riscurilor sunt revizuite periodic, pentru a reflecta schimbările în condițiile pieței, produselor și serviciilor oferite.

Începând cu ianuarie 2014, ca urmare a emiterii și intrării în vigoare a Directivei UE și a Regulamentului cu privire la implementarea Basel III, Raiffeisen Bank raportează către Banca Națională a României (BNR) Rata privind Efectul de Levier, Rata de Acoperire cu Active Lichide, Rata de Finanțare Stabilă Netă.
De asemenea, Banca a finalizat în 2014 implementarea și raportarea standardelor Autorității Bancare Europene (EBA) cu privire la restructurare și la expunerile neperformante. Din 2015, Banca aplică și reglementările BNR și EBA cu privire la redresare și rezoluție.

În contextul actual al unui cadru regulatoriu complex, Banca a continuat în 2015 să depună eforturi pentru adaptarea arhitecturii IT, precum și a politicilor și procedurilor de risc la noile cerințe legislative și la evoluțiile pieței, eforturi ce vor fi intensificate și în următorii ani.

Riscul de creditare
Analiza riscului de creditare și funcțiile de evaluare pentru toate segmentele de activitate sunt complet centralizate și constituie în prezent un singur punct de referință pentru întreaga Bancă. Activitatea legată de riscul de creditare este organizată pe linii de industrie și specializată pe segmente de clienți. Astfel, se poate reacționa prompt la orice schimbare majoră în cadrul micro- sau macroeconomic al Raiffeisen Bank sau al clienților.

Începând cu 2009, Banca a implementat un sistem standardizat de avertizare timpurie pentru anumite categorii de clienți non-retail cu credite și pentru clienții retail cu credite.

Sistemul monitorizează lunar portofoliul, identifică semnalele de avertizare și le explică. Pe baza acestor indicatori, portofoliul de clienți este împărțit în categorii distincte de risc și sunt propuse acțiuni/strategii pentru clienții identificați ca fiind problematici.

Raiffeisen Bank a primit aprobarea BNR pentru calcularea cerințelor de capital pentru riscul de credit conform abordării bazate pe modele interne de rating (IRB) începând cu 1 iulie 2009.

În ceea ce privește portofoliul de retail, Raiffeisen Bank a primit aprobarea BNR pentru calcularea cerințelor de capital pentru riscul de credit conform abordării bazate pe modele interne avansate de rating (AIRB) începând cu 1 decembrie 2013.

Riscul de piață
În ceea ce privește riscul de piață, Banca utilizează în prezent abordarea standard pentru calculul cerinței de capital. Managementul riscului de piață se realizează prin intermediul unui sistem de limite de risc de piață care se aplică expunerilor Băncii la riscul de rată a dobânzii, la riscul valutar și la alte subtipuri de riscuri de piață. Monitorizarea atentă și frecventă a acestor limite asigură menținerea unui profil de risc de piață prudent pentru Raiffeisen Bank.

Riscul de lichiditate
Directoratul definește strategia administrării riscului de lichiditate în funcție de recomandările făcute de unitățile responsabile de managementul lichidității și al finanțării, în cooperare cu aria responsabilă pentru monitorizarea și controlul riscului de lichiditate.

Principalele instrumente utilizate în managementul și controlul riscului de lichiditate sunt: raportul de tip ecart de lichiditate, scorecard-ul de lichiditate, raportul de lichiditate statutar, sistemul de avertizare timpurie, cerința de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR), testarea internă a poziției de lichiditate în condiții de criză.

Riscul operațional

Începând cu 1 ianuarie 2010, Raiffeisen Bank calculează și raportează cerința de capital pentru riscul operațional, utilizând abordarea standard pentru care a primit aprobarea Băncii Naționale a României în noiembrie 2009.

La baza acestei aprobări a stat cadrul de gestionare
a riscului operațional creat de Raiffeisen Bank prin definirea și folosirea unor instrumente avansate, precum baza de date de incidente operaționale de risc, indicatorii de risc operațional, scenariile de risc, matricea de evaluare
a riscurilor – instrumente care sunt îmbunătățite în mod continuu.

Raportul Diviziilor

Corporate Banking 044
Retail Banking 045
Trezorerie și Piețe de capital 047
Participații 052

2016 a fost încă un an de succes pentru Divizia Corporații, dominat de o strategie ce pune accentul pe dezvoltarea relațiilor pe termen lung cu clienții corporativi. Sugestiile de îmbunătățire a activității primite de la clienți au fost evaluate și înglobate în planul pe termen mediu de obiective strategice.

5%

a fost creșterea portofoliului Diviziei Corporații a Raiffeisen Bank pentru active nete de provizioane de risc de credit și 6,8% creșterea în ceea ce privește pasivele, în comparație cu anul anterior.

Principalele direcții urmate pe parcursul anului au fost:

- Concentrarea pe abordarea holistică a ecosistemelor formate în jurul clienților corporativi, care se adresează tuturor părților interconectate (furnizori, clienți, angajați, acționari, directori-cheie etc.);

- Impulsionarea programului de eficientizare prin:

  — Continuarea migrării către canalele electronice și/sau centralizarea expertizei;

  — Structurarea procesului de vânzare (de exemplu: campanii de vânzări, experiența bancară, volume top-up, sume pre-aprobate);

  — Îmbunătățirea infrastructurii IT, pentru a oferi un răspuns mai rapid și mai fiabil la nevoile clienților.

- Concentrarea pe programe de dezvoltare a afacerilor pentru clienți (pentru domeniile: financiar, resurse umane, cercetare, procese operaționale), în special pe segmentul corporațiilor medii. Evenimentele au avut, de asemenea, o puternică componentă de interconectare, în vederea promovării celor mai bune practici de succes;

- Conformitatea cu cerințele de reglementare, dar și cu cerințele locale, internaționale și de grup (de exemplu: Basel III, FATCA, AQR etc.).

Raiffeisen Bank a continuat să fie lider pe piața românească pentru creditele sindicalizate din poziția de aranjor și a avut o implicare puternică în finanțarea proiectelor și a tranzacțiilor din fuziuni și achiziții. Portofoliul de clienți s-a diversificat și a crescut în 2016, acoperind mai multe zone: sănătate, imobiliare, vânzare cu amănuntul, educație, produse alimentare și băuturi.

În 2016 am lansat „Raiffeisen Catalizator", un program de pregătire destinat persoanelor de decizie din companiile medii* din România, gândit să le ajute pe acestea să-și dezvolte și să-și administreze mai eficient afacerile, și care continuă și în 2017. Susținut de specialiști cunoscuți din fiecare domeniu, programul cuprinde mai multe sesiuni interactive ce abordează teme importante pentru companiile antreprenoriale, precum construirea strategiei de afaceri și a unei culturi organizaționale sănătoase, crearea și promovarea unei identități vizuale și comunicarea eficientă prin canale de social media, managementul financiar, dezvoltarea afacerii și creșterea vânzărilor, construirea unei echipe și managementul oamenilor. Pe lângă dezvoltarea culturii antreprenoriale, Catalizator își propune să faciliteze crearea unei comunități de afaceri sănătoase, în care participanții la viața economică să împărtășească nu doar idei, ci și oportunități de afaceri, pentru a aduce mai multă valoare în economie.

Parteneriatele cu investitorii instituționali (EIB, EIF, BERD) au continuat în 2016, aducând un avantaj economic relației bancă-client. Pe segmentul corporațiilor medii, aceste parteneriate au fost foarte importante, deoarece au facilitat accesul la finanțare pentru dezvoltarea activității clienților IMM. Toate aceste eforturi au fost recunoscute de către clienți, după cum reiese din studiul de piață privind satisfacția clienților.

Divizia Corporații a Raiffeisen Bank și-a crescut portofoliul de active nete de provizioane de risc de credit cu 5% și cu 6,8% în ceea ce privește pasivele în comparație cu anul precedent, ceea ce reprezintă o bază solidă pentru dezvoltarea viitoare.

Veniturile generate de Divizia Corporații au avut o evoluție similară, crescând cu 5,1% față de anul 2015. Costurile implicate de provizioanele de risc au fost reduse cu 56,5%, asigurând clienții de soliditatea modelului de afaceri al Raiffeisen Bank. Acești doi factori au condus la o creștere a profitabilității în 2016 cu 70,5% față de anul precedent. Acest rezultat este cu atât mai semnificativ dacă avem în vedere eforturile importante de investiții făcute, care au dus la o creștere anuală de 9,5% a cheltuielilor operaționale.

* Companii medii – companiile care înregistrează o cifră de afaceri consolidată la nivel de grup de peste 5 milioane de euro pe an, dar mai mică decât echivalentul a 50 milioane de euro.

Raiffeisen Bank a continuat să-și optimizeze rețeaua, la finalul anului 2016 înregistrând un număr total de 478 de agenții bancare, din care 103 unități în București și Ilfov.

În plus, Banca și-a extins numărul de bancomate multifuncționale (MFM-uri), ajungând la peste 140, din care 129 sunt amplasate în agenții. La acestea, clienții pot efectua, simplu și rapid, tranzacții de depunere și retragere de numerar în lei, plăți ale unor facturi în lei, operațiuni de schimb valutar din EUR/USD în lei. De asemenea, în martie 2016, Raiffeisen Bank a deschis Agenția Ardealul în Cluj-Napoca, prima agenție în care operațiunile bancare cu numerar pot fi realizate doar utilizând MFM-ul.

CALITATEA SERVICIILOR

În contextul strategiei de creștere a calității, Raiffeisen Bank își propune să simplifice cât mai mult accesul la produsele și serviciile sale și, în același timp, să fie aproape de clienții săi cu oferte cât mai relevante. În acest scop, în 2016 a crescut semnificativ numărul de birouri mobile organizate la sediul angajatorilor. Această activitate a fost bine primită de către salariații companiilor, deoarece le asigură confort, îi ajută să economisească timp și le oferă consultanță personalizată. Tot în cadrul acestor companii a fost inițiat și un program de educație financiară, al cărui scop este înțelegerea cât mai exactă de către clienți a modului în care funcționează produsele și serviciile Băncii, care sunt beneficiile acestora, care sunt riscurile asociate și cum pot fi gestionate.

Forța de vânzare din rețeaua de agenții s-a concentrat mai intens pe promovarea canalelor electronice și, în consecință, utilizarea serviciului SmartMobile și a bancomatelor multifuncționale a crescut semnificativ. Aceste servicii le oferă clienților mai mult timp decât atunci când se află la ghișeu, atunci când accesează informații despre conturile pe care le dețin, achiziționează noi produse și efectuează tranzacții 24/24, beneficiind astfel de reduceri de costuri, dar și de confortul de a nu se mai deplasa la ghișeele Raiffeisen Bank.

În anul 2016, Raiffeisen Bank a continuat să valorifice feedback-ul primit de la clienți, asigurând un cadru optim pentru preluarea și soluționarea reclamațiilor acestora. Cu toate că s-a constatat o creștere a numărului de reclamații colectate de la clienți (+14% față de anul precedent), nivelul lor de satisfacție a crescut ușor față de 2015.

ACTIVITATEA PRIVIND RECLAMAȚIILE	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Număr de reclamații	29.336	36.327	45.517	51.047	59.915	68.169
Rezoluții pozitive	65%	71%	77%	75%	82%	84%
Fidelizarea clienților cu reclamații	97%	98%	96%	97%	98%	98%
Satisfacție cu procesul de reclamații (sondaj) – scala 1-5 (1=foarte nemulțumit, 5=foarte mulțumit)	3,2	3,3	3,3	3,2	3,1	3,2

PERSOANE FIZICE

Raiffeisen Bank a continuat să implementeze Strategia de dezvoltare 2020 prin atingerea unui obiectiv extrem de important: Pachete Noi de Cont Curent. Acestea oferă o experiență unică pe piață bancară românească, fără limite de infrastructură, preț sau vechime în muncă la o companie sau alta.

Principiile pe care le-am construit sunt:

- Combină toate elementele necesare din zona de tranzacționare, dar și produse de creditare sau economisire;
- Au un mecanism de pricing clar, ușor de înțeles;
- Recompensează clienții cu venit și tinerii, astfel încât permit o corelare organică cu strategia noastră orientată către studenți și salariați.

De asemenea, Banca a continuat eforturile de digitalizare a serviciilor financiare prin extinderea rețelei de ATM-uri și mutarea tranzacțiilor de la casierie în mediul electronic. Serviciul de Mobile Banking a fost vedeta anului 2016, cu o creștere de peste 80% a numărului de utilizatori activi față de anul precedent și aproximativ 2,4 milioane de înregistrări în aplicație la final de 2016. În ceea ce privește tehnologia, ne-am concentrat pe facilitarea accesului în aplicație (prin amprenta digitală și PIN), acces rapid la soldul contului curent (prin widget) sau plăți (plata impozitelor).

În ceea ce privește vânzările în mediul digital, Banca a deschis primele fluxuri de înrolare client și vânzare credite de consum pe www.raiffeisen.ro.

Segmentul Friedrich Wilhelm Raiffeisen a fost desemnat în 2016 „Cel mai bun serviciu de Private Banking din România" de trei dintre cele mai prestigioase publicații financiare internaționale: *Euromoney, Global Finance, The Banker & Professional Wealth Management.* Acestea sunt cele mai importante distincții acordate în acest domeniu și este pentru prima oară în România când un serviciu local de Private Banking primește o astfel de recunoaștere.

Divizia de Private Banking a Raiffeisen Bank oferă o gamă de servicii și produse exclusiviste, adresate clienților cu averi ridicate: consultanță financiară, soluții personalizate, acces la instrumente financiare și servicii conexe. De asemenea, înregistrează un număr de 1.230 clienți (cu 15% mai mult ca în 2015), iar activele în administrare au ajuns la peste 1,15 miliarde EUR în România.

ÎNTREPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII (IMM-URI)

Ținând cont de specificul pieței românești, segmentul de Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) în Raiffeisen Bank cuprinde entități cu capital privat și cifră de afaceri anuală la nivel de grup de clienți până la 5 milioane EUR, inclusiv Profesii Liberale și entități fără personalitate juridică, de tipul asociațiilor și fundațiilor. Strategia Băncii vizează crearea relațiilor de tip „bancă de casă", printr-o comunicare clară, prin înțelegerea nevoilor specifice și oferirea celor mai potrivite soluții financiare.

Prin segmentarea clienților IMM în companii cu cifră de afaceri anuală la nivel de grup de până la 1 milion EUR și, respectiv, între 1 și 5 milioane EUR, Raiffeisen Bank are o abordare personalizată pe baza dimensiunii, profilului activității, nevoilor de tranzacționare și de finanțare ale acestora.

O echipă specializată a Raiffeisen Bank dezvoltă strategia dedicată segmentului IMM și asigură o experiență de înaltă calitate pentru clienți, precum și creșterea loialității față de brandul Raiffeisen Bank. De asemenea, Banca oferă consiliere financiară și asistență dedicată pentru identificarea celor mai potrivite produse și soluții financiare, astfel încât deciziile clienților să fie luate pe baza unei informări corecte și să le susțină planurile de dezvoltare.

Clienții IMM beneficiază totodată de o gamă largă de canale alternative prin care pot accesa produsele și serviciile Băncii: mobil/tabletă (Smart Mobile), internet banking (Raiffeisen Online), telefon (Raiffeisen Direct și noua soluție de interacțiune la distanță – Natural Language Understanding), dar și o extindere la nivel național a rețelei de bancomate multifuncționale ale Raiffeisen Bank.

Eforturile continue ale Băncii de adaptare la nevoile în schimbare ale clienților s-au reflectat în 2016 și în revizuirea structurii pachetelor de cont curent dedicate clienților IMM, ținta fiind optimizarea costurilor aferente tranzacțiilor zilnice pentru întreaga bază de clienți IMM.

Portofoliul de credite IMM a continuat tendința de creștere stabilă cu 7,5%, ajungând la 385 de milioane EUR în decembrie 2016, cu o proporție crescută a finanțărilor de capital de lucru (similar cu 2015), în timp ce solicitările de creditare pe termen lung s-au menținut modeste, pe fondul unui apetit conservator al persoanelor juridice pentru finanțare, în special pe zona de investiții. Activitatea de creditare s-a concentrat în 2016 pe facilitarea accesului la finanțare atât a clienților noi, cât și a celor existenți, prin soluții flexibile de garantare.

În acest context, inițiativa JEREMIE, lansată în 2011 împreună cu Fondul European de Investiții (FEI), ce permite clienților IMM cu potențial de creștere accesul la finanțare în condiții de garanții eligibile reduse, cu prețuri accesibile, a continuat să aibă același succes și în 2016. La încheierea programului, Raiffeisen Bank înregistra un portofoliu de 145 milioane EUR, aferent unui număr de 1.750 de clienți IMM ce beneficiau de 2.340 de facilități de credit sub umbrela garanției FEI.

Reflectând încrederea clienților în puternicul brand al Băncii, soldul pasivelor pentru segmentul IMM s-a menținut stabil, la 966 milioane EUR în decembrie 2016, cu 0,5% mai mult decât în decembrie 2015.

O serie de seminarii de afaceri, cu invitați reprezentativi pe plan național și teme de actualitate pentru IMM (soluții de finanțare, fiscalitate și produse de investiții), au fost organizate în centre importante ca Târgoviște, București, Bacău, Galați, Timișoara, Sibiu.
Acestea au fost completate de numeroase evenimente de micromarketing desfășurate sub formă de mese rotunde la nivelul agențiilor din întreaga rețea Raiffeisen Bank.

Întreprinderile mici și mijlocii rămân un segment strategic pentru Raiffeisen Bank, care sprijină acest tip de clienți cu o ofertă de produse și servicii simplă și ușor de înțeles, bazată pe profilul specific al segmentului-țintă și printr-o experiență de cumpărare pozitivă, cu accent pe canalele digitale de distribuție.

Trezorerie și Piețe de Capital

Așa cum anticipam, anul 2016 a fost unul în care au apărut primele semne de inversare a tendințelor în piețele financiare și poate primul an în care sondajele de piață au arătat clar o schimbare a așteptărilor privind evoluția dobânzilor.

Mediul financiar global și cel regional au fost mai degrabă volatile, iar piața locală nu a făcut excepție, cu toate că, prin comparație cu economiile emergente, România a continuat să fie percepută de către investitori ca fiind o piață mai sigură și mai puțin expusă presiunilor globale.

În acest context, Direcția Piețe de Capital a continuat să fie un bun partener pentru clienții Raifeisen Bank, oferind produse diverse, personalizate nevoilor fiecăruia dintre ei. S-a urmărit dezvoltarea partenerilor Băncii, asigurând accesul facil și transparent la produsele de care au nevoie.

A fost cel mai bun an din punctul de vedere al intermedierii produselor financiare complexe, semn clar că partenerii noștri au înțeles nevoia acoperirii riscului de dobândă, dar și de curs valutar, acolo unde riscurile există în fluxul de numerar și bilanțul lor. Totodată, au înțeles nevoia diversificării investițiilor acolo unde există oportunitate.

Raiffeisen Bank a continuat să fie un partener de încredere pentru Ministerul de Finanțe, care a apreciat activitatea Băncii, desemnând-o cel mai bun Dealer Primar în 2016. Calitatea comunicării Raiffeisen Bank cu piața și respectarea principiului de cea mai bună execuție au atras aprecierea comunității investitorilor, factor determinant în atribuirea rolului de cel mai bun Dealer Primar.

Planurile de viitor nu arată diferit față de anii precedenți, astfel că vom continua să punem accent pe relația cu clienții Băncii și să investim atât în infrastructură, cât și în pregătirea noastră, pentru a răspunde cât mai bine nevoilor tot mai diversificate și mai complexe ale partenerilor noștri.

Cercetare privind evoluțiile economice și piața de capital

Direcția Cercetare Economică și Sectorială furnizează analize și rapoarte privind principalele evoluții din economia și piața financiară din România.
Cercetarea macroeconomică este menită să ofere o evaluare cuprinzătoare a celor mai recente evoluții din economie (PIB, sector extern, rata inflației, rate ale dobânzii, curs de schimb) și a perspectivelor pentru perioada următoare. Activitățile de cercetare cuprind și analize ale principalelor sectoare din economie (companii și populație), urmărindu-se identificarea caracteristicilor structurale și a celor mai recente tendințe ale acestora, precum și a potențialului reprezentat de către aceste sectoare pentru activitatea bancară.

Majoritatea analizelor macroeconomice sunt furnizate în exteriorul Băncii ca parte a publicațiilor realizate de către Raiffeisen RESEARCH. În același timp, cercetarea economică și sectorială este un element important pentru direcțiile și departamentele din cadrul Băncii, oferind sprijin în luarea deciziilor curente și strategice și evaluarea impactului unor scenarii de risc.

Cercetarea macroeconomică este realizată de către o echipă profesionistă, folosind tehnici cantitative și bazele de date publice și interne disponibile.

Echipa de cercetare și analiză a acțiunilor oferă o acoperire cuprinzătoare a pieței de acțiuni din România, urmărind în mod activ 17 companii, inclusiv toate companiile din indicele BET (Bucharest Exchange Trading). În plus, mai sunt acoperite fără o recomandare de investiție în jur de 40 de companii cu o capitalizare redusă. În cadrul companiilor acoperite sunt incluse și cele recent listate pe bursa locală: Romgaz, Nuclearelectrica, Electrica și MedLife. Analiștii țin legătura cu peste 50 de investitori instituționali care urmăresc în mod activ piața locală de acțiuni.
Echipa colaborează cu colegii din cadrul Raiffeisen Centrobank și Raiffeisen RESEARCH. Echipa de cercetare participă, de asemenea, la diverse proiecte alături de departamentul de investment banking, respectând însă principiile independenței și separării între activitățile de corporate finance și cercetare.

Principalele evoluții din economie și piețele financiare sunt prezentate în mod curent în rapoarte zilnice și săptămânale *(Daily Market Report, CEE Daily, CEE Weekly)*. Analize cuprinzătoare ale principalelor tendințe din economie și piețele financiare din România se regăsesc în raportul lunar *Romania – Economic Overview*, precum și în raportul de țară anual. Raportul trimestrial *Central & Eastern European Strategy*, realizat de Raiffeisen RESEARCH la Viena, oferă perspective utile atât cu privire la dinamica

trecută, cât și potențială a activității economice din țările în care Raiffeisen Bank International este prezentă. Evoluția sistemelor bancare din aceste țări este prezentată în detaliu în raportul anual CEE Banking Sector Report.

Printre produsele principale de cercetare și analiză a acțiunilor se numără rapoartele de companii, care conțin opiniile analiștilor privind companiile acoperite. Analiștii utilizează analiza fundamentală și o gamă de metode și tehnici pentru a ajunge la un preț-țintă și, prin urmare, la o recomandare de investiție pentru companiile acoperite. Echipa încearcă să informeze constant clienții, iar știrile relevante sunt transmise zilnic, înaintea începerii sesiunii de tranzacționare sau chiar în timpul acesteia, dacă apar informații care pot afecta piața. Scurte informări sunt transmise și după închiderea sesiunii de tranzacționare, odată cu știrile apărute în cursul serii. Raportul săptămânal oferă investitorilor o viziune de ansamblu asupra evaluărilor actuale pentru companii și sectoare. Rezultatele trimestriale ale companiilor acoperite sunt precedate de estimări și, după publicare, sunt urmate de rapoarte care conțin primele impresii ale analiștilor. La începutul fiecărui an, echipa de analiză pregătește un raport privind evoluția pieței de acțiuni de pe parcursul anului precedent și tendințele așteptate pentru anul în curs.

Instituții financiare & GSS (Group Securities Services)
Direcția Instituții Financiare & GSS are ca responsabilitate primară inițierea și dezvoltarea relațiilor de afaceri cu clienți instituții financiar-bancare și/sau ne-bancare: bănci comerciale, bănci de investiții, societăți de asigurări, societăți de leasing (având un grup financiar drept acționar principal), fonduri de investiții, fonduri de pensii, societăți de brokeraj, societăți de finanțare (credit ipotecar și credite de consum), instituții financiare de tip supranațional etc.

Principalele atribuții presupun originarea de afaceri de către responsabilii de clientelă, promovarea și vânzarea de produse/servicii bancare către clienții mai sus menționați, în directă coordonare cu experții de produs.

Prioritățile din anii precedenți au fost extinse și pentru 2016: consolidarea relațiilor de afaceri cu clienții existenți, atragerea de clienți noi, creșterea veniturilor din vânzarea produselor non-risc, creșterea ratei de vânzare ca număr de produse/client, majorarea volumelor rulate prin Bancă, eficiență. Ca rezultat, segmentul instituții financiare a avut o evoluție constant bună și în 2016, contribuind la rezultatul final al Raiffeisen Bank.

Principalele produse care au înregistrat creșteri semnificative din punctul de vedere al venitului generat de portofoliul de clienți în 2016 au fost: finanțarea comerțului (volumul s-a dublat comparativ cu 2015), serviciile de custodie & administrare de fonduri (depozitare), intermedierea pe piața de capital, vânzarea de produse de trezorerie.

Volumul de pasive a înregistrat o scădere ușoară pe fondul ratelor de dobândă din piață, care au ajuns la minime istorice, și a poziției de lichiditate a Băncii. Astfel, venitul net din dobânzi scade în mod corespunzător la nivel de segment.

Pe zona de clienți „bănci", activitatea pe conturile existente a fost în creștere, la aceasta adăugându-se clienți noi, bănci care au deschis în 2016 conturi de decontare în monedă locală.

În concordanță cu eforturile Raiffeisen Bank de a atinge excelența, rețeaua de bănci corespondente depășește în prezent 800 de contrapartide.

Departamentul Servicii Titluri – GSS este linia de activitate pentru serviciile de custodie și depozitare a activelor fondurilor de investiții și pensii. Departamentul este de asemenea responsabil cu servicii de distribuție, fiind și agent de informare și plată pentru fondurile de investiții externe, cu decontarea specială (în relația cu Depozitarul Central și Depozitarul Sibex), îndeplinind și funcția de agent de plată pentru emitenții de obligațiuni.

Valoarea activelor păstrate în custodie sau pentru care Raiffeisen Bank efectuează servicii de depozitare a fost de 3,78 miliarde EUR la sfârșitul anului 2016.

În conformitate cu prevederile Normei ASF nr. 6/2015 privind gestionarea riscurilor operaționale generate de sistemele informatice, în cursul anului 2016 au fost evaluate riscurile operaționale asociate activităților de custodie și depozitare. Astfel, s-a constatat că potențialele pierderi derivate din incidente de risc operațional aferente operațiunilor de custodie și depozitare pot fi absorbite de către Bancă. În baza normei anterior menționate, Raiffeisen Bank a auditat, de asemenea, sistemele informatice critice pentru activitățile de custodie și depozitare.

În cursul anului 2016, în vederea implementării prevederilor reglementărilor cu impact asupra activităților de custodie și depozitare (Regulamentul UE nr. 231/2013, Legea 74/2015, Reglamentul ASF nr. 10/2015, Directiva EU 2014/57 – MAD, Regulamentul Delegat

Trezorerie și Piețe de Capital

UE 2016/438 privind obligațiile depozitarului OPCVM) și a măsurilor indicate în raportul de audit intern desfășurat în cursul anului 2015 asupra activității de custodie și depozitare, procedurile de lucru pentru activitatea de custodie, precum și cele de depozitare a activelor organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare, fondurilor alternative de investiții și fondurilor de pensii au trecut printr-un proces amplu de revizuire.

Structura activelor (milioane EUR)

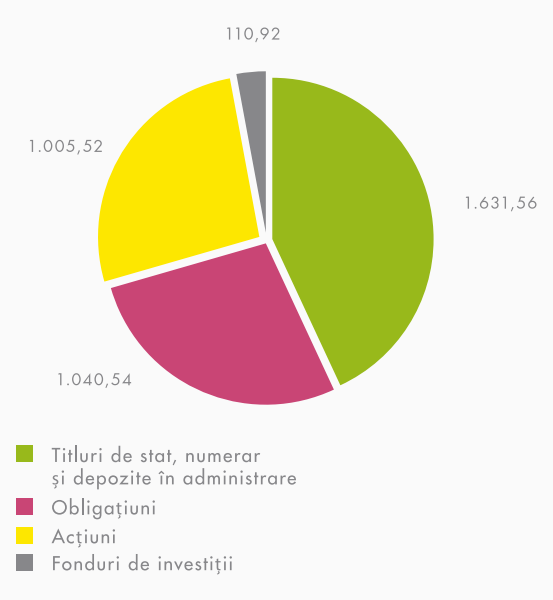

Managementul bilanțului și portofoliului
Direcția Managementul Bilanțului și Portofoliului este responsabilă pentru managementul strategic al activelor și pasivelor Băncii, cu scopul de a menține o poziție sustenabilă de lichiditate pe termen mediu și lung, dar și de capital, asigurând în același timp stabilitatea venitului net din dobânzi. În acest sens, trei domenii principale sunt acoperite: Managementul Activelor și Pasivelor, Managementul Portofoliului de Lichiditate și Managementul Finanțării.

Echipa Managementul Activelor și Pasivelor este responsabilă cu managementul dinamic al bilanțului printr-un proces continuu de definire, implementare și monitorizare a strategiilor referitoare la bilanțul Băncii, așa cum este aprobat de Comitetul de Active și Pasive.

Managementul bilanțului este realizat atât din perspectiva lichidității, cât și a expunerii la riscul de rată a dobânzii, și utilizează o paletă de instrumente în continuă diversificare, inclusiv un sistem eficient al prețurilor de transfer al fondurilor, precum și un sistem IT, Kamakura, dedicat managementului lichidității și riscului de rată a dobânzii.

Echipa Managementul Portofoliului de Lichiditate este responsabilă pentru menținerea unei poziții adecvate de lichiditate, care să permită Băncii să răspundă nevoilor clienților și să-și îndeplinească obligațiile de plată atât în perioade cu activitate economică normală, cât și în condiții de stres. Pentru asigurarea unui nivel adecvat de lichiditate în condiții de stres, Raiffeisen Bank menține o rezervă de lichiditate compusă din active lichide de calitate ridicată (HQLA), incluzând numerar la Banca Centrală și obligațiuni eligibile pentru accesarea facilităților de lichiditate ale Băncii Centrale. Prin menținerea acestei rezerve, Raiffeisen Bank asigură alinierea la cerințele interne și reglementările de risc de lichiditate pentru condiții de stres.

Rata de acoperire a lichidității (LCR) reprezintă cerința de reglementare pentru condiții de stres și are ca obiectiv asigurarea unui stoc de active lichide suficiente pentru a îndeplini nevoile de lichiditate în condiții de stres pentru 30 de zile. Conform cerințelor de reglementare, pentru anul 2016, valoarea minimă a LCR a fost de 70%, nivel ce urmează să fie crescut gradual până la 100%, începând cu ianuarie 2018. În cazul Raiffeisen Bank, nivelul rezervei de lichiditate deținut de Bancă a fost în sumă de 1,733 milioane EUR la finalul lui 2016, valoarea LCR fiind de aproximativ 200%, semnificativ mai mare decât nivelul minim de 70%.

	DECEMBRIE 2015	DECEMBRIE 2016
Active lichide de calitate ridicată (mil. EUR)	1.100	1.733
Ieșiri Nete (mil. EUR)	460	862
Valoare LCR (%)	239%	201%

Echipa Managementul Finanțării este responsabilă pentru dezvoltarea, implementarea și actualizarea periodică a planului de finanțare al Raiffiesen Bank. Planul de finanțare reflectă obiectivele de creștere, evoluția bilanțului, necesarul de finanțare și profilul de maturitate, precum și efectele schimbărilor din piață și condițiile impuse de reglementări.

Mai mult, echipa de finanțare coordonează operațiunile care au ca scop menținerea unui nivel adecvat al solvabilității, conform angajamentelor Băncii de a păstra o capitalizare solidă.

Trezorerie și Piețe de Capital

Bilanțul este finanțat în principal prin depozite de la clienți, împrumuturi pe termen lung (sub forma emisiunilor de obligațiuni, împrumuturi bilaterale și împrumuturi subordonate) și capital. Sursele de finanțare sunt monitorizate permanent, inclusiv din punctul de vedere al concentrării, atât pe valute și scadențe, cât și din punctul de vedere al tipului de instrument.

Structura bilanțieră, 31 decembrie 2016 (milioane EUR)

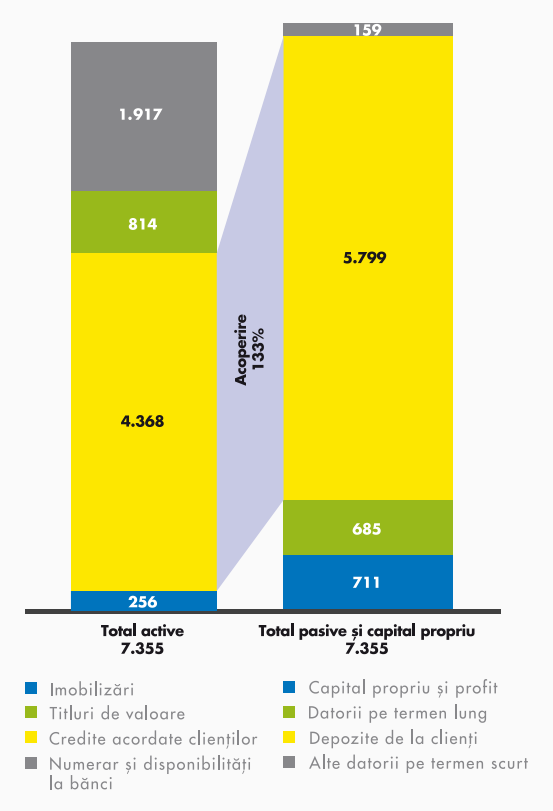

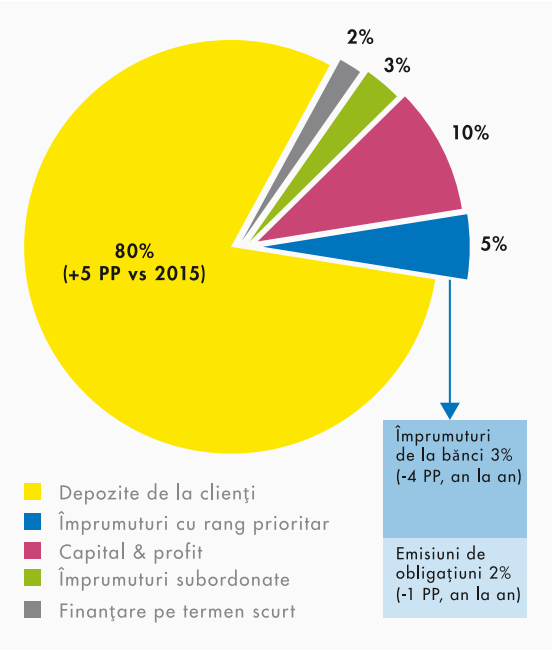

La fel ca în 2015, și anul 2016 a fost caracterizat de o poziție de lichiditate amplă a Băncii, aceasta fiind asigurată în principal de numărul semnificativ de depozite ale clienților.

Emisiunea de obligațiuni emisă de Raiffeisen Bank în 2013 cu scopul finanțării generale a ajuns la maturitate în 2016, astfel că la finalul anului Banca mai avea în sold o singură emisiune de obligațiuni de 500 milioane RON, cu maturitate în 2019.

Ca parte a planului de finanțare, Raiffeisen Bank a făcut parte din programul de finanțare –garantare de la Fondul European de Investiții, care s-a încheiat cu succes. Prin acest program, Banca a utilizat în totalitate fondurile pentru a acorda credite IMM-urilor din România (conform definiției europene), în condiții mai atractive în ceea ce privește dobânzile și cerințele de garantare, participând astfel la creșterea finanțărilor pentru afacerile de dimensiuni mici și mijlocii pentru dezvoltarea economiei locale.

Servicii de Investment Banking

Raiffeisen Bank s-a remarcat și în anul 2016 prin inovație și pionierat pe piața românească de capital, prin intermedierea celei mai mari oferte publice inițiale a unei companii private din România listate la Bursa de Valori București, în valoare de 228 milioane RON, și anume MedLife, cel mai mare operator privat de servicii medicale din România.

Oferta, executată de un consorțiu condus de Raiffeisen Bank, a fost structurată ca o ofertă publică adresată investitorilor de retail din România și ca un plasament privat adresat investitorilor instituționali calificați din afara SUA. Este important de menționat faptul că oferta MedLife a beneficiat de o opțiune de stabilizare de tip „greenshoe", o premieră pe piața românească de capital.

Registrul instituțional de ordine a fost suprasubscris confortabil, în timp ce tranșa de retail a fost suprasubscrisă de 3,3 ori.

În iulie 2016, Raiffeisen Bank a făcut parte din sindicatul de intermediere a ofertei publice de titluri de stat adresate persoanelor fizice, Fidelis Centenar, a doua emisiune de acest fel listată la Bursa de Valori

București. Oferta a fost suprasubscrisă de 7 ori față de valoarea anunțată inițial, determinând Ministerul de Finanțe să suplimenteze oferta până la suma de 735 milioane RON.

Pe lângă aceste evenimente marcante pentru piața românească de capital, Raiffeisen Bank a fost implicată și în alte proiecte importante, cum ar fi oferta publică de cumpărare și programul de răscumpărare de acțiuni realizate de SIF Banat Crișana și majorarea de capital realizată de Comvex S.A.

Activitatea sa din decursul anului 2016 a dus la prezența Raiffeisen Bank în top 3 cei mai importanți intermediari de pe segmentul principal de la Bursa de Valori București, Banca fiind distinsă cu premiul „Instituția anului pe piața de capital" pentru sprijinul acordat celor mai importante tranzacții și evenimente ale anului în cadrul evenimentului de Inaugurare a Anului Bursier 2017 organizat de Bursa de Valori București.

Servicii de administrare a investițiilor
Raiffeisen Asset Management, societatea de administrare a investițiilor în Grup, a continuat și în anul 2016 să atragă sume semnificative de la clienți prin intermediul fondurilor de investiții administrate, menținându-se în topul celor mai mari administratori de fonduri, cu o cotă de peste 16% și aproximativ 1,5 miliarde EUR active (conform statisticilor publicate de Asociația Administratorilor de Fonduri).

Creșterea activelor în 2016 a fost susținută de fondurile cu plasamente în instrumente cu venit fix, respectiv Raiffeisen Dolar Plus, cu o creștere de aproximativ 21 milioane RON față de anul precedent, Raiffeisen RON Plus, cu o creștere de 17 milioane RON, dar mai ales de fondul de absolute return, Raiffeisen Benefit, a cărui politică de investiții a fost modificată la finalul anului 2015 pentru a putea permite o alocare mai flexibilă pe acțiuni și instrumente alternative (real estate, mărfuri, aur) și care a contribuit cu un plus de aproximativ 32 milioane RON.

Rezultatele deosebite obținute în distribuția de fonduri de investiții sunt încă o confirmare a faptului că forța de vânzări a reușit rapid să se adapteze noului context de piață, în care nevoia clientului este cea mai importantă. Pornind de la așteptările clienților și de la profilul lor de risc, consilierii de clientelă ai Raiffeisen Bank au oferit o gamă largă de produse, fondurile de investiții reprezentând o atracție specială atât pentru persoanele fizice cu intenții de economisire-investire, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii dornice să-și maximizeze randamentul lichidităților.
Oferta variată de fonduri a permis satisfacerea opțiunilor de plasament ale clienților nu doar în lei, dar și în euro sau dolari. Diferențierea în rândul competitorilor s-a datorat pe de-o parte modului adecvat în care au fost transmise către clienți avantajele fondurilor de investiții, pe de altă parte implicării active în consilierea acestora pentru optimizarea și administrarea cât mai facilă a impozitului pe câștig.

Raiffeisen Asset Management este preocupată permanent de inovare în domeniul ei de expertiză și de a aduce noutăți pe piața locală, iar până acum a reușit să fie:

- Prima societate din România care a direcționat o parte din plasamentele de acțiuni către piețele externe, prin intermediul fondurilor deschise de investiții Raiffeisen Prosper și Raiffeisen Benefit;

- Prima și singura care a lansat un fond deschis de investiții cu capital protejat, Raiffeisen Confort și Raiffeisen Confort Euro;

- Prima și singura societate de administare a investițiilor care administrează un fond de pensii facultative, Raiffeisen Acumulare;

- Prima societate de administrare care administrează un fond deschis de investiții cu plasamente în instrumente purtătoare de dobândă denominat în EURO, Raiffeisen Euro Plus;

- Prima societate de administrare care administrează un fond de investiții cu plasamente în instrumente purtătoare de dobândă denominat în USD, Raiffeisen Dolar Plus.

Grupul Raiffeisen este prezent în România prin intermediul subsidiarelor sale, pe diferite segmente ale pieței financiare: sectorul bancar, de administrare a fondurilor de investiții, leasing, precum și pe segmentul economisirii și creditării în sistem colectiv pentru domeniul locativ.

S.A.I. Raiffeisen Asset Management S.A. este societatea de administrare a investițiilor a Grupului în România. Capitalul social, în valoare de 10.656.000 lei, este deținut în proporție de 99,99% de Raiffeisen Bank S.A. Activele bilanțiere ale societății s-au ridicat la 11 milioane EUR. La 31 decembrie 2016, Raiffeisen Asset Management S.A. era al doilea jucător pe piața de administrare a investițiilor, cu o cotă de piață de peste 16% și active în administrare de aproximativ 1,5 miliarde EUR. Mizând pe potențialul impresionant al acestei piețe, în perspectiva convergenței la nivelul înregistrat de toate țările dezvoltate, Raiffeisen Asset Management S.A. a dezvoltat în timp o gamă largă de produse, fiind la sfârșitul anului 2016 singura societate de administrare a investițiilor din România care administrează atât fonduri deschise de investiții, cât și fonduri de pensii facultative.

Raiffeisen Leasing IFN S.A. reprezintă Grupul Raiffeisen pe piața de leasing din România din anul 2002. Compania are un capital social de 14.935.400 lei, oferind servicii de finanțare prin leasing financiar pentru companii, respectiv IMM-uri și corporații, dar și, într-o mai mică măsură, pentru persoane fizice. La finalul anului 2016, Raiffeisen Leasing IFN S.A. deținea active totale în valoare de aproximativ 202 milioane EUR și aproximativ 3.600 de clienți activi. Raiffeisen Leasing IFN S.A. a continuat tendința ascendentă a ultimilor ani, înregistrând creșteri ale volumelor noi finanțate în 2016, în comparație cu anul anterior.

Anul 2016 a consemnat, de asemenea, o consolidare a pieței de leasing, care a crescut cu 20% față de anul 2015, creștere susținută de segmentul autovehiculelor. Acționând într-o piață dinamică, Raiffeisen Leasing IFN S.A. a confirmat în 2016 liniile strategice stabilite: o mai bună performanță a vânzărilor, creșterea cantitativă și calitativă a portofoliului, în condițiile oferirii unora dintre cele mai bune servicii de leasing din țară, un control adecvat al riscurilor și creșterea profiturilor.

Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A., prima bancă de economisire-creditare în domeniul locativ din România, este deținută de Raiffeisen Bank S.A., Raiffeisen Bausparkasse GmbH – Austria și Bausparkasse Schwaebisch Hall AG – Germania în cote aproximativ egale, de peste 33,3%.

Produsul de economisire-creditare combină o etapă de economisire cu una de creditare și, pe lângă prima oferită de statul român, Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A. oferă dobânzi fixe și avantajoase, atât pentru etapa de economisire, cât și pentru cea de creditare. Sistemul de economisire-creditare pentru domeniul locativ are un puternic rol social, încurajând economisirea pe termen lung și contribuind la îmbunătățirea situației locative din România.
La sfârșitul anului 2016, Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A. deținea un capital social în valoare de 131 milioane RON și gestiona active în valoare de 745 milioane RON.

La sfârșitul anului 2016, Banca deținea o participație de 100% din capitalul social al societății Raiffeisen Services S.R.L., 33,33% din capitalul social al societății Fondul de Garantare a Creditului Rural IFN S.A., precum și acțiuni emise de următoarele societăți: Biroul de Credit S.A., Depozitarul Central S.A., Transilvania Leasing și Credit IFN S.A., Fondul Român de Garantare a Creditelor pentru Întreprinzătorii Privați IFN S.A., Casa de Compensare București S.A., Visa Inc., Societatea de Transfer de Fonduri și Decontări-TransFond S.A.

Situații financiare consolidate și separate

Declarația privind responsabilitatea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate 054
Raportul auditorului independent 055
Situația consolidată și separată a rezultatului global 060
Situația consolidată și separată a poziției financiare 061
Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii 062
Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie 063
Note la „Situațiile financiare consolidate și separate” 065

Declarația privind responsabilitatea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la 31 decembrie 2016

În conformitate cu articolul 10, alineatul 1 din Legea contabilității Nr. 82/1991 republicată, răspunderea pentru organizarea și conducerea contabilității revine administratorului, ordonatorului de credite sau altei persoane care are obligația gestionării unității respective.

În calitate de președinte al Raiffeisen Bank S.A. – societate-mamă, conform articolului 31 din Legea Contabilității Nr. 82/1991 republicată, îmi asum răspunderea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la data de 31 decembrie 2016 și confirm că:

a) politicile contabile utilizate la întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la data de 31 decembrie 2016 sunt în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 cu modificările și completările ulterioare, care impune ca aceste situații financiare consolidate și separate să fie conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană;

b) situațiile financiare consolidate și separate întocmite la data de 31 decembrie 2016 oferă o imagine fidelă a poziției financiare, a rezultatului global, a situației modificărilor capitalurilor proprii, a situației fluxurilor de trezorerie și a notelor aferente referitoare la activitatea desfășurată în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 cu modificările și completările ulterioare, care impun ca aceste situații financiare consolidate și separate să fie conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană.

Steven van Groningen
Președinte

Building a better working world

Ernst & Young Assurance Services SRL
Clădirea Bucharest Tower Center, Etaj 21
Bd. Ion Mihalache nr. 15-17, Sector 1
011171 Bucureşti, România

Tel: +40 21 402 4000
Fax: +40 21 310 7215
office@ro.ey.com
ey.com

CĂTRE ACȚIONARII RAIFFEISEN BANK S.A.
RAPORT ASUPRA AUDITULUI SITUAȚIILOR FINANCIARE

OPINIA

Am auditat situațiile financiare consolidate și individuale ale Raiffeisen Bank S.A. („Banca") care cuprind situația poziției financiare la data de 31 decembrie 2016, situația profitului sau pierderii, situația rezultatului global, situația modificărilor capitalurilor proprii și situația fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la această dată și un sumar al politicilor contabile semnificative și alte informații explicative.

În opinia noastră, situațiile financiare consolidate și individuale anexate oferă o imagine fidelă și justă a poziției financiare consolidate și individuale a Băncii la data de 31 decembrie 2016, ca și a performanței financiare consolidate și individuale și a fluxurilor de numerar consolidate și individuale ale acesteia pentru exercițiul financiar încheiat la această dată, în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, cu modificările și clarificările ulterioare.

Bazele opiniei

Noi am efectuat auditul conform Standardelor Internaționale de Audit (ISA). Responsabilitățile noastre conform acestor standarde sunt descrise mai detaliat în secțiunea „Responsabilitățile auditorului pentru auditul situațiilor financiare" din raportul nostru. Suntem independenți față de Bancă, conform Codului etic al profesioniștilor contabili emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (codul IESBA) și conform cerințelor etice care sunt relevante pentru auditul situațiilor financiare în România și ne-am îndeplinit responsabilitățile etice conform acestor cerințe și conform Codului IESBA. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza pentru opinia noastră.

ASPECTE-CHEIE DE AUDIT

Aspectele-cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul situațiilor financiare din perioada curentă. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului desfășurat asupra situațiilor financiare în ansamblu, și în formarea opiniei noastre asupra acestora, și nu emitem o opinie separată cu privire la aceste aspecte-cheie.

Pentru fiecare aspect de mai jos am prezentat în acel context o descriere a modului în care auditul nostru a abordat respectivul aspect.

Am îndeplinit responsabilitățile descrise în secțiunea „Responsabilitățile auditorului pentru auditul situațiilor financiare" din raportul nostru, inclusiv în legătură cu aceste aspecte-cheie. În consecință, auditul nostru a inclus efectuarea procedurilor proiectate să răspundă la evaluarea noastră cu privire la riscul de erori semnificative în cadrul situațiilor financiare. Rezultatele procedurilor noastre de audit, inclusiv ale procedurilor efectuate pentru a aborda aspectele de mai jos, constituie baza pentru opinia noastră de audit asupra situațiilor financiare anexate.

Aspect-cheie de audit
Ajustări pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clientelei

Identificarea de către conducere a indicațiilor de depreciere și determinarea ajustărilor pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clientelei este un proces complex, ce implică estimări și utilizarea raționamentului profesional. O astfel de analiză este realizată în mod inerent în condiții de incertitudine, implicând evaluarea unei multitudini de elemente, respectiv utilizarea de ipoteze, inclusiv cu privire la situația financiară a contrapartidei, fluxurile așteptate de numerar ale debitorilor, precum și intrările nete de numerar așteptate din potențiala vânzare a garanțiilor.

O atenție deosebită este acordată aspectelor noi sau care au avut o evoluție importantă pe parcursul anului 2016, așa cum sunt Legea nr. 77/2016 privind darea în plată și portofoliul de credite în franci elvețieni, inclusiv evoluțiile legislative relevante pentru astfel de credite.

Utilizarea de tehnici de modelare și ipoteze diferite ar putea conduce la diferențe semnificative în estimarea ajustărilor pentru deprecierea creditelor. Notele 4, 5 și 20 la situațiile financiare prezintă mai multe informații în legătură cu estimarea ajustărilor pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clientelei.

Datorită ponderii semnificative a creditelor și avansurilor acordate clientelei (reprezentând 59,06% din totalul activelor consolidate și 59,13% din totalul acti-

velor la nivel individual) și a incertitudinii implicate de procesul de estimare, considerăm că acesta este un aspect-cheie de audit.

Modul în care auditul a abordat aspectul-cheie de audit
Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele, analiza metodologiei Băncii cu privire la identificarea indicațiilor de depreciere, evaluarea ajustărilor specifice de depreciere, respectiv a ajustărilor colective pentru depreciere. Am evaluat eficacitatea proiectării și operării controalelor interne privitoare la monitorizarea creditelor și la determinarea ajustărilor de depreciere, inclusiv calitatea datelor și a sistemelor relevante.

În legătură cu ajustările pentru deprecierea creditelor evaluate la nivel individual, analiza noastră s-a concentrat pe expunerile clientelei corporate cu cel mai mare potențial de impact asupra situațiilor financiare și a luat în considerare ipotezele-cheie ce stau la baza identificării și cuantificării deprecierii creditelor, cum sunt fluxurile de numerar așteptate ale debitorilor, valoarea realizabilă a garanțiilor și estimarea recuperărilor ulterioare evenimentului de pierdere.

Am implicat specialiștii noștri în evaluare, acolo unde a fost cazul, pentru a ne acorda sprijinul necesar în efectuarea procedurilor de audit.

În legătură cu ajustările pentru deprecierea creditelor evaluate la nivel colectiv, am analizat metodologia Băncii, ipotezele și parametrii utilizați și documentația de validare a modelelor, unde a fost cazul.

Am evaluat, de asemenea, dacă informațiile prezentate în situațiile financiare privind riscul de credit sunt adecvate.

Aspect-cheie de audit
Provizioane pentru litigii și alte riscuri și cheltuieli
Procesul de constituire a provizioanelor implică estimări care presupun un nivel ridicat de raționament profesional, existând astfel riscul inerent ca valoarea provizioanelor să difere semnificativ de pierderile efectiv realizate ulterior datei raportării. Banca constituie provizioane pentru litigii și alte riscuri, nota 30 la situațiile financiare prezentând mai multe informații privind estimarea acestora. Principalele aspecte care au implicat exercitarea raționamentului profesional de către conducere sunt litigiile privind protecția consumatorilor.

Provizioanele pentru litigii și alte riscuri sunt importante pentru auditul nostru, deoarece procesul de determinare a acestor provizioane este unul complex și implică un nivel ridicat de raționament profesional.

Modul în care auditul a abordat aspectul-cheie de audit
Procedurile de audit efectuate au inclus, printre altele, o evaluare a guvernanței Băncii în această privință, a proceselor și controalelor interne legate de constituirea provizioanelor, precum și a ipotezelor conducerii, având în vedere explicațiile și documentația furnizate de către conducere și consilierii juridici privind constituirea provizioanelor semnificative.

Am obținut scrisori de confirmare de la avocații externi și am comparat opinia acestora cu ipotezele și evaluarea conducerii privitoare la impactul și informațiile de furnizat în situațiile financiare aferente litigiilor semnificative.

Evaluarea noastră s-a concentrat pe aspectele semnificative, mai ales cele noi sau care au avut evoluții notabile pe parcursul anului 2016, așa cum sunt litigiile legate de protecția consumatorilor. Experții noștri juridici au fost implicați în analizarea și coroborarea ipotezelor folosite în determinarea nivelului provizioanelor și a datoriilor contingente, având în vedere cerințele legale relevante.

Am evaluat, de asemenea, adecvarea informațiilor furnizate de Bancă în situațiile financiare cu privire la provizioanele pentru litigii și alte riscuri.

Aspect-cheie de audit
Tehnologia informației (IT) și sistemele relevante pentru raportarea financiară
O parte semnificativă a operațiunilor Băncii și a procesului de raportare financiară se bazează pe sistemele IT care implică procese automate și respectiv controale privitoare la colectarea, stocarea și procesarea datelor. O parte importantă a acestui sistem de control intern implică existența unor procese și controale privind accesul utilizatorilor și managementul schimbării, respectiv asigurarea conformării cu acestea. Astfel de controale au o importanță deosebită, deoarece ele asigură că accesul și modificarea datelor din sistemele IT se efectuează doar de către persoane autorizate, într-o manieră adecvată.

Mediul IT al Băncii este complex, cu un număr semnificativ de sisteme interconectate și baze de date. Dat fiind nivelul ridicat de automatizare a proce-

selor relevante pentru raportarea financiară și a complexității mediului IT al Băncii, o mare parte a procedurilor de audit a fost concentrată în această arie. Având în vedere cele menționate, considerăm că această arie reprezintă un aspect-cheie de audit.

Modul în care auditul a abordat aspectul-cheie de audit
Ne-am concentrat procedurile de audit pe acele sisteme și controale IT care sunt semnificative pentru raportarea financiară. Având în vedere faptul că procedurile efectuate asupra sistemelor IT presupun expertiză specifică, am implicat în efectuarea procedurilor de audit specialiștii noștri în IT.

Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele, înțelegerea și evaluarea mediului de control IT în ansamblu și a controalelor existente, inclusiv a celor care se referă la accesul la sisteme și date, precum și la modificarea de sisteme IT. Am particularizat abordarea de audit în funcție de semnificația financiară a sistemului și de existența de proceduri automate derulate de respectivul sistem.

Ca parte a procedurilor de audit am testat eficacitatea operării controalelor privind acordarea drepturilor de acces pentru a determina dacă doar utilizatorii desemnați au posibilitatea de a crea, modifica sau șterge conturi de utilizatori pentru aplicațiile relevante. Am testat, de asemenea, eficacitatea operării controalelor legate de dezvoltarea și modificarea aplicațiilor pentru a determina dacă acestea sunt autorizate, testate și implementate în mod corespunzător. În plus, am evaluat și testat eficacitatea proiectării și operării controalelor încorporate în aplicații și a celor dependente de sisteme IT din procesele relevante pentru auditul nostru.

ALTE INFORMAȚII
Alte informații includ Raportul Directoratului și Raportul Anual, dar nu includ situațiile financiare și raportul nostru de audit cu privire la acestea. Am obținut Raportul Directoratului înainte de data raportului nostru de audit și ne așteptăm să obținem Raportul Anual ulterior acestei date. Conducerea este responsabilă pentru alte informații.

Opinia noastră de audit asupra situațiilor financiare nu acoperă alte informații și nu exprimăm nicio formă de concluzie de asigurare asupra acestora.

În legătură cu auditul efectuat de noi asupra situațiilor financiare, responsabilitatea noastră este de a citi aceste alte informații și, făcând acest lucru, de a analiza dacă acestea nu sunt în concordanță, în mod semnificativ, cu situațiile financiare sau cunoștințele pe care le-am obținut în urma auditului sau dacă acestea par să includă erori semnificative.

Dacă, în baza activității desfășurate, ajungem la concluzia că există erori semnificative cu privire la aceste alte informații obținute înainte de data raportului de audit, noi trebuie să raportăm acest lucru. Nu avem nimic de raportat în acest sens.

Responsabilitatea conducerii și a persoanelor responsabile cu guvernanța pentru situațiile financiare
Conducerea Băncii are responsabilitatea întocmirii și prezentării fidele a situațiilor financiare în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, cu modificările și clarificările ulterioare, și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare care sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

La întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă să evalueze abilitatea Băncii de a-și desfășura activitatea conform principiului continuității activității și să prezinte, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și folosirea principiului continuității activității, mai puțin în cazul în care conducerea intenționează să lichideze Banca sau să îi înceteze activitatea sau nu are nicio alternativă reală decât să procedeze astfel.

Persoanele responsabile cu guvernanța au responsabilitatea supravegherii procesului de raportare financiară a Băncii.

Responsabilitățile auditorului pentru auditul situațiilor financiare
Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare, luate în ansamblu, nu conțin denaturări semnificative cauzate de eroare sau fraudă și de a emite un raport de audit care să includă opinia noastră. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, însă nu este o garanție că un audit desfășurat în conformitate cu standardele ISA va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă,

dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare și sunt considerate semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, la nivel individual sau luate în ansamblu, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor luate în baza acestor situații financiare. Ca parte a unui audit în conformitate cu standardele ISA, ne exercităm raționamentul profesional și ne menținem scepticismul profesional pe întreg parcursul auditului. De asemenea:

- Identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, stabilim și efectuăm proceduri de audit care să răspundă acestor riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a constitui o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de eroare, deoarece frauda poate include complicitate, falsuri, omisiuni intenționate, declarații false sau evitarea controlului intern.
- Înțelegem controlul intern relevant pentru audit pentru a stabili procedurile de audit adecvate în circumstanțele date, dar nu și în scopul exprimării unei opinii asupra eficacității controlului intern al Băncii.
- Evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și rezonabilitatea estimărilor contabile și a prezentărilor aferente de informații realizate de către conducere.
- Concluzionăm asupra caracterului adecvat al utilizării de către conducere a principiului continuității activității, și determinăm, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Băncii de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția, în raportul de audit, asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului nostru de audit. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare pot determina ca Banca să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității.
- Evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare, inclusiv al prezentărilor de informații, și măsura în care situațiile financiare reflectă tranzacțiile și evenimentele de bază într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.
- Obținem suficiente probe de audit adecvate cu privire la informațiile financiare ale entităților sau activităților din cadrul Grupului (Banca și subsidiarele sale) pentru a exprima o opinie asupra situațiilor financiare consolidate. Suntem responsabili pentru îndrumarea, supravegherea și efectuarea auditului la nivelul grupului. Suntem singurii responsabili pentru opinia noastră de audit.

Comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanța, printre alte aspecte, obiectivele planificate și programarea în timp a auditului, precum și constatările semnificative ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului nostru.

De asemenea, prezentăm persoanelor responsabile cu guvernanța o declarație cu privire la conformitatea noastră cu cerințele etice privind independența și le comunicăm toate relațiile și alte aspecte care pot fi considerate, în mod rezonabil, că ar putea să ne afecteze independența și, unde este cazul, măsurile de siguranță aferente.

Dintre aspectele pe care le comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanța, stabilim acele aspecte care au avut cea mai mare importanță în cadrul auditului asupra situațiilor financiare din perioada curentă și, prin urmare, reprezintă aspecte-cheie de audit. Descriem aceste aspecte în raportul nostru de audit, cu excepția cazului în care legislația sau reglementările împiedică prezentarea publică a aspectului respectiv sau a cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, determinăm că un aspect nu ar trebui comunicat în raportul nostru deoarece se preconizează în mod rezonabil că efectele negative ale acestei comunicări depășesc beneficiile interesului public al comunicării respectivului aspect.

RAPORT ASUPRA ALTOR CERINȚE LEGALE ȘI DE REGLEMENTARE

Raportare asupra unor informații, altele decât situațiile financiare și raportul nostru de audit asupra acestora

Pe lângă responsabilitățile noastre de raportare conform standardelor ISA și descrise în secțiunea „Alte informații", referitor la Raportul Directoratului, noi am citit Raportul Directoratului și raportăm următoarele:

a) în Raportul Directoratului nu am identificat informații care să nu fie consecvente, sub toate aspectele semnificative, cu informațiile prezentate în situațiile financiare la data de 31 decembrie 2016, atașate;

b) Raportul Directoratului include, sub toate aspectele semnificative, informațiile cerute de Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, cu modificările și clarificările ulterioare, Anexa 1, punctele 11-14 și 37;
c) pe baza cunoștințelor noastre și a înțelegerii dobândite în cursul auditului situațiilor financiare întocmite la data de 31 decembrie 2016 cu privire la Bancă și la mediul acesteia, nu am identificat informații eronate semnificative prezentate în Raportul Directoratului.

În numele

Ernst & Young Assurance Services SRL

Înregistrat la Camera Auditorilor Financiari din România

Cu nr. 77/15 august 2001

Gelu Gherghescu

Înregistrat la Camera Auditorilor Financiari din România

Cu nr. 1449/9 septembrie 2002

București, România,

21 martie 2017

Situația consolidată și separată a rezultatului global
pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

		GRUP		BANCĂ	
MII RON	**NOTA**	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Venituri din dobânzi		1.264.260	1.285.375	1.263.495	1.284.598
Cheltuieli cu dobânzile		-152.156	-230.728	-152.433	-231.078
Venituri nete din dobânzi	**7**	**1.112.104**	**1.054.647**	**1.111.062**	**1.053.520**
Venituri din speze și comisioane		772.471	811.284	758.696	790.125
Cheltuieli cu speze și comisioane		-151.089	-181.278	-150.719	-180.919
Venituri nete din speze și comisioane	**8**	**621.382**	**630.006**	**607.977**	**609.206**
Venituri nete din tranzacționare	9	300.741	288.517	300.633	288.261
Venituri nete din alte instrumente financiare desemnate ca fiind evaluate la valoare justă prin profit sau pierdere	21	7.784	4.835	7.571	4.835
Alte venituri operaționale	10	130.408	27.041	148.303	54.120
Venituri operaționale		**2.172.419**	**2.005.046**	**2.175.546**	**2.009.942**
Cheltuieli operaționale	11	-638.723	-681.158	-635.986	-678.132
Cheltuieli salariale	12	-532.813	-528.358	-527.712	-524.355
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	13	-469.269	-289.012	-469.269	-289.012
Câștiguri din participații în entități asociate și asocieri în participație	22	9.562	3.245	0	0
Profit înainte de impozitare		**541.176**	**509.763**	**542.579**	**518.443**
Cheltuiala cu impozitul pe profit	14,15	-91.898	-83.332	-90.950	-80.879
Profitul net al exercițiului financiar		**449.278**	**426.431**	**451.629**	**437.564**
Alte elemente ale rezultatului global care pot fi reclasificate în contul de profit și pierdere	**33**	**4.254**	**60.220**	**5.873**	**61.805**
Câștiguri nete din active financiare disponibile pentru vânzare		-66.626	71.545	-66.584	71.583
Impozit pe venit aferent elementelor care pot fi reclasificate în contul de profit și pierdere		10.660	-11.766	10.653	-11.772
Alte elemente ale rezultatului global		**-55.966**	**59.779**	**-55.931**	**59.811**
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare		**393.312**	**486.210**	**395.698**	**497.375**

Situația consolidată și separată a rezultatului global trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate, parte integrantă a acestora, prezentate în paginile 065 – 172.

Situațiile financiare consolidate și separate au fost aprobate de Directorat în data de 20 martie 2017 și au fost semnate în numele acestuia de către:

Steven van Groningen
Președinte

Bogdan Popa
Vicepreședinte & Director financiar

Situația consolidată și separată a poziției financiare
pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

MII RON	NOTA	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2016	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2015
ACTIVE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	16	8.203.157	6.981.390	8.203.153	6.981.376
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	443.694	527.133	443.758	527.218
Derivate deținute pentru managementul riscului	18	1.013	1.956	1.013	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	19	546.165	1.138.893	546.165	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	20	19.761.042	18.153.586	19.761.017	18.153.586
Titluri de valoare	21	3.849.590	4.115.797	3.812.486	4.094.689
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	22	69.122	102.192	62.655	76.761
Creanțe privind impozitul pe profit curent		12.775	0	12.775	0
Alte active	26	205.427	149.691	208.831	153.194
Creanțe privind impozitul amânat	25	13.152	15.714	13.042	15.598
Imobilizări corporale	23	236.092	212.958	235.679	212.695
Imobilizări necorporale	24	119.414	87.223	119.236	87.159
Total active		**33.460.643**	**31.486.533**	**33.419.810**	**31.443.125**
DATORII					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	60.124	37.902	60.124	37.902
Derivate deținute pentru managementul riscului	18	4.120	5.332	4.101	5.276
Depozite de la bănci	27	583.014	627.082	583.014	627.082
Depozite de la clienți	28	26.374.944	23.739.592	26.381.841	23.743.196
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	1.137.587	1.624.475	1.137.587	1.624.475
Datorie privind impozitul pe profit curent		102	16.167	0	16.095
Alte datorii	31	482.498	441.861	481.135	440.740
Obligațiuni emise	29	512.239	739.694	515.961	746.285
Datorii subordonate	29	954.973	950.436	954.973	950.436
Provizioane	30	77.135	93.397	77.135	93.397
Total datorii		**30.186.736**	**28.275.938**	**30.195.871**	**28.284.884**
CAPITALURI PROPRII					
Capital social	32	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Rezultat reportat		1.827.525	1.729.380	1.778.066	1.677.572
Alte rezerve	33	246.382	281.215	245.873	280.669
Total capitaluri proprii		**3.273.907**	**3.210.595**	**3.223.939**	**3.158.241**
Total datorii și capitaluri proprii		**33.460.643**	**31.486.533**	**33.419.810**	**31.443.125**

Situația consolidată și separată a poziției financiare trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate, parte integrantă a acestora, prezentate în paginile 065 – 172.

Situațiile financiare consolidate și separate au fost aprobate de Directorat în data de 20 martie 2017 și au fost semnate în numele acestuia de către:

Steven van Groningen
Președinte

Bogdan Popa
Vicepreședinte & Director financiar

Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii
pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

GRUP

MII RON	CAPITAL SOCIAL	ALTE REZERVE	REZULTATUL REPORTAT	TOTAL
Sold la 1 ianuarie 2015	**1.200.000**	**195.515**	**1.934.870**	**3.330.385**
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	426.431	426.431
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	59.779	0	59.779
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	**0**	**59.779**	**426.431**	**486.210**
Constituirea de rezerve din profitul exercițiului financiar	0	25.921	-25.921	0
Distribuirea de dividende	0	0	-606.000	-606.000
Sold la 31 decembrie 2015	**1.200.000**	**281.215**	**1.729.380**	**3.210.595**
Sold la 1 ianuarie 2016	**1.200.000**	**281.215**	**1.729.380**	**3.210.595**
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	449.278	449.278
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	-55.966	0	-55.966
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	**0**	**-55.966**	**449.278**	**393.312**
Constituirea de rezerve din profitul exercițiului financiar	0	21.133	-21.133	0
Distribuirea de dividende	0	0	-330.000	-330.000
Sold la 31 decembrie 2016	**1.200.000**	**246.382**	**1.827.525**	**3.273.907**

BANCĂ

MII RON	CAPITAL SOCIAL	ALTE REZERVE	REZULTATUL REPORTAT	TOTAL
Sold la 1 ianuarie 2015	**1.200.000**	**194.936**	**1.871.930**	**3.266.866**
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	437.564	437.564
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	59.811	0	59.811
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	**0**	**59.811**	**437.564**	**497.375**
Constituirea de rezerve din profitul exercițiului financiar	0	25.922	-25.922	0
Distribuirea de dividende	0	0	-606.000	-606.000
Sold la 31 decembrie 2015	**1.200.000**	**280.669**	**1.677.572**	**3.158.241**
Sold la 1 ianuarie 2016	**1.200.000**	**280.669**	**1.677.572**	**3.158.241**
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	451.629	451.629
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	-55.931	0	-55.931
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	**0**	**-55.931**	**451.629**	**395.698**
Constituirea de rezerve din profitul exercițiului financiar	0	21.135	-21.135	0
Distribuirea de dividende	0	0	-330.000	-330.000
Sold la 31 decembrie 2016	**1.200.000**	**245.873**	**1.778.066**	**3.223.939**

Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate prezentate în paginile 065 – 172 care fac parte integrantă din situațiile financiare consolidate și separate.

Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie
pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

		GRUP		BANCĂ	
MII RON	NOTA	2016	2015	2016	2015
FLUXURI DE NUMERAR DIN ACTIVITATEA DE EXPLOATARE					
Profitul exercițiului financiar		449.278	426.431	451.629	437.564
AJUSTĂRI PENTRU ELEMENTELE NEMONETARE:					
Cheltuiala cu amortizarea	11	80.362	79.280	80.238	79.170
Pierderea netă din deprecierea activelor financiare (venitul aferent recuperărilor nu este inclus)	13	611.099	376.432	611.099	376.432
Deprecierea instrumentelor deținute în vederea vânzării	10	16.771	0	14.106	0
Partea Grupului din câștigul entităților afiliate și asocierilor în participație	22	-9.562	-3.245	0	0
Pierdere din vânzarea imobilizărilor corporale și necorporale		21.446	1.430	11.565	1.399
Cheltuieli nete din provizioane pentru litigii și alte provizioane	10, 11	-14.550	52.002	-14.550	52.002
Cheltuieli cu impozitul pe profit	14, 15	91.898	83.332	90.950	80.879
Ajustări din reevaluarea la valoarea justă		-95.642	-254	-95.605	-312
Venituri nete din dobânzi	7	-1.112.104	-1.054.647	-1.111.062	-1.053.520
Pierderi din diferențe de curs nerealizate		-4.786	5.842	-4.787	5.842
Venituri din dividende		-1.501	-3.612	-15.990	-30.083
Profit din exploatare înainte de variația activelor și datoriilor din exploatare		32.709	-37.009	17.593	-50.627
VARIAȚIA ACTIVELOR DIN EXPLOATARE:					
Descreșterea/(creșterea) activelor financiare deținute pentru tranzacționare și a derivatelor deținute pentru managementul riscului		83.439	-443.497	83.460	-443.582
(Creșterea)/descreșterea creditelor și avansurilor acordate băncilor		-3.034	12.208	-3.034	12.192
Creșterea creditelor și avansurilor acordate clienților		-2.111.966	-1.147.741	-2.111.941	-1.147.741
Descreșterea/(creșterea) investițiilor în titluri de valoare		160.320	-789.556	176.572	-788.559
(Creșterea)/descreșterea altor active		-74.016	15.885	-64.036	14.274
Cumpărare de portofoliu de credite		-337.067	-1.084.690	-337.067	-1.084.690
Încasări în numerar din vânzarea portofoliului de credite		146.318	88.361	146.318	88.361
VARIAȚIA DATORIILOR DIN EXPLOATARE:					
Creșterea/(descreșterea) datoriilor financiare deținute pentru tranzacționare		22.222	-16.153	22.222	-16.412
(Descreșterea)/creșterea depozitelor de la bănci		-44.068	91.121	-44.068	91.120
Creșterea depozitelor de la clienți		2.575.204	2.477.873	2.578.497	2.475.463
Creșterea/(descreșterea) altor datorii		16.428	-169.670	16.258	-167.244
Impozitul pe profit plătit		-85.019	-69.475	-84.186	-67.275
Dobânda plătită		-166.072	-246.817	-166.410	-247.167
Dobânda încasată		1.439.322	1.305.985	1.438.558	1.305.196
Fluxuri de numerar din activitatea de exploatare		1.654.720	-13.175	1.668.736	-26.691

continuarea pe pagina următoare

Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie
pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016 (continuare)

		GRUP		BANCĂ	
MII RON	NOTA	2016	2015	2016	2015
ACTIVITĂȚI DE INVESTIȚII					
Încasări în numerar din vânzarea imobilizărilor corporale		18.280	1.027	8.397	994
Achiziții de imobilizări corporale	23	-93.485	-37.122	-83.376	-36.934
Achiziții de imobilizări necorporale	24	-63.648	-35.204	-63.488	-35.166
Achiziția investițiilor în entități asociate și asocierilor în participație	22	0	-38.400	0	0
Încasări din vânzarea investițiilor în entități asociate și asocierilor în participație	22	25.861	51.556	0	0
Încasări din vânzarea de investiții financiare		107.608	0	107.395	0
Dividende încasate		1.501	3.612	15.990	30.083
Fluxuri de numerar utilizate în activitate de investiții		**-3.883**	**-54.531**	**-15.082**	**-41.023**
ACTIVITĂȚI DE FINANȚARE					
Numerar din împrumuturi de la alte bănci		130.982	1.287.915	130.981	1.287.915
Rambursări de împrumuturi de la alte bănci		-603.718	-1.238.382	-603.718	-1.238.382
Rambursări de obligațiuni emise		-222.096	-614	-224.902	-614
Plăți în numerar reperezentând dividende		-330.000	-606.000	-330.000	-606.000
Fluxuri de numerar din activități de finanțare		**-1.024.832**	**-557.081**	**-1.027.639**	**-557.081**
Creștere/(descreștere) netă a numerarului și echivalentelor de numerar		626.005	-624.787	626.015	-624.795
Numerar și echivalente numerar la 1 ianuarie		**8.107.256**	**8.732.043**	**8.107.242**	**8.732.037**
Numerar și echivalente numerar la 31 decembrie		**8.733.261**	**8.107.256**	**8.733.257**	**8.107.242**

ANALIZA NUMERARULUI ȘI ECHIVALENTELOR DE NUMERAR

		GRUP		BANCĂ	
MII RON	NOTA	2016	2015	2016	2015
NUMERARUL ȘI ECHIVALENTELE DE NUMERAR SUNT COMPUSE DIN:					
Numerar în casierie	16	3.502.500	1.373.384	3.502.496	1.373.370
Disponibilități la Banca Centrală	16	4.700.657	5.608.006	4.700.657	5.608.006
		8.203.157	**6.981.390**	**8.203.153**	**6.981.376**
Credite și avansuri acordate băncilor – maturitate mai mică de 3 luni		530.104	1.125.866	530.104	1.125.866
Numerar și echivalente numerar în situația fluxurilor de trezorerie		**8.733.261**	**8.107.256**	**8.733.257**	**8.107.242**

Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate prezentate în paginile 065 – 172, care fac parte integrantă din situațiile financiare consolidate și separate.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

1. ENTITATEA RAPORTOARE

Raiffeisen Bank S.A. („Banca") și-a început activitatea la data de 1 iulie 2002, în urma fuziunii prin absorbție a Raiffeisen Bank România S.A. de către Banca Agricolă Raiffeisen S.A., prin emisiune de acțiuni. Fuziunea dintre cele două bănci s-a finalizat la data de 30 iunie 2002 cu scopul de a alinia operațiunile Grupului Raiffeisen în România.

Banca este autorizată de Banca Națională a României să desfășoare activități bancare. Sediul social se află în Clădirea Sky Tower, Calea Floreasca nr. 246 C, sector 1, București, România.

Situațiile financiare consolidate și separate ale Băncii pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016 cuprind Banca și subsidiarele sale (denumite în continuare „Grupul").

Activitățile de bază ale Grupului sunt reprezentate de furnizarea de servicii bancare pentru persoane fizice și juridice, activități de brokeraj, leasing și gestiune a activelor financiare.

Obiectul principal de activitate al Băncii este reprezentat de furnizarea de servicii bancare pentru persoane fizice și juridice. Serviciile oferite includ: deschideri de cont curent, plăți interne și internaționale, operațiuni de schimb valutar, acordarea de finanțări pentru nevoi operaționale, finanțări pe termen mediu, garanții bancare, acreditive. Grupul oferă, de asemenea, servicii de consultanță financiară pentru întreprinderile mici și mijlocii care operează pe teritoriul României, servicii de leasing financiar, servicii de economisire-creditare în sistem locativ, servicii de gestiunea activelor financiare, servicii de brokeraj. Grupul își desfășoară activitatea atât prin intermediul sediului central din București, cât și prin intermediul rețelei sale de 478 de agenții la 31.12.2016 (2015: 510 agenții).

Banca este administrată în sistem dualist de un Consiliu de Supraveghere format din 7 membri și un Directorat format din 7 membri.

Membrii Consiliului de Supraveghere la 31 decembrie 2016 sunt:
- Karl Sevelda – Președinte
- Martin Grüll – Vicepreședinte
- Johann Strobl – Membru
- Klemens Josef Breuer – Membru
- Peter Lennkh – Membru
- Anca-Ileana Ioan – Membru independent
- Andreas Gschwenter – Membru

Componența Directoratului la 31 decembrie 2016 este următoarea:
- Steven van Groningen – Președinte
- Cristian Sporiș – Vicepreședinte, coordonator Divizia Corporații
- James D. Stewart, Jr. – Vicepreședinte, coordonator Divizia Trezorerie și Piețe de Capital
- Carl Rossey – Vicepreședinte, coordonator Divizia Operațiuni și IT
- Vladimir Kalinov – Vicepreședinte, coordonator Divizia Retail
- Mircea Busuioceanu – Vicepreședinte, coordonator Divizia Risc
- Bogdan Popa – Vicepreședinte, coordonator Divizia Control Financiar și Contabilitate

2. BAZELE ÎNTOCMIRII

a) Declarație de conformitate

Situațiile financiare consolidate și separate au fost întocmite în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010, cu modificările și completările ulterioare, care impune ca aceste situații financiare să fie întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană (denumite în continuare „IFRS"). Evidențele contabile ale Băncii sunt menținute în RON, în conformitate cu legislația contabilă din România precum și cu reglementările bancare în vigoare emise de Banca Națională a României.

Începând cu anul 2012 Banca Națională a României a emis reglementări prin care IFRS devin bază a contabilității pentru instituțiile de credit. Astfel, evidențele contabile ale Băncii și ale Raiffeisen Banca pentru Locuințe sunt armonizate, în toate aspectele semnificative, cu aceste standarde.

Subsidiarele, entitățile asociate și asocierile în participație non bancare își întocmesc situațiile financiare în conformitate cu legislația contabilă din România, precum și cu reglementările bancare în vigoare emise de către Banca Națională a României („conturi statutare"), cu excepția ICS Raiffeisen Leasing S.R.L., care își întocmește situațiile financiare în conformitate cu legislația contabilă a Republicii Moldova.

Aceste conturi au fost retratate pentru a reflecta diferențele existente între conturile statutare și IFRS. În mod corespunzător, conturile statutare au fost ajustate, în cazul în care a fost necesar, pentru a armoniza aceste situații financiare, în toate aspectele semnificative, cu IFRS.

b) Bazele evaluării
Situațiile financiare consolidate și separate au fost întocmite pe baza costului istoric cu excepția următoarelor elemente semnificative din situația consolidată a poziției financiare:
- instrumentele financiare derivate sunt evaluate la valoarea justă;
- instrumentele financiare deținute pentru tranzacționare și cele deținute la valoare justă prin contul de profit sau pierdere sunt evaluate la valoare justă;
- activele financiare disponibile pentru vânzare sunt evaluate la valoarea justă;
- datoriile aferente aranjamentelor de plată pe bază de acțiuni cu decontare în numerar sunt evaluate la valoarea justă.

c) Moneda funcțională și de prezentare
Elementele incluse în situațiile financiare ale fiecărei entități din Grup sunt evaluate folosind moneda mediului economic principal în care entitatea operează („moneda funcțională"). Situațiile financiare consolidate și separate sunt prezentate în RON, care este moneda funcțională și de prezentare a Băncii, rotunjită la o mie de unități.

d) Utilizarea estimărilor și raționamentelor semnificative
Pregătirea situațiilor financiare consolidate și separate în conformitate cu IFRS adoptate de Uniunea Europeană presupune din partea conducerii utilizarea unor raționamente, estimări și ipoteze ce afectează aplicarea politicilor contabile, precum și valoarea raportată a activelor, datoriilor, veniturilor și cheltuielilor. Estimările și raționamentele aferente se bazează pe experiență și pe numeroși factori considerați rezonabili în condițiile date, rezultatele acestora formând baza emiterii de judecăți de valoare cu privire la valoarea contabilă a activelor și datoriilor, valoare care nu poate fi dedusă din alte surse. Rezultatele actuale pot fi diferite de valorile estimate.

Estimările și ipotezele utilizate sunt revizuite periodic. Revizuirile estimărilor contabile sunt recunoscute în perioada în care estimarea este revizuită, dacă revizuirea afectează doar acea perioadă, sau în perioada în care estimarea este revizuită și perioadele viitoare dacă revizuirea afectează atât perioada curentă, cât și perioadele viitoare. Raționamentele efectuate de către conducere la aplicarea politicilor contabile care au un efect semnificativ asupra situațiilor financiare consolidate și separate, precum și estimările ce implică un grad semnificativ de incertitudine sunt prezentate în Nota 5.

3. POLITICI CONTABILE SEMNIFICATIVE

Politicile contabile prezentate mai jos au fost aplicate în mod consecvent de către entitățile din Grup de-a lungul exercițiilor financiare prezentate în situațiile financiare consolidate și separate.

a) Bazele consolidării

(i)Subsidiarele
Subsidiarele sunt entități aflate sub controlul Băncii. Controlul există atunci când o entitate are puterea de a conduce, în mod direct sau indirect, politicile financiare și operaționale ale unei entități pentru a obține beneficii din activitatea acesteia. La momentul evaluării controlului sunt luate în calcul și drepturile de vot potențiale sau convertibile care pot fi exercitate. Situațiile financiare ale subsidiarelor sunt incluse în situațiile financiare consolidate din momentul în care începe exercitarea controlului și până în momentul încetării lui.

Banca deține:
- 100% (2015: 100%) din capitalul social al Raiffeisen Services S.R.L, o companie care furnizează servicii financiare, cu excepția celor referitoare la serviciile prestate pe piețele de capital;
- 99,99% (2015: 99,99%) din capitalul social al societății Raiffeisen Asset Management S.A., o companie de administrare a activelor financiare, care are ca obiectiv administrarea fondurilor de investiții.

Banca a consolidat situațiile financiare ale subsidiarelor sale în conformitate cu IFRS 10 „Situații financiare consolidate".

Banca a clasificat participațiile în subsidiare ca active financiare disponibile pentru vânzare și le-a evaluat la cost de achiziție la data bilanțului deoarece reprezintă instrumente de capitaluri proprii pentru care nu există o piață activă pentru un instrument identic și valoarea justă a acestora nu poate fi determinată în mod credibil. Orice evaluare la valoarea justă necesită judecăți semnificative din partea managementului.

(ii) Asocieri în participație
Grupul deține asocieri în participație în cadrul următoarelor entități:
- 50% (2015: 50%) participație în Raiffeisen Leasing IFN S.A.;
- 50% (2015: 50%) participație în ICS Raiffeisen Leasing S.R.L. din Republica Moldova, companie deținută 100% de Raiffeisen Leasing IFN S.A.;

- 33,32 % (2015: 33,32%) în capitalul societății Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A., bancă destinată exclusiv activității de economisire-creditare.

Grupul a consolidat situațiile financiare ale asocierilor sale în participație în conformitate cu IAS 28 „Investiții în entități asociate și asocieri în participație" utilizând metoda punerii în echivalență.

Banca a clasificat aceste investiții ca fiind active financiare disponibile pentru vânzare și le-a evaluat la cost de achiziție la data bilanțului, mai puțin provizionul pentru depreciere, acolo unde este cazul.

(iii) Entități asociate
Entitățile asociate sunt acele societăți în care Grupul poate exercita o influență semnificativă, dar nu și un control asupra politicilor financiare și operaționale.

Situațiile financiare consolidate includ cota-parte a Grupului din rezultatele entităților asociate și asocierilor în participație determinată pe baza metodei punerii în echivalență, de la data la care Grupul a început să exercite influența semnificativă și până la data la care această influență încetează (vezi Nota 22).

În cazul în care cota-parte a Grupului din pierderile entităților asociate depășește valoarea contabilă a investiției, valoarea contabilă este redusă la zero, iar pierderile ulterioare nu sunt recunoscute, cu excepția situației în care Grupul are obligații legale sau constructive sau a făcut plăți în numele entității asociate. După aplicarea metodei punerii în echivalență, inclusiv după recunoașterea pierderilor entităților asociate, investitorul aplică dispozițiile IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare" pentru a determina dacă este necesară recunoașterea vreunei pierderi suplimentare din depreciere cu privire la investiția netă a investitorului în entitatea asociată.

Banca deține o participație de 33,33% (2015: 33,33%) în Fondul de Garantare a Creditului Rural – IFN S.A. Grupul a inclus, de asemenea, cota-parte a câștigurilor sau pierderilor din aceste entități asociate în conformitate cu IFRS 11 „Asocieri în participație".

Banca a clasificat aceste investiții ca fiind active financiare disponibile pentru vânzare și le-a evaluat la cost de achiziție la data bilanțului, mai puțin provizionul pentru depreciere, acolo unde este cazul.

(iv) Tranzacții eliminate la consolidare
Decontările și tranzacțiile în interiorul Grupului, precum și profiturile nerealizate rezultate din tranzacții în interiorul Grupului (cu excepția câștigurilor sau pierderilor din diferențe de curs aferente acestor tranzacții), au fost eliminate în totalitate din situațiile financiare consolidate. Profiturile nerealizate rezultate din tranzacțiile cu entități asociate sau asocieri în participație sunt eliminate în limita cotei de participare a Grupului. Pierderile nerealizate sunt eliminate în mod identic cu profiturile nerealizate, dar numai în măsura în care nu există indicii de depreciere a valorii.

b) Moneda străină

(i) Tranzacții în monedă străină
Operațiunile exprimate în monedă străină sunt convertite în RON la cursul oficial de schimb de la data decontării tranzacției. Activele și datoriile monetare înregistrate în devize la data raportării sunt convertite în moneda funcțională la cursul de schimb din ziua respectivă. Câștigurile sau pierderile din elementele monetare sunt reprezentate de diferența dintre costul amortizat exprimat în moneda funcțională la începutul perioadei de raportare, ajustat cu dobândă efectivă și plățile efectuate în perioadă și costul amortizat în moneda străină convertit în moneda funcțională la cursul de închidere al perioadei. Activele și datoriile nemonetare denominate în monedă străină care sunt măsurate la valoarea justă sunt reconvertite în moneda funcțională la cursul de schimb de la data la care s-a determinat valoarea justă. Câștigurile sau pierderile din decontare sunt recunoscute în contul de profit și pierdere, cu excepția cazurilor în care diferențele de curs provin din translatarea instrumentelor financiare de natura elementelor de capital clasificate ca fiind disponibile pentru vânzare și care sunt incluse în rezerva provenind din modificarea valorii juste a acestor instrumente financiare.

Ratele de schimb ale principalelor monede străine au fost:

MONEDA	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	% CREȘTERE / DECREȘTERE
Euro (EUR)	1:RON 4,5411	1:RON 4,5245	0,01%
Dolar american (USD)	1:RON 4,3033	1:RON 4,1477	0,04%

(ii) Entități care operează în străinătate
Entitatea care operează în străinătate este aceea ale cărei activități se desfășoară într-o altă țară sau monedă decât cea a entității raportoare.
Activele și datoriile entităților din străinătate, incluzând fondul comercial și ajustările la valoarea justă care decurg din achiziție sunt convertite în RON la cursul de schimb de la data raportării. Veniturile și cheltuielile operațiunilor din străinătate sunt convertite în RON la cursul de schimb de la data tranzacțiilor.

Diferențele de curs provenind din conversia tranzacțiilor aferente entităților din străinătate sunt recunoscute direct în capitalurile proprii. Atunci când entitatea din străinătate își încetează activitatea, parțial sau integral, rezerva de translatare aferentă diferențelor de curs este parțial sau în totalitate recunoscută în contul de profit și pierdere.

c) Venituri și cheltuieli din dobânzi
Veniturile și cheltuielile din dobânzi sunt recunoscute în contul de profit și pierdere folosind metoda ratei dobânzii efective pentru toate instrumentele financiare. Metoda dobânzii efective este o metodă de calcul a costului amortizat al unui activ financiar sau a unei datorii financiare și de alocare a venitului sau a cheltuielii din dobânzi pe o perioadă relevantă de timp. Rata dobânzii efective este rata exactă care actualizează fluxurile viitoare estimate de numerar de plătit sau de încasat pe perioada de viață a instrumentului financiar (sau, când e cazul, pe o perioadă mai scurtă) la valoarea netă raportată a activului sau datoriei financiare. Pentru calculul ratei dobânzii efective, Grupul estimează fluxurile viitoare de numerar luând în considerare toți termenii contractuali ai instrumentului financiar, dar nu ține cont de pierderile viitoare. Metoda de calcul a dobânzii efective include toate spezele și comisioanele plătite sau primite între părțile contractuale, costurile de tranzacționare, și alte prime și discounturi care fac parte integral din rata dobânzii efective. Metoda ratei dobânzii efective reprezintă o metodă de calcul a costului amortizat al împrumuturilor acordate clienților prin care comisioanele de originare și de administrare primite de la părțile contractante, precum și costurile direct atribuibile creditului trebuie să fie incluse în rata dobânzii efective, amortizate și recunoscute ca venit din dobânzi pe durata creditului.

Veniturile și cheltuielile cu dobânzile prezentate în situația consolidată a rezultatului global includ:
- dobânzi la creditele și avansurile acordate clienților determinate prin metoda ratei dobânzii efective;
- venituri/cheltuieli din speze și comisioane de originare și de administrare ale activelor și datoriilor financiare;
- dobânzi la activele și datoriile financiare la cost amortizat, determinate prin metoda ratei dobânzii efective;
- dobânzi la instrumente financiare clasificate ca disponibile pentru vânzare, determinate prin metoda ratei dobânzii efective;
- dobânzi la titlurile de valoare desemnate la valoare justă prin contul de profit sau pierdere.

Veniturile și cheltuielile din speze și comisioane direct atribuibile activului sau datoriei financiare la momentul inițierii (atât venit cât și cheltuială) sunt incluse în calculul ratei efective a dobânzii.

Comisioanele de originare și administrare a creditelor care pot fi identificate separat sunt amortizate împreună cu costurile direct atribuibile și sunt recunoscute ca o ajustare la rata dobânzii efective a creditului.

Veniturile și cheltuielile din dobânzi provenind din activele și datoriile deținute pentru tranzacționare sunt prezentate împreună cu schimbările de valoare justă a activelor și datoriilor deținute pentru tranzacționare în rezultatul net din tranzacționare.

d) Speze și comisioane
Veniturile din speze și comisioane provin din serviciile financiare furnizate de Grup și includ comisioane din angajamente, comisioane din operațiuni cu carduri, din servicii de administrare a numerarului, servicii de brokeraj, consiliere pentru investiții și planificare financiară, servicii de investment banking, tranzacții financiare structurate și servicii de administrare a activelor financiare.

Alte venituri din comisioane și speze provenite din servicii financiare prestate de către Grup, incluzând servicii de administrare a numerarului, brokeraj, consultanță pe plan investițional, planificare financiară, servicii de investiții bancare, sunt recunoscute în situația consolidată și separată a rezultatului global pe baza principiului independenței exercițiului, adică în momentul în care serviciul respectiv este prestat. Alte cheltuieli din speze și comisioane se referă în principal la comisioane din tranzacții care sunt recunoscute pe măsură ce serviciul a fost primit.

Alte venituri din speze și comisioane aferente produselor de economisire-creditare, care nu sunt incluse în calculul ratei efective a dobânzii a instrumentelor financiare, sunt recunoscute atunci când serviciile asociate sunt prestate.

e) Venit net din tranzacționare
Venitul net din tranzacționare este reprezentat de diferența dintre câștigul și pierderea din activele și datoriile tranzacționabile și include modificările de valoare justă realizate și nerealizate, dobânzi, dividende și diferențe de conversie valutară.

f) Venitul/cheltuiala netă din alte instrumente financiare recunoscute la valoare justă
Venitul/cheltuiala netă din alte instrumente financiare recunoscute la valoare justă provine din instrumente derivate deținute pentru acoperirea riscului și din active și datorii financiare recunoscute la valoare justă prin contul de profit sau pierdere și include toate modificările de valoare justă realizate și nerealizate, dobânzi, dividende și diferențe de conversie valutară.

g) Dividende
Veniturile din dividende sunt recunoscute în situația consolidată și separată a rezultatului global la data la care este stabilit dreptul de a primi aceste venituri. În cele mai multe cazuri, aceasta este reprezentată de data ex-dividend pentru instrumentele de capital.

Veniturile din dividende sunt reflectate ca o componentă a altor venituri operaționale, în funcție de clasificarea instrumentului.
Impozitul pe dividende se înregistrează odată cu plata dividendelor și este scadent în luna imediat următoare.

Dividendele sunt tratate de către Grup ca o distribuire a profitului în perioada în care au fost declarate și aprobate de către Adunarea Generală a Acționarilor.

h) Plăți de leasing
Plățile de leasing operațional sunt recunoscute în situația consolidată și separată a rezultatului global pe baza metodei liniare pe durata contractului de leasing. Facilitățile de leasing primite sunt recunoscute ca parte integrantă a cheltuielii totale de leasing, pe durata contractului de leasing. Cheltuielile cu leasingul operațional sunt recunoscute ca o componentă a cheltuielilor operaționale.

Plățile minime de leasing în cadrul contractelor de leasing financiar sunt împărțite proporțional între cheltuiala cu dobânda de leasing și reducerea datoriei de leasing. Cheltuiala cu dobânda de leasing este alocată fiecărei perioade de leasing în așa fel încât să producă o rată de dobândă constantă pentru datoria de leasing rămasă.

i) Impozitul pe profit
Impozitul pe profit aferent exercițiului cuprinde impozitul curent și impozitul amânat. Impozitul pe profit este recunoscut în contul de profit și pierdere sau în capitaluri proprii dacă impozitul este aferent elementelor de capital sau în alte elemente ale rezultatului global. Impozitul curent este impozitul de plătit aferent profitului realizat în perioada curentă, determinat în baza procentelor aplicate la data bilanțului și a tuturor ajustărilor aferente perioadelor precedente.

Impozitul amânat este determinat folosind metoda bilanțului pentru acele diferențe temporare ce apar între baza fiscală de calcul a impozitului pentru active și datorii și valoarea contabilă a acestora folosită pentru raportare în situațiile financiare.

Impozitul amânat nu se recunoaște pentru fondul de comerț provenit din tranzacții care nu sunt combinări de întreprinderi și care nu afectează nici profitul contabil nici pe cel fiscal. Impozitul amânat este calculat pe baza procentelor de impozitare care se așteaptă să fie aplicabile diferențelor temporare la reluarea acestora, în baza legislației în vigoare la data raportării. Creanțele și datoriile privind impozitul amânat se compensează dacă există un drept legal de a compensa datoriile privind impozitul curent cu creanțele privind impozitul curent și acestea se raportează la impozitul perceput de aceeași autoritate fiscală pentru aceeași entitate impozabilă sau pentru entități impozabile diferite ale căror datorii și creanțe privind impozitul curent urmează să se compenseze sau să se realizeze în același timp.

Creanța privind impozitul amânat este recunoscută numai în măsura în care este probabilă realizarea de profituri viitoare care să se poată utiliza la acoperirea pierderii fiscale. Creanța este revizuită la încheierea fiecărui exercițiu financiar și este diminuată în măsura în care beneficiul fiscal aferent este improbabil să se realizeze.

j) Active și datorii financiare

(i) Clasificare
Grupul clasifică instrumentele financiare deținute în următoarele categorii:

Active sau datorii financiare la valoare justă prin contul de profit și pierdere
Această categorie are două subcategorii:
- active sau datorii financiare deținute pentru tranzacționare
- instrumente financiare clasificate la valoare justă prin contul de profit și pierdere la momentul recunoașterii inițiale.

Active și datorii financiare deținute pentru tranzacționare
Activele și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare sunt cele pe care Grupul le-a achiziționat sau pe care le dobândește cu scopul de a le vinde sau de a le răscumpăra într-un viitor apropiat, sau cele pe care le deține ca parte a unui portofoliu care este administrat pentru a obține profit pe termen scurt sau pentru a menține o poziție pe termen scurt.

Activele și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare sunt recunoscute inițial și măsurate ulterior la valoarea justă în situația consolidată a poziției financiare, iar costurile de tranzacționare sunt înregistrate direct în contul de profit și pierdere. Toate schimbările de valoare justă sunt recunoscute ca parte din profitul net din tranzacționare în contul de profit și pierdere.

Activele și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare nu pot fi reclasificate ulterior recunoașterii lor, decât dacă îndeplinesc următoarele condiții:

- dacă activul financiar îndeplinește condițiile de încadrare în categoria creditelor și a altor creanțe (dacă activul financiar nu a fost clasificat ca activ financiar deținut pentru tranzacționare la recunoașterea inițială), acesta poate fi reclasificat dacă Grupul are intenția și capacitatea de a deține activul respectiv în viitorul apropiat sau până la scadență;
- dacă activul financiar nu îndeplinește condițiile de încadrare în categoria creditelor și a altor creanțe, atunci acesta poate fi reclasificat doar în cazuri excepționale.

Instrumente derivate deținute pentru managementul riscului
Instrumentele derivate deținute pentru scopuri de acoperire a riscului includ active și datorii derivate care nu sunt clasificate ca active sau datorii deținute pentru tranzacționare. Instrumentele derivate deținute pentru acoperirea riscului sunt recunoscute la valoare justă în situația consolidată a poziției financiare.

După recunoașterea inițială, instrumentele derivate sunt ulterior măsurate la valoarea justă fără deducerea nici unui cost de tranzacționare care poate apărea în momentul cumpărării sau vânzării.

Modificările în valoarea justă a acestor instrumente sunt recunoscute imediat în contul de profit și pierdere ca parte a venitului net din tranzacționare.

Instrumentele derivate exceptând derivatele pentru managementul riscului sunt, de asemenea, încadrate ca fiind deținute pentru tranzacționare.

Investiții deținute până la scadență
Investițiile deținute până la scadență reprezintă acele active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile și scadență fixă pe care Grupul are intenția fermă și posibilitatea de a le păstra până la scadență.

Active financiare disponibile pentru vânzare
Activele financiare disponibile în vederea vânzării sunt acele active financiare nederivate care sunt desemnate drept disponibile pentru vânzare sau care nu sunt clasificate drept (a) credite și avansuri, (b) investiții deținute până la scadență, sau (c) active financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere. Activele financiare disponibile pentru vânzare sunt reprezentate de investiții în titluri de capital necotate, obligațiuni, certificate de trezorerie cu discount sau cu cupon emise de Guvernul României și instituții de credit.

Credite și avansuri
Creditele și avansurile sunt active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile și care nu sunt cotate pe o piață activă, altele decât:
(a) cele pe care entitatea intenționează să le vândă imediat sau în scurt timp, care trebuie clasificate drept deținute în vederea tranzacționării, și cele pe care entitatea, la recunoașterea inițială, le desemnează la valoarea justă prin profit sau pierdere;
(b) cele pe care entitatea, la recunoașterea inițială, le desemnează drept disponibile în vederea vânzării; sau
(c) cele pentru care deținătorul s-ar putea să nu recupereze în mod substanțial toată investiția inițială, din altă cauză decât deteriorarea creditului, care trebuie clasificate drept disponibile în vederea vânzării.

(ii) Recunoaștere
Grupul recunoaște inițial activele si datoriile financiare la valoarea justă la data la care sunt originate.

(iii) Derecunoaștere
Grupul derecunoaște un activ financiar atunci când drepturile de a primi fluxuri de numerar din acel activ financiar expiră sau atunci când Grupul a transferat drepturile de a primi fluxurile de numerar contractuale aferente acelui activ financiar într-o tranzacție în care a transferat în mod semnificativ toate riscurile și beneficiile dreptului de proprietate. Orice interes în activele financiare transferate reținut de Grup sau

creat pentru Grup este recunoscut separat ca un activ sau datorie.

Grupul derecunoaște o datorie financiară atunci când s-au încheiat obligațiile contractuale sau atunci când obligațiile contractuale sunt anulate sau expiră.

Grupul intră într-o tranzacție prin care transferă active recunoscute în situația consolidată și separată a poziției financiare, dar reține fie toate riscurile și beneficiile asociate activelor transferate, fie o parte a acestora. Dacă toate sau o mare parte a riscurilor și beneficiilor sunt reținute, atunci activele transferate nu sunt derecunoscute din situația consolidată și separată a poziției financiare. Transferurile de active cu reținerea tuturor sau a celor mai semnificative riscuri și beneficii sunt, de exemplu, tranzacțiile de vânzare cu clauză de răscumpărare. În cazul tranzacțiilor în care Grupul nici nu reține, nici nu transferă substanțial riscurile și beneficiile care decurg din proprietatea asupra unui activ financiar, activul respectiv se derecunoaște dacă s-a pierdut controlul asupra lui.

Drepturile și obligațiile reținute în urma transferului sunt recunoscute separat ca active și datorii, după cum este cazul. În transferurile în care controlul asupra activului este reținut, Grupul recunoaște în continuare activul în măsura în care rămâne implicat, gradul de implicare fiind determinat de gradul în care este expus la schimbarea de valoare a activului transferat.

Activul respectiv este derecunoscut dacă se întrunesc criteriile pentru derecunoaștere.

(iv) Compensări
Activele și datoriile financiare sunt compensate, iar rezultatul net este prezentat în situația consolidată și separată a poziției financiare doar atunci când Grupul are un drept legal de compensare și dacă intenționează decontarea lor pe o bază netă sau dacă intenționează realizarea activului și stingerea datoriei în mod simultan.

Veniturile și cheltuielile sunt compensate numai atunci când este permis de standardele contabile, sau pentru profitul și pierderea rezultate dintr-un grup de tranzacții similare cum ar fi cele din activitatea de tranzacționare a Grupului.

(v) Evaluarea la cost amortizat
Costul amortizat al unui activ sau al unei datorii financiare reprezintă valoarea la care activul financiar sau datoria financiară este măsurată la recunoașterea inițială, mai puțin rambursările de principal, la care se adaugă sau se scade amortizarea cumulată determinată folosind metoda ratei efective a dobânzii pentru diferențele dintre valoarea inițială și valoarea la data maturității, mai puțin reducerile din deprecierea activelor sau din imposibilitatea de recuperare.

(vi) Evaluarea la valoarea justă
Valoarea justă reprezintă prețul care ar fi primit pentru vânzarea unui activ sau plătit pentru a transfera o datorie printr-o tranzacție normală între participanții la piață la data evaluării pe o piață principală sau, în absența ei, pe piața cea mai avantajoasă pentru care Grupul are acces la acea dată. Valoarea justă a unei datorii reflectă riscul de neperformanță.

Toate estimările și judecățile semnificative folosite în determinarea valorii de piață sunt descrise în Nota 5. Participațiile nelistate pentru care nu se poate face o estimare credibilă a valorii de piață sunt evaluate la cost și sunt testate periodic pentru deprecierea valorii.

(vii) Identificarea și evaluarea deprecierii de valoare

Active deținute la cost amortizat
La data fiecărei raportări, Grupul analizează dacă există vreun indiciu obiectiv, potrivit căruia un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat. Un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat și apar pierderi din depreciere dacă și numai dacă există indicii obiective cu privire la deprecierea acestora ca rezultat al unuia sau mai multor evenimente apărute după recunoașterea inițială a activului („eveniment generator de pierderi"), iar evenimentul (sau evenimentele) generatoare de pierdere au un impact asupra fluxurilor de numerar viitoare ale activului financiar sau grupului de active financiare care poate fi estimat în mod credibil. Este probabil ca identificarea unui singur eveniment care să fi cauzat deprecierea să fie dificil de realizat. Deprecierea este posibil să fi fost cauzată de efectul combinat al mai multor evenimente. Pierderile așteptate ca urmare a evenimentelor viitoare, indiferent de cât de probabile sunt, nu sunt recunoscute. Dacă există indicii obiective că a avut loc o pierdere din deprecierea creditelor și creanțelor sau a investițiilor deținute până la scadență înregistrate la cost amortizat, atunci pierderea este măsurată ca diferență între valoarea contabilă a activului și valoarea actualizată a fluxurilor viitoare de numerar estimate actualizate la rata inițială a dobânzii efective a activului financiar calculată la recunoașterea

inițială. Dacă un credit, creanță sau investiție deținută până la scadență are o rată variabilă a dobânzii, rata de actualizare pentru evaluarea oricărei pierderi din amortizare este rata efectivă a dobânzii, formată din factorul variabil al dobânzii la valoarea curentă și marja contractuală de la momentul recunoașterii inițiale.

Valoarea contabilă a activului poate fi diminuată prin folosirea unui cont de provizion pentru depreciere. Cheltuiala cu pierderea din depreciere se recunoaște în situația consolidată și separată a rezultatului global. Dacă într-o perioadă următoare, pierderea din depreciere se diminuează și diminuarea este datorată unui eveniment care are loc după recunoașterea deprecierii, pierderea din depreciere recunoscută anterior este reluată fie direct, fie prin utilizarea unui cont de provizion. Reducerea de depreciere se recunoaște în situația consolidată și separată a rezultatului global.

Credite și avansuri acordate clienților
Grupul a inclus informații legate de următoarele evenimente generatoare de pierdere, ca dovadă obiectivă asupra deprecierii creditelor acordate clienților sau grupurilor de clienți:
(a) dificultăți financiare semnificative ale împrumutatului determinate în conformitate cu sistemul intern de evaluare a clienților;
(b) o încălcare a contractului, cum ar fi neplata sau întârzierea la plată a principalului sau dobânzii;
(c) creditorul, din motive legale sau economice legate de situația financiară îndoielnică a împrumutatului, acordă acestuia anumite concesii pe care altfel nu le-ar fi acordat;
(d) devine probabil că debitorul va intra în faliment sau în altă formă de reorganizare financiară;
(e) dispariția unei piețe active pentru activul financiar respectiv din cauza dificultăților financiare;
(f) existența unor informații credibile care să indice o scădere măsurabilă în fluxurile de numerar viitoare estimate ale unui grup de active financiare de la momentul recunoașterii inițiale, deși scăderea nu poate fi identificată încă pentru fiecare activ financiar în parte, incluzând:
(i) schimbări nefavorabile în comportamentul de plată al debitorilor grupului sau
(ii) condiții economice naționale sau locale care pot fi corelate cu pierderea/deprecierea activelor Grupului.

În procesul de evaluare a deprecierii, Grupul evaluează mai întâi dacă există indicii obiective de depreciere, conform celor prezentate mai sus, în mod individual pentru credite acordate clienților care sunt individual semnificative, sau în mod individual sau colectiv pentru credite care nu sunt individual semnificative. În situația în care Grupul consideră că nu există indicii obiective de depreciere pentru activele financiare evaluate individual, fie că acestea sunt semnificative sau nu, acesta va include creditele acordate clienților într-un grup de credite cu caracteristici ale riscului de credit similare și va testa în mod colectiv grupul de credite pentru depreciere. Creditele și avansurile acordate clientelei care sunt testate individual pentru depreciere și pentru care o pierdere de valoare este recunoscută sau continuă să fie recunoscută, nu se cuprind în evaluarea colectivă pentru depreciere. Pentru evaluarea colectivă, creditele și avansurile acordate clienților sunt grupate pe categorii în funcție de caracteristici similare ale riscului de credit asociat, categorii care furnizează indicii cu privire la capacitatea debitorilor de a-și achita ratele scadente conform termenilor contractuali (de exemplu, pe baza evaluării riscului de credit de către Grup sau pe baza grilei de notare a Grupului care ia în considerare tipul de bun, industria, localizarea geografică, tipul garanției, stadiul sumelor restante și alți factori).

Caracteristicile alese sunt relevante pentru estimarea fluxurilor viitoare de numerar pentru grupuri de active de acest tip, indicând capacitatea debitorului de a plăti toate sumele datorate în conformitate cu termenii contractuali ai activelor evaluate.

În evaluarea deprecierii colective, Grupul utilizează modelarea statistică a evoluțiilor istorice privind probabilitatea de depreciere, perioada de recuperare și pierderea înregistrată, ajustate pe baza judecății managementului cu privire la posibilitatea ca în condițiile economice și de creditare actuale pierderile reale să fie mai mari sau mai mici decât cele estimate pe baza modelării statistice. Ratele de depreciere și pierdere, precum și timpul estimat de recuperare sunt comparate periodic cu rezultatele înregistrate pentru a asigura că nivelul acestora este corespunzător.

Pentru anumite credite acoperite integral cu ajustări pentru depreciere, Grupul procedează la reducerea valorii acestora. Concomitent, aceste credite se înregistrează în afara bilanțului și se urmărește în continuare încasarea acestora.

Pentru expunerile pe segmentele corporative și întreprinderi medii, cel puțin una dintre precondițiile următoare trebuie îndeplinite înainte de scoaterea din bilanț a unui activ financiar pentru care drepturile

contractuale de recuperare a creanței pot fi exercitate:
a) Procesul de recuperare prin valorificarea garanțiilor s-a încheiat sau nu mai face sens economic;
b) Procedurile legale privind falimentul debitorului s-au încheiat, repectiv nu mai există probabilitatea încasărilor viitoare din partea debitorului.

Pentru expunerile retail (persoane fizice și micro), următoarele 3 condiții trebuie îndeplinite cumulativ pentru scoaterea din bilanț a unui activ financiar pentru care drepturile contractuale asupra fluxurilor de numerar nu sunt expirate:
a) ultima plata/încasare este mai veche de 360 de zile (plățile sub 10 EUR nu sunt luate în calcul);
b) toate garanțiile reale au diminuat corespunzător creanța și nu mai există ipoteci imobiliare și/sau mobiliare (ex. mașini, echipamente) constituite în favoarea băncii care să poată fi executate în orice formă prevăzută de lege/sau valoarea garanției este considerată nulă;
c) procesul de recuperare prin valorificarea garanțiilor imobiliare este deja finalizat.

Active financiare disponibile pentru vânzare
În cazul activelor financiare disponibile pentru vânzare, atunci când o scădere în valoarea justă a unui activ financiar disponibil pentru vânzare a fost recunoscută în alte elemente ale rezultatului global și există dovezi obiective că activul este depreciat, pierderea cumulată ce a fost recunoscută direct în alte elemente ale rezultatului global va fi reluată din conturile de alte elemente ale rezultatului global și recunoscută în contul de profit și pierdere chiar dacă activul financiar nu a fost încă derecunoscut. Valoarea pierderii cumulate care este reluată din conturile de alte elemente ale rezultatului global în contul de profit și pierdere va fi diferența dintre costul de achiziție (net de rambursările de principal și amortizare) și valoarea justă curentă, minus orice pierdere din deprecierea acelui activ financiar recunoscută anterior în contul de profit și pierdere.

În cazul în care, în perioada următoare, valoarea justă a unui instrument de datorie clasificat drept disponibil pentru vânzare crește, iar această creștere poate fi legată în mod obiectiv de un eveniment care a avut loc ulterior recunoașterii în contul de profit și pierdere a pierderilor anterioare, pierderea din depreciere trebuie reluată și suma trebuie recunoscută în contul de profit și pierdere. De asemenea, Grupul înregistrează cheltuieli cu deprecierea activelor disponibile pentru vânzare de natura acțiunilor dacă se constată o depreciere semnificativă sau prelungită a valorii lor juste sub costul de achiziție. Este necesar aplicarea raționamentului profesional pentru a determina ce este „semnificativ" și „prelungit", iar când aplică acest raționament Grupul evaluează, printre alți factori, durata și măsura în care valoarea justă a investiției este mai mică decât costul acesteia. Oricare creșteri ulterioare de valoare justă a instrumentelor de capital disponibile pentru vânzare care au fost depreciate sunt recunoscute în situația rezultatului global.

Active financiare prezentate la cost
Dacă există indicii obiective asupra unei pierderi din deprecierea unei participații nelistate care nu este prezentată la valoare justă deoarece valoarea justă nu poate fi măsurată în mod credibil, sau asupra unui activ financiar derivat care este legat sau care urmează a fi decontat printr-un astfel de instrument nelistat, valoarea pierderii din depreciere este măsurată ca diferență dintre valoarea contabilă a activului financiar și valoarea actualizată a fluxurilor viitoare de numerar estimate actualizate utilizând rata de rentabilitate internă curentă a pieței pentru un activ financiar similar. Astfel de pierderi din depreciere nu sunt reluate în contul de profit și pierdere.

(viii) Desemnarea la valoare justă prin contul de profit și pierdere
Grupul prezintă activele și datoriile financiare la valoare justă prin contul de profit și pierdere atunci când:
- elimină sau reduce semnificativ o inconsecvență contabilă care ar putea apărea;
- activele și datoriile financiare sunt gestionate, evaluate și raportate în baza valorii juste; sau
- activul/datoria includea un contract hibrid care a modificat semnificativ fluxul de trezorerie, care ar fi fost altfel prevăzut conform contractului.

Nota 6 detaliază fiecare clasă de activ sau datorie financiară care se prezintă la valoare justă prin contul de profit și pierdere. Activele financiare desemnate la valoare justă prin contul de profit și pierdere sunt reprezentate de obligațiuni listate sau nelistate și alte instrumente financiare cu venit fix emise de către guvern sau corporații. Grupul a luat această decizie datorită faptului că aceste active fac parte dintr-un grup de active financiare evaluate și raportate intern pe baza valorii juste în concordanță cu procedurile de management al riscului și strategia de investiții a Grupului.

k) Numerar și echivalente de numerar
La întocmirea situației fluxurilor de trezorerie, s-au considerat ca numerar și echivalente de numerar: numerarul efectiv, conturile curente și alte plasamente la Banca Națională a României, numerar din conturile nostro și alte plasamente la alte bănci care au o maturitate de 3 luni sau mai puțin de la data achiziției.

l) Imobilizări corporale

Recunoaștere și evaluare
Imobilizările corporale sunt evidențiate la cost, mai puțin amortizarea acumulată și provizionul pentru deprecierea valorii. Costul include cheltuieli care sunt direct atribuibile achiziției mijlocului fix. Costul mijloacelor fixe produse intern include cheltuieli cu materiile prime și materialele, cheltuieli cu salariile directe, alte cheltuieli efectuate pentru aducerea mijlocului fix în stare de funcționare precum și costurile dezmembrării, înlăturării elementelor și restaurării locației. Software-ul achiziționat de care depinde funcționalitatea echipamentelor se capitalizează ca parte a respectivelor echipamente.

Costurile cu întreținerea imobilizărilor corporale se recunosc în contul de profit și pierdere pe măsură ce sunt efectuate. Cheltuielile generate de înlocuirea unei componente a elementelor de imobilizări corporale, inclusiv reparații capitale, sunt capitalizate, dacă acestea îmbunătățesc performanțele viitoare ale acelor elemente de imobilizări corporale.

Amortizarea
Amortizarea este calculată prin metoda liniară pe parcursul duratei de viață estimate pentru fiecare element și este recunoscută în contul de profit și pierdere. Bunurile dobândite prin leasing sunt amortizate pe perioada cea mai mică dintre durata leasingului și durata de viață. Terenurile nu sunt supuse amortizării.

Duratele de viață estimate sunt următoarele:

Clădiri	**50 ani**
Echipament de birou și mobilă	**5 ani**
Autovehicule	**4 ani**
Calculatoare	**4 ani**

Metodele de depreciere, duratele de viață și valorile reziduale sunt reevaluate la data fiecărei raportări și ajustate corespunzător.

m) Imobilizări necorporale

Aplicații informatice
Aplicațiile informatice achiziționate de către Grup sunt evidențiate la cost, mai puțin amortizarea acumulată și provizionul pentru deprecierea valorii. Cheltuiala cu aplicațiile informatice dezvoltate intern este recunoscută ca imobilizare necorporală dacă Grupul face dovada intenției și capacității sale de a dezvolta și folosi aplicația într-o manieră ce-i va aduce beneficii economice viitoare și dacă cheltuielile cu dezvoltarea aplicațiilor pot fi estimate într-o manieră rezonabilă. Costurile cu aplicațiile informatice dezvoltate intern includ toate costurile direct atribuibile dezvoltării aplicațiilor și se amortizează pe durata de viață.

Cheltuielile ulterioare cu aplicațiile informatice se capitalizează doar atunci când contribuie la sporirea beneficiilor economice viitoare care decurg din folosirea respectivelor active.

Toate celelalte cheltuieli sunt recunoscute în contul de profit și pierdere pe măsură ce sunt efectuate. Amortizarea se recunoaște în contul de profit și pierdere liniar, pe toată durata de funcționare a aplicației informatice, începând cu data la care aplicația este pusă în funcțiune. Durata de viață estimată a aplicațiilor informatice este între 1 și 8 ani. Metodele de depreciere, duratele de viață și valorile reziduale sunt reevaluate la data fiecărei raportări și ajustate corespunzător.

n) Leasing
Grupul ca Locatar: Contractele de leasing ale Grupului în care toate riscurile și beneficiile semnificative aferente proprietății sunt transferate locatarului sunt clasificate drept leasing financiar. Ulterior recunoașterii inițiale, activul este evaluat la o valoare egală cu minimul dintre valoarea justă și valoarea prezentă a plăților de leasing viitoare. După recunoașterea inițială, activul este contabilizat în conformitate cu politicile contabile aplicabile acelui activ. Celelalte contracte de leasing în care Grupul este implicat sunt clasificate ca leasing operațional și nu sunt recunoscute ca active în situația consolidată a poziției financiare.

Grupul ca Locator: Contractele de leasing încheiate de către Grup, în care toate riscurile și beneficiile semnificative aferente proprietății sunt transferate locatarului sunt clasificate drept leasing financiar. Aceste contracte sunt clasificate ca fiind leasing financiar, iar creanța aferentă contractelor de leasing se măsoară în situația consolidată a poziției financiare ca fiind valoarea prezentă a încasărilor ce derivă din contractul de leasing.

o) Deprecierea activelor altele decât activele financiare
Valoarea contabilă a activelor Grupului care nu sunt de natură financiară, altele decât activele de natura impozitului amânat, sunt revizuite la fiecare dată de raportare pentru a identifica indicii de depreciere. Dacă există asemenea indicii, Grupul estimează valoarea recuperabilă a activelor respective.

O pierdere din depreciere este recunoscută atunci când valoarea contabilă a activului sau a unității sale generatoare de numerar depășește valoarea sa recuperabilă. O unitate generatoare de numerar este cel mai mic grup identificabil care generează numerar și care este independent față de alte active și alte grupuri. Pierderile din depreciere se recunosc în contul de profit și pierdere.

Pierderile din depreciere recunoscute în cazul unităților generatoare de numerar sunt utilizate prima dată pentru a diminua valoarea fondului comercial asociată unității generatoare de numerar și ulterior pentru a reduce valoarea contabilă a altor active ale unității generatoare de numerar pe bază de pro-rata.

Valoarea recuperabilă a unui activ sau a unei unități generatoare de numerar este maximul dintre valoarea de utilizare și valoarea sa justă, mai puțin costurile pentru vânzarea acelui activ sau unități. Pentru determinarea valorii nete de utilizare, fluxurile viitoare de numerar sunt actualizate folosind o rată de actualizare înainte de impozitare care reflectă condițiile curente de piață și riscurile specifice activului respectiv.

Pierderile din depreciere recunoscute în perioadele precedente sunt evaluate la fiecare dată de raportare. Pierderea din depreciere se reia dacă s-a produs o schimbare favorabilă în estimările folosite pentru a determina valoarea de recuperare.

p) Stocuri
Stocurile sunt măsurate la minimul dintre cost și valoarea realizabilă netă. Garanțiile imobiliare luate în contul creanței sunt înregistrate în conformitate cu IAS 2 „Stocuri" la minimul dintre cost (valoarea netă contabilă a creditului) și valoarea netă realizabilă (ex: valoarea de vânzare a garanției minus costurile de vânzare).

q) Depozite ale clienților, împrumuturi de la bănci, obligațiuni emise și datorii subordonate
Depozitele clienților, împrumuturile de la bănci, obligațiunile emise și datoriile subordonate reprezintă sursa Grupului de finanțare.

Grupul clasifică instrumentele financiare emise ca datorii financiare sau instrumente de capital conform termenilor contractuali ai instrumentelor. Depozitele, împrumuturile de la bănci, obligațiunile emise și datoriile subordonate sunt inițial recunoscute la valoarea justă, la care se adaugă eventuale costuri de tranzacționare iar ulterior sunt măsurate la cost amortizat folosind metoda ratei dobânzii efective.

r) Beneficiile angajaților

Beneficii pe termen scurt
Obligațiile cu beneficiile pe termen scurt acordate angajaților sunt recunoscute ca fiind cheltuială pe măsură ce serviciul aferent este prestat. Beneficiile pe termen scurt ale angajaților includ salariile, primele și contribuțiile la asigurările sociale.

Se recunoaște un provizion pentru sumele ce se așteaptă a fi plătite cu titlu de prime în numerar pe termen scurt sau scheme de participare a personalului la profit în condițiile în care Grupul are în prezent o obligație legală sau constructivă de a plăti acele sume ca rezultat al serviciilor trecute prestate de către angajați și dacă obligația respectivă poate fi estimată în mod credibil.

Planuri de contribuții determinate
Obligațiile de plată a contribuțiilor care decurg din planurile de pensii determinate sunt recunoscute în situația consolidată a rezultatului global atunci când se realizează.

Grupul efectuează plăți în numele angajaților proprii către sistemul de pensii al statului roman (Pilonul 3), asigurările de sănătate și fondul de șomaj, în decursul derulării activității normale. Toți angajații Grupului sunt membri și, de asemenea, au obligația legală de a contribui (prin intermediul contribuțiilor sociale) la sistemul de pensii al statului român (un plan de contribuții determinate al Statului). Toate contribuțiile aferente sunt recunoscute în contul de profit și pierdere al perioadei atunci când sunt efectuate. Grupul nu are alte obligații suplimentare.

Planuri de beneficii determinate
Grupul nu este angajat în nici un plan de beneficii determinate și, în consecință, nu are nici un fel de obligații în acest sens.

Beneficiile angajaților pe termen lung
Obligația netă a Grupului în ceea ce privește beneficiile aferente serviciilor pe termen lung, altele decât planurile de postangajare, este reprezentată

de valoarea beneficiilor viitoare pe care angajații le-au câștigat în schimbul serviciilor prestate de către aceștia în perioada curentă și perioade anterioare.

În cazul pensionării, Grupul oferă respectivilor angajați un număr de salarii compensatorii în funcție de vechimea în muncă. Obligația Grupului în ceea ce privește acest jubileu este stipulată în prevederile contractului colectiv de muncă și este estimată folosind metoda factorului de credit proiectat și este recunoscută în situația consolidată a rezultatului global pe principiul contabilității de angajamente. Modificarea ratei de actualizare și a altor ipoteze actuariale este recunoscută ca venit sau cheltuială pe durata medie de muncă rămasă a angajaților care participă la acest plan.

Tranzacții cu plată pe bază de acțiuni
Valoarea justă a sumei ce trebuie plătită angajaților pentru drepturile de apreciere a acțiunilor decontate în numerar este recunoscută ca o cheltuială în contrapartidă cu o creștere a datoriilor, pe perioada în care angajații devin îndreptățiți în mod necondiționat la plata acestora. Datoria este reevaluată la fiecare dată de raportare și la data decontării. Orice modificări ale valorii juste ale datoriei sunt recunoscute ca fiind cheltuieli cu personalul în contul de profit sau pierdere.

s) Garanții financiare
Garanțiile financiare sunt contracte prin care Grupul își asumă un angajament de a efectua plăți specifice către deținătorul garanției financiare pentru a compensa pierderea suferită de deținător în cazul în care un debitor anume nu reușește să efectueze plata la scadență în conformitate cu termenii prevăzuți în prospectul unui instrument de datorie.

Datoria aferentă garanțiilor financiare este recunoscută inițial la valoarea justă, și aceasta este amortizată pe durata de viață a garanției financiare. Datoria aferentă garanțiilor financiare este evaluată ulterior la valoarea cea mai mare dintre costul amortizat al acesteia și valoarea actualizată a plăților estimate a se realiza (atunci când plata aferentă garanției a devenit probabilă). Garanțiile financiare sunt incluse în alte datorii.

t) Provizioane
Provizioanele sunt recunoscute în situația consolidată a poziției financiare atunci când pentru Grup rezultă o obligație legală sau constructivă legată de un eveniment trecut, obligație care poate fi estimată în mod credibil, și este probabil ca în viitor să fie necesară consumarea unor resurse economice care să stingă această obligație. Pentru determinarea provizionului, fluxurile viitoare de numerar sunt actualizate folosind o rată de actualizare înainte de impozitare care reflectă condițiile curente de piață și riscurile specifice datoriei respective. Provizioanele includ: provizioane pentru litigii, provizioane pentru angajamente de credit neutilizate și alte provizioane.

u) Standarde, interpretări și amendamente la Standardele Internaționale de Raportare Financiară

Modificări ale politicilor contabile și ale informațiilor de furnizat
Standarde emise, dar care nu sunt încă în vigoare și nu au fost adoptate timpuriu:
• *IFRS 9 Instrumente financiare:* clasificare și evaluare: IASB a emis în iulie 2014 standardul IFRS 9 „Instrumente financiare", standard care înlocuiește IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare", pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018, cu aplicare timpurie permisă. Standardul introduce noi cerințe privind clasificarea și evaluarea, deprecierea și contabilitatea de acoperire. IASB a publicat versiunea finală a standardului pe 24 iulie 2014 în contextul finalizării unor numeroase versiuni și a fost adoptat de către Comisia Europeană în legislația UE prin Regulamentul UE Nr. 2067/2016 din 22 noiembrie 2016. Cerințele principale ale IFRS 9 sunt următoarele:
a. Clasificare și măsurare:
Din perspectiva clasificării și măsurării, noul standard propune ca toate activele financiare, mai puțin instrumentele de capitaluri proprii și instrumentele financiare derivate, să fie clasificate în funcție de modelul de afaceri al entității pentru administrarea activelor financiare și de caracteristicile fluxurilor de trezorerie contractuale ale activului financiar.

Categoriile de evaluare a instrumentelor financiare prezentate în conformitate cu IAS 39 vor fi înlocuite cu următoarele categorii: active financiare evaluate la valoarea justă prin contul de profit și pierdere (FVPL), active financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (FVOCI) și active financiare evaluate la cost amortizat.

Standardul IFRS 9 va permite entităților, la recunoașterea inițială, să desemneze irevocabil un activ financiar măsurat la cost amortizat sau la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global drept activ financiar evaluat la valoarea justă

prin contul de profit sau pierdere, dacă astfel elimină sau reduce semnificativ o inconsecvență de evaluare sau recunoaștere. Instrumentele de capitaluri proprii care nu sunt deținute pentru tranzacționare pot fi desemnate irevocabil, la recunoașterea inițială, în FVOCI, fără nicio posibilitate de reclasificare ulterioară a câștigurilor sau pierderilor în contul de profit și pierdere.

În ceea ce privește tratamentul contabil aplicat datoriilor financiare, acesta este asemănător dispozițiilor din IAS 39, exceptând tratamentul câștigurilor sau pierderilor rezultate din riscul de credit al entității privind datoriile financiare clasificate ca FVPL. Efectul acestor modificări va fi prezentat în alte elemente ale rezultatului global, fără nicio posibilitate de reclasificare ulterioară în profit sau pierdere, decât dacă ar crea o necorelare contabilă în contul de profit și pierdere.

b. Deprecierea activelor financiare

Pentru evaluarea ulterioară a activelor financiare măsurate la cost amortizat, IFRS 9 impune trei stadii de recunoaștere a pierderilor de risc de credit așteptate și a veniturilor din dobânzi.

Primul stadiu impune ca la data recunoașterii inițiale, ajustarea pentru depreciere să fie prezentată la valoarea actualizată a pierderilor din credit așteptate pe următoarele 12 luni. În cazul în care riscul de credit a crescut semnificativ, ajustarea pentru depreciere va crește la o valoare egală cu valoarea pierderilor din credit așteptate pe durata de viață (stadiul 2). În stadiul 3, atunci când există indicii obiective de depreciere, dobânda trebuie recunoscută în baza valorii nete contabile.

Pe lângă dispozițiile de tranziție, IFRS 9 include prevederi suplimentare privind furnizarea de informații atât în timpul tranziției, cât și la aplicarea efectivă a standardului.

c. Contabilitatea de acoperire

Standardul IFRS 9 prevede opțiuni contabile în ceea ce privește contabilitatea de acoperire. Grupul intenționează să continue cu aplicarea dispozițiilor privind contabilitatea de acoperire în conformitate cu IAS 39.

În plus, Grupul va modifica structura situațiilor financiare consolidate și separate ca urmare a aplicării pentru prima dată a standardului IFRS 9 și ca urmare a modificărilor datorate aplicării standardului IFRS 7, cât și cele regulatorii (în special FINREP).

Pentru implementarea standardului IFRS 9, Grupul a aprobat un proiect intern pentru a furniza suport în materie de metodologie, achiziții de date și modelare, procese IT și de contabilitate. Coordonarea proiectului IFRS 9 este responsabilitatea unui comitet de conducere printre ai cărui membri sunt angajații din departamentele Financiar și Risc, alături de membrii Directoratului.

În cursul anului 2016, Grupul a dezvoltat concepte tehnice și metodologia de implementare aferente. Ca parte integrată a proiectului, s-a inițiat la nivelul întregului Grup o analiză de impact cu privire la clasificarea, măsurarea („SPPI test" și „benchmark test") și deprecierea instrumentelor financiare. Grupul le va implementa în etape în cursul anului 2017.

Grupul anticipează că aplicarea standardului IFRS 9 va avea impact asupra activelor și datoriilor deținute. Se așteaptă ca la nivelul întregului Grup să rezulte o creștere a volumului provizioanelor de risc de credit, ca urmare a aplicării IFRS 9. Această estimare se bazează pe cerințele de recunoaștere a provizioanelor de risc de credit la o valoare egală cu pierderile estimate pe următoarele 12 luni, chiar și pentru acele instrumente financiare al căror risc de credit nu a crescut semnificativ de la recunoașterea inițială. În plus, estimarea se bazează și pe faptul că volumul de active pentru care se calculează pierderile din credit estimate pe durata de viață va fi probabil mai mare comparativ cu volumul de active ale căror pierderi au avut loc aplicând dispozițiile IAS 39.

În ceea ce privește clasificarea instrumentelor financiare, s-a stabilit că impactul modificărilor rezultate ca urmare a implementării IFRS 9 nu este unul semnificativ la nivel de Grup, astfel că majoritatea instrumentelor financiare vor continua să fie recunoscute în aceleași categorii prezentate în IAS 39.

• *IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții:* Standardul intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018. IFRS 15 stabilește un model în cinci etape, care se va aplica pentru veniturile provenind dintr-un contract încheiat cu un client (cu excepții limitate), indiferent de tipul tranzacției sau de industrie. De asemenea, cerințele standardului se vor aplica pentru recunoașterea și evaluarea câștigurilor și pierderilor din vânzarea anumitor active de altă natură decât cea financiară care nu sunt rezultatul activității obișnuite a entității (de ex.:

vânzare de imobilizări corporale și necorporale). Va fi prevăzută prezentarea extinsă de informații, inclusiv dezagregarea venitului total, informații despre obligațiile de executare, modificări ale soldurilor de active și datorii aferente contractului între perioade și raționamente și estimări-cheie. Grupul se află în curs de evaluare a impactului asupra situațiilor financiare consolidate și separate.

• *IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții (clarificări):* Clarificările se aplică pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018 și aplicarea timpurie este permisă. Obiectul clarificărilor este de a clarifica intențiile IASB atunci când a elaborat cerințele standardului IFRS 15 „Venituri din contractele cu clienții", în special contabilitatea identificării obligațiilor de executare, modificând formularea principiului activelor „identificabile în mod distinct", a considerațiilor privind mandatarul și mandantul, inclusiv evaluarea faptului că o entitate acționează în calitate de mandatar sau de mandant, precum și aplicarea principiului de control și de licențiere, furnizând îndrumare suplimentară cu privire la contabilizarea proprietății intelectuale și a redevențelor. De asemenea, clarificările prevăd soluții practice suplimentare disponibile entităților care fie aplică IFRS 15 complet retrospectiv, fie aleg să aplice abordarea retrospectivă modificată. Aceste clarificări nu au fost încă adoptate de UE. Grupul se află în curs de evaluare a impactului asupra situațiilor financiare consolidate și separate.

• *IFRS 16: Contracte de leasing:* Standardul intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2019. IFRS 16 stabilește principiile pentru recunoașterea, evaluarea, prezentarea și descrierea/furnizarea informațiilor despre contractele de leasing ale celor două părți la un contract, și anume, clientul („cesionarul") și furnizorul („cedentul"). Noul standard prevede că cesionarul trebuie să recunoască majoritatea contractelor de leasing în cadrul situațiilor financiare. Cesionarii vor dispune de un singur model contabil pentru toate contractele, cu anumite excepții. Contabilitatea cedentului rămâne în mod semnficativ neschimbată. Standardul nu a fost încă adoptat de UE. Grupul se află în curs de evaluare a impactului asupra situațiilor financiare consolidate și separate.

• *IAS 7: Inițiativa de prezentare a informațiilor (modificări):* Modificările intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2017 și aplicarea timpurie este permisă. Obiectivul acestor modificări este să furnizeze informații care să permită utilizatorilor situațiilor financiare să evalueze modificările apărute în privința datoriilor rezultate din activități de finanțare, incluzând modificări apărute atât din fluxuri de trezorerie, cât și din elemente nemonetare. Modificările specifică faptul că o modalitate de îndeplinire a cerințelor de prezentare este aceea de a furniza o reconciliere tabelară între soldurile inițiale și cele finale în situația poziției financiare în cazul datoriilor rezultate din activități de finanțare, incluzând modificări din fluxurile de trezorerie aferente activității de finanțare, modificări rezultate din obținerea sau pierderea controlului asupra filialelor sau a altor segmente, efectul modificărilor cursurilor de schimb, modificări ale valorii juste și alte tipuri de modificări. Standardul nu a fost încă adoptat de UE. Grupul se află în curs de evaluare a impactului asupra situațiilor financiare consolidate și separate.

v) Raportarea pe segmente

Grupul prezintă informații la nivel de segmente pentru a da posibilitatea utilizatorilor situațiilor sale financiare să evalueze natura și efectele financiare ale activităților în care se angajează, precum și mediile economice în care își desfășoară activitatea.

Un segment operațional este o componentă a Grupului:
(a) care se angajează în activități din care poate obține venituri și de pe urma cărora poate suporta cheltuieli (inclusiv venituri și cheltuieli aferente tranzacțiilor cu alte componente ale Grupului);
(b) ale cărei rezultate din activitate sunt examinate în mod periodic de către principalul factor decizional operațional al entității în vederea luării de decizii cu privire la alocarea resurselor pe segment și a evaluării performanței acestuia și
(c) pentru care sunt disponibile informații financiare distincte.

Raportarea pe segmente se bazează pe următoarele linii de business ale Grupului: clienți corporativi, persoane fizice, întreprinderi mici și mijlocii (denumite în continuare IMM) și trezorerie, ultima incluzând și instituții financiare.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

Clic aici

Cerințele de publicare prevăzute în partea a opta a Regulamentului nr. 575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții sunt publicate pe pagina de internet a băncii.

4. POLITICI DE GESTIONARE A RISCULUI FINANCIAR

a) Introducere și prezentare generală

Grupul este expus următoarelor riscuri ca rezultat al folosirii instrumentelor financiare:

- Riscul de credit
- Riscul de lichiditate
- Riscul de piață
- Riscul operațional

Această notă prezintă informații referitoare la expunerea Grupului față de fiecare risc menționat mai sus, precum și politicile și procesele de evaluare și gestionare a riscului. Cele mai importante riscuri financiare la care este expus Grupul sunt riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață și riscul operațional. Riscul de piață include riscul valutar, riscul de rată a dobânzii și riscul privind prețul instrumentelor de capital.

Cadrul gestionării riscurilor

Directoratul Grupului este responsabil pentru implementarea și monitorizarea cadrului de gestionare a riscurilor. Comitetul de Gestionare a Activelor și Pasivelor (ALCO), Comitetul de Credit, Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative și Comitetul de Credite Problematice sunt responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscului Grupului în ariile specificate de acestea. Toate comitetele raportează cu regularitate Directoratului. Cadrul de gestionare a riscurilor este definit în strategia de risc, elaborată și revizuită cu o frecvență anuală. Profilul de risc este de asemenea revizuit cu o frecvență anuală și cuprinde evaluarea tuturor riscurilor considerate semnificative. Politicile Grupului de gestionare a riscului sunt stabilite pentru a identifica și analiza riscurile la care este expus Grupul, pentru a stabili limitele adecvate de risc și control și a monitoriza riscurile și respectarea limitelor de risc. Politicile și sistemul de gestionare a riscurilor sunt revizuite periodic pentru a reflecta schimbările în condițiile pieței, produselor și serviciilor oferite. Grupul își propune să dezvolte un mediu de control disciplinat și constructiv, în care toți angajații își înțeleg rolurile și obligațiile, prin intermediul cursurilor de instruire, standardelor și procedurilor de conducere implementate. Acest proces de gestionare a riscurilor este esențial pentru profitabilitatea continuă a Grupului și fiecare angajat din cadrul Grupului este responsabil pentru expunerile la risc legate de activitatea sa sau de responsabilitățile sale.

Comitetul de Audit al Grupului raportează Consiliului de Supraveghere și are responsabilitatea de a monitoriza respectarea procedurilor de gestiune ale riscului. Comitetul de Audit este asistat în îndeplinirea funcțiilor sale de către departamentul de Audit Intern. Auditul Intern efectuează atât revizuiri regulate, cât și ad-hoc asupra controalelor și procedurilor de gestiune a riscurilor, iar rezultatele revizuirilor sunt raportate Comitetului de Audit.

Exercițiile de *stress testing* sunt o practică comună în Grup. Testele de stres de efectuat sunt fie dezvoltate local, fie sunt dezvoltate și efectuate la nivelul Grupului Raiffeisen Bank International. Grupul a pus în aplicare un Manual de *stress testing* care stabilește pașii, conceptele, metodologiile și termenele în procesul de *stress testing*. Toate testele de stres sunt analizate și raportate către management.

b) Riscul de Credit

(i) Gestionarea riscului de credit

Riscul de credit este riscul ca Grupul să suporte pierderea generată de neîndeplinirea obligațiilor contractuale ale clienților săi sau ale contrapartidelor. Grupul gestionează și controlează riscul de credit prin stabilirea de limite privind dimensiunea riscului acceptat, atât pentru contrapartidele individuale, cât și pentru concentrațiile geografice sau industriale, precum și prin monitorizarea acestor limite. Grupul este expus la riscul de credit atât prin activitățile sale de creditare, de tranzacționare și investiție, cât și prin situațiile în care acționează ca intermediar în numele clienților sau a terțelor părți, în situația în care desfășoară activități de finanțare a operațiunilor de leasing financiar sau în calitatea sa de emitent de garanții.

Riscul de credit asociat activităților de tranzacționare și investiție este gestionat prin intermediul proceselor de management al riscului de credit ale Grupului. Riscul este diminuat prin selectarea unor parteneri cu performanțe financiare solide, prin monitorizarea activității acestora, prin folosirea de limite de expunere și, acolo unde este necesar, prin solicitarea de garanții. Expunerea principală a Grupului la riscul de credit ia naștere din acordarea de credite și avansuri clienților și din desfășurarea activităților de acordare de finanțări prin leasing financiar. În aceste cazuri, expunerea este reprezentată de valoarea contabilă a activelor din situația consolidată a poziției financiare. Grupul este expus la riscul de credit pe diferite alte active financiare, incluzând instrumente derivate și de datorie, expunerea în cazul acestor

instrumente fiind egală cu valoarea contabilă a acestora prezentată în situația consolidată a poziției financiare. Pe lângă cele menționate mai sus, Grupul este expus la riscul de credit extrabilanțier, din angajamentele de finanțare și emiterea de garanții (vezi Nota 35). Pentru a minimiza riscul, Grupul are anumite proceduri menite să evalueze clienții înaintea acordării creditelor și a finanțării operațiunilor de leasing, să monitorizeze capacitatea acestora de a rambursa principalul și dobânzile aferente pe perioada derulării împrumuturilor și a contractelor de leasing și să stabilească limite de expunere.

Directoratul a delegat responsabilitatea gestionării riscului de credit către Comitetul de Credite. Divizia Risc, care raportează Vicepreședintelui de Risc este responsabilă cu supravegherea riscului de credit al Grupului, incluzând:

- Formularea politicilor de creditare, prin care se urmărește asigurarea menținerii unui portofoliu de credite sănătos, prin stabilirea unor limite corespunzătoare și definirea unor criterii specifice de creditare pentru anumite produse, categorii de clienți etc.
- Stabilirea și implementarea unor proceduri privind: tratamentul și evaluarea garanțiilor, revizuirea periodică a creditelor, clasificarea și raportarea portofoliului de credite, documentația juridică aferentă activității de creditare, urmărirea și tratamentul creditelor neperformante, asigurarea conformității cu cerințele organelor de reglementare.
- Stabilirea structurii de autorizare a aprobării și reînnoirii facilităților de credit: limitele de autorizare pot fi stabilite la nivelul individual al unor analiști de risc desemnați sau la nivelul Comitetului de Credit sau al organului de aprobare desemnat la nivel de Grup. Limitele de autorizare sunt stipulate în regulamentul de funcționare a Comitetului de Credit și sunt stabilite în funcție de criterii precum valoarea creditului, concordanța cu politica de creditare etc.
- Evaluarea și revizuirea riscului de credit are loc în conformitate cu limitele de autorizare stabilite în regulamentul de funcționare al Comitetul de Credit și cu cerințele regulatorii.
- Limitarea concentrării expunerii pe terți, arii geografice, industrii și pe emitent, categoria de clasificare a creditului, lichiditatea pieței și țara (pentru titluri deținute ca investiții). Riscul de concentrare este monitorizat în cadrul activității de management al portofoliului și este analizat lunar prin rapoarte prezentate către personalul angajat în activitatea de creditare și către management.
- Dezvoltarea și menținerea sistemelor de clasificare a clienților în funcție de gradul de risc. La nivel de Grup se utilizează sisteme unitare de clasificare a clienților în funcție de gradul de risc. Aceste sisteme cuprind atât metodologii de atribuire de rating-uri, cât și bazate pe utilizarea de scoring-uri. Grupul efectuează periodic revizuirea sistemelor de clasificare a clienților. Gradul de risc măsurat prin intermediul sistemelor menționate stă la baza stabilirii cuantumului de provizioane necesare acoperirii riscului de neplată.
- Revizuirea, verificarea conformității unității cu limitele stabilite conform politicilor de creditare și a procedurilor interne.
- Raportări periodice despre calitatea portofoliului de credite sunt prezentate Comitetului de Credite și sunt propuse măsuri adecvate de rectificare.
- Furnizarea de informații, îndrumări și expertize punctelor de lucru pentru a promova practica cea mai adecvată în Grup în ceea ce privește gestionarea riscului de credit.

Grupul a implementat un sistem de avertizare timpurie (Early Warning Signs) care este folosit pentru screeningul lunar al portofoliului de credite și vizează identificarea expunerilor problematice viitoare cât mai curând posibil. Sistemul se bazează pe evenimente declanșatoare detectate automat pentru fiecare client cu frecvență lunară, dar se bazează și pe introduceri manuale ad-hoc dacă este cunoscut un eveniment advers.

Implementarea politicilor de credit și a procedurilor este realizată la nivel centralizat. Fiecare sucursală/agenție trebuie să implementeze politicile și procedurile de credit ale Grupului. Fiecare sucursală este responsabilă de calitatea și performanța portofoliului propriu de credite. Grupul are un proces de centralizare atât al aprobării, cât și al administrării tuturor creditelor, fapt care duce la îmbunătățirea calității portofoliului de credite și la o mai bună monitorizare.

Departamentul de Audit Intern efectuează verificări periodice ale fiecărei sucursale/agenții și ale proceselor de creditare ale Grupului.

Concentrările de risc de credit semnificative iau naștere pe tipuri de clienți în funcție de creditele, avansurile și angajamentele de credit acordate de Grup. Concentrarea riscului de credit aferent instrumentelor financiare apare atunci când anumite segmente de clienți prezintă caracteristici economice similare și capacitatea de rambursare este similar afectată de schimbările din mediul economic. Principala concentrare a riscului de credit derivă din

expunerea individuală, pe segmente de clienți în ceea ce privește creditele și avansurile acordate de Grup, angajamentele de credit și garanțiile emise.

(ii) Expunerea la riscul de credit
În tabelul de mai jos sunt prezentate concentrările de risc pe produs pentru clienții de tip retail și pe sectoare economice pentru clienții de tip non-retail. În tabel sunt prezentate atât expuneri brute bilanțiere, cât și extrabilanțiere:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**
CLIENȚI RETAIL*, DIN CARE:				
Credit de nevoi personale	4.645.085	3.952.493	4.645.085	3.952.493
Credit pentru investiții imobiliare	4.040.945	3.890.214	4.040.945	3.890.214
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	1.944.249	2.221.540	1.944.249	2.221.540
Card de credit	2.152.308	1.904.771	2.152.308	1.904.771
Descoperit de cont	1.440.046	1.455.166	1.440.046	1.455.166
Finanțarea investițiilor	520.966	483.366	520.966	483.366
Altele	6.377	5.650	6.377	5.650
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:				
Agricultură	628.031	617.289	628.031	617.289
Electricitate, petrol și gaze naturale	1.010.665	1.624.989	1.010.665	1.624.989
Producție	2.313.557	2.299.917	2.313.557	2.299.917
Construcții	2.196.387	1.828.400	2.196.387	1.828.400
Comerț cu amănuntul și en-gros	3.819.098	3.104.180	3.819.098	3.104.180
Servicii	3.037.247	2.314.546	3.037.221	2.314.546
Sector public	707.999	590.154	707.999	590.154
Total **	**28.462.960**	**26.292.675**	**28.462.934**	**26.292.675**

*Clienții retail includ persoane fizice și IMM-uri cu cifra de afaceri sub 1.000.000 EUR și expunere de maxim 200.000 EUR.
**Din totalul expunerii la riscul de credit, atât la nivel de Grup, cât și la nivel de Bancă, suma de 7.466.857 mii RON reprezintă expunere extrabilanțieră (2015: 7.104.203 mii RON).

În tabelul de mai jos este prezentată împărțirea creditelor și avansurilor acordate clienților în funcție de calitatea creditelor:

MII RON	NOTA	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2016	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2015
CREDITE DEPRECIATE					
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:					
Clasa 1 (creanță cu risc minim)		891	56.025	891	56.025
Clasa 2 (creanță excelentă)		1.187	94.166	1.187	94.166
Clasa 3 (creanță foarte bună)		358	44.465	358	44.465
Clasa 4 (creanță bună)		757	21.295	757	21.295
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)		1.835	20.261	1.835	20.261
Clasa 6 (creanță cu risc mediocru)		1.405	35.057	1.405	35.057
Clasa 7 (creanță slabă)		1.606	26.762	1.606	26.762
Clasa 8 (creanță foarte slabă)		521	16.075	521	16.075
Clasa 9 (creanță îndoielnică)		5.987	64.755	5.987	64.755
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)		853.870	665.388	853.870	665.388
Fără rating		5.161	28.637	5.161	28.637
Valoare brută		**873.578**	**1.072.886**	**873.578**	**1.072.886**
Ajustări individuale	20	-556.320	-527.055	-556.320	-527.055
Valoare contabilă netă		**317.258**	**545.831**	**317.258**	**545.831**
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:					
Clasa 8 (credit slab – sub-standard)		551	0	551	0
Clasa 9 (credit foarte slab – îndoielnic)		8.048	21.904	8.048	21.904
Clasa 10 (credit default)		562.770	480.500	562.744	480.500
Finanțarea proiectelor*		149.515	61.446	149.515	61.446
Fără rating		12	0	12	0
Valoare brută		**720.896**	**563.850**	**720.870**	**563.850**
Ajustări individuale	20	-390.888	-350.444	-390.888	-350.444
Valoare contabilă netă		**330.008**	**213.406**	**329.982**	**213.406**

*Modelul de rating dedicat finanțărilor de proiecte este un instrument utilizat la nivel de grup pentru clienții non-retail.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

MII RON	NOTA	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2016	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2015
RESTANTE, DAR NEDEPRECIATE					
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:					
Clasa 1 (creanță cu risc minim)		7.790	4.233	7.790	4.233
Clasa 2 (creanță excelentă)		28.210	14.948	28.210	14.948
Clasa 3 (creanță foarte bună)		57.730	51.051	57.730	51.051
Clasa 4 (creanță bună)		118.637	94.879	118.637	94.879
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)		281.157	243.629	281.157	243.629
Clasa 6 (creanță cu risc mediocru)		215.140	252.976	215.140	252.976
Clasa 7 (creanță slabă)		155.822	198.800	155.822	198.800
Clasa 8 (creanță foarte slabă)		98.069	93.342	98.069	93.342
Clasa 9 (creanță îndoielnică)		242.309	229.588	242.309	229.588
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)*		37.149	79.052	37.149	79.052
Fără rating		11.403	10.707	11.403	10.707
Valoare brută		**1.253.416**	**1.273.205**	**1.253.416**	**1.273.205**
Ajustări colective	20	-89.604	-86.930	-89.604	-86.930
Valoare contabilă netă		**1.163.812**	**1.186.275**	**1.163.812**	**1.186.275**
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:					
Clasa 3 (credit foarte bun)		319	0	319	0
Clasa 5 (credit stabil)		107.314	24.122	107.314	24.122
Clasa 6 (rating de credit acceptabil)		18.999	97.439	18.999	97.439
Clasa 7 (credit marginal)		37.987	23.658	37.987	23.658
Clasa 8 (credit slab – sub-standard)		2.514	45.765	2.514	45.765
Clasa 9 (credit foarte slab – îndoielnic)		2.633	3.601	2.633	3.601
Clasa 10 (credit default)		2.595	0	2.595	0
Finanțarea proiectelor		243.620	352.481	243.620	352.481
Fără rating		253	9.786	253	9.786
Valoare brută		**416.234**	**556.852**	**416.234**	**556.852**
Ajustări colective	20	-1.613	-3.033	-1.613	-3.033
Valoare contabilă netă		**414.621**	**553.819**	**414.621**	**553.819**

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

MII RON	NOTA	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2016	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2015
NICI RESTANTE, NICI DEPRECIATE					
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:					
Clasa 1 (creanță cu risc minim)		3.694.531	2.571.244	3.694.531	2.571.244
Clasa 2 (creanță excelentă)		2.380.723	2.291.443	2.380.723	2.291.443
Clasa 3 (creanță foarte bună)		1.585.503	1.828.845	1.585.503	1.828.845
Clasa 4 (creanță bună)		1.007.027	1.174.309	1.007.027	1.174.309
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)		849.078	898.256	849.078	898.256
Clasa 6 (creanță cu risc mediocru)		534.131	463.511	534.131	463.511
Clasa 7 (creanță slabă)		244.623	220.358	244.623	220.358
Clasa 8 (creanță foarte slabă)		86.678	76.312	86.678	76.312
Clasa 9 (creanță îndoielnică)		65.771	51.079	65.771	51.079
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)*		14.377	6.695	14.377	6.695
Fără rating		91.852	118.359	91.853	118.359
Valoare brută		**10.554.294**	**9.700.411**	**10.554.295**	**9.700.411**
Ajustări colective	20	-157.720	-31.702	-157.720	-31.702
Valoare contabilă netă		**10.396.574**	**9.668.709**	**10.396.575**	**9.668.709**
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:					
Clasa 1 (risc scăzut)		35.751	11	35.751	11
Clasa 2 (credit excelent)		374.106	114.705	374.106	114.705
Clasa 3 (credit foarte bun)		134.955	77.932	134.955	77.932
Clasa 4 (credit bun)		366.353	243.334	366.353	243.334
Clasa 5 (credit stabil)		1.405.471	1.173.374	1.405.471	1.173.374
Clasa 6 (rating de credit acceptabil)		2.339.194	2.198.414	2.339.194	2.198.414
Clasa 7 (credit marginal)		1.414.159	1.425.461	1.414.159	1.425.461
Clasa 8 (credit slab – substandard)		305.551	288.871	305.551	288.871
Clasa 9 (credit foarte slab – îndoielnic)		73.962	14.128	73.962	14.128
Clasa 10 (credit default)*		10.098	0	10.098	0
Finanțarea proiectelor		717.143	481.592	717.143	481.592
Fără rating		942	3.446	942	3.446
Valoare brută		**7.177.685**	**6.021.268**	**7.177.685**	**6.021.268**
Ajustări colective	20	-38.916	-35.722	-38.916	-35.722
Valoare contabilă netă		**7.138.769**	**5.985.546**	**7.138.769**	**5.985.546**
Total valoare contabilă netă credite și avansuri acordate clienților		**19.761.042**	**18.153.586**	**19.761.017**	**18.153.586**

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

La nivel de Grup, creditele și avansurile acordate băncilor, în valoare de 546.165 mii RON (31 decembrie 2015: 1.138.893 mii RON), activele financiare deținute pentru tranzacționare în valoare de 443.694 mii RON (31 decembrie 2015: 527.133 mii RON), derivatele deținute pentru managementul riscului în valoare de 1.013 mii RON (31 decembrie 2015: 1.956 mii RON), precum și titlurile de valoare în sumă de 3.849.590 mii RON (31 decembrie 2015: 4.115.797 mii RON) sunt încadrate, toate, în categoria Curente.

La nivel de Bancă, creditele și avansurile acordate băncilor, în valoare de 546.165 mii RON (31 decembrie 2015: 1.138.893 mii RON), activele financiare deținute pentru tranzacționare în valoare de 443.758 mii RON (31 decembrie 2015: 527.218 mii RON), derivatele deținute pentru managementul riscului în valoare de 1.013 mii RON (31 decembrie 2015: 1.956 mii RON), precum și titlurile de valoare în sumă de 3.812.486 mii RON (31 decembrie 2015: 4.094.689 mii RON) sunt încadrate, toate, în categoria Curente.

La 31 decembrie 2016, creditele și avansurile către bănci sunt reprezentate în mare parte de plasamente pe piața monetară și din conturi corespondente. Cele mai importante contrapartide din punct de vedere al expunerii sunt din Germania (47%), Danemarca (17%) și Austria (14%). Conturile curente deschise la bănci sunt în permanență la dispoziția Grupului, nu sunt restricționate, nu sunt restante și nici depreciate.

Pentru clienții corporativi, întreprinderi mici și mijlocii, instituții financiare, autorități locale și centrale, Grupul folosește sisteme de rating asociate performanței financiare atât pentru creditele provizionate individual, cât și pentru cele evaluate colectiv. Conform politicilor aplicate de Grup, fiecărui grad de risc de credit i se poate asocia un rating corespunzător, de la gradul de risc cel mai scăzut (Clasa 1) până la categoria creditelor default (Clasa 10). În cazul persoanelor fizice și al întreprinderilor foarte mici (micro), riscul de credit asociat este cuantificat pe baza modelelor interne de rating și este consistent cu cerințele reglementate de Basel. Banca asociază clienților un rating la nivel de facilitate pentru persoanele fizice și un rating la nivel de client pentru clienții micro. În urma procesului de calibrare se asignează o probabilitate de nerambursare pentru clasele de rating asociate.

O analiză a valorii juste a garanțiilor (prezentată ca fiind valoarea minimă dintre expunere și valoarea realizabilă netă a garanțiilor pe fiecare credit în parte) aferente creditelor acordate clienților se prezintă după cum urmează:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**
VALOAREA GARANȚIILOR AFERENTE CREDITELOR DEPRECIATE				
Proprietăți	500.517	558.853	500.517	558.853
Alte garanții	7.080	14.643	7.080	14.643
Depozite colaterale	2.462	1.269	2.462	1.269
Scrisori de garanție	17.326	71	17.326	71
Titluri de datorie	36	0	36	0
Total	**527.421**	**574.836**	**527.421**	**574.836**
VALOAREA GARANȚIILOR AFERENTE CREDITELOR NEDEPRECIATE				
Proprietăți	5.449.804	5.488.330	5.449.804	5.488.330
Alte garanții	1.119.692	884.429	1.119.692	884.429
Depozite colaterale	98.897	106.769	98.897	106.769
Scrisori de garanție	1.848.463	1.158.908	1.848.463	1.158.908
Titluri de datorie	36.441	42.894	36.441	42.894
Total	**8.553.297**	**7.681.330**	**8.553.297**	**7.681.330**

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

Grupul deține garanții pentru credite și avansuri acordate clientelei sub formă de depozite bancare, ipoteci asupra proprietăților imobiliare, garanții și alte gajuri asupra echipamentelor și/sau alte creanțe. Garanțiile de tip ipotecar executate de Grup sunt în sumă de 95.737 mii RON (2015: 77.474 mii RON).

Următorul tabel prezintă sumele aferente expunerilor supragarantate și valoarea garanțiilor aferente la nivel de Grup:

GRUP

	31 DECEMBRIE 2016			31 DECEMBRIE 2015		
MII RON	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:	1.672.414	2.833.219	1.160.805	1.387.151	2.411.772	1.024.621
Credit de nevoi personale	2.357	4.379	2.022	4.859	9.070	4.211
Credit pentru investiții imobiliare	797.154	1.101.636	304.482	593.759	834.066	240.307
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	595.117	1.151.973	556.856	525.766	970.158	444.392
Descoperit de cont	97.879	220.654	122.775	88.357	198.214	109.857
Finanțarea investițiilor	179.795	354.299	174.504	173.888	399.713	225.825
Altele	112	278	166	522	551	29
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	2.408.185	3.727.287	1.319.102	1.608.451	2.671.299	1.062.848
Agricultură	91.600	162.434	70.834	106.401	228.780	122.379
Electricitate, petrol și gaze naturale	59.941	112.108	52.167	79.267	154.438	75.171
Producție	253.165	508.977	255.812	347.678	592.740	245.062
Construcții	688.347	888.074	199.727	317.170	539.872	222.702
Comerț cu amănuntul și en-gros	407.825	812.332	404.507	329.091	570.901	241.810
Servicii	843.877	1.119.362	275.485	397.526	535.560	138.034
Sector public	63.430	124.000	60.570	31.318	49.008	17.690
Total	**4.080.599**	**6.560.506**	**2.479.907**	**2.995.602**	**5.083.071**	**2.087.469**

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

Tabelul de mai jos prezintă sumele aferente expunerilor supragarantate și valoarea garanțiilor aferente la nivel de Bancă:

BANCĂ

	31 DECEMBRIE 2016			31 DECEMBRIE 2015		
MII RON	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:	1.672.414	2.833.219	1.160.805	1.387.151	2.411.772	1.024.621
Credit de nevoi personale	2.357	4.379	2.022	4.859	9.070	4.211
Credit pentru investiții imobiliare	797.154	1.101.636	304.482	593.759	834.066	240.307
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	595.117	1.151.973	556.856	525.766	970.158	444.392
Descoperit de cont	97.879	220.654	122.775	88.357	198.214	109.857
Finanțarea investițiilor	179.795	354.299	174.504	173.888	399.713	225.825
Altele	112	278	166	522	551	29
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	2.408.185	3.727.287	1.319.102	1.608.451	2.671.299	1.062.848
Agricultură	91.600	162.434	70.834	106.401	228.780	122.379
Electricitate, petrol și gaze naturale	59.941	112.108	52.167	79.267	154.438	75.171
Producție	253.165	508.977	255.812	347.678	592.740	245.062
Construcții	688.347	888.074	199.727	317.170	539.872	222.702
Comerț cu amănuntul și en-gros	407.825	812.332	404.507	329.091	570.901	241.810
Servicii	843.877	1.119.362	275.485	397.526	535.560	138.034
Sector public	63.430	124.000	60.570	31.318	49.008	17.690
Total	**4.080.599**	**6.560.506**	**2.479.907**	**2.995.602**	**5.083.071**	**2.087.469**

Expunerile de credit subgarantate la nivel de Grup sunt prezentate în tabelul de mai jos:

GRUP

	31 DECEMBRIE 2016			31 DECEMBRIE 2015		
MII RON	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:	11.008.874	3.402.637	-7.606.237	10.659.351	3.451.027	-7.208.324
Credit de nevoi personale	4.642.728	5	-4.642.723	3.947.634	91	-3.947.543
Credit pentru investiții imobiliare	3.243.791	2.456.412	-787.379	3.296.455	2.399.856	-896.599
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	1.345.449	689.918	-655.531	1.695.219	833.928	-861.291
Credit Card	733.075	0	-733.075	672.161	0	-672.161
Descoperit de cont	701.520	62.385	-639.135	736.209	84.465	-651.744
Finanțarea investițiilor	341.171	193.629	-147.542	309.478	131.885	-177.593
Altele	1.140	288	-852	2.195	802	-1.393
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	5.906.630	1.473.395	-4.433.235	5.533.519	1.885.005	-3.648.514
Agricultură	326.435	137.500	-188.935	359.736	139.621	-220.115
Electricitate, petrol și gaze naturale	210.524	25.130	-185.394	343.487	31.630	-311.857
Producție	1.234.187	364.703	-869.484	1.105.295	422.744	-682.551
Construcții	613.092	161.517	-451.575	693.618	403.716	-289.902
Comerț cu amănuntul și en-gros	1.754.050	479.983	-1.274.067	1.423.380	567.110	-856.270
Servicii	1.212.839	265.195	-947.644	1.131.326	267.518	-863.808
Sector public	555.503	39.367	-516.136	476.677	52.666	-424.011
Total	**16.915.504**	**4.876.032**	**-12.039.472**	**16.192.870**	**5.336.032**	**-10.856.838**

Expunerile de credit subgarantate la nivel de Bancă sunt prezentate în tabelul de mai jos:

BANCĂ

	31 DECEMBRIE 2016			31 DECEMBRIE 2015		
MII RON	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:	11.008.874	3.402.637	-7.606.237	10.659.351	3.451.027	-7.208.324
Credit de nevoi personale	4.642.728	5	-4.642.723	3.947.634	91	-3.947.543
Credit pentru investiții imobiliare	3.243.791	2.456.412	-787.379	3.296.455	2.399.856	-896.599
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	1.345.449	689.918	-655.531	1.695.219	833.928	-861.291
Credit Card	733.075	0	-733.075	672.161	0	-672.161
Descoperit de cont	701.520	62.385	-639.135	736.209	84.465	-651.744
Finanțarea investițiilor	341.171	193.629	-147.542	309.478	131.885	-177.593
Altele	1.140	288	-852	2.195	802	-1.393
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	5.906.605	1.473.395	-4.433.210	5.533.519	1.885.005	-3.648.514
Agricultură	326.435	137.500	-188.935	359.736	139.621	-220.115
Electricitate, petrol și gaze naturale	210.524	25.130	-185.394	343.487	31.630	-311.857
Producție	1.234.187	364.703	-869.484	1.105.295	422.744	-682.551
Construcții	613.092	161.517	-451.575	693.618	403.716	-289.902
Comerț cu amănuntul și en-gros	1.754.050	479.983	-1.274.067	1.423.380	567.110	-856.270
Servicii	1.212.814	265.195	-947.619	1.131.326	267.518	-863.808
Sector public	555.503	39.367	-516.136	476.677	52.666	-424.011
Total	16.915.479	4.876.032	-12.039.447	16.192.870	5.336.032	-10.856.838

Credite și titluri de valoare depreciate
Creditele și titlurile de valoare depreciate sunt acelea pentru care Grupul consideră că este probabil că nu va putea colecta principalul și dobânda de plată în conformitate cu termenii contractuali ai contractului de credit/titlului de valoare.

Credite restante, dar nedepreciate
Creditele și valorile mobiliare pentru care dobânda și principalul de plată sunt restante, dar Grupul consideră că nu este cazul să le deprecieze, deoarece nu există indicii obiective pentru depreciere sau există indicii pentru depreciere, însă nu există o pierdere identificabilă la nivelul acestor clienți.

GRUP

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2016, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	392.294	20.814	1.416	892	357	462	416.235
Clienți retail	980.626	168.116	78.929	9.595	3.927	12.723	1.253.916
Total	**1.372.920**	**188.930**	**80.345**	**10.487**	**4.284**	**13.185**	**1.670.151**

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2015, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	546.483	3.329	113	5.166	610	1.151	556.852
Clienți retail	976.968	154.298	68.421	72.165	1.353	0	1.273.205
Total	**1.523.451**	**157.627**	**68.534**	**77.331**	**1.963**	**1.151**	**1.830.057**

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

BANCĂ

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2016, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	392.294	20.814	1.416	892	357	462	416.235
Clienți retail	980.626	168.116	78.929	9.595	3.927	12.723	1.253.916
Total	**1.372.920**	**188.930**	**80.345**	**10.487**	**4.284**	**13.185**	**1.670.151**

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2015, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	546.483	3.329	113	5.166	610	1.151	556.852
Clienți retail	976.968	154.298	68.421	72.165	1.353	0	1.273.205
Total	**1.523.451**	**157.627**	**68.534**	**77.331**	**1.963**	**1.151**	**1.830.057**

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Ajustări pentru deprecierea creditelor
Grupul stabilește o ajustare pentru depreciere care reprezintă o estimare a unei pierderi în valoarea portofoliului de credite. Componentele principale ale acestui provizion sunt o componentă specifică de risc care se referă la expuneri individuale și o componentă colectivă stabilită pentru un grup de active omogene din punctul de vedere al probabilității de neplată, dar pentru care nu pot fi identificate pierderi și, drept urmare, nu fac subiectul deprecierii individuale.

Analiza valorilor brute și nete (ținând seama de depreciere) a activelor provizionate individual pe grade de risc este prezentată mai jos:

31 DECEMBRIE 2016	GRUP		BANCĂ	
MII RON	BRUT	NET	BRUT	NET
AJUSTĂRI INDIVIDUALE PENTRU CREDITE ȘI AVANSURI CLIENȚI				
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 1 (creanță cu risc minim)	891	426	891	426
Clasa 2 (creanță excelentă)	1.187	620	1.187	620
Clasa 3 (creanță foarte bună)	358	169	358	169
Clasa 4 (creanță bună)	757	297	757	297
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)	1.835	611	1.835	611
Clasa 6 (creanță cu risc mediocru)	1.405	549	1.405	549
Clasa 7 (creanță slabă)	1.606	744	1.606	744
Clasa 8 (creanță foarte slabă)	521	323	521	323
Clasa 9 (creanță îndoielnică)	5.987	2.420	5.987	2.420
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)	853.870	309.659	853.870	309.659
Fără rating	5.161	1.440	5.161	1.439
Total clienți retail	**873.578**	**317.258**	**873.578**	**317.257**
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 8 (credit slab – sub-standard)	551	443	551	443
Clasa 9 (credit foarte slab – îndoielnic)	8.048	6.943	8.048	6.943
Clasa 10 (credit default)	562.770	266.749	562.744	266.748
Finanțarea proiectelor	149.515	55.870	149.515	55.846
Fără rating	12	3	12	3
Total clienți non-retail	**720.896**	**330.008**	**720.870**	**329.983**
Total	**1.594.474**	**647.266**	**1.594.448**	**647.240**

31 DECEMBRIE 2016	GRUP		BANCĂ	
MII RON	BRUT	NET	BRUT	NET
Ajustări individuale pentru credite și avansuri clienți				
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 1 (creanță cu risc minim)	56.025	48.631	56.025	48.631
Clasa 2 (creanță excelentă)	94.166	82.789	94.166	82.789
Clasa 3 (creanță foarte bună)	44.465	34.534	44.465	34.534
Clasa 4 (creanță bună)	21.295	17.560	21.295	17.560
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)	20.261	16.516	20.261	16.516
Clasa 6 (creanță cu risc mediocru)	35.057	28.543	35.057	28.543
Clasa 7 (creanță slabă)	26.762	21.204	26.762	21.204
Clasa 8 (creanță foarte slabă)	16.075	12.004	16.075	12.004
Clasa 9 (creanță îndoielnică)	64.755	44.704	64.755	44.704
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)	665.388	226.131	665.388	226.131
Fără rating	28.637	13.215	28.637	13.215
Total clienți retail	**1.072.886**	**545.831**	**1.072.886**	**545.831**
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 9 (credit foarte slab – îndoielnic)	21.904	8.069	21.904	8.069
Clasa 10 (credit default)	480.500	193.730	480.500	193.730
Finanțarea proiectelor	61.446	11.607	61.446	11.607
Total clienți non-retail	**563.850**	**213.406**	**563.850**	**213.406**
Total	**1.636.736**	**759.237**	**1.636.736**	**759.237**

Credite neperformante, dar care nu sunt în stare de nerambursare

Expuneri restructurate și neperformante conform reglementării EBA
La nivel de Grup, s-a implementat regulamentul aferent creditelor restructurate și neperformante conform EBA/ITS/2013/03/rev1 din 24 iulie 2014 și revizuit în 10 martie 2015.

În scopul raportării conform EBA ITS, expunerile neperformante sunt considerate cele care satisfac cel puțin una din următoarele condiții:
(a) expunerea a fost clasificată ca fiind în stare de nerambursare;
(b) expunerea a fost depreciată conform IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare";
(c) expunere restructurată performantă reclasificată din neperformantă, căreia în perioada de monitorizare i-au fost extinse măsurile de restructurare;
(d) expunere restructurată performantă reclasificată din neperformantă, care în perioada de monitorizare a atins mai mult de 30 de zile de întârziere.

Non-retail
Pentru clienții non-retail, atunci când termenii și condițiile contractului de credit sunt modificate în favoarea clientului, Grupul face diferența între renegocierile uzuale și creditele restructurate conform definiției emisă de EBA în documentul „Implementarea standardelor tehnice (ITS) privind supervizarea raportării expunerilor restructurate și neperformante". Expunerile neperformante conform definiției EBA includ și expuneri care nu prezintă niciun motiv de stare de nerambursare conform articolului 178 din CRR.

Un credit este considerat restructurat dacă debitorul este în dificultate financiară și modificarea condițiilor/termenilor creditului reprezintă o concesie. Pentru clienții non-retail dificultatea financiară este evaluată prin intermediul Sistemului de Avertizare Timpurie, care se bazează pe numeroși factori reprezentativi și acceptați în cadrul clasificării de risc a clientului (ex. serviciul datoriei, scăderea ratingului etc.).

Conform IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare", ajustările pentru depreciere provin în urma apariției unui eveniment de pierdere; starea de nerambursare, conform articolului 178 CRR, reprezintă principalul indicator pentru ajustările pentru depreciere individuale și colective.

Retail
Pentru clienții retail, creditele restructurate sunt monitorizate cel puțin trei luni, cu extinderea perioadei de monitorizare până la un an în cazul în care clientul nu trece de perioada de observație. Pe durata perioadei de monitorizare, în recunoașterea stării de nerambursare este folosit serviciul datoriei calculat pe baza datoriilor anterioare restructurării și a celor survenite după momentul restructurării. Pierderea în urma restructurării este provizionată și se calculează ca diferență între fluxurile viitoare de numerar în urma restructurării discountate la rata dobânzii efective de dinainte de restructurare și expunerea creditului (principal, dobândă și comisioane).

În cazul unei expuneri neperformante micro și IMM, starea de neperformant se aplică la nivelul debitorului.

În cazul unei expuneri neperformante PI, toate expunerile clientului vor fi contaminate de starea de neperformanță la nivelul aceluiași produs.

Datorită efectului de contaminare la nivel client atunci când un client PI deține expuneri brute bilanțiere restante mai vechi de 90 zile și dacă valoarea contabilă brută restantă reprezintă 20% din total valoare contabilă brută bilanțieră, atunci toate expunerile bilanțiere și extrabilanțiere ale acestui debitor vor fi considerate neperformante și ca urmare facilitățile performante pot fi reclasificate ca neperformante datorită contaminării la nivel de produs și debitor.

c) Riscul de lichiditate
Riscul de lichiditate este generat pe parcursul desfășurării normale a activității bancare, prin acoperirea nevoilor clienților: deponenții au nevoie de acces la fondurile lor într-un interval de timp scurt, iar cei care se împrumută au nevoie să ramburseze creditele într-un termen mediu și lung. Răspunzând acestor nevoi, Banca acceptă un grad de risc de lichiditate care trebuie să fie administrat activ.

Directoratul definește strategia administrării riscului de lichiditate în funcție de recomandările făcute de unitățile responsabile de managementul lichidității și al finanțării în cooperare cu aria responsabilă pentru monitorizarea și controlul riscului de lichiditate. Directoratul aprobă în fiecare an un set de limite care sunt utilizate pentru măsurarea și controlul riscului de lichiditate, precum și planul de finanțare al băncii.

Toleranța la riscul de lichiditate reprezintă fundația cadrului de administrare a riscului de lichiditate și este definită astfel:

- în ceea ce privește activitatea în condiții normale, este folosit un set de limite pentru riscul de lichiditate pe termen lung. Limitele au rolul de a preveni acumularea riscului de lichiditate din activitatea curentă a Băncii.
- în condiții de stres, toleranța este dată de capacitatea Băncii de a opera pentru o perioadă acceptabilă de timp fără să fie nevoită să-și modifice fundamental strategia sau modelul de afaceri.

Divizia Trezorerie și Piețe de Capital este responsabilă pentru managementul riscului de lichiditate și de finanțare al băncii, iar Divizia Risc este responsabilă pentru monitorizarea și controlul riscului de lichiditate, așa cum este definit în strategiile de lichiditate și finanțare.

În cadrul administrării lichidității, Banca analizează, monitorizează și previzionează comportamentul lichidității produselor și segmentelor de afaceri, menținând o lichiditate pe termen lung, inclusiv depozite stabile, în exces față de activele care nu sunt lichide, la un cost optim, așa cum este definit în apetitul la risc.

Diversificarea profilului de finanțare ține cont de tipul de investitori, produse și instrumente și este un element important al cadrului de administrare a lichidității. Sursele de finanțare de bază sunt clienții retail, în timp ce depozitele de la alți clienți, depozitele interbancare și împrumuturile sunt surse suplimentare. Astfel, flexibilitatea Băncii este îmbunătățită, iar costul de lichiditate este, în general, diminuat.

Mecanismul de determinare a prețurilor de transfer al fondurilor reprezintă un instrument-cheie pentru administrarea riscului de lichiditate. Acest mecanism acoperă elementele bilanțiere și extra-bilanțiere și are ca scop alocarea tuturor costurilor și beneficiilor la nivelul segmentelor de afaceri, astfel încât să fie stimulată utilizarea eficientă a lichidității.

Principalele instrumente utilizate în managementul lichidității și al finanțării sunt:

- raportul de tip ecart de lichiditate: identifică și măsoară necesarul sau surplusul de lichiditate pe benzi de maturitate;
- scorecard-ul de lichiditate: instrument care cuantifică riscul de lichiditate din punct de vedere al structurii bilanțiere (rata credite/depozite, concentrarea finanțării, dimensiunea activelor lichide comparativ cu total împrumuturi etc.);
- ecartul de lichiditate statutar: Banca trebuie să îndeplinească un indicator de lichiditate definit de către autoritatea de supraveghere care stabilește standardele minime ale riscului de lichiditate la nivelul sistemului bancar;
- scorecard-ul de finanțare: Banca se asigură că riscul de finanțare este controlat prin monitorizarea mai multor factori-cheie, cum ar fi: concentrarea surselor de finanțare non-retail, concentrarea pe maturități, dependența de finanțarea pe termen scurt și procentul de active lichide libere de gaj.

La nivelul Băncii sunt prestabilite praguri de avertizare pentru principalii factori monitorizați și, în cazul în care depășirea acestor praguri este observată sau anticipată, este activat un plan specific de acțiune stabilit în baza deciziilor luate de conducerea Băncii.

Pentru condiții de criză, Banca menține o rezervă de lichiditate suficientă, care poate fi utilizată pentru a compensa accesul limitat la resursele de finanțare și la ieșirile de lichiditate. Banca determină necesarul rezervei de lichiditate ținând cont de rezultatele simulărilor de stres. De asemenea, Banca definește un plan alternativ de finanțare, care stabilește responsabilitățile și acțiunile specifice care pot fi luate pentru a întări poziția lichidității pe termen scurt și pentru a reduce riscul de lichiditate pe termen mediu și lung.

Principalele instrumente folosite pentru condiții de criză sunt:

- sistemul de avertizare timpurie: utilizat pentru a monitoriza piețele financiare și indicatorii de lichiditate interni cu scopul anticipării unor acumulări de risc și a unor potențiale condiții de criză;
- testarea internă a poziției de lichiditate în condiții de criză: analiza bazată pe scenarii folosită pentru a evalua capacitatea băncii de a opera în condiții de criză;
- cerință de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR-liquidity coverage ratio): analiza bazată pe scenarii standardizate la nivelul sistemului bancar, folosită pentru a evalua abilitatea de a opera în condiții de criză, în conformitate cu CRR/CRD IV. Conform cerințelor, băncile trebuie să mențină un nivel adecvat de active lichide de calitate ridicată pentru acoperirea eventualelor ieșiri de lichiditate în situații de criză.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

Grup

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2016, distribuită pe benzi de scadență, în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală, este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1 AN – 5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.203.157	0	0	0	0	8.203.157
Active financiare deținute pentru tranzacționare	26.805	43.900	317.251	55.738	0	443.694
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	0	1.013	0	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	3.769.230	3.730.445	7.162.371	5.098.996	0	19.761.042
Titluri de valoare	270.878	1.187.223	2.128.711	235.418	27.360	3.849.590
Total active financiare	**12.816.235**	**4.961.568**	**9.609.346**	**5.390.152**	**27.360**	**32.804.661**
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	25.402	13.689	18.602	2.431	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	19	4.101	0	0	4.120
Depozite de la bănci	568.545	0	14.469	0	0	583.014
Depozite de la clienți	22.559.236	3.594.078	190.751	30.879	0	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	86.855	564.773	485.959	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.482	495.757	0	0	512.239
Datorii subordonate	119.086	0	835.887	0	0	954.973
Total datorii financiare	**23.359.124**	**4.189.041**	**2.045.526**	**33.310**	**0**	**29.627.001**
Surplus/(deficit) de lichiditate	**-10.542.889**	**772.527**	**7.563.820**	**5.356.842**	**27.360**	**3.177.660**

*Poziția „Fără maturitate" include titluri de capital.

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2015, distribuită pe benzi de scadență, în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală, este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1 AN – 5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.981.390	0	0	0	0	6.981.390
Active financiare deținute pentru tranzacționare	14.294	167.447	242.069	103.323	0	527.133
Derivative deținute pentru managementul riscului	542	0	1.414	0	0	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	1.138.893	0	0	0	0	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	3.281.683	3.561.500	6.035.261	5.275.142	0	18.153.586
Titluri de valoare	1.237.566	1.250.768	1.306.838	248.889	71.736	4.115.797
Total active financiare	**12.654.368**	**4.979.715**	**7.585.582**	**5.627.354**	**71.736**	**30.918.755**
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	13.886	5.647	17.134	1.235	0	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	839	527	3.966	0	0	5.332
Depozite de la bănci	600.751	0	26.331	0	0	627.082
Depozite de la clienți	20.206.141	3.323.278	194.773	15.400	0	23.739.592
Credite de la bănci și alte instituții financiare	45.484	578.584	974.979	25.428	0	1.624.475
Obligațiuni emise	0	243.452	496.242	0	0	739.694
Datorii subordonate	5.745	0	854.203	90.488	0	950.436
Total datorii financiare	**20.872.846**	**4.151.488**	**2.567.628**	**132.551**	**0**	**27.724.513**
Surplus/(deficit) de lichiditate	**-8.218.478**	**828.227**	**5.017.954**	**5.494.803**	**71.736**	**3.194.242**

Banca

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2016, distribuită pe benzi de scadență, în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală, este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1 – 5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.203.153	0	0	0	0	8.203.153
Active financiare deținute pentru tranzacționare	26.869	43.900	317.251	55.738	0	443.758
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	0	1.013	0	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	3.769.205	3.730.445	7.162.371	5.098.996	0	19.761.017
Titluri de valoare	254.941	1.186.693	2.108.079	235.418	27.355	3.812.486
Total active financiare	**12.800.333**	**4.961.038**	**9.588.714**	**5.390.152**	**27.355**	**32.767.592**
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	25.402	13.689	18.602	2.431	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	0	4.101	0	0	4.101
Depozite de la bănci	568.545	0	14.469	0	0	583.014
Depozite de la clienți	22.566.133	3.594.078	190.751	30.879	0	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	86.855	564.773	485.959	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.483	499.478	0	0	515.961
Datorii subordonate	119.086	0	835.887	0	0	954.973
Total datorii financiare	**23.366.021**	**4.189.023**	**2.049.247**	**33.310**	**0**	**29.637.601**
Surplus/(deficit) de lichiditate	**-10.565.688**	**772.015**	**7.539.467**	**5.356.842**	**27.355**	**3.129.991**

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2015, distribuită pe benzi de scadență, în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală, este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.981.376	0	0	0	0	6.981.376
Active financiare deținute pentru tranzacționare	14.379	167.447	242.069	103.323	0	527.218
Derivative deținute pentru managementul riscului	542	0	1.414	0	0	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	1.138.893	0	0	0	0	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	3.281.683	3.561.500	6.035.261	5.275.142	0	18.153.586
Titluri de valoare	1.237.323	1.250.241	1.286.505	248.889	71.731	4.094.689
Total active financiare	**12.654.196**	**4.979.188**	**7.565.249**	**5.627.354**	**71.731**	**30.897.718**
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	13.886	5.647	17.134	1.235	0	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	839	471	3.966	0	0	5.276
Depozite de la bănci	600.751	0	26.331	0	0	627.082
Depozite de la clienți	20.209.745	3.323.278	194.773	15.400	0	23.743.196
Credite de la bănci și alte instituții financiare	45.484	578.584	974.979	25.428	0	1.624.475
Obligațiuni emise	0	246.323	499.962	0	0	746.285
Datorii subordonate	5.745	0	854.203	90.488	0	950.436
Total datorii financiare	**20.876.450**	**4.154.303**	**2.571.348**	**132.551**	**0**	**27.734.652**
Surplus/(deficit) de lichiditate	**-8.222.254**	**824.885**	**4.993.901**	**5.494.803**	**71.731**	**3.163.066**

În mod uzual, cel mai important ecart de lichiditate este înregistrat pe prima bandă de scadență (până la 3 luni), în principal datorită depozitelor de la clientela nebancară, care au tendința de a fi concentrate pe benzi de scadență scurte, și creditelor acordate clientelei nebancare, care sunt concentrate pe benzi de scadență mai lungi. Acest comportament al populației și al agenților comerciali determină ecartul negativ pe prima bandă de scadență și un ecart pozitiv pe celelalte benzi de scadență (peste 3 luni). În practică, ecartul negativ de pe prima bandă nu reprezintă ieșiri efective de fonduri, întrucât depozitele care ajung la scadență sunt reînnoite într-o proporție foarte mare sau sunt înlocuite de depozite noi.

În același timp, portofoliul de titluri ale Grupului poate fi transformat în numerar într-un termen scurt (prin repo sau vânzare) și constituie astfel o rezervă care diminuează riscul de lichiditate pe prima bandă de scadență.

Ecartul negativ înregistrat în prima bandă de scadență a crescut în 2016 cu 2.324.411 mii RON comparativ cu 2015, fiind generat de creșterea depozitelor atrase de la clienți.

În ceea ce privește ecartul pe celelalte benzi de scadență, se observă o creștere a ecartului pozitiv pe banda 1–5 ani cu 2.545.866 mii RON, datorită creșterii creditelor și avansurilor acordate clienților cu 1.127.110 mii RON, creșterii titlurilor de valoare cu 821.873 mii RON și diminuării creditelor de la bănci și alte instituții financiare cu 489.020 mii RON.

Sumele prezentate în tabelul de mai jos reprezintă o analiză a maturităților contractuale aferente datoriilor financiare prezentate în conformitate cu IFRS 7, în timp ce fluxurile de numerar neactualizate la valoare prezentă sunt distribuite pe benzi de maturitate predefinite și diferă de sumele incluse în bilanț datorită faptului că sumele din bilanț sunt prezentate la valoare actualizată.

Grup
Datoriile financiare ale Grupului analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2016 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.309	5.298	11.128	0	17.735
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	2.543.276	1.808.276	2.722	1.115	4.355.389
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare netă	603	56	1.173	0	1.832
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare brută	830	3.156	5.932	0	9.918
Depozite de la bănci	570.776	0	14.469	0	585.245
Depozite de la clienți	22.591.593	3.573.335	216.059	8.641	26.389.628
Credite de la banci	88.071	567.547	487.134	0	1.142.752
Obligațiuni emise	0	26.774	549.778	0	576.552
Datorii subordonate	11.208	145.247	949.169	0	1.105.624
Angajamente de credit irevocabile	618.631	332.266	1.587.119	246.276	2.784.292
Datorii contingente	5.270	47.608	29.738	6.218	88.834
Total datorii financiare	**26.431.567**	**6.509.563**	**3.854.421**	**262.250**	**37.057.801**

Datoriile financiare ale Grupului analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2015 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1- 5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.534	4.006	8.609	0	14.149
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	1.858.673	1.025.785	116.833	0	3.001.291
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare netă	565	438	1.088	0	2.091
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare brută	23.682	3.076	145.761	0	172.519
Depozite de la bănci	600.958	429	28.664	0	630.051
Depozite de la clienți	20.210.810	3.338.322	200.033	15.691	23.764.856
Credite de la bănci	47.462	585.847	980.695	25.304	1.639.308
Obligațiuni emise	0	260.676	577.298	0	837.974
Datorii subordonate	11.785	34.688	1.010.947	95.373	1.152.793
Angajamente de credit irevocabile	403.105	574.737	930.810	405.671	2.314.323
Datorii contingente	18.336	16.949	3.530	3.608	42.423
Total datorii financiare	**23.176.910**	**5.844.953**	**4.004.268**	**545.647**	**33.571.778**

Banca

Datoriile financiare ale Băncii analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2016 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.308	5.298	10.864	263	17.733
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	2.543.276	1.808.267	2.722	1.115	4.355.380
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare netă	603	56	1.173	0	1.832
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare brută	830	3.156	5.932	0	9.918
Depozite de la bănci	570.775	0	14.469	0	585.244
Depozite de la clienți	22.598.489	3.573.335	216.059	8.641	26.396.524
Credite de la bănci	88.071	567.547	487.134	1	1.142.753
Obligațiuni emise	0	26.771	553.504	0	580.275
Datorii subordonate	11.208	145.247	949.169	0	1.105.624
Angajamente de credit irevocabile	618.631	332.266	1.587.119	246.276	2.784.292
Datorii contingente	5.270	47.608	29.738	6.218	88.834
Total datorii financiare	**26.438.461**	**6.509.551**	**3.857.883**	**262.514**	**37.068.409**

Datoriile financiare ale Băncii analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2015 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.533	4.006	8.712	-103	14.148
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	1.858.673	1.034.256	116.833	0	3.009.762
Derivative deținute pentru managementul riscului decontate net	564	438	1.088	0	2.090
Derivative deținute pentru managementul riscului decontate brut	23.682	3.076	145.761	0	172.519
Depozite de la bănci	600.959	429	28.664	0	630.052
Depozite de la clienți	20.214.414	3.338.322	200.033	15.691	23.768.460
Credite de la bănci	47.462	585.847	980.695	25.305	1.639.309
Obligațiuni emise	0	264.396	580.176	0	844.572
Datorii subordonate	11.785	34.688	1.010.947	95.373	1.152.793
Angajamente de credit irevocabile	403.105	574.737	930.810	405.671	2.314.323
Datorii contingente	18.336	16.949	3.530	3.608	42.423
Total datorii financiare	**23.180.513**	**5.857.144**	**4.007.249**	**545.545**	**33.590.451**

d) Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca veniturile Grupului sau valoarea instrumentelor financiare deținute de acesta să fie afectate de modificări ale variabilelor de piață, cum ar fi rate ale dobânzii, cursuri de schimb sau alți indicatori financiari. Managementul riscului de piață are ca obiectiv monitorizarea și menținerea expunerilor în parametri acceptabili la riscul de piață, concomitent cu optimizarea randamentului la riscurile asumate.

Grupul administrează expunerea la riscul de piață a portofoliului deținut pentru tranzacționare separat de cea a activităților din afara portofoliului de tranzacționare. Instrumentul principal folosit în măsurarea și controlul expunerii la riscul de piață aferent portofoliului de tranzacționare este valoarea la risc (VaR).

VaR a unui portofoliu deținut pentru tranzacționare este valoarea maximă a pierderii estimate care ar putea apărea într-o anumită perioadă de timp (perioadă de deținere) ca urmare a mișcărilor nefavorabile din piață cu o probabilitate specifică (nivel de încredere). Pe parcursul anului 2016, modelul utilizat de Grup a folosit un nivel de încredere de 99% și o perioadă de deținere de o zi.

Deși modelul VaR este un instrument important în măsurarea expunerii la riscul de piață, ipotezele pe care se bazează modelul conduc la unele limitări, printre care:

- O perioadă de deținere de o zi implică faptul că este posibilă acoperirea sau închiderea poziției în acest interval. Această ipoteză este una realistă în aproape toate cazurile, dar ea nu poate să fie validă în situațiile în care în piață există o lipsă severă de lichiditate pentru o perioadă prelungită;
- Nivelul de încredere de 99% nu reflectă pierderile care pot apărea dincolo de acest nivel. Chiar și în acest model folosit, există o probabilitate de 1% ca pierderile să depășească valoarea la risc;
- Valoarea la risc se calculează luând în considerare expunerea de la sfârșitul zilei de tranzacționare și nu reflectă expunerea care poate apărea în cursul zilei de tranzacționare;
- Utilizarea datelor istorice ca bază pentru determinarea scenariilor viitoare posibile nu acoperă toate scenariile posibile, în special cele cu caracter excepțional.

Grupul utilizează limite pentru VaR pentru riscul de piață total și, în particular, pentru riscul valutar și riscul ratei dobânzii. Structura generală a limitelor pentru VaR este revizuită și aprobată de către Comitetul pentru Active și Pasive. VaR este calculat zilnic. Rapoarte ale utilizării limitelor pentru VaR sunt prezentate zilnic conducerii grupului și lunar Comitetului pentru Active și Pasive.

Mai jos este prezentat un sumar al analizei de VaR aferent portofoliului de tranzacționare al Grupului la 31 decembrie 2016, respectiv 2015 (portofoliul de tranzacționare cuprinde active și datorii deținute pentru tranzacționare, cât și poziția valutară a Grupului):

MII RON	LA 31 DECEMBRIE	RISC MEDIU	RISC MAXIM	RISC MINIM
2016				
Risc valutar*	**642**	**460**	**1.775**	**44**
Risc de dobândă	**1.107**	**542**	**1.638**	**161**
Total	**1.749**	**1.002**	**3.412**	**204**
2015				
Risc valutar*	**291**	**489**	**1.859**	**49**
Risc de dobândă	**886**	**397**	**1.071**	**69**
Total	**1.177**	**886**	**2.930**	**118**

*Riscul valutar este calculat în baza întregii poziții valutare a Grupului.

Mai jos este prezentat un sumar al analizei de VaR aferent portofoliului de tranzacționare al Băncii la 31 decembrie 2016, respectiv 2015 (portofoliul de tranzacționare cuprinde atât active și datorii deținute pentru tranzacționare, cât și poziția valutară a Băncii):

MII RON	LA 31 DECEMBRIE	RISC MEDIU	RISC MAXIM	RISC MINIM
2016				
Risc valutar*	**634**	**460**	**1.775**	**44**
Risc de dobândă	**1.090**	**542**	**1.638**	**161**
Total	**1.723**	**1.002**	**3.412**	**204**
2015				
Risc valutar*	**290**	**489**	**1.859**	**49**
Risc de dobândă	**886**	**397**	**1.071**	**69**
Total	**1.176**	**886**	**2.930**	**118**

*Riscul valutar este calculat în baza întregii poziții valutare a Băncii.

Gestionarea riscului de rată a dobânzii – activitățile din afara portofoliului de tranzacționare
Riscul principal la care sunt expuse activitățile din afara portofoliului de tranzacționare este riscul de rata dobânzii. Riscul de rata dobânzii reprezintă riscul de pierdere ca urmare a modificărilor adverse și neașteptate ale ratelor dobânzilor. Pe de o parte, mișcările de dobândă pot afecta veniturile băncii prin modificarea venitului net din dobândă (perspectiva câștigurilor). Pe de altă parte, modificările dobânzilor de piață afectează și valoarea intrinsecă a activelor, pasivelor și elementelor extrabilanțiere, deoarece valoarea prezentă a fluxurilor de numerar viitoare (și în unele cazuri chiar fluxurile de numerar) se schimbă în urma mișcării ratelor de dobândă (perspectiva valorii economice). Riscul ratei dobânzii este gestionat în principal prin monitorizarea ecartului (gap-ului) privind rata dobânzii și printr-un sistem de limite pre-aprobate. Comitetul pentru Active și Pasive (ALCO) este organismul care este responsabil pentru respectarea acestor limite, fiind asistat în monitorizarea zilnică a acestor limite de către Managementul Riscului.

Instrumentele financiare derivate utilizate de Grup pentru reducerea riscului de rată a dobânzii includ swap-uri a căror valoare fluctuează în funcție de variațiile ratelor de dobândă.

Swap-urile sunt angajamente pe piața extrabursieră încheiate între Grup și terțe părți cu scopul de a schimba fluxuri de numerar viitoare la sume agreate. Prin angajamentele de swap pe rata de dobândă, Grupul agreează să schimbe cu terțe părți, la intervale determinate de timp, diferența între rata fixă și o rată variabilă de dobândă.

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Grupului privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2016:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.675.371	0	0	0	1.527.786	8.203.157
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	12.640.363	4.833.969	2.189.409	97.301	0	19.761.042
Titluri de valoare	419.902	1.226.351	2.059.197	144.140	0	3.849.590
	20.281.801	6.060.320	4.248.606	241.441	1.527.786	32.359.954
DATORII						
Depozite de la bănci	569.644	0	13.370	0	0	583.014
Depozite de la clienți	15.732.521	4.351.917	6.287.071	3.435	0	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	1.122.450	7.568	7.569	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.356	495.883	0	0	512.239
Datorii subordonate	954.973	0	0	0	0	954.973
	18.379.588	4.375.841	6.803.893	3.435	0	29.562.757
Efectul derivativelor deținute pentru managementul riscului	196.644	0	-193.108	0	0	3.536
Poziție netă	**2.098.857**	**1.684.479**	**-2.748.395**	**238.006**	**1.527.786**	**2.800.733**

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Grupului privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2015:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	5.608.019	0	0	0	1.373.371	6.981.390
Credite și avansuri acordate băncilor	1.138.893	0	0	0	0	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	11.027.007	4.726.295	2.266.231	134.053	0	18.153.586
Titluri de valoare	1.449.147	1.295.073	1.244.700	126.877	0	4.115.797
	19.223.066	6.021.368	3.510.931	260.930	1.373.371	30.389.666
DATORII						
Depozite de la bănci	602.011	0	25.071	0	0	627.082
Depozite de la clienți	14.960.819	4.088.299	4.684.243	6.231	0	23.739.592
Credite de la bănci și alte instituții financiare	1.572.149	37.244	15.082	0	0	1.624.475
Obligațiuni emise	0	243.294	496.400	0	0	739.694
Datorii subordonate	950.436	0	0	0	0	950.436
	18.085.415	4.368.837	5.220.796	6.231	0	27.681.279
Efectul derivativelor deținute pentru managementul riscului	241.918	-45.245	-192.943	0	0	3.730
Poziție netă	**1.379.569**	**1.607.286**	**-1.902.808**	**254.699**	**1.373.371**	**2.712.117**

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Băncii privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2016:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.675.367	0	0	0	1.527.786	8.203.153
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	12.640.339	4.833.969	2.189.409	97.300	0	19.761.017
Titluri de valoare	403.964	1.225.937	2.038.444	144.141	0	3.812.486
	20.265.835	6.059.906	4.227.853	241.441	1.527.786	32.322.821
DATORII						
Depozite de la bănci	569.645	0	13.369	0	0	583.014
Depozite de la clienți	15.739.418	4.351.917	6.287.071	3.435	0	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	1.122.450	7.568	7.569	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.478	499.483	0	0	515.961
Datorii subordonate	954.973	0	0	0	0	954.973
	18.386.486	4.375.963	6.807.492	3.435	0	29.573.376
Efectul derivativelor deținute pentru managementul riscului	196.644	0	-193.108	0	0	3.536
Poziție netă	**2.075.993**	**1.683.943**	**-2.772.747**	**238.006**	**1.527.786**	**2.752.981**

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Băncii privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2015:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	5.608.005	0	0	0	1.373.371	6.981.376
Credite și avansuri acordate băncilor	1.138.893	0	0	0	0	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	11.027.007	4.726.295	2.266.231	134.053	0	18.153.586
Titluri de valoare	1.448.898	1.294.666	1.224.248	126.877	0	4.094.689
	19.222.803	6.020.961	3.490.479	260.930	1.373.371	30.368.544
DATORII						
Depozite de la bănci	602.011	0	25.071	0	0	627.082
Depozite de la clienți	14.964.423	4.088.299	4.684.243	6.231	0	23.743.196
Credite de la bănci și alte instituții financiare	1.572.149	37.244	15.082	0	0	1.624.475
Obligațiuni emise	0	246.285	500.000	0	0	746.285
Datorii subordonate	950.436	0	0	0	0	950.436
	18.089.019	4.371.828	5.224.396	6.231	0	27.691.474
Efectul derivativelor deținute pentru managementul riscului	241.918	-45.245	-192.943	0	0	3.730
Poziție netă	**1.375.702**	**1.603.888**	**-1.926.860**	**254.699**	**1.373.371**	**2.680.800**

Gestionarea riscului de rată a dobânzii prin limitele aplicabile ecartului (gap-ului) de rată a dobânzii este suplimentat de monitorizarea senzitivității activelor și pasivelor financiare ale Grupului la diferite scenarii standard și nonstandard de rate de dobândă. Din perpectiva valorii economice a portofoliului de tranzacționare, scenariile standard includ modificarea paralelă a curbelor de randament pentru toate valutele cu 200 puncte de bază.

Scenariile senzitivității reflectă modificările survenite în valoarea activelor și pasivelor din afara portofoliului de tranzacționare pornind de la prezumția că ratele dobânzilor se schimbă în funcție de scenariile menționate mai sus. Rezultatul de senzitivitate în cadrul fiecărui scenariu este calculat prin compararea valorii prezente a activelor și pasivelor din afara portofoliului de tranzacționare discountate utilizând curba de rate de dobândă corespunzătoare scenariului de stres cu valoarea prezentă a activelor și pasivelor din afara portofoliului de tranzacționare discountate folosind curba de rate de dobândă de bază. Valoarea prezentă a portofoliului de tranzacționare este calculată prin discountarea fluxurilor viitoare generate de activele și pasivele sensitive la rata dobânzii, acestea fiind distribuite pe benzi de refixare a ratei dobânzii în funcție de următoarea dată de modificare a ratei dobânzii – în cazul elementelor purtătoare de rată dobândă variabilă – sau în funcție de maturitate – în cazul elementelor purtătoare de rată de dobândă fixă.

În ceea ce privește Grupul, mai jos este prezentat un rezumat al senzitivității activelor și pasivelor purtătoare de dobândă la creșterile sau descreșterile ratelor de piață ale dobânzii (presupunând că nu există mișcări asimetrice în curba dobânzii și o poziție bilanțieră constantă):

MII RON	200 BP CREȘTERI	200 BP DESCREȘTERI
LA 31 DECEMBRIE 2016	**192.129**	**-216.617**
Media perioadei	**166.095**	**-184.524**
Minimul perioadei	**131.051**	**-140.145**
Maximul perioadei	**192.129**	**-216.617**
LA 31 DECEMBRIE 2015	**109.034**	**-122.860**
Media perioadei	**55.854**	**-62.732**
Minimul perioadei	**2.463**	**-4.339**
Maximul perioadei	**109.034**	**-122.860**

În ceea ce privește Banca, mai jos este prezentat un rezumat al senzitivității activelor și pasivelor purtătoare de dobândă la creșterile sau descreșterile ratelor de piață ale dobânzii (presupunând că nu există mișcări asimetrice în curba dobânzii și o poziție bilanțieră constantă):

MII RON	200 BP CREȘTERI	200 BP DESCREȘTERI
LA 31 DECEMBRIE 2016	**193.240**	**-217.807**
Media perioadei	**166.128**	**-185.916**
Minimul perioadei	**127.627**	**-141.890**
Maximul perioadei	**193.240**	**-217.807**
LA 31 DECEMBRIE 2015	**110.631**	**-124.608**
Media perioadei	**55.844**	**-62.309**
Minimul perioadei	**2.463**	**-4.339**
Maximul perioadei	**110.631**	**-124.608**

În conformitate cu recomandările Autorității Bancare Europene (ABE/ GL/2015/08), cuantificarea și monitorizarea riscului de dobândă din activități în afara portofoliului de tranzacționare se realizează atât din perspectiva economică, cât și din perspectiva volatilității venitului net din dobânzi.

Pentru estimarea impactului modificării curbelor de randamente asupra venitului net din dobânzi s-au definit o serie de scenarii de modificare ale acestor curbe, considerând un bilanț constant (fiecare element bilanțier care ajunge la maturitate este înlocuit cu un element bilanțier cu caracteristici similare), un orizont de timp de un an și șocuri simultane.

Mai jos este prezentat impactul șocurilor curbelor de dobândă asupra venitului net din dobânzi în 2016:

MILIOANE RON

ȘOCUL APLICAT VENITULUI NET DIN DOBÂNZI*	2016
Șoc paralel +200bp	189
Șoc paralel -200bp	-218
Șoc gradual aplicat maturităților mari, maxim +200bp la 5 ani	21
Șoc gradual aplicat maturităților mari, maxim -200bp la 5 ani	-22
Șoc aplicat maturităților mici de până la un an începând cu +200bp la 1 zi	168
Șoc aplicat maturităților mici de până la un an începând cu +200bp la 1 zi	-193
Impactul maxim pozitiv în 2016	273
Impactul maxim negativ în 2016	-295

*Volatilitatea venitului net din dobânzi considerând un orizont de timp de 12 luni, bilanț constant (fiecare element bilanțier care ajunge la maturitate este înlocuit cu un element bilanțier cu caracteristici similare) și șocuri instantanee.

Ratele de dobândă pentru moneda locală și principalele monede străine la 31 decembrie 2016 și 2015 au fost următoarele:

MONEDA	RATA DOBÂNZII	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
RON	ROBOR 3 luni	0,90%	1,02%
EUR	EURIBOR 3 luni	-0,32%	-0,13%
EUR	EURIBOR 6 luni	-0,22%	-0,04%
USD	LIBOR 6 luni	1,32%	0,84%

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Grup pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2016:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,12%	0,07%	0,06%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	3,40%	2,20%	0,09%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,37%	-0,42%	0,44%
Titluri de valoare	2,52%	2,28%	4,46%
Credite și avansuri acordate clienților	5,78%	4,03%	3,75%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,21%	1,59%	1,03%
Depozitele clienților	0,54%	0,52%	0,23%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	3,92%	0,99%	N/A
Datorii subordonate	N/A	3,88%	N/A

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Grup pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2015:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,22%	0,19%	0,08%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	4,05%	3,77%	5,00%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,89%	-0,18%	0,11%
Titluri de valoare	3,22%	3,82%	4,85%
Credite și avansuri acordate clienților	7,19%	4,85%	4,00%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,27%	1,26%	2,20%
Depozitele clienților	0,99%	0,74%	0,40%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	4,87%	1,21%	N/A
Datorii subordonate	N/A	3,39%	N/A

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Bancă pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2016:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,12%	0,07%	0,06%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	3,40%	2,20%	0,09%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,37%	-0,42%	0,44%
Titluri de valoare	2,52%	2,28%	4,46%
Credite și avansuri acordate clienților	5,78%	4,03%	3,75%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,21%	1,59%	1,03%
Depozitele clienților	0,54%	0,52%	0,23%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	3,92%	0,99%	N/A
Datorii subordonate	N/A	3,88%	N/A

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Bancă pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2015:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,22%	0,19%	0,08%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	4,05%	3,77%	5,00%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,89%	-0,18%	0,11%
Titluri de valoare	3,22%	3,82%	4,85%
Credite și avansuri acordate clienților	7,19%	4,85%	4,00%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,27%	1,26%	2,20%
Depozitele clienților	0,99%	0,74%	0,40%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	4,87%	1,21%	N/A
Datorii subordonate	N/A	3,39%	N/A

Riscul valutar

Grupul este expus riscului valutar din cauza tranzacțiilor de schimb valutar pe care le realizează. Există, de asemenea, un risc bilanțier legat de faptul că activele monetare nete denominate în valute vor avea o valoare mai mică exprimată în RON, ca rezultat al mișcărilor cursurilor valutare, sau datoriile monetare nete în valute vor avea o valoare mai mare exprimată în RON, ca rezultat al acestor mișcări.

Grup

Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2016 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	4.843.585	32.051	3.276.105	51.416	8.203.157
Active financiare deținute pentru tranzacționare	429.134	73	14.487	0	443.694
Derivative deținute pentru managementul riscului	15	0	998	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	168.274	5.721	364.923	7.247	546.165
Credite și avansuri acordate clienților*	12.542.659	710.854	5.614.791	892.738	19.761.042
Titluri de valoare	3.063.900	73.556	712.134	0	3.849.590
Investiții în asociați și asocieri în participații	69.122	0	0	0	69.122
Creanțe privind impozitul pe profit curent	12.775	0	0	0	12.775
Alte active	105.101	2.369	21.700	34.183	163.353
Total active monetare	**21.234.565**	**824.624**	**10.005.138**	**985.584**	**33.049.911**
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	58.342	73	1.709	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.247	0	2.873	0	4.120
Depozite de la bănci	423.423	9.948	148.704	939	583.014
Depozite de la clienți	16.779.455	1.352.496	8.019.774	223.219	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	299.673	0	635.057	202.857	1.137.587
Obligațiuni emise	512.239	0	0	0	512.239
Datorii subordonate	0	0	777.499	177.474	954.973
Alte datorii	296.815	18.622	120.581	4.567	440.585
Total datorii monetare	**18.371.194**	**1.381.139**	**9.706.197**	**609.056**	**30.067.586**
Poziția valutară netă	**2.863.371**	**-556.515**	**298.941**	**376.528**	**2.982.325**

*Poziția „Altele" include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

Grup
Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2015 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	5.129.214	24.385	1.794.646	33.145	6.981.390
Active financiare deținute pentru tranzacționare	512.572	532	14.029	0	527.133
Derivative deținute pentru managementul riscului	24	0	1.932	0	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	94.338	151.274	799.375	93.906	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților*	10.606.542	671.061	5.627.534	1.248.449	18.153.586
Titluri de valoare	2.777.230	1.095	1.337.472	0	4.115.797
Investiții în asociați și asocieri în participații	102.192	0	0	0	102.192
Alte active	51.212	1.453	18.375	22.574	93.614
Total active monetare	**19.273.324**	**849.800**	**9.593.363**	**1.398.074**	**31.114.561**
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	31.849	513	5.540	0	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.369	0	3.963	0	5.332
Depozite de la bănci	581.113	18.883	26.272	814	627.082
Depozite de la clienți	14.345.748	1.379.598	7.833.821	180.425	23.739.592
Credite de la bănci și alte instituții financiare	168.834	0	903.887	551.754	1.624.475
Obligațiuni emise	739.694	0	0	0	739.694
Datorii subordonate	0	0	774.845	175.591	950.436
Alte datorii	259.680	18.483	126.369	3.750	408.282
Total datorii monetare	**16.128.287**	**1.417.477**	**9.674.697**	**912.334**	**28.132.795**
Poziția valutară netă	**3.145.037**	**-567.677**	**-81.334**	**485.740**	**2.981.766**

*Poziția „Altele" include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

Instrumentele financiare derivate folosite de Grup în scopul acoperirii riscului valutar includ și swap-uri pe valute.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

Banca

Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2016 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	4.843.581	32.051	3.276.105	51.416	8.203.153
Active financiare deținute pentru tranzacționare	429.198	73	14.487	0	443.758
Derivative deținute pentru managementul riscului	15	0	998	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	168.274	5.721	364.923	7.247	546.165
Credite și avansuri acordate clienților*	12.542.486	710.854	5.614.939	892.738	19.761.017
Titluri de valoare	3.039.934	73.556	698.996	0	3.812.486
Investiții în filiale, asociați și asocieri în participație	62.655	0	0	0	62.655
Creanțe privind impozitul pe profit curent	12.775	0	0	0	12.775
Alte active	108.504	2.369	21.700	34.183	166.756
Total active monetare	**21.207.422**	**824.624**	**9.992.148**	**985.584**	**33.009.778**
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	58.342	73	1.709	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.228	0	2.873	0	4.101
Depozite de la bănci	423.423	9.948	148.704	939	583.014
Depozite de la clienți	16.785.935	1.352.522	8.020.165	223.219	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	299.673	0	635.057	202.857	1.137.587
Obligațiuni emise	515.961	0	0	0	515.961
Datorii subordonate	0	0	777.499	177.474	954.973
Alte datorii	295.456	18.622	120.581	4.567	439.226
Total datorii monetare	**18.380.018**	**1.381.165**	**9.706.588**	**609.056**	**30.076.827**
Poziția valutară netă	**2.827.404**	**-556.541**	**285.560**	**376.528**	**2.932.951**

*Poziția „Altele" include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

Banca

Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2015 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	5.129.200	24.385	1.794.646	33.145	6.981.376
Active financiare deținute pentru tranzacționare	512.657	532	14.029	0	527.218
Derivative deținute pentru managementul riscului	24	0	1.932	0	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	94.338	151.274	799.375	93.906	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților*	10.606.542	671.061	5.627.534	1.248.449	18.153.586
Titluri de valoare	2.769.428	1.095	1.324.166	0	4.094.689
Investiții în subsidiare, asociați și asocieri în participație	76.761	0	0	0	76.761
Alte active	54.715	1.453	18.375	22.574	97.117
Total active monetare	**19.243.665**	**849.8**	**9.580.057**	**1.398.074**	**31.071.596**
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	31.849	513	5.540	0	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.313	0	3.963	0	5.276
Depozite de la bănci	581.113	18.883	26.272	814	627.082
Depozite de la clienți	14.349.284	1.379.608	7.833.879	180.425	23.743.196
Credite de la bănci și alte instituții financiare	168.834	0	903.887	551.754	1.624.475
Obligațiuni emise	746.285	0	0	0	746.285
Datorii subordonate	0	0	774.845	175.591	950.436
Alte datorii	258.560	18.483	126.369	3.750	407.162
Total datorii monetare	**16.137.238**	**1.417.487**	**9.674.755**	**912.334**	**28.141.814**
Poziția valutară netă	**3.106.427**	**-567.687**	**-94.698**	**485.740**	**2.929.782**

*Poziția „Altele" include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

e) Riscul operațional
Riscul operațional este riscul înregistrării de pierderi directe sau indirecte rezultând dintr-o gamă largă de factori asociați cu procesele, personalul, tehnologia sau infrastructura Grupului sau din factori externi alții decât cei asociați riscurilor de credit, piață sau lichiditate, cum ar fi cei care rezultă din cerințele legale și regulatorii sau din standarde general acceptate de politici corporative. Riscul operațional provine din toate activitățile Grupului și apare la nivelul tuturor entităților. Această definiție include riscul juridic, dar exclude riscul strategic și reputațional.

Riscul juridic este o componentă a riscului operațional, apărut ca urmare a neaplicarii și/sau aplicării defectuoase a dispozițiilor legale sau contractuale ca urmare a lipsei de diligență în aplicarea legii sau o întârziere în a reacționa la schimbările condițiilor privind cadrul legal.

Obiectivul Grupului este de a gestiona riscul operațional pentru a evita înregistrarea de pierderi financiare cu impact negativ asupra reputației Grupului, dar și de a asigura o eficiență a costurilor prin evitarea procedurilor excesive de control care restricționează inițiativa și creativitatea.

Responsabilitatea principală a dezvoltării și implementării controalelor legate de riscul operațional revine conducerii fiecărei unități. Responsabilitatea este sprijinită de dezvoltarea standardelor generale ale Grupului de gestionare a riscului operațional pe următoarele domenii:

- Cerințe de separare a responsabilităților, inclusiv autorizarea independentă a tranzacțiilor;
- Cerințe privind responsabilizarea angajaților prin introducerea în fișa postului a unor responsabilități privind gestiunea riscului operațional;
- Cerințe de reconcilire și monitorizare a tranzacțiilor;
- Alinierea la cerințele regulatorii și legale;
- Documentarea controalelor și procedurilor;
- Cerințe de analiză periodică a riscului operațional la care este expus Grupul și adecvarea controalelor și procedurilor pentru a preveni riscurile identificate;
- Cerințe de raportare a pierderilor operaționale și propuneri de remediere a acestora;
- Dezvoltarea unor planuri contingente;
- Dezvoltarea și instruirea profesională;
- Stabilirea unor standarde de etică;
- Diminuarea riscului, inclusiv asigurarea împotriva acestuia, acolo unde este cazul.

f) Gestionarea capitalului
Banca Națională a României (BNR) reglementează și monitorizează cerințele de capital atât la nivel individual, cât și la nivel de Grup.

Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului impune menținerea indicatorului de adecvare a capitalului la riscuri la un nivel minim de 4,5% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază, de 6% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 și de minimum 8% pentru rata fondurilor proprii totale. Indicatorul de adecvare a capitalului la riscuri se calculează ca raport între fondurile proprii ale Grupului și totalul activelor ponderate la risc (Nota 37).

Alocarea necesarului de capital
a) Riscul de credit: Începând cu 1 iulie 2009 metoda de calcul a activelor ponderate la risc aplicată de Grup este abordarea bazată pe modele interne de rating pentru portofoliul non-retail al Raiffeisen Bank. Începând cu 1 decembrie 2013, Grupul a primit aprobarea Băncii Naționale a României (BNR) pentru calcularea cerințelor de capital pentru riscul de credit pentru portofoliul de retail conform abordării bazate pe modele interne avansate de rating (AIRB). Pentru portofoliile celorlalte subsidiare se utilizează metoda de calcul bazată pe abordarea standard.
b) Riscul de piață: Grupul calculează cerința de capital pentru riscul valutar și pentru portofoliul de tranzacționare pe baza modelului standard.
c) Risc operațional: Începând cu 2010, Grupul calculează cerințele de capital pentru riscul operațional utilizând abordarea standard.

Grupul respecta reglementările de mai sus privind cerințele de capital atât la 31 decembrie 2016, cât și la 31 decembrie 2015, indicatorul de adecvare a capitalului la riscuri fiind peste procentele minime prevăzute de legislație.

5. ESTIMĂRI CONTABILE ȘI RAȚIONAMENTE SEMNIFICATIVE

Grupul face estimări și ipoteze care afectează valoarea activelor și datoriilor raportate. Estimările și raționamentele sunt evaluate continuu și sunt bazate pe experiența anterioară și pe alți factori, incluzând așteptări cu privire la evenimentele viitoare considerate a fi rezonabile în circumstanțele date.

Pierderi din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților
Grupul revizuiește portofoliul de credite pentru a evalua deprecierea acestor active lunar. Pentru a determina dacă ar trebui înregistrată o pierdere din depreciere în situația consolidată a rezultatului global, Grupul emite judecăți cu privire la existența de date observabile care să indice o diminuare a fluxurilor de numerar viitoare estimate ale unui portofoliu de credite înainte ca diminuarea să poată fi identificată pentru un credit individual din portofoliu. De exemplu, datele observabile pot fi de tipul schimbărilor nefavorabile în comportamentul de plată al unor debitori dintr-un grup sau ale condițiilor economice, naționale sau locale care se corelează cu incidente de plată din partea grupului de debitori.

Conducerea folosește estimări bazate pe experiența din trecut a pierderilor din credite cu caracteristici similare ale riscului de credit atunci când își programează fluxurile viitoare de numerar. Metodologia și ipotezele folosite pentru a estima atât suma, cât și data realizării fluxurilor viitoare de numerar sunt revizuite regulat, pentru a reduce decalajele existente între datele estimate și valorile actuale. Estimarea pierderilor din credite ține cont de efectele vizibile ale condițiilor pieței actuale asupra estimărilor individuale/colective a pierderilor din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților. Prin urmare, Grupul a estimat pierderile din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților bazându-se pe metodologia armonizată cu politicile Grupului și a stabilit că nu mai sunt necesare și alte provizioane pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor decât cele prezentate deja în situațiile financiare.

Evaluarea pierderilor în cazul activelor contabilizate la cost amortizat se face pe baza politicii contabile descrise la punctul 3(j) (vii).

Din totalul provizioanelor de depreciere analiza specifică de contrapartidă se aplică în cazul unor deprecieri identificate la nivel individual și se bazează pe estimarea optimă de către conducere a valorii actualizate a fluxurilor viitoare de numerar. În estimarea acestor fluxuri de numerar conducerea analizează situația financiară a contrapartidei și valoarea realizabilă netă a garanțiilor. Evaluarea deprecierii fiecărui activ se stabilește în funcție de valoarea actuală a acestuia, iar strategia de lucru și estimarea fluxurilor de numerar considerate recuperabile sunt aprobate independent prin funcția de Risc de Credit.

Ajustările pentru depreciere se constituie la nivel colectiv pentru deprecierea unui grup de active omogene din punct de vedere al pierderilor care au fost realizate și pentru care nu există un indiciu obiectiv de depreciere individuală. Riscul de țară este o componentă în determinarea ajustărilor colective.

În evaluarea colectivă a deprecierii creditelor conducerea ia în considerare ca factori determinanți calitatea creditului, mărimea portofoliului, concentrările și factorii economici. Pentru a determina necesarul de provizioane, se stabilesc modele de estimări cu privire la deprecierile inerente și la necesarul de parametri utilizați, modele ce se bazează pe experiențele anterioare dar și pe condițiile economice actuale.

Nivelul efectiv al provizioanelor este determinat de acuratețea estimării fluxurilor de numerar viitoare, în cazul componentei individuale de provizioane, și de modelele de estimări și paramentri utilizați în evaluarea colectivă a deprecierii.

Pentru a determina senzitivitatea provizioanelor la variațiile parametrilor de risc (valoarea ajustată a garanțiilor imobiliare, probabilitatea de nerambursare) ce stau la baza calculelor de provizioane, Grupul a întocmit următoarele scenarii:

Scenariul 1 presupune modificări ale pierderii în caz de nerambursare pentru portofoliul retail și ale prețurilor garanțiilor imobiliare pentru întreg portofoliul, ținând cont de o variație de +/-5%. În cadrul acestui scenariu, provizionul pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor ar fi majorat cu 15.235 mii RON (2015: diminuat cu 12.307 mii RON) sau diminuat cu 14.791 mii RON (2015: majorat cu 11.809 mii RON).

Scenariul 2 presupune variația probabilității de nerambursare cu +/-5%. În cadrul acestui scenariu, provizionul pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor ar fi majorat cu 10.589 mii RON (2015: majorat cu 9.684 mii RON) sau diminuat cu 10.598 mii RON (2015: diminuat cu 8.647 mii RON).

Scenariul 3 presupune cumularea ipotezelor din scenariile anterioare. În cadrul acestui scenariu, provizionul pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor ar fi majorat cu 26.250 mii RON (2015: diminuat cu 10.094 mii RON) sau diminuat cu 24.963 mii RON (2015: majorat cu 9.596 mii RON).

Modificările de parametri cu +/-5% se realizează în raport cu valorile utilizate în calculul provizionului aferent lunii decembrie 2016 (decembrie 2015).

Valoarea justă a instrumentelor financiare
Valoarea justă a instrumentelor financiare care nu sunt tranzacționate pe o piață activă (spre exemplu, titluri de stat, obligațiuni și certificate de depozit nelistate) este determinată folosind tehnici de evaluare. Grupul folosește judecăți pentru a selecta metoda de evaluare și emite ipoteze bazate în principal pe condițiile pieței existente la data întocmirii situației consolidate a poziției financiare. Grupul a folosit analiza fluxurilor de numerar actualizate pentru activele financiare disponibile pentru vânzare care nu au fost tranzacționate pe piețe active.

Evaluarea instrumentelor financiare
Grupul măsoară valoarea justă a instrumentelor financiare folosind una din următoarele metode de ierarhizare:

- Nivelul 1: Cotații de pe o piață activă pentru instrumente similare;
- Nivelul 2: Tehnici de evaluare bazate pe date observabile pe piață. Această categorie include instrumente evaluate folosind: cotații de pe o piață activă pentru instrumente similare; cotații de piață pentru instrumente similare pe piețe care sunt considerate mai puțin active; sau alte tehnici de evaluare, unde datele semnificative pot fi direct sau indirect observate în datele de pe piață;
- Nivelul 3: Tehnici de evaluare bazate pe date care nu pot fi observate în piață. Această categorie include toate instrumentele a căror metodă de evaluare nu include date observabile și datele neobservabile au o influență semnificativă asupra evaluării instrumentului. Această categorie include instrumente care se evaluează pe baza unor cotații de piață pentru instrumente similare unde ajustări neobservabile sau presupuneri sunt necesare pentru a reflecta diferența dintre instrumente.

Grupul determină valoarea justă folosind, în principal, tehnici bazate pe elementele observabile, toate elementele semnificative fiind direct sau indirect observabile pe piață. Tehnicile de evaluare includ modelul valorii actualizate nete și al fluxurilor viitoare de numerar, modelele Black Scholes aplicabile, modelele de stabilire a prețului opțiunilor, dar și alte modele de evaluare. Ipotezele și datele folosite în tehnicile de evaluare includ rate de dobândă fără risc și rate de referință, randamente ale obligațiunilor, cursuri valutare de schimb, volatilități și corelații de preț. Scopul tehnicilor de evaluare este de a determina valoarea justă care să reflecte prețul instrumentelor financiare la data raportării, preț care ar fi determinat în condiții normale de participanții la piață.

Grupul folosește modele de evaluare cunoscute pentru a determina valoarea justă a instrumentelor financiare simple, cum ar fi swap-urile pe rata dobânzii și swap-uri valutare, tranzacțiile forward și swap-uri pe curs de schimb, care folosesc doar date observabile de pe piață și solicită foarte puține estimări și analize din partea conducerii.

Pentru obligațiuni și derivatele simple extrabursiere, prețurile și alte date folosite în evaluare sunt de obicei disponibile pe piață. Disponibilitatea acestora reduce necesitatea estimărilor și analizelor conducerii și incertitudinea asociată determinării valorii juste.

Pentru evaluarea titlurilor cu venit fix, Grupul utilizează prețuri sau randamente care sunt observabile direct în piață, randamente publicate de Banca Centrală sau cotații primite la cerere de la contrapartide.

Pentru instrumente financiare mai complexe, cum ar fi opțiunile pe curs de schimb extrabursiere sau opțiuni pe rata dobânzii, Grupul folosește modele de evaluare dezvoltate de obicei din modele cunoscute de evaluare. Aceste modele folosesc, de asemenea, date ce sunt observabile pe piață.

Tehnicile de evaluare utilizate pentru determinarea valorii juste a creditelor și depozitelor clienților care nu sunt măsurate la valoarea justă și prezentate în note iau în considerare date neobservabile și ipoteze cum ar fi riscul specific de credit și caracteristicile contractuale ale portofoliilor, dar și elemente observabile, cum sunt ratele dobânzii de referință.

Valoarea justă a creditelor nedepreciate a fost determinată pe baza fluxurilor de numerar pe care acestea se estimează că le vor genera. Aceste fluxuri de numerar au fost actualizate cu dobândă cu care tipurile de credite respective ar fi fost acordate în condițiile curente (oferta disponibilă la data calculului de valoare justă sau creditele acordate în ultimele 6 luni), cu luarea în calcul a caracteristicilor

specifice fiecărui credit în parte, respectiv tipul de credit, valută, termenul până la maturitate, tipul de rată de dobândă, segmentul de clienți. Pentru produsele care nu mai sunt oferite de Grup și pentru care nu mai este disponibilă o dobândă de piață au fost făcute următoarele presupuneri: s-a folosit marja de dobândă practicată la produse similare, ajustată cu valoarea indexului corespunzător valutei, punctele de SWAP aferente transformării valutare (dacă este cazul) și maturitatea creditelor.

Pentru portofoliul de credite depreciate valoarea justă a fost determinată folosind o metodologie similară de actualizare a fluxurilor viitoare de numerar, concluzia fiind aceea că valoarea netă contabilă este o bună aproximare a valorii juste.

Valoarea justă a portofoliului de depozite de la clienți a fost determinată având în vedere diferențialul dintre ratele de dobândă contractuale ale portofoliului de depozite existent în sold la data situațiilor financiare și, respectiv, nivelul ratelor de dobândă practicate de Grup pentru depozite în decursul ultimei luni calendaristice din anul pentru care s-a calculat valoarea justă. Pentru depozitele la termen a fost făcut un calcul de fluxuri de numerar actualizate, folosind ca rată de oportunitate nivelul dobânzilor aferente originărilor din ultima lună aferentă exercițiului financiar, pe termene, valute și tipuri de clienți similare structurii portofoliului de depozite supus calculului de valoare justă. Valoarea justă pentru conturile curente și de economii de la clienți este estimată la nivelul costului amortizat, neexistând niciun indiciu că sumele din produsele respective au caracteristici care să justifice o valoare diferită de cea reflectată de nivelul curent al soldului bilanțier. Astfel calculată, valoarea justă a portofoliului de depozite este mai mare decât cea contabilă, reflectând un mediu de dobânzi în continuă scădere în întregul sistem bancar local, dar în contextul unui termen relativ redus de reînnoire a portofoliului de depozite al Grupului.

Pentru portofoliul de împrumuturi interbancare și obligațiuni emise, a fost făcută o analiză a fluxurilor de numerar actualizate pentru a estima valoarea justă. Pentru actualizare au fost folosite cele mai recente cotații din piață pentru instrumente similare, ținând cont de termenul rămas până la maturitate, periodicitatea actualizării ratei de dobândă și valuta instrumentului.

Instrumente financiare deținute până la maturitate
Grupul se ghidează după reglementările IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare" și clasifică activele financiare ne-derivate cu plăți fixe sau determinabile și maturități fixe ca instrumente deținute până la maturitate. Această clasificare presupune exercitarea de judecăți semnificative. La emiterea unor asemenea judecăți, Grupul își evaluează intenția și capacitatea sa de a păstra instrumentele financiare până la maturitate.

În cazul în care instrumentele astfel clasificate nu sunt ținute până la maturitate, exceptând condițiile specifice menționate în IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare", Grupul este obligat să reclasifice întreaga clasă ca disponibilă pentru vânzare.

6. ACTIVE ȘI DATORII FINANCIARE

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

GRUP

MII RON 31 DECEMBRIE 2016	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILĂ
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	384.206	59.488	0	443.694	443.694
Din care:						
Titluri de Stat		384.206	0	0	384.206	384.206
Swap financiar pe valute		0	41.463	0	41.463	41.463
Swap pe rată a dobânzii		0	18.025	0	18.025	18.025
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	1.013	0	1.013	1.013
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		1.851.912	72.043	16.002	1.939.957	1.939.957
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere		1.197.222	127.556	9.501	1.334.279	1.334.279
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		8.203.157	0	0	8.203.157	8.203.157
Credite și avansuri acordate băncilor	19	546.165	0	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	19.826.503	19.826.503	19.761.042
Titluri de valoare deținute până la maturitate		573.634	0	0	573.634	555.639
Fonduri mutuale		15.687	0	0	15.687	15.687
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.028	4.028	4.028
Investiții în entități asociate și asocieri în participație		0	0	69.122	69.122	69.122
Alte active		0	0	163.353	163.353	163.353
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	60.124	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	4.120	0	4.120	4.120
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	583.014	0	0	583.014	583.014
Depozite de la clienți		0	0	26.378.802	26.378.802	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	1.139.564	1.139.564	1.137.587
Obligațiuni emise		554.483	0	0	554.483	512.239
Datorii subordonate	29	0	0	954.973	954.973	954.973
Alte pasive		0	0	440.587	440.587	440.587

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

GRUP

MII RON 31 DECEMBRIE 2015	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILĂ
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	487.018	40.115	0	527.133	527.133
Din care:						
Titluri de Stat		487.018	0	0	487.018	487.018
Swap financiar pe valute		0	27.994	0	27.994	27.994
Swap pe rată a dobânzii		0	12.121	0	12.121	12.121
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	1.956	0	1.956	1.956
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare*		1.859.940	158.462	81.543	2.099.945	2.099.945
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere*		1.568.450	176.994	11.003	1.756.447	1.756.447
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		6.981.390	0	0	6.981.390	6.981.390
Credite și avansuri acordate băncilor	19	1.138.893	0	0	1.138.893	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	18.147.474	18.147.474	18.153.586
Titluri de valoare deținute până la maturitate		270.885	0	0	270.885	255.373
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.032	4.032	4.032
Investiții în entități asociate și asocieri în participație		0	0	102.192	102.192	102.192
Alte active		0	0	93.614	93.614	93.614
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	37.902	0	37.902	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	5.332	0	5.332	5.332
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	627.082	0	0	627.082	627.082
Depozite de la clienți		0	0	23.747.385	23.747.385	23.739.592
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	1.620.131	1.620.131	1.624.475
Obligațiuni emise		786.203	0	0	786.203	739.694
Datorii subordonate	29	0	0	950.436	950.436	950.436
Alte pasive		0	0	408.282	408.282	408.282

*Sumele de 16.005 mii RON și 11.003 mii RON reprezintă transferuri de obligațiuni emise de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare de pe nivelul 2 pe nivelul 3, deoarece piața a devenit inactivă de la data achiziției acestora până la perioada curentă.

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

BANCA

MII RON 31 DECEMBRIE 2016	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILĂ
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	384.206	59.552	0	443.758	443.758
Din care:						
Titluri de Stat		384.206	0	0	384.206	384.206
Swap financiar pe valute		0	41.527	0	41.527	41.527
Swap pe rată a dobânzii		0	18.025	0	18.025	18.025
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	1.013	0	1.013	1.013
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		1.851.912	72.043	16.002	1.939.957	1.939.957
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere		1.197.222	127.556	9.501	1.334.279	1.334.279
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		8.203.153	0	0	8.203.153	8.203.153
Credite și avansuri acordate băncilor	19	546.165	0	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	19.826.477	19.826.477	19.761.017
Titluri de valoare deținute până la maturitate		551.179	0	0	551.179	534.227
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.023	4.023	4.023
Investiții în entități asociate și asocieri în participație		0	0	62.655	62.655	62.655
Alte active		0	0	166.757	166.757	166.757
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	60.124	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	4.101	0	4.101	4.101
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	583.014	0	0	583.014	583.014
Depozite de la clienți		0	0	26.385.698	26.385.698	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	1.139.564	1.139.564	1.137.587
Obligațiuni emise		558.511	0	0	558.511	515.961
Datorii subordonate	29	0	0	954.973	954.973	954.973
Alte pasive		0	0	439.224	439.224	439.224

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

BANCA

MII RON 31 DECEMBRIE 2015	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILĂ
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	487.018	40.200	0	527.218	527.218
Din care:						
Titluri de Stat		487.018	0	0	487.018	487.018
Swap financiar pe valute		0	28.079	0	28.079	28.079
Swap pe rată a dobânzii		0	12.121	0	12.121	12.121
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	1.956	0	1.956	1.956
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare*		1.859.940	158.462	81.543	2.099.945	2.099.945
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere*		1.568.449	176.994	11.003	1.756.446	1.756.446
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		6.981.376	0	0	6.981.376	6.981.376
Credite și avansuri acordate băncilor	19	1.138.893	0	0	1.138.893	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	18.147.474	18.147.474	18.153.586
Titluri de valoare deținute până la maturitate		248.371	0	0	248.371	234.271
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.027	4.027	4.027
Investiții în entități asociate și asocieri în participație		0	0	76.761	76.761	76.761
Alte active		0	0	97.117	97.117	97.117
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	37.902	0	37.902	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	5.276	0	5.276	5.276
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	627.082	0	0	627.082	627.082
Depozite de la clienți		0	0	23.750.989	23.750.989	23.743.196
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	1.620.131	1.620.131	1.624.475
Obligațiuni emise		793.157	0	0	793.157	746.285
Datorii subordonate	29	0	0	950.436	950.436	950.436
Alte pasive		0	0	407.162	407.162	407.162

*Sumele de 16.005 mii RON și 11.003 mii RON reprezintă transferuri de obligațiuni emise de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare de pe nivelul 2 pe nivelul 3, deoarece piața a devenit inactivă de la data achiziției acestora până la perioada curentă.

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

GRUP

MII RON 31 DECEMBRIE 2016	NOTA	TRANZAC-ȚIONABILE	LA VALOARE JUSTĂ	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI-TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI-LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABI-LĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTĂ
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	443.694	0	0	0	0	443.694	443.694
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	1.013	0	0	0	0	1.013	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	546.165	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	19.761.042	0	19.761.042	19.826.503
Titluri de valoare	21	0	1.349.966	555.639	0	1.943.985	3.849.590	3.867.585
Total active financiare		**444.707**	**1.349.966**	**555.639**	**20.307.207**	**1.943.985**	**24.601.504**	**24.684.960**
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	60.124	0	0	0	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	4.120	0	0	0	0	4.120	4.120
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	583.014	0	583.014	583.014
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	26.374.944	0	26.374.944	26.378.802
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	1.137.587	0	1.137.587	1.139.564
Obligațiuni emise	29	0	0	0	512.239	0	512.239	554.483
Datorii subordonate	32	0	0	0	954.973	0	954.973	954.973
Total datorii financiare		**64.244**	**0**	**0**	**29.562.757**	**0**	**29.627.001**	**29.675.080**

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

GRUP

MII RON 31 DEEMBRIE 2015	NOTA	TRANZAC-ȚIONABILE	LA VALOARE JUSTĂ	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI-TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI-LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABILĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTĂ
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	527.133	0	0	0	0	527.133	527.133
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	1.956	0	0	0	0	1.956	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	1.138.893	0	1.138.893	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	18.153.586	0	18.153.586	18.147.474
Titluri de valoare	21	0	1.756.447	255.373	0	2.103.977	4.115.797	4.131.309
Total active financiare		**529.089**	**1.756.447**	**255.373**	**19.292.479**	**2.103.977**	**23.937.365**	**23.946.765**
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	37.902	0	0	0	0	37.902	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	5.332	0	0	0	0	5.332	5.332
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	627.082	0	627.082	627.082
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	23.739.592	0	23.739.592	23.747.385
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	1.624.475	0	1.624.475	1.620.131
Obligațiuni emise	29	0	0	0	739.694	0	739.694	786.203
Datorii subordonate	32	0	0	0	950.436	0	950.436	950.436
Total datorii financiare		**43.234**	**0**	**0**	**27.681.279**	**0**	**27.724.513**	**27.774.471**

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

BANCĂ

MII RON 31 DECEMBRIE 2016	NOTA	TRANZAC-ȚIONABILE	LA VALOARE JUSTĂ	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI-TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI-LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABILĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTĂ
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	443.758	0	0	0	0	443.758	443.758
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	1.013	0	0	0	0	1.013	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	546.165	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	19.761.017	0	19.761.017	19.826.477
Titluri de valoare	21	0	1.334.279	534.227	0	1.943.980	3.812.486	3.829.438
Total active financiare		**444.771**	**1.334.279**	**534.227**	**20.307.182**	**1.943.980**	**24.564.439**	**24.646.851**
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	60.124	0	0	0	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	4.101	0	0	0	0	4.101	4.101
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	583.014	0	583.014	583.014
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	26.381.841	0	26.381.841	26.385.698
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	1.137.587	0	1.137.587	1.139.564
Obligațiuni emise	29	0	0	0	515.961	0	515.961	558.511
Datorii subordonate	32	0	0	0	954.973	0	954.973	954.973
Total datorii financiare		**64.225**	**0**	**0**	**29.573.376**	**0**	**29.637.601**	**29.685.985**

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

BANCĂ

MII RON 31 DECEMBRIE 2015	NOTA	TRANZAC-ȚIONABILE	LA VALOARE JUSTĂ	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI-TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI-LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABI-LĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTĂ
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	527.218	0	0	0	0	527.218	527.218
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	1.956	0	0	0	0	1.956	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	1.138.893	0	1.138.893	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	18.153.586	0	18.153.586	18.147.474
Titluri de valoare	21	0	1.756.446	234.271	0	2.103.972	4.094.689	4.108.789
Total active financiare		**529.174**	**1.756.446**	**234.271**	**19.292.479**	**2.103.972**	**23.916.342**	**23.924.330**
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	37.902	0	0	0	0	37.902	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	5.276	0	0	0	0	5.276	5.276
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	627.082	0	627.082	627.082
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	23.743.196	0	23.743.196	23.750.989
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	1.624.475	0	1.624.475	1.620.131
Obligațiuni emise		0	0	0	746.285	0	746.285	793.157
Datorii subordonate	32	0	0	0	950.436	0	950.436	950.436
Total datorii financiare		**43.178**	**0**	**0**	**27.691.474**	**0**	**27.734.652**	**27.784.973**

7. VENITURI NETE DIN DOBÂNZI

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	2016	2015	2016	2015
VENITURI DIN DOBÂNZI:				
Conturi curente, credite și avansuri acordate băncilor	11.716	11.793	11.716	11.793
Credite și avansuri acordate clienților (i)	1.212.388	1.204.198	1.212.388	1.204.198
Venituri din derivate deținute pentru acoperirea riscului	124	785	124	785
Investiții disponibile pentru vânzare	18.313	16.924	18.313	16.924
Investiții deținute până la maturitate	11.608	9.415	11.608	9.415
Alte titluri de valoare	15.800	46.237	15.035	45.460
Dobânzi negative	-5.700	-4.425	-5.700	-4.425
Altele	11	448	11	448
Total venituri din dobânzi	**1.264.260**	**1.285.375**	**1.263.495**	**1.284.598**
CHELTUIELI CU DOBÂNZI:				
Depozite de la bănci	-906	-1.033	-906	-1.033
Depozite de la clienți	-58.132	-118.656	-58.132	-118.660
Obligațiuni emise	-33.454	-38.931	-33.732	-39.277
Credite de la bănci și datorii subordonate	-54.629	-67.630	-54.629	-67.630
Altele	-5.035	-4.481	-5.034	-4.481
Dobânzi negative	0	3	0	3
Total cheltuieli cu dobânzi	**-152.156**	**-230.728**	**-152.433**	**-231.078**
Venituri nete din dobânzi	**1.112.104**	**1.054.647**	**1.111.062**	**1.053.520**

(i) Veniturile din dobânzi generate de credite depreciate sunt în sumă de 71.759 mii RON (31 decembrie 2015: 60.258 mii RON).

8. VENITURI NETE DIN SPEZE ȘI COMISIOANE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	2016	2015	2016	2015
VENITURI DIN SPEZE ȘI COMISIOANE				
Operațiuni de plăți	573.394	584.388	573.394	584.388
Administrare credite și emitere de garanții	53.052	57.813	53.052	57.813
Componenta variabilă aferentă vânzării creditelor către RIEEF (Nota 34)	0	12.159	0	12.159
Comisioane administrare fonduri de investiții și fonduri de pensii	48.745	76.114	0	0
Comisioane din colectarea primelor de asigurări	57.719	39.226	57.719	39.226
Comisioane din cumpărarea/vânzarea de numerar	4.090	3.666	4.090	3.666
Altele	35.471	37.918	70.441	92.873
Total venituri din speze și comisioane	**772.471**	**811.284**	**758.696**	**790.125**
CHELTUIELI CU SPEZE ȘI COMISIOANE				
Comisioane din transferuri	-129.094	-151.598	-129.094	-151.598
Credite și garanții primite de la bănci	-10.222	-12.254	-10.222	-12.254
Operațiuni cu valori mobiliare	-1.040	-902	-670	-543
Altele	-10.733	-16.524	-10.733	-16.524
Total cheltuieli cu speze și comisioane	**-151.089**	**-181.278**	**-150.719**	**-180.919**
Venituri nete din speze și comisioane	**621.382**	**630.006**	**607.977**	**609.206**

9. VENITURI NETE DIN TRANZACȚIONARE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	2016	2015	2016	2015
VENITURILE NETE DIN TRANZACȚIONARE PROVIN DIN:				
Instrumente financiare pe curs de schimb (i), din care:	283.086	276.357	282.978	276.101
Câștig/(Pierderea) din tranzacții cu instrumente derivate pe curs valutar	-1.915	-4.893	-1.915	-4.893
Câștigul net din reevaluarea activelor monetare și a tranzacțiilor în valută	285.001	281.250	284.893	280.994
Instrumente financiare pe rata dobânzii (ii), din care:	17.655	12.160	17.655	12.160
Venituri nete din tranzacționarea titlurilor de stat și corporative	13.448	9.483	13.448	9.483
Câștigul/(Pierderea) din tranzacții swap pe rata dobânzii	4.207	2.677	4.207	2.677
Venit net din tranzacționare	**300.741**	**288.517**	**300.633**	**288.261**

(i) Veniturile nete din tranzacțiile cu instrumente financiare pe curs de schimb includ câștiguri și pierderi realizate din contracte spot și forward, din instrumente ale pieței interbancare, din swap-uri pe valute și din translatarea activelor și pasivelor exprimate în monedă străină.
(ii) Veniturile nete din instrumentele financiare pe rata dobânzii provin din tranzacțiile cu titluri de stat, obligațiuni corporative și swap-uri de dobândă.

10. ALTE VENITURI OPERAȚIONALE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	2016	2015	2016	2015
Câștiguri nete din vânzarea instrumentelor deținute în vederea vânzării*	99.824	9.648	99.824	9.648
Deprecierea investițiilor în entități asociate și asocieri în participație (Nota 22)	-16.771	-	-14.106	-
Reluarea provizioanelor pentru litigii	7.573	-	7.573	-
Câștiguri din servicii adiționale de leasing	425	519	425	519
Reluarea altor provizioane	19.743	3.342	19.743	3.342
Venit din dividende	1.501	3.612	15.992	30.083
Alte servicii informatice	2.491	2.142	2.491	2.142
Venituri din despăgubiri din asigurări	3.770	3	3.770	3
Venituri din vânzarea activelor preluate în contul creanței	2.288	-	2.288	-
Alte venituri	9.564	7.775	10.303	8.383
Total	**130.408**	**27.041**	**148.303**	**54.120**

*Câștiguri nete din vânzarea instrumentelor deținute în vederea vânzării pentru perioada încheiată la 31 decembrie 2016 includ câștigul din vânzarea acțiunilor Visa Europe (Nota 21).

11. CHELTUIELI OPERAȚIONALE

	GRUP		BANCA	
MII RON	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Cheltuieli cu închirierea spațiului de birouri	**157.599**	**155.901**	**157.249**	**155.544**
Reparații și mentenanță IT	**76.411**	**81.781**	**75.867**	**81.281**
Depreciere și amortizare (Nota 23, Nota 24)	**80.362**	**79.280**	**80.238**	**79.170**
Contribuția la Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar*	**32.194**	**50.368**	**32.194**	**50.368**
Contribuția la Fondul de Rezoluție**	**10.704**	**8.708**	**10.704**	**8.708**
Cheltuieli cu securitatea	**54.557**	**57.753**	**54.557**	**57.753**
Publicitate	**57.035**	**43.048**	**56.830**	**42.796**
Constituire provizioane litigii	**0**	**42.393**	**0**	**42.393**
Cheltuieli cu servicii profesionale (consultanță, audit, asistență juridică)	**46.128**	**41.015**	**45.973**	**40.926**
Poștă și telecomunicații	**30.498**	**32.208**	**30.468**	**32.182**
Birotică	**29.173**	**31.719**	**29.159**	**31.697**
Alte costuri operaționale	**20.262**	**16.788**	**20.552**	**16.721**
Constituirea altor provizioane	**12.766**	**12.951**	**12.766**	**12.951**
Cheltuieli cu instruirea angajaților	**11.694**	**10.890**	**11.657**	**10.853**
Cheltuieli cu deplasarea	**7.570**	**6.030**	**7.495**	**5.957**
Cheltuieli cu mijloacele de transport	**5.054**	**5.622**	**5.043**	**5.611**
Alte taxe	**6.716**	**4.703**	**5.234**	**3.221**
Total	**638.723**	**681.158**	**635.986**	**678.132**

*Banca plătește anual către Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare contribuția aferentă depozitelor acoperite. Depozitul este orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, rezultat din fonduri aflate într-un cont sau din situații tranzitorii derivând din operațiuni bancare curente, conform prevederilor contractuale. Exemple de depozite garantate sunt: depozite la termen, conturi curente, conturi de economii, carduri de debit/credit.
**Banca trebuie sa plătească contribuția anuală la fondul de rezoluție pentru pasivul neacoperit, respectiv pentru valoarea pasivelor sale (cu excepția fondurilor proprii) minus depozitele acoperite.

Grupul recunoaște datoriile sale legate de contribuția la fondul de garantare a depozitelor bancare și contribuția la fondul de rezoluție în conformitate cu interpretarea IFRIC 21, „Taxe". Datoria cu privire la plata acestor taxe este recunoscută în momentul în care acestea devin implicite. În acest caz, obligația apare anual la 1 ianuarie, când Banca efectuează activități legate de atragerea depozitelor.

12. CHELTUIELI SALARIALE

	GRUP		BANCA	
MII RON	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Cheltuieli cu salariile (i)	**431.636**	**424.929**	**427.433**	**421.801**
Contribuții aferente salariilor (ii)	**93.319**	**95.136**	**92.444**	**94.283**
Alte cheltuieli de natură salarială	**6.206**	**5.688**	**6.183**	**5.666**
Beneficii pe termen lung acordate angajaților (iii)	**1.652**	**2.605**	**1.652**	**2.605**
Total	**532.813**	**528.358**	**527.712**	**524.355**

Numărul de angajați ai Grupului la 31 decembrie 2016 a fost de 5.265 (31 decembrie 2015: 5.379).
Numărul de angajați ai Băncii la 31 decembrie 2016 a fost de 5.235 (31 decembrie 2015: 5.349).

(i) Din totalul cheltuielilor cu salariile, Grupul a înregistrat în anul 2016 suma de 3.978 mii RON, reprezentând contribuții pentru angajați la Pilonul 3 de pensii (31 decembrie 2015: 4.114 mii RON).
(ii) Din totalul contribuțiilor aferente salariilor, contribuția la Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale este 63.700 mii RON (2015: 65.306 mii RON).
(iii) Beneficiile pe termen lung acordate angajaților includ provizionul pentru beneficii acordat o singură dată la pensionare și bonusul de performanță cu plată amânată. Din totalul beneficiilor pe termen lung acordate angajaților, Grupul a înregistrat în anul 2016 suma de 287 mii RON, reprezentând cheltuiala aferentă programului de fidelizare prin acțiuni în Raiffeisen Bank International (2015: 753 mii RON).

Tranzacții cu plată pe bază de acțiuni
Directoratul, cu avizul Consiliului de Supraveghere al Raiffeisen Bank International, a aprobat înființarea unui program de stimulare a personalului prin plata pe bază de acțiuni (SIP), care putea permite alocarea de acțiuni angajaților eligibili din țară sau detașați în străinătate pentru o anumită perioadă. Angajații eligibili au fost membrii Directoratului și personalul executiv selectat al Raiffeisen Bank International, precum și personalul executiv al băncilor subsidiare și companiilor afiliate.

Numărul acțiunilor ordinare ale Raiffeisen Bank International ce vor fi transferate în final depinde de îndeplinirea a două criterii de performanță: atingerea rentabilității așteptate a capitalului (ROE) și randamentul acțiunilor Raiffeisen Bank International AG comparativ cu randamentul total al investiției în acțiunile companiilor incluse în indicele DJ EURO STOXX Banks după o perioadă de deținere de 3 ani.

Participarea la programul de stimulare a personalului prin plata pe bază de acțiuni este voluntară.

Cheltuielile aferente programului de fidelizare prin acțiuni sunt recunoscute în cheltuielile cu salariile conform IFRS 2 pentru tranzacțiile de plată pe bază de acțiuni decontate în numerar și datoria aferentă înregistrată la valoarea justă. Programul de stimulare a personalului prin plata pe bază de acțiuni a fost în vigoare până la 31 decembrie 2013 și începând cu 2014 Grupul a anulat această formă de remunerare. Numărul de acțiuni contingente alocate este: SIP 2011: 9.581, SIP 2012: 12.143, SIP 2013: 18.075.

Numărul de acțiuni prezentat mai sus ia în considerare îndeplinirea în totalitate a obiectivelor de performanță. Valoarea finală a acțiunilor Raiffeisen Bank International plătită salariaților depinde de valoarea acțiunilor la data plății. Pentru fiecare SIP anual există o perioadă de intrare în drepturi de 5 ani.

13. CHELTUIELI NETE CU AJUSTĂRILE PENTRU DEPRECIEREA VALORII ACTIVELOR FINANCIARE

GRUP

MII RON	2016	2015
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	895.960	515.100
Venituri din ajustări pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	-376.371	-175.611
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	7.880	11.534
Venituri din ajustările pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	-13.598	-16.926
Pierderi din creanțe neacoperite de provizion	97.228	42.335
Recuperări din creditele și avansurile acordate clienților	-141.830	-87.420
Cheltuieli nete cu provizionul pentru deprecierea valorii activelor financiare	469.269	289.012

BANCĂ

MII RON	2016	2015
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	895.960	515.100
Venituri din ajustări pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	-376.371	-175.611
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	7.880	11.534
Venituri din ajustări pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	-13.598	-16.926
Pierderi din creanțe neacoperite de provizion	97.228	42.335
Recuperări din creditele și avansurile acordate clienților	-141.830	-87.420
Cheltuieli nete cu provizionul pentru deprecierea valorii activelor financiare	469.269	289.012

*Creșterea cheltuielilor cu ajustările pentru depreciere se datorează în principal efectului legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, aceasta generând un impact suplimentar în sumă de 120.221 mii lei. Legea a intrat în vigoare în data de 13 mai 2016. Creditele care fac obiectul acestei legi sunt creditele acordate consumatorilor, garantate cu cel puțin un imobil având destinația de locuință, a căror valoare acordată inițial nu depășește 250 mii EUR.

14. IMPOZITUL PE PROFIT

GRUP

MII RON	2016	2015
Cheltuiala cu impozitul pe profit curent de 16% (2014: 16%) calculat în conformitate cu legislația românească	78.698	82.975
Cheltuiala cu impozitul pe profit amânat (Nota 25)	13.200	357
Total	91.898	83.332

BANCĂ

MII RON	2016	2015
Cheltuiala cu impozitul pe profit curent de 16% (2014: 16%) calculat în conformitate cu legislația românească	77.740	80.702
Cheltuiala cu impozitul pe profit amânat (Nota 25)	13.210	177
Total	90.950	80.879

15. RECONCILIEREA PROFITULUI ÎNAINTE DE IMPOZITARE CU IMPOZITUL PE PROFIT DIN CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

	GRUP		BANCA	
MII RON	2016	2015	2016	2015
Profit brut înainte de impozitare în conformitate cu Standardele Române de Contabilitate	535.714	509.727	542.579	518.443
Impozit în conformitate cu cota statutară de 16% (2014: 16%)	**85.714**	**81.556**	**86.812**	**82.951**
Efectul fiscal al cheltuielilor nedeductibile	36.807	57.797	36.886	57.586
Efectul fiscal al veniturilor neimpozabile	-34.214	-46.502	-36.350	-49.960
Impozitul pe profit înainte de credit fiscal	**88.307**	**92.851**	**87.348**	**90.577**
Credit fiscal	-10.007	-7.209	-10.006	-7.208
Ajustări ale impozitului pe venit recunoscute în perioada curentă aferente perioadelor anterioare	398	-2.667	398	-2.667
Impozit pe profit	**78.698**	**82.975**	**77.740**	**80.702**
Efectul originării și reluării diferențelor temporare	13.200	357	13.210	177
Impozitul pe profit înregistrat în contul de profit și pierdere	**91.898**	**83.332**	**90.950**	**80.879**

Principalele venituri neimpozabile provin din reversarea de provizioane nedeductibile și din dividendele primite, iar principalele cheltuieli nedeductibile din provizioane, sponsorizări, facturi nesosite și alte cheltuieli nedeductibile conform Codului Fiscal.

Creditul fiscal reprezintă cheltuielile cu sponsorizarea din an conform reglementărilor fiscale aplicabile.

16. NUMERAR ȘI DISPONIBILITĂȚI LA BANCA CENTRALĂ

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Numerar în casierie	3.502.500	1.373.384	3.502.496	1.373.370
Rezerva minimă obligatorie	3.000.633	3.207.989	3.000.633	3.207.989
Depozite la vedere cu Banca Centrală	1.700.024	2.400.017	1.700.024	2.400.017
Total	**8.203.157**	**6.981.390**	**8.203.153**	**6.981.376**

Banca menține în conturile curente ale Băncii Naționale a României rezerva minimă obligatorie constituită conform Regulamentului nr. 6/2002 emis de Banca Națională a României, cu modificările și completările ulterioare. La 31 decembrie 2016, rata rezervei minime obligatorii pentru fondurile atrase în RON a fost de 8% (31 decembrie 2015: 8%) și de 10% (31 decembrie 2015: 14%) pentru fondurile atrase în valută cu scadență reziduală mai mică de 2 ani la finele perioadei de observare. Pentru pasivele cu scadență reziduală mai mare de 2 ani la finele perioadei de observare, fără clauză de rambursare, transformare sau retragere anticipată, rata rezervei minime obligatorii a fost stabilită la 0% (31 decembrie 2015: 0%).

La 31 decembrie 2016, dobânda plătită de Banca Națională a României pentru rezervele menținute în RON de bănci a fost de 0,10% pe an și 0,05% pe an pentru rezervele denominate în EUR.

Rezerva obligatorie poate fi folosită de către Grup pentru activități zilnice cu condiția ca soldul mediu lunar să fie menținut în limitele prevăzute de lege.

17. ACTIVE ȘI DATORII FINANCIARE DEȚINUTE PENTRU TRANZACȚIONARE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
ACTIVE FINANCIARE DEȚINUTE PENTRU TRANZACȚIONARE				
Obligațiuni (i)	384.206	487.018	384.206	487.018
Instrumente financiare derivate	59.488	40.115	59.552	40.200
Total	**443.694**	**527.133**	**443.758**	**527.218**
DATORII FINANCIARE DEȚINUTE PENTRU TRANZACȚIONARE				
Instrumente financiare derivate	60.124	37.902	60.124	37.902
Total	**60.124**	**37.902**	**60.124**	**37.902**

(i) Obligațiunile în sold la 31 decembrie 2016 și 31 decembrie 2015 includ certificate de trezorerie cu discount și obligațiuni.

18. INSTRUMENTE FINANCIARE DERIVATE DEȚINUTE PENTRU MANAGEMENTUL RISCULUI

GRUP

31 DECEMBRIE 2016	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap-uri pe curs de schimb	136.233	132.698	998	2.282
Swap-uri pe rata dobânzii	60.411	60.411	15	1.838
Total			**1.013**	**4.120**

31 DECEMBRIE 2015	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap-uri pe curs de schimb	158.358	154.628	1.932	3.253
Swap-uri pe rata dobânzii	105.490	105.490	24	2.079
Total			**1.956**	**5.332**

BANCĂ

31 DECEMBRIE 2016	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap-uri pe curs de schimb	136.233	132.698	998	2.263
Swap-uri pe rata dobânzii	60.411	60.411	15	1.838
Total			**1.013**	**4.101**

31 DECEMBRIE 2015	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap-uri pe curs de schimb	158.358	154.628	1.932	3.197
Swap-uri pe rata dobânzii	105.490	105.490	24	2.079
Total			**1.956**	**5.276**

Anumite elemente monetare denominate în monedă străină sunt protejate economic împotriva fluctuațiilor cursurilor de schimb folosind contracte swap, așa cum este prezentat mai sus. Grupul nu utilizează contabilitatea de acoperire împotriva riscului valutar pentru instrumentele financiare derivate pe curs de schimb și rate de dobândă. Valoarea justă a instrumentelor financiare derivate se determină pe baza cotațiilor existente în piață la data evaluării prin metoda fluxurilor de numerar actualizate.

Tranzacțiile de schimb valutar sunt evaluate prin actualizarea fluxurilor de numerar viitoare la ratele de piață; site-urile Reuters și cotațiile Băncii Naționale a României reprezintă sursele Grupului pentru determinarea ratelor de piață.

19. CREDITE ȘI AVANSURI ACORDATE BĂNCILOR

Grup
La 31 decembrie 2016, din totalul creditelor și avansurilor acordate băncilor, în valoare de 546.165 mii RON (31 decembrie 2015: de 1.138.893 mii RON), depozitele la termen la bănci comerciale sunt în valoare de 412.720 mii RON (31 decembrie 2015: 765.716 mii RON). Creditele și avansurile acordate băncilor includ, de asemenea, depozite colaterale în sumă de 16.056 mii RON (31 decembrie 2015: 13.029 mii RON), iar restul sumei reprezintă conturi curente și depozite la vedere.

Bancă
La 31 decembrie 2016, din totalul creditelor și avansurilor acordate băncilor, în valoare de 546.165 mii RON (31 decembrie 2015: 1.138.893 mii RON), depozitele la termen la bănci comerciale sunt în valoare de 412.720 mii RON (31 decembrie 2015: 765.716 mii RON). Creditele și avansurile acordate băncilor includ, de asemenea, depozite colaterale în sumă de 16.056 mii RON (31 decembrie 2015: 13.029 mii RON), iar restul sumei reprezintă conturi curente și depozite la vedere.

20. CREDITE ȘI AVANSURI ACORDATE CLIENȚILOR

Activitatea de creditare comercială a Grupului se concentrează pe acordarea de împrumuturi persoanelor fizice și juridice. Riscurile de concentrare pe sectoare economice asociate portofoliului de credite la data de raportare se prezintă în felul următor:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Clienți retail	**12.681.288**	**12.046.502**	**12.681.288**	**12.046.502**
Clienți non-retail, din care:				
Agricultură și industria alimentară	**418.035**	**466.137**	**418.035**	**466.137**
Electricitate, petrol și gaze naturale	**270.465**	**422.754**	**270.465**	**422.754**
Producție	**1.487.352**	**1.452.973**	**1.487.352**	**1.452.973**
Construcții	**1.301.440**	**1.010.788**	**1.301.440**	**1.010.788**
Comerț cu amănuntul și en-gross	**2.161.874**	**1.752.471**	**2.161.874**	**1.752.471**
Servicii	**2.056.716**	**1.528.852**	**2.056.691**	**1.528.852**
Sector public	**618.933**	**507.995**	**618.933**	**507.995**
Total credite și avansuri acordate clienților înainte de ajustări pentru depreciere	**20.996.103**	**19.188.472**	**20.996.078**	**19.188.472**
Minus ajustarea pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților	**-1.235.061**	**-1.034.886**	**-1.235.061**	**-1.034.886**
Credite și avansuri acordate clienților, nete de ajustări pentru depreciere	**19.761.042**	**18.153.586**	**19.761.017**	**18.153.586**

Ajustările pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților pot fi analizate după cum urmează:

MII RON	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2016	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2015
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:				
Ajustări pentru depreciere evaluate individual				
Sold la începutul perioadei	527.055	500.561	527.055	500.561
Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere				
Cheltuiala anului	535.037	260.594	535.037	260.594
Venituri din reluarea provizioanelor	-251.798	-84.771	-251.798	-84.771
Utilizări de ajustări pentru depreciere	-255.194	-168.508	-255.194	-168.508
Efectul variației de curs de schimb	1.220	19.179	1.220	19.179
Sold la sfârșitul anului	556.320	527.055	556.320	527.055
Ajustări pentru depreciere evaluate colectiv				
Sold la începutul anului	118.632	71.647	118.632	71.647
Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere				
Cheltuiala anului	165.537	80.556	165.537	80.556
Venituri din reluarea provizioanelor	-37.144	-34.067	-37.144	-34.067
Efectul variației de curs de schimb	299	496	299	496
Sold la sfârșitul anului	247.324	118.632	247.324	118.632
Total	**803.644**	**645.687**	**803.644**	**645.687**
CLIENȚI CORPORATIVI, DIN CARE:				
Ajustări pentru depreciere evaluate individual				
Sold la începutul perioadei	350.444	341.039	350.444	341.039
Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere				
Cheltuiala anului	171.274	154.387	171.274	154.387
Venituri din reluarea provizioanelor	-62.607	-21.493	-62.607	-21.493
Utilizări de ajustări pentru depreciere	-71.334	-127.770	-71.334	-127.770
Efectul variației de curs de schimb	3.111	4.281	3.111	4.281
Sold la sfârșitul anului	390.888	350.444	390.888	350.444
Ajustări pentru depreciere evaluate colectiv				
Sold la începutul anului	38.755	53.573	38.755	53.573
Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere				
Cheltuiala anului	24.112	19.564	24.112	19.564
Venituri din reluarea provizioanelor	-24.822	-35.279	-24.822	-35.279
Efectul variației de curs de schimb	2.484	897	2.484	897
Sold la sfârșitul anului	40.529	38.755	40.529	38.755
Total	**431.417**	**389.199**	**431.417**	**389.199**
Total ajustări pentru depreciere	**1.235.061**	**1.034.886**	**1.235.061**	**1.034.886**

Următorul tabel prezintă expunerea neperformantă definită conform regulamentului EBA/ITS/2013/03/rev1 din 24 iulie 2014, actualizat cu modificările și completările ulterioare:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**
Epunere brută	**1.918.049**	**1.742.589**	**1.918.049**	**1.742.589**
din care retail:	1.174.675	1.166.577	1.174.675	1.166.577
din care non-retail:	743.374	576.012	743.374	576.012
Ajustarea pentru deprecierea creditelor	**992.894**	**897.109**	**992.894**	**897.109**
din care retail:	596.506	549.423	596.506	549.423
din care non-retail:	396.388	347.686	396.388	347.686
Expunere netă	**925.155**	**845.480**	**925.155**	**845.480**
din care retail:	578.169	617.154	578.169	617.154
din care non-retail:	346.986	228.326	346.986	228.326

21. TITLURI DE VALOARE

MII RON	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2016	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2015
TITLURI DE VALOARE LA VALOARE JUSTĂ PRIN CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE				
Certificate de trezorerie emise de Guvernul României (i)	246.068	298.166	246.068	298.166
Obligațiuni emise de Guvernul României (ii)	951.154	1.270.284	951.154	1.270.283
Obligațiuni emise de sectorul public	127.556	176.994	127.556	176.994
Obligațiuni emise de bănci multilaterale de dezvoltare	9.501	11.003	9.501	11.003
Unități de fond	15.687	0	0	0
Total investiții la valoare justă prin contul de profit și pierdere	**1.349.966**	**1.756.447**	**1.334.279**	**1.756.446**
TITLURI DE VALOARE DISPONIBILE PENTRU VÂNZARE				
Obligațiuni emise de sectorul public	47.884	158.462	47.884	158.462
Certificate de trezorerie emise de Guvernul României (i)	708.622	653.027	708.622	653.027
Obligațiuni emise de Guvernul României (ii)	1.088.917	1.204.747	1.088.917	1.204.747
Titlurile de capital necotate (iii)	4.028	69.570	4.023	69.565
Titluri de capital cotate	23.333	2.166	23.333	2.166
Obligațiuni emise de bănci multilaterale de dezvoltare	71.201	16.005	71.201	16.005
Total titluri de valoare disponibile pentru vânzare	**1.943.985**	**2.103.977**	**1.943.980**	**2.103.972**
TITLURI DE VALOARE DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURITATE (ii)				
Obligațiuni emise de sectorul privat	5.155	5.155	0	0
Obligațiuni emise de Guvernul României (ii)	550.484	250.218	534.227	234.271
Total titluri de valoare deținute până la maturitate	**555.639**	**255.373**	**534.227**	**234.271**
Total titluri de valoare	**3.849.590**	**4.115.797**	**3.812.486**	**4.094.689**

(i) Certificatele de trezorerie emise de Guvernul României includ titluri emise cu discount denominate în RON. Certificatele de trezorerie cu discount sunt remunerate la o rată fixă de dobândă.
(ii) Obligațiunile emise de Guvernul României includ titluri de valori emise de Ministerul de Finanțe în RON, EUR și USD purtătoare de rate fixe de dobândă între 1,25% p.a și 7,00% p.a. La 31 decembrie 2016, obligațiunile emise de Guvernul României în sumă de 60.732 mii RON (31 decembrie 2015: 63.204 mii RON) sunt gajate în vederea respectării reglementărilor prudențiale ale Băncii Naționale a României pentru decontarea operațiunilor inter-bancare.
(iii) Titlurile de capital necotate la bursă reprezintă instrumente de capitaluri proprii pentru care nu există o piață activă pentru un instrument identic și a căror valoare justă nu poate fi determinată în mod credibil. Orice evaluare la valoarea justă necesită judecăți semnificative din partea managementului ca urmare a dificultăților în obținerea de informații ce ar putea fi utilizate în evaluare. Prin urmare, aceste titluri de capital sunt deținute la cost, mai puțin eventuale deprecieri.

La 31 decembrie 2016 valoarea contabilă a instrumentelor de capitaluri proprii necotate la bursă deținute de Grup este în sumă de 4.028 mii RON (31 decembrie 2015: 69.570 mii RON). În ceea ce privește aceste instrumente, nu au fost recunoscute pierderi din depreciere (31 decembrie 2015: 0 mii RON).

Scăderea valorii titlurilor de participație necotate se datorează vânzării acțiunilor Visa Europe. La 31 decembrie 2015, Banca, ca membru principal al Visa Europe Limited, deținea o acțiune în capitalul social al acestei companii.

Până în anul 2015, Banca a înregistrat această participație la cost, deoarece nu a existat un preț cotat pe o piață activă și valoarea justă nu putea fi măsurată în mod credibil.

În noiembrie 2015, Visa Inc. și Visa Europe Limited au încheiat un contract în conformitate cu care Visa Inc. achiziționează 100% din capitalul social al Visa Europe. În iunie 2016 a fost finalizată tranzacția de achiziție a Visa Europe. Pentru acțiunea deținută de către Bancă în Visa Europe, aceasta a realizat venituri sub formă de: numerar, acțiuni în Visa Inc. și o componentă de plată în numerar amânată.

Grup: Veniturile nete din alte instrumente financiare desemnate ca fiind evaluate la valoare justă prin profit sau pierdere la 2016 sunt în sumă de 7.784 mii RON (2015: 4.835 mii RON).

Bancă: Veniturile nete din alte instrumente financiare desemnate ca fiind evaluate la valoare justă prin profit sau pierdere la 2016 sunt în sumă de 7.571 mii RON (2015: 4.835 mii RON).

Creșterea veniturilor nete din investiții financiare se datorează tranzacției Visa, explicată mai sus.

22. INVESTIȚII ÎN ENTITĂȚI ASOCIATE ȘI ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Sold la 1 ianuarie	**102.192**	**112.103**	**123.799**	**123.799**
Intrări	0	38.400	0	0
Ieșiri	-25.824	-51.524	0	0
Alte elemente ale rezultatului global	-37	-32	0	0
Partea Grupului din câștigul/(pierderea) entităților asociate	9.562	3.245	0	0
Total	**85.893**	**102.192**	**123.799**	**123.799**
Provizion pentru depreciere	-16.771	0	-61.144	-47.038
Sold la 31 decembrie	**69.122**	**102.192**	**62.655**	**76.761**

Începând cu anul 2016, Grupul a reclasificat investițiile în unități de fond din investiții în asociați în titluri de valoare. Motivul acestei reclasificări este faptul că procentul deținut în ultimii ani a scăzut constant, la data acestor situații financiare devenind nesemnificativ. În plus, datorită procentului mic de deținere, aceste investiții în unități de fond nu se mai califică pentru clasificarea în categoria Investiții în entități asociate.

Interesul Grupului în entitățile asociate și asocieri în participație nelistate este următorul:

INVESTIȚII ÎN ENTITĂȚI ASOCIATE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂNZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPAȚIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2016										
Fondul de Garantare a Creditului Rural IFN SA	724.282	677.560	25.746	511	-65	-1.253	3.834	46.722	33,33%	15.572

INVESTIȚII ÎN ENTITĂȚI ASOCIATE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂNZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPAȚIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2015										
Raiffeisen RON Plus	2.665.409	20.276	97.965	81.454	-561	0	57.942	2.645.133	0,92%	24.405
Fondul de Garantare a Creditului Rural IFN SA	1.236.531	1.189.382	35.410	2.658	-559	-164	4.581	47.149	33,33%	15.715

ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂNZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPAȚIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2016										
Raiffeisen Leasing IFN S.A.	935.305	846.487	107.727	42.667	-10.760	-3.256	16.222	88.818	50,00%	44.409
ICS Raiffeisen Leasing S.R.L.	26.895	21.638	3.739	3.311	-844	794	-94	5.258	50,00%	2.629
Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A.	744.827	672.308	33.774	25.720	-11.794	-493	2.062	72.519	33,33%	24.167

ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂNZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPAȚIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2015										
Raiffeisen Leasing IFN S.A.	822.206	749.609	100.358	48.685	-14.112	-3.208	12.773	72.596	50,00%	36.298
ICS Raiffeisen Leasing S.R.L.	29.616	25.059	4.640	4.113	-1.166	-118	661	4.557	50,00%	2.279
Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A.	676.043	605.475	39.989	25.077	-9.803	-385	1.008	70.568	33,33%	23.517

23. IMOBILIZĂRI CORPORALE

GRUP

MII RON	TERENURI ȘI CONSTRUCȚII	MOBILIER ȘI CALCULÁ-TOARE	MAȘINI	MIJLOACE FIXE ÎN CURS	TOTAL
COST					
Sold la 1 ianuarie 2015	**206.013**	**415.455**	**40.946**	**9.774**	**672.188**
Intrări	176	7.237	1.635	28.074	37.122
Transferuri	2.772	26.312	2.890	-31.974	0
Ieșiri	-4.255	-12.335	-1.797	0	-18.387
Sold la 31 decembrie 2015	**204.706**	**436.669**	**43.674**	**5.874**	**690.923**
Sold la 1 ianuarie 2016	**204.706**	**436.669**	**43.674**	**5.874**	**690.923**
Intrări	0	21.092	5.318	67.075	93.485
Transferuri	5.984	26.640	3.378	-36.002	0
Ieșiri	-8.304	-13.644	-18.974	-7.174	-48.096
Sold la 31 decembrie 2016	**202.386**	**470.757**	**33.396**	**29.773**	**736.312**
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE					
Sold la 1 ianuarie 2015	**144.543**	**284.251**	**16.047**	**0**	**444.841**
Cheltuiala anului	11.140	31.750	5.119	0	48.009
Ieșiri	-3.399	-9.877	-1.609	0	-14.885
Sold la 31 decembrie 2015	**152.284**	**306.124**	**19.557**	**0**	**477.965**
Sold la 1 ianuarie 2016	**152.284**	**306.124**	**19.557**	**0**	**477.965**
Cheltuiala anului	9.628	34.067	5.252	0	48.947
Ieșiri	-6.558	-11.482	-8.652	0	-26.692
Sold la 31 decembrie 2016	**155.354**	**328.709**	**16.157**	**0**	**500.220**
VALOARE CONTABILĂ NETĂ					
La 1 ianuarie 2015	**61.470**	**131.204**	**24.899**	**9.774**	**227.347**
La 31 decembrie 2015	**52.422**	**130.545**	**24.117**	**5.874**	**212.958**
La 1 ianuarie 2016	**52.422**	**130.545**	**24.117**	**5.874**	**212.958**
La 31 decembrie 2016	**47.032**	**142.048**	**17.239**	**29.773**	**236.092**

BANCĂ

MII RON	TERENURI ȘI CONSTRUCȚII	MOBILIER ȘI CALCULATOARE	MAȘINI	MIJLOACE FIXE ÎN CURS	TOTAL
COST					
Sold la 1 ianuarie 2015	**206.620**	**421.556**	**29.037**	**13.545**	**670.758**
Intrări	176	7.237	1.447	28.074	36.934
Transferuri	2.772	26.312	2.890	-31.974	0
Ieșiri	-4.255	-12.335	-1.499	0	-18.089
Sold la 31 decembrie 2015	**205.313**	**442.770**	**31.875**	**9.645**	**689.603**
Sold la 1 ianuarie 2016	**205.313**	**442.770**	**31.875**	**9.645**	**689.603**
Intrări	0	14.979	5.092	63.305	83.376
Transferuri	5.984	26.640	3.378	-36.002	0
Ieșiri	-8.911	-13.644	-7.685	-7.175	-37.415
Sold la 31 decembrie 2016	**202.386**	**470.745**	**32.660**	**29.773**	**735.564**
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE					
Sold la 1 ianuarie 2015	**144.423**	**284.776**	**14.389**	**0**	**443.588**
Cheltuiala anului	11.140	31.748	5.048	0	47.936
Ieșiri	-3.399	-9.876	-1.341	0	-14.616
Sold la 31 decembrie 2015	**152.164**	**306.648**	**18.096**	**0**	**476.908**
Sold la 1 ianuarie 2016	**152.164**	**306.648**	**18.096**	**0**	**476.908**
Cheltuiala anului	9.628	34.065	5.176	0	48.869
Ieșiri	-6.438	-12.008	-7.446	0	-25.892
Sold la 31 decembrie 2016	**155.354**	**328.705**	**15.826**	**0**	**499.885**
VALOARE CONTABILĂ NETĂ					
La 1 ianuarie 2015	**62.197**	**136.780**	**14.648**	**13.545**	**227.170**
La 31 decembrie 2015	**53.149**	**136.122**	**13.779**	**9.645**	**212.695**
La 1 ianuarie 2016	**53.149**	**136.122**	**13.779**	**9.645**	**212.695**
La 31 decembrie 2016	**47.032**	**142.040**	**16.834**	**29.773**	**235.679**

Grup: Transferurile între grupele de mijloace fixe sunt incluse în intrări și ieșiri. Achizițiile de terenuri și construcții, mobilier și calculatoare în cursul anului 2016 au însumat 93.485 mii RON (2015: 37.122 mii RON).

Bancă: Transferurile între grupele de mijloace fixe sunt incluse în intrări și ieșiri. Achizițiile de terenuri și construcții, mobilier și calculatoare în cursul anului 2016 au însumat 83.376 mii RON (2015: 36.934 mii RON).

24. IMOBILIZĂRI NECORPORALE

GRUP

MII RON	APLICAȚII INFORMATICE ACHIZIȚIONATE	ACTIVE ÎN CURS DE CONSTRUCȚIE	TOTAL
COST			
Sold la 1 ianuarie 2015	**312.798**	**21.569**	**334.367**
Intrări	2.662	32.542	35.204
Transferuri	12.599	-12.599	0
Sold la 31 decembrie 2015	**328.059**	**41.512**	**369.571**
Sold la 1 ianuarie 2016	**328.059**	**41.512**	**369.571**
Intrări	7.337	56.311	63.648
Transferuri	53.230	-53.230	0
Ieșiri	-238	-16	-254
Sold la 31 decembrie 2016	**388.388**	**44.577**	**432.965**
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE			
Sold la 1 ianuarie 2015	**253.149**	**0**	**253.149**
Cheltuiala anului	31.271	0	31.271
Ieșiri	-2.072	0	-2.072
Sold la 31 decembrie 2015	**282.348**	**0**	**282.348**
Sold la 1 ianuarie 2016	**282.348**	**0**	**282.348**
Cheltuiala anului	31.415	0	31.415
Ieșiri	-212	0	-212
Sold la 31 decembrie 2016	**313.551**	**0**	**313.551**
VALOARE CONTABILĂ NETĂ			
La 1 ianuarie 2015	**59.649**	**21.569**	**81.218**
La 31 decembrie 2015	**45.711**	**41.512**	**87.223**
La 1 ianuarie 2016	**45.711**	**41.512**	**87.223**
La 31 decembrie 2016	**74.837**	**44.577**	**119.414**

BANCĂ

MII RON	APLICAȚII INFORMATICE ACHIZIȚIONATE	ACTIVE ÎN CURS DE CONSTRUCȚIE	TOTAL
COST			
Sold la 1 ianuarie 2015	**312.424**	**21.163**	**333.587**
Intrări	2.624	32.542	35.166
Transferuri	12.599	-12.599	0
Sold la 31 decembrie 2015	**327.647**	**41.106**	**368.753**
Sold la 1 ianuarie 2016	**327.647**	**41.106**	**368.753**
Intrări	7.177	56.311	63.488
Transferuri	53.230	-53.230	0
Ieșiri	-238	-16	-254
Sold la 31 decembrie 2016	**387.816**	**44.171**	**431.987**
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE			
Sold la 1 ianuarie 2015	**252.434**	**0**	**252.434**
Cheltuiala anului	31.234	0	31.234
Ieșiri	-2.074	0	-2.074
Sold la 31 decembrie 2015	**281.594**	**0**	**281.594**
Sold la 1 ianuarie 2016	**281.594**	**0**	**281.594**
Cheltuiala anului	31.369	0	31.369
Ieșiri	-212	0	-212
Sold la 31 decembrie 2016	**312.751**	**0**	**312.751**
VALOARE CONTABILĂ NETĂ			
La 1 ianuarie 2015	**59.990**	**21.163**	**81.153**
La 31 decembrie 2015	**46.053**	**41.106**	**87.159**
La 1 ianuarie 2016	**46.053**	**41.106**	**87.159**
La 31 decembrie 2016	**75.065**	**44.171**	**119.236**

Grup: Incluse în intrări și ieșiri sunt transferurile între grupele de active necorporale. Cumpărările de active necorporale în anul 2016 au fost în valoare de 63.648 mii RON (2015: 35.204 mii RON).

Bancă: Incluse în intrări și ieșiri sunt transferurile între grupele de active necorporale. Cumpărările de active necorporale în anul 2016 au fost în valoare de 63.488 mii RON (2015: 35.166 mii RON).

25. IMPOZITUL AMÂNAT

Creanțele privind impozitul amânat la 31 decembrie 2016 sunt atribuibile elementelor detaliate în tabelul următor:

GRUP

MII RON	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
Imobilizări corporale și necorporale	1.359	73.812	-72.453	-11.593
Alte datorii	77.908	1.947	75.961	12.154
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	0	5.322	-5.322	-852
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	84.016	0	84.016	13.443
Total	**163.283**	**81.081**	**82.202**	**13.152**

BANCĂ

MII RON	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
Imobilizări corporale și necorporale	1.359	72.142	-70.783	-11.325
Alte datorii	77.908	1.947	75.961	12.154
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	0	5.322	-5.322	-852
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	83.325	0	83.325	13.332
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	0	1.670	-1.670	-267
Total	**162.592**	**81.081**	**81.511**	**13.042**

Creanțele privind impozitul amânat la 31 decembrie 2015 sunt atribuibile elementelor detaliate în tabelul următor:

GRUP

MII RON	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	46.993	1.789	45.204	7.233
Imobilizări corporale și necorporale	1.632	67.820	-66.188	-10.591
Alte active	28.654	0	28.654	4.585
Alte datorii	86.525	37	86.488	13.838
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	119	71.906	-71.787	-11.486
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	75.741	0	75.741	12.119
Pierdere fiscală	101	0	101	16
Total	**239.765**	**141.552**	**98.213**	**15.714**

BANCĂ

MII RON	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	46.993	1.789	45.204	7.233
Imobilizări corporale și necorporale	1.632	67.820	-66.188	-10.590
Alte active	28.654	0	28.654	4.585
Alte datorii	86.525	37	86.488	13.838
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	119	71.906	-71.787	-11.486
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	75.115	0	75.115	12.018
Total	**239.038**	**141.552**	**97.486**	**15.598**

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	2016	2015	2016	2015
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	-7.234	-286	-7.501	-286
Imobilizări corporale și necorporale	-1.002	893	-735	893
Alte active	-4.604	1.634	-4.604	1.634
Alte datorii	-1.684	-818	-1.684	-818
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	1.324	-1.796	1.314	-1.600
Pierdere fiscală	0	16	0	0
Cheltuiala privind impozitul amânat	**-13.200**	**-357**	**-13.210**	**-177**

Impozit amânat aferent elementelor recunoscute în Alte elemente ale rezultatului global în timpul anului provine din câștiguri nerealizate din active financiare disponibile pentru vânzare.

26. ALTE ACTIVE

Creanțele privind impozitul amânat la 31 decembrie 2016 sunt atribuibile elementelor detaliate în tabelul următor:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Cheltuieli înregistrate în avans	38.563	30.276	38.425	30.217
Venituri amânate	2.495	2.420	2.495	2.420
Valori de recuperat (i)	68.078	61.911	68.078	61.911
Creanțe din vânzarea creditelor acordate clienților	2.568	8.937	2.568	8.937
Debitori diverși (ii)	69.356	30.414	78.354	39.222
Stocuri	7.109	10.487	7.109	10.487
Active preluate în contul creanței	11.802	0	11.802	0
Altele	5.456	5.246	0	0
Total	**205.427**	**149.691**	**208.831**	**153.194**

i) Valorile de recuperat includ tranzacții în curs de decontare la data de 31 decembrie, astfel: tranzacții cu cardurile în sumă de 30.693 mii RON (31 decembrie 2015: 37.370 mii RON), operațiunile de vânzare-cumpărare numerar în sumă de 34.627 mii RON (31 decembrie 2015: 22.437 mii RON), tranzacțiile de tipul Western Union ce urmează a fi decontate în sumă de 2.803 mii RON (31 decembrie 2015: 1.768 mii RON) și altele.
ii) Grup: Soldul debitorilor diverși este prezentat la valoare netă contabilă, respectiv valoarea brută în sumă de 119.132 mii RON (2015: 73.897 mii RON) diminuată cu ajustări pentru depreciere în sumă de 49.776 mii RON (2015: 43.483 mii RON).
Bancă: Soldul debitorilor diverși este prezentat la valoare netă contabilă, respectiv valoarea brută în sumă de 128.130 mii RON (2015: 82.705 mii RON) diminuată cu ajustări pentru depreciere în sumă de 49.776 mii RON (2015: 43.483 mii RON).

În tabelele de mai jos este prezentată împărțirea altor active în funcție de calitatea acestora:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Active financiare	140.392	101.524	143.796	105.027
Active nefinanciare	65.035	48.167	65.035	48.167
Total	**205.427**	**149.691**	**208.831**	**153.194**

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Nici restante, nici depreciate	139.732	98.278	143.136	101.781
Restante, dar nedepreciate	3	2.310	3	2.310
Depreciate	657	936	657	936
Total	**140.392**	**101.524**	**143.796**	**105.027**

27. DEPOZITE ATRASE DE LA BĂNCI

MII RON	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANĂA 31 DECEMBRIE 2016	BANĂA 31 DECEMBRIE 2015
Rambursabile la cerere	546.988	499.652	546.988	499.652
Depozite la vedere	0	96.000	0	96.000
Depozite la termen	36.026	31.430	36.026	31.430
Total	**583.014**	**627.082**	**583.014**	**627.082**

28. DEPOZITE ATRASE DE LA CLIENȚI

MII RON	GRUP 31 DECEMBRIE 2016	GRUP 31 DECEMBRIE 2015	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2016	BANCĂ 31 DECEMBRIE 2015
RAMBURSABILE LA CERERE				
Clienți retail	8.985.808	6.692.067	8.985.808	6.692.067
Clienți non-retail	6.351.505	5.027.800	6.358.402	5.031.404
	15.337.313	11.719.867	15.344.210	11.723.471
DEPOZITE LA TERMEN				
Clienți retail	9.405.196	9.257.098	9.405.196	9.257.098
Clienți non-retail	1.631.203	2.761.333	1.631.203	2.761.333
	11.036.399	12.018.431	11.036.399	12.018.431
CONTURI DE ECONOMII				
Clienți retail	1.232	1.294	1.232	1.294
	1.232	1.294	1.232	1.294
Total	**26.374.944**	**23.739.592**	**26.381.841**	**23.743.196**

29. CREDITE DE LA BĂNCI ȘI ALTE INSTITUȚII FINANCIARE ȘI OBLIGAȚIUNI EMISE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Bănci comerciale	713.958	1.208.073	713.958	1.208.073
Bănci multilaterale de dezvoltare	123.957	247.569	123.957	247.569
Alte instituții financiare	299.672	168.833	299.672	168.833
Total	**1.137.587**	**1.624.475**	**1.137.587**	**1.624.475**

Creditele primite de la bănci și alte instituții financiare sunt denominate în EUR, CHF și RON, având o maturitate finală ce variază între martie 2017 și decembrie 2026.

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	1.137.587	1.624.475	1.137.587	1.624.475
Din care negarantate	1.013.611	1.444.646	1.013.611	1.444.646
Obligațiuni emise	512.239	739.694	515.961	746.285
Datorii subordonate	954.973	950.436	954.973	950.436
Total	**2.604.799**	**3.314.605**	**2.608.521**	**3.321.196**

În tabelul de mai jos este prezentată împărțirea datoriilor totale pe termen lung la 31 decembrie 2016:

GRUP

MII RON	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	651.628	485.959	1.137.587
Din care negarantate	603.582	410.029	1.013.611
Obligațiuni emise	16.482	495.757	512.239
Datorii subordonate	119.086	835.887	954.973
Total	**787.196**	**1.817.603**	**2.604.799**

BANCĂ

MII RON	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	651.628	485.959	1.137.587
Din care negarantate	603.582	410.029	1.013.611
Obligațiuni emise	16.483	499.478	515.961
Datorii subordonate	119.086	835.887	954.973
Total	**787.197**	**1.821.324**	**2.608.521**

În tabelul de mai jos este prezentată împărțirea datoriilor totale pe termen lung la 31 decembrie 2015:

GRUP

MII RON	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	624.068	1.000.407	1.624.475
Din care negarantate	574.757	869.889	1.444.646
Obligațiuni emise	243.452	496.242	739.694
Datorii subordonate	5.745	944.691	950.436
Total	**873.265**	**2.441.340**	**3.314.605**

BANCĂ

MII RON	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	624.068	1.000.407	1.624.475
Din care negarantate	574.757	869.889	1.444.646
Obligațiuni emise	246.323	499.962	746.285
Datorii subordonate	5.745	944.691	950.436
Total	**876.136**	**2.445.060**	**3.321.196**

Datoriile pe termen lung includ obligațiunile emise cu rang prioritar, împrumuturi cu rang prioritar și împrumuturi subordonate. Datoriile cu rang prioritar au rang superior în structura pasivelor față de împrumuturile subordonate și instrumentele de capital, așa cum este reglementat de legislația în domeniul insolvenței.

La 31 decembrie 2016 Grupul are datorii pe termen lung care includ o emisiune de obligațiuni din 2014 tranzacționate pe Bursa de Valori din București (BVB).

La 31 decembrie 2016 Banca are datorii pe termen lung care includ o emisiune de obligațiuni din 2014 tranzacționate pe Bursa de Valori din București (BVB).

Grup: Soldul obligațiunilor emise la 31 decembrie 2016, inclusiv datoriile atașate, este de 512.239 mii RON (31 decembrie 2015: 739.694 mii RON).

Bancă: Soldul obligațiunilor emise la 31 decembrie 2016, inclusiv datoriile atașate, este de 515.961 mii RON (31 decembrie 2015: 746.285 mii RON).

Grupul se asigură că sunt luate toate măsurile necesare pentru a fi îndeplinite clauzele contractuale atașate împrumuturilor de la bănci și alte instituții financiare. În perioada analizată nu au existat încălcări ale clauzelor contractuale la împrumuturi de la bănci și alte instituții financiare.

Soldul creditelor subordonate la 31 decembrie 2016 este în valoare de 170.000 mii EUR și 42.000 mii CHF (31 decembrie 2015: 170.000 mii EUR și 42.000 mii CHF). Soldul datoriilor subordonate în echivalent RON la 31 decembrie 2016, incluzând datoria atașată, este de 954.973 mii RON (31 decembrie 2015: 950.436 mii RON). În cursul anului 2016 și 2015, Grupul nu a contractat noi credite subordonate.

30. PROVIZIOANE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	31.943	45.125	31.943	45.125
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	24.286	30.030	24.286	30.030
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.487	4.724	4.487	4.724
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.746	8.112	8.746	8.112
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.513	2.816	2.513	2.816
Provizioane pentru beneficiile angajaților la terminarea contractului de muncă	42	490	42	490
Alte provizioane	5.118	2.100	5.118	2.100
Total	**77.135**	**93.397**	**77.135**	**93.397**

În 2016, provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

GRUP

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTITUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	45.125	0	-7.573	-5.627	18	31.943
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	30.030	7.880	-13.598	0	-26	24.286
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.724	0	-237	0	0	4.487
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.112	634	0	0	0	8.746
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.816	754	-48	0	-1.009	2.513
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	490	0	-294	-154	0	42
Alte provizioane	2.100	7.666	-1.551	-3.097	0	5.118
Total	**93.397**	**16.934**	**-23.301**	**-8.878**	**-1.017**	**77.135**

În 2015, provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

GRUP

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTI-TUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	6.166	42.393	0	-4.316	882	45.125
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	35.353	11.534	-16.926	0	69	30.030
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.911	0	-187	0	0	4.724
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.112	0	0	0	0	8.112
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.044	772	0	0	0	2.816
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	780	0	-38	-252	0	490
Alte provizioane	3.143	5.570	-1.519	-5.094	0	2.100
Total	**60.509**	**60.269**	**-18.670**	**-9.662**	**951**	**93.397**

În 2016, provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

BANCĂ

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTI-TUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	45.125	0	-7.573	-5.627	18	31.943
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	30.030	7.880	-13.598	0	-26	24.286
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.724	0	-237	0	0	4.487
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.112	634	0	0	0	8.746
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.816	754	-48	0	-1.009	2.513
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	490	0	-294	-154	0	42
Alte provizioane	2.100	7.666	-1.551	-3.097	0	5.118
Total	**93.397**	**16.934**	**-23.301**	**-8.878**	**-1.017**	**77.135**

În 2015, provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

BANCĂ

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTI-TUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	6.166	42.393	0	-4.316	882	45.125
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	35.353	11.534	-16.926	0	69	30.030
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.911	0	-187	0	0	4.724
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.112	0	0	0	0	8.112
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.044	772	0	0	0	2.816
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	780	0	-38	-252	0	490
Alte provizioane	3.143	5.570	-1.519	-5.094	0	2.100
Total	**60.509**	**60.269**	**-18.670**	**-9.662**	**951**	**93.397**

Provizioanele pentru beneficiile angajaților reprezintă obligația Grupului de a acorda la momentul pensionării un număr de salarii compensatorii în funcție de vechimea în muncă. Grupul a calculat la 31 decembrie 2016 provizioane pentru compensații acordate angajaților la pensionare folosind indicatori precum: numărul de ani rămași până la pensionare, probabilitatea ca angajatul să rămână în cadrul Grupului până la pensionare, salariul curent, numărul mediu de salarii de plătit ca beneficiu post-angajare, vârsta, sexul, vârsta medie de pensionare conform legislației în vigoare.

Provizionul pentru litigii reprezintă suma estimată a unor pierderi probabile din dispute juridice. Timpul estimat pentru ieșirea fluxurilor de numerar nu poate fi determinat pentru fiecare caz în parte, acesta depinzând de diverși factori. Având în vedere complexitatea și inerența incertitudinilor legate de rezultatul scenariilor pentru provizioanele pentru litigii, estimările Grupului pot diferi de obligațiile reale rezultate din finalizarea disputelor legale din perioadele viitoare.

La data de 31 decembrie 2016, provizioane pentru litigiile cu consumatorii sunt în sumă de 23.873 mii RON (2015: 41.460 mii RON). Aceste litigii sunt datorate ca urmare a unor clauze contractuale care pot genera pierderi deoarece sunt considerate abuzive de către clienți. Provizioanele constituite sunt atât pentru litigiile în derulare, cât și pentru eventuale litigii care nu sunt, la 31 decembrie 2016, pe rol, dar care pot ajunge în instanță și pot genera pierderi, în urma unor potențiale decizii nefavorabile ale curții.

În cursul anului 2016 Grupul a reversat o parte din provizionul constituit la 31 decembrie 2015.

Prin Decizia Nr. 602/2016, Curtea Constituțională a soluționat într-unul dintre dosarele băncii excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12-13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori. Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate invocată de care Raiffeisen Bank, dar a statuat că dispozițiile legale care prevăd dreptul instanței judecătorești de a dispune înlăturarea din toate contractele încheiate de profesioniști a clauzelor abuzive nu vizează desființarea unei clauze abuzive pentru trecut, ci numai pentru viitor, astfel încât prestațiile deja efectuate nu pot fi afectate.

Prin urmare, întrucât după intrarea în vigoarea a OUG 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, instituțiile de credit și-au adaptat contractele la noile cerințe, Decizia nr. 602/2016 a Curții Constitutionale va avea un impact redus, având o importanță mai mare pe tărâmul teoriei prin explicarea conceptului de aplicare retroactivă sau nu, la un contract aflat în executare.

Provizioanele pentru angajamente extrabilanțiere sunt calculate multiplicând expunerea netă (expunere brută minus valoarea colateralului alocată) cu rata pierderilor istorice pentru fiecare categorie de risc și ajustată cu factorul standard de conversie în credit (așa cum este definit de Basel) și cu pierderea datorată nerambursării aferentă expunerii neacoperite cu garanții.

Prezumțiile statistice folosite pentru calculul provizioanelor în anul 2016 sunt consecvente cu cele utilizate pentru finalul anului 2015, revizuite conform informațiilor disponibile în anul curent.

31. ALTE DATORII

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Sume datorate bugetului de stat privind contribuțiile sociale	25.256	13.814	25.077	13.628
Beneficii ale angajaților pe termen scurt	66.179	56.100	65.488	55.474
Datorii către furnizori	96.801	102.585	105.516	102.274
Sume în tranzit (i)	159.407	170.605	159.407	170.605
Venit amânat	44.745	37.769	44.745	37.769
Alte datorii (ii)	90.110	60.988	80.902	60.990
Total	**482.498**	**441.861**	**481.135**	**440.740**

i) Sumele în tranzit includ în principal sume în curs de decontare la data de 31 decembrie 2016 ce provin din tranzacții cu alte bănci în sumă de 126.460 mii RON (2015: 94.283 mii RON) și cu conturile curente în sumă de 32.933 mii RON (2015: 76.288 mii RON).
ii) Alte datorii includ tranzacții cu carduri de credit în sumă de 14.682 mii RON (2015: 13.307 mii RON), depunerile de capital social de către clienții Grupului în cazul deschiderii de societăți în sumă de 13.115 mii RON (2015: 12.385 mii RON) și încasări din garanții primite în sumă de 10.257 mii RON (2015: 5.533 mii RON).

32. CAPITALUL SOCIAL ȘI ACȚIUNI DE TREZORERIE

La 31 decembrie 2016, numărul de acțiuni al Grupului este de 12.000, iar în anul 2016 nu au avut loc modificări în structura acțiunilor.

Capitalul social al băncii în valoare de 1.200.000.000 RON este împărțit într-un număr de 12.000 acțiuni cu o valoare nominală de 100.000 RON/acțiune.

Dividendele plătite de către Raiffeisen Bank S.A. în cursul anului 2016 au fost în sumă de 330.000.000 RON din rezultatul reportat.

Acționarii Grupului sunt următorii:

	31 DECEMBRIE 2016 %	31 DECEMBRIE 2015 %
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	99,925	99,925
Alți acționari	0,075	0,075
Total	**100**	**100**

33. ALTE REZERVE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2015
Rezerva legală (i)	242.128	220.995	240.000	218.865
Pierderi din valoarea justă recunoscute în capital (nete de impozit) din instrumente financiare disponibile pentru vânzare	4.254	60.220	5.873	61.804
Total	246.382	281.215	245.873	280.669

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	2016	2015	2016	2015
La 1 ianuarie	220.995	195.074	218.865	192.943
Repartizarea profitului	21.133	25.921	21.135	25.922
La 31 decembrie	242.128	220.995	240.000	218.865

(i) Rezervele legale reprezintă transferuri acumulate din rezultatul reportat în conformitate cu reglementările bancare locale, care prevăd ca 5% din profitul brut al Grupului să fie transferat într-un cont de rezervă nedistribuibilă până în momentul în care rezerva atinge nivelul de 20% din capitalul social al entităților din Grup.

Rezervele legale nu sunt distribuibile acționarilor.

REZERVA PENTRU ACTIVELE FINANCIARE DISPONIBILE PENTRU VÂNZARE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	2016	2015	2016	2015
La 1 ianuarie	60.220	441	61.804	1.993
Modificarea rezervei de valoare justă (pentru activele financiare disponibile pentru vânzare)	-55.966	59.779	-55.931	59.811
La 31 decembrie	4.254	60.220	5.873	61.804

Scăderea rezervei de valoare justă provine în principal din acțiunea Visa Inc. (Nota 21).

34. TRANZACȚII CU PĂRȚI AFLATE ÎN RELAȚII SPECIALE

Grupul a desfășurat o serie de tranzacții bancare cu Raiffeisen Bank International AG, societatea-mamă care controlează în ultimă instanță Grupul și subsidiarele sale în cursul activității normale. Aceste tranzacții au avut loc în termeni comerciali și la prețuri de piață.

Tranzacțiile/Soldurile cu părțile aflate în relații speciale sunt prezentate în tabelele de mai jos:

GRUP

						2016
MII RON	**SOCIETATEA MAMĂ**	**ENTITĂȚI ASOCIATE**	**ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE**	**PERSONAL CHEIE**	**ALTE PĂRȚI AFILIATE**	**TOTAL**
Active financiare deținute pentru tranzacționare	22.835	0	72	0	0	22.907
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.013	0	0	0	0	1.013
Depozite la bănci	21.372	0	0	0	216	21.588
Credite și avansuri acordate clienților	0	0	93.455	8.055	89.735	191.245
Titluri de valoare	0	0	0	0	2.233	2.233
Alte active	790	1.420	1.110	10	5.204	8.534
Creanțe în sold	**46.01**	**1.420**	**94.637**	**8.065**	**97.388**	**247.520**
Derivative deținute pentru managementul riscului	4.101	0	0	0	0	4.101
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	43.035	0	0	0	0	43.035
Depozite de la bănci	47.571	0	5	0	25.516	73.092
Depozite de la clienți	0	17	73.881	13.708	96.185	183.791
Credite de la bănci	713.939	0	0	0	0	713.939
Obligațiuni emise	0	0	0	0	4.572	4.572
Datorii subordonate	955.076	0	0	0	0	955.076
Alte datorii	18.826	0	0	0	2.917	21.743
Datorii în sold	**1.782.548**	**17**	**73.886**	**13.708**	**129.190**	**1.999.349**
Angajamente de creditare date	87.239	0	7.000	683	173.181	268.103
Garanții financiare date	119.304	0	2.779	0	48.533	170.616
Angajamente de creditare primite	681.165	0	0	0	0	681.165
Garanții financiare primite	182.511	0	0	0	54.254	236.765
Valoarea nețională a instrumentelor derivate	6.010.140	0	7.073	0	0	6.017.213

GRUP

MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	2015 TOTAL
Active financiare deținute pentru tranzacționare	16.759	0	280	0	0	17.039
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.956	0	0	0	0	1.956
Depozite la bănci	24.561	0	0	0	205	24.766
Credite și avansuri acordate clienților	0	0	55.943	8.887	168.891	233.721
Titluri de valoare	0	0	0	0	2.233	2.233
Alte active	315	595	2.624	21	5.407	8.962
Creanțe în sold	**43.591**	**595**	**58.847**	**8.908**	**176.736**	**288.677**
Derivative deținute pentru managementul riscului	5.276	0	0	0	0	5.276
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	27.290	0	0	0	0	27.290
Depozite de la bănci	35.149	0	641	0	36.585	72.375
Depozite de la clienți	0	27	37.878	10.055	81.829	129.789
Credite de la bănci	1.117.684	0	0	0	90.389	1.208.073
Obligațiuni emise	0	0	0	0	4.574	4.574
Datorii subordonate	950.436	0	0	0	0	950.436
Alte datorii	12.148	0	0	0	4.287	16.435
Datorii în sold	**2.147.983**	**27**	**38.519**	**10.055**	**217.664**	**2.414.248**
Angajamente de creditare date	87.755	0	28.644	810	146.518	263.727
Garanții financiare date	122.906	0	2.779	0	15.357	141.042
Angajamente de creditare primite	678.675	0	0	0	0	678.675
Garanții financiare primite	190.956	0	0	0	22.246	213.202
Valoarea nețională a instrumentelor derivate	3.121.181	0	15.914	0	0	3.137.095

BANCĂ

MII RON	SOCI-ETATEA MAMĂ	SUBSIDI-ARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTI-CIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	2016 TOTAL
Active financiare deținute pentru tranzacționare	22.835	64	0	72	0	0	22.971
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.013	0	0	0	0	0	1.013
Depozite la bănci	21.372	0	0	0	0	216	21.588
Credite și avansuri acordate clienților	0	0	0	93.455	8.055	89.735	191.245
Titluri de valoare	0	0	0	0	0	2.233	2.233
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	0	10.656	6.069	45.900	0	0	62.625
Alte active	790	8.955	1.420	1.110	10	5.204	17.489
Creanțe în sold	46.010	19.675	7.489	140.537	8.065	97.388	319.164
Derivative deținute pentru managementul riscului	4.101	0	0	0	0	0	4.101
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	43.035	0	0	0	0	0	43.035
Depozite de la bănci	47.571	0	0	5	0	25.516	73.092
Depozite de la clienți	0	6.897	17	73.881	13.708	96.185	190.688
Credite de la bănci	713.939	0	0	0	0	0	713.939
Obligațiuni emise	0	3.724	0	0	0	4.572	8.296
Datorii subordonate	955.076	0	0	0	0	0	955.076
Alte datorii	18.826	0	0	0	0	2.917	21.743
Datorii în sold	1.782.548	10.621	17	73.886	13.708	129.190	2.009.970
Angajamente de creditare date	87.239	0	0	7.000	683	173.181	268.103
Garanții financiare date	119.304	0	0	2.779	0	48.533	170.616
Angajamente de creditare primite	681.165	0	0	0	0	0	681.165
Garanții financiare primite	182.511	0	0	0	0	54.254	236.765
Valoarea nețională a instrumentelor derivate	6.010.140	8.555	0	7.073	0	0	6.025.768

BANCĂ

MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	SUBSIDIARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
							2015
Active financiare deținute pentru tranzacționare	16.759	86	0	280	0	0	17.125
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.956	0	0	0	0	0	1.956
Depozite la bănci	24.561	0	0	0	0	205	24.766
Credite și avansuri acordate clienților	0	0	0	55.943	8.887	168.891	233.721
Titluri de valoare	0	0	0	0	0	2.233	2.233
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	0	10.686	6.069	60.006	0	0	76.761
Alte active	315	8.705	595	2.624	21	5.407	17.667
Creanțe în sold	**43.591**	**19.477**	**6.664**	**118.853**	**8.908**	**176.736**	**374.229**
Derivative deținute pentru managementul riscului	5.276	0	0	0	0	0	5.276
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	27.290	0	0	0	0	0	27.290
Depozite de la bănci	35.149	0	0	641	0	36.585	72.375
Depozite de la clienți	0	3.604	27	37.878	10.055	81.829	133.393
Credite de la bănci	1.117.684	0	0	0	0	90.389	1.208.073
Obligațiuni emise	0	6.597	0	0	0	4.574	11.171
Datorii subordonate	950.436	0	0	0	0	0	950.436
Alte datorii	12.148	0	0	0	0	4.287	16.435
Datorii în sold	**2.147.983**	**10.201**	**27**	**38.519**	**10.055**	**217.664**	**2.424.449**
Angajamente de creditare date	87.755	0	0	28.644	810	146.518	263.727
Garanții financiare date	122.906	0	0	2.779	0	15.357	141.042
Angajamente de creditare primite	678.675	0	0	0	0	0	678.675
Garanții financiare primite	190.956	0	0	0	0	22.246	213.202
Valoarea nețională a instrumentelor derivate	3.121.181	8.524	0	15.914	0	0	3.145.619

GRUP

MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	2016 TOTAL
Venituri din dobânzi	127	0	1.577	215	3.169	5.088
Cheltuieli cu dobânzile	-56.180	0	-1	-42	-1.533	-57.756
Venituri din speze și comisioane	1.238	32	5.312	1	829	7.412
Cheltuieli cu speze și comisioane	-325	0	0	0	-13.583	-13.908
Venituri nete din tranzacționare	-4.793	0	49	0	0	-4.744
Cheltuieli operaționale	-39.050	0	-1.251	0	-34.991	-75.292
Cheltuieli salariale	0	0	0	-31.683	0	-31.683
Alte venituri operaționale	21	1.421	3.430	0	2.724	7.596

MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	2016 TOTAL
Venituri din dobânzi	806	0	2.489	238	7.289	10.822
Cheltuieli cu dobânzile	-68.734	0	-55	-63	-2.497	-71.349
Venituri din speze și comisioane	440	129	7.253	3	16.188	24.013
Cheltuieli cu speze și comisioane	-810	0	0	0	-14.310	-15.120
Venituri nete din tranzacționare	-3.129	0	182	0	0	-2.947
Cheltuieli operaționale	-37.324	0	-1.227	0	-16.895	-55.446
Cheltuieli salariale	0	0	0	-33.117	0	-33.117
Alte venituri operaționale	0	1.845	4.364	0	2.762	8.971

În cheltuieli de exploatare sunt incluse în principal cheltuieli IT, cheltuieli judiciare și de consultanță, precum și cheltuieli cu spațiile, cum ar fi chirie, întreținere și altele.

BANCĂ

MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	SUB-SIDIARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	2016 TOTAL
Venituri din dobânzi	127	0	0	1.577	215	3.169	5.088
Cheltuieli cu dobânzile	-56.180	-275	0		-42	-1.533	-58.031
Venituri din speze și comisioane	1.238	34.949	32	5.312	1	829	42.361
Cheltuieli cu speze și comisioane	-325	0	0	0	0	-13.583	-13.908
Venituri nete din tranzacționare	-4.793	263	0	49	0	0	-4.481
Cheltuieli operaționale	-39.050	-321	0	-1.251	0	-34.991	-75.613
Cheltuieli salariale	0	0	0	0	-31.683	0	-31.683
Alte venituri operaționale	21	13.454	1.421	3.43	0	2.724	21.050

MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	SUBSIDIARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	2015 TOTAL
Venituri din dobânzi	806	0	0	2.489	238	7.289	10.822
Cheltuieli cu dobânzile	-68.734	-351	0	-55	-63	-2.497	-71.700
Venituri din speze și comisioane	440	54.959	129	7.253	3	16.188	78.972
Cheltuieli cu speze și comisioane	-810	0	0	0	0	-14.310	-15.120
Venituri nete din tranzacționare	-3.129	85	0	182	0	0	-2.862
Cheltuieli operaționale	-37.324	-363	0	-1.227	0	-16.895	-55.809
Cheltuieli salariale	0	0	0	0	-33.117	0	-33.117
Alte venituri operaționale	0	25.037	1.845	4.364	0	2.762	34.008

Grupul a transferat credite și avansuri acordate clienților retail și non-retail către RIEEF (RI Eastern European Finance B.V.), o entitate deținută în proporție de 100% de Raiffeisen Bank International, o parte aflată în relații speciale cu Grupul. Grupul a furnizat servicii de administrare a activelor aferente portofoliilor de credite transferate, în condiții de piață, până în luna februarie 2016. Grupul a transferat în mod semnificativ toate riscurile și beneficiile asociate activelor transferate; de aceea, aceste active transferate nu sunt incluse în aceste situații financiare. Comisioanele de management sunt incluse în venituri din comisioane și speze, valoarea lor pentru anul 2016 fiind de 275 mii RON (2015: 3.129 mii RON).

Grupul a încheiat o serie de contracte de vânzare cu RIEEF, prin care contractele de credit inițial încheiate de către Bancă cu persoane juridice și fizice au fost vândute către această entitate. În 2016 Grupul a cumpărat de la RIEEF portofoliul de credite în valoare de 337.067 mii RON (2015: 1.084.690 mii RON).

Componenta variabilă a prețului de vânzare încasată în 2015 este în suma de 12.159 mii RON și a fost înregistrată ca venituri din comisioane (vezi nota 8).

Tranzacții cu persoane cu funcție-cheie
Persoanele care dețin funcții-cheie cuprind membrii Consiliului de Supraveghere, ai Directoratului și alte persoane cu funcții-cheie, așa cum sunt acestea definite de Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/20.12.2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit modificat prin Regulamentul nr. 5/17.12.2014.

Tranzacțiile cu angajații aflați în funcții de conducere sunt desfășurate în cursul normal al activității, reprezentând: credite acordate, depozite atrase, tranzacții de schimb valutar și garanții emise.

Volumul tranzacțiilor cu angajații-cheie este prezentat în tabelele de mai jos:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Credite	**8.055**	**8.887**	**8.055**	**8.887**
Venituri din dobânzi și comisioane	**216**	**241**	**216**	**241**
Depozite	**13.708**	**10.055**	**13.708**	**10.055**
Cheltuieli cu dobânzi	**-42**	**-63**	**-42**	**-63**

Creditele acordate persoanelor cu funcții-cheie ale Grupului nu au necesitat înregistrarea unei ajustări pentru depreciere (31 decembrie 2015: 0 RON).

Compensațiile totale acordate persoanelor cu funcții-cheie sunt prezentate în tabelul de mai jos în conformitate cu IAS 24.17. Cheltuielile au fost recunoscute în conformitate cu IAS 24, pe baza principiului contabilității de angajamente și în concordanță cu principiile standardelor care stau la baza IAS 19 și IFRS 2.

COMPENSAREA PERSONALULUI CU FUNCȚIE-CHEIE

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Beneficii pe termen scurt ale angajaților	**29.347**	**29.830**	**29.347**	**29.830**
Alte beneficii pe termen lung	**2.049**	**2.534**	**2.049**	**2.534**
Plată pe bază de acțiuni	**287**	**753**	**287**	**753**
Total compensații	**31.683**	**33.117**	**31.683**	**33.117**

Beneficiile pe termen scurt ale angajaților prezentate în tabelul de mai sus cuprind salariile și prestațiile în natură, alte beneficii și acele părți ale bonusurilor care devin scadente pe termen scurt. În plus, se includ și eventualele modificări care pot să apară datorită diferențelor dintre bonusul estimat și bonusul acordat ulterior.

Alte beneficii pe termen lung cuprind o parte din provizionul pentru plata bonusului referitoare la partea de provizion amânată în numerar și partea reținută plătibilă în instrumente. Pentru acestea din urmă, sunt luate în considerare schimbările din reevaluare datorate fluctuațiilor valutare.

35. ANGAJAMENTE EXTRABILANȚIERE, ACTIVE ȘI DATORII CONTINGENTE

(i) Angajamente referitoare la credite

Garanții și acreditive
Banca emite scrisori de garanție și acreditive pentru clienții săi. Scrisorile de garanție și acreditivele reprezintă asigurări irevocabile asupra faptului că Grupul va efectua plata în cazul în care un client nu își poate îndeplini obligațiile față de un terț. Principalul scop al acestor acreditive este de a asigura un client de disponibilitatea fondurilor la cerere.

Angajamente de creditare
Angajamentele de creditare reprezintă partea netrasă a sumelor aprobate ca facilități de creditare.

Sumele contractuale ale angajamentelor de credit, garanțiilor emise și acreditivelor sunt prezentate în următorul tabel:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**
Angajamente de credit	**7.075.803**	**6.732.669**	**7.075.803**	**6.732.669**
Garanții emise	**1.606.984**	**1.479.072**	**1.606.984**	**1.479.072**
Acreditive	**405.260**	**309.734**	**405.260**	**309.734**
Total	**9.088.047**	**8.521.475**	**9.088.047**	**8.521.475**

(ii) Datorii contingente aferente leasingului operațional
Datoriile contingente aferente leasingului operațional se prezintă în felul următor:

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**	**31 DECEMBRIE 2016**	**31 DECEMBRIE 2015**
Sub 1 an	**104.537**	**110.228**	**104.285**	**110.011**
1 – 5 ani	**269.870**	**274.087**	**268.863**	**273.222**
Peste 5 ani	**151.016**	**172.853**	**149.433**	**171.274**
Total	**525.423**	**557.168**	**522.581**	**554.507**

36. ANALIZA PE SCADENȚE A ACTIVELOR ȘI PASIVELOR

Tabelul de mai jos prezintă o analiză a activelor și pasivelor în funcție de momentul în care se așteaptă să fie recuperate sau decontate.

GRUP

	2016			2015		
MII RON	**PÂNĂ ÎN 12 LUNI**	**PESTE 12 LUNI**	**TOTAL**	**PÂNĂ ÎN 12 LUNI**	**PESTE 12 LUNI**	**TOTAL**
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.203.157	0	8.203.157	6.981.390	0	6.981.390
Active financiare deținute pentru tranzacționare	443.694	0	443.694	527.133	0	527.133
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.013	0	1.013	1.956	0	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	546.165	1.138.893	0	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	7.499.675	12.261.367	19.761.042	6.843.183	11.310.403	18.153.586
Titluri de valoare	1.458.101	2.391.489	3.849.590	2.488.334	1.627.463	4.115.797
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	0	69.122	69.122	0	102.192	102.192
Creanțe privind impozitul pe profit curent	12.775	0	12.775	0	0	0
Imobilizări corporale	0	236.092	236.092	0	212.958	212.958
Imobilizări necorporale	0	119.414	119.414	0	87.223	87.223
Creanțe privind impozitul amânat	0	13.152	13.152	0	15.714	15.714
Alte active	192.015	13.412	205.427	140.040	9.651	149.691
Total	**18.356.595**	**15.104.048**	**33.460.643**	**18.120.929**	**13.365.604**	**31.486.533**
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	60.124	0	60.124	37.902	0	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	4.120	0	4.120	5.332	0	5.332
Depozite de la bănci	568.545	14.469	583.014	600.751	26.331	627.082
Depozite de la clienți	26.153.314	221.630	26.374.944	23.529.419	210.173	23.739.592
Datorie privind impozitul pe profit curent	102	0	102	16.167	0	16.167
Credite de la bănci și alte instituții financiare	651.628	485.959	1.137.587	624.068	1.000.407	1.624.475
Obligațiuni emise	16.482	495.757	512.239	243.452	496.242	739.694
Datorii subordonate	119.086	835.887	954.973	5.745	944.691	950.436
Provizioane	41.440	35.695	77.135	44.684	48.713	93.397
Alte datorii	469.537	12.961	482.498	428.199	13.662	441.861
Total	**28.084.378**	**2.102.358**	**30.186.736**	**25.535.719**	**2.740.219**	**28.275.938**

BANCĂ

	2016			2015		
MII RON	**PÂNĂ ÎN 12 LUNI**	**PESTE 12 LUNI**	**TOTAL**	**PÂNĂ ÎN 12 LUNI**	**PESTE 12 LUNI**	**TOTAL**
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.203.153	0	8.203.153	6.981.376	0	6.981.376
Active financiare deținute pentru tranzacționare	443.758	0	443.758	527.218	0	527.218
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.013	0	1.013	1.956	0	1.956
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	546.165	1.138.893	0	1.138.893
Credite și avansuri acordate clienților	7.499.650	12.261.367	19.761.017	6.843.183	11.310.403	18.153.586
Titluri de valoare	1.441.634	2.370.852	3.812.486	2.487.564	1.607.125	4.094.689
Investiții în entități asociate și asocieri în participație	0	62.655	62.655	0	76.761	76.761
Creanțe privind impozitul pe profit curent	12.775	0	12.775	0	0	0
Imobilizări corporale	0	235.679	235.679	0	212.695	212.695
Imobilizări necorporale	0	119.236	119.236	0	87.159	87.159
Datorie privind impozitul amânat	0	13.042	13.042	0	15.598	15.598
Alte active	196.652	12.179	208.831	143.543	9.651	153.194
Total	**18.344.800**	**15.075.010**	**33.419.810**	**18.123.733**	**13.319.392**	**31.443.125**
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	60.124	0	60.124	37.902	0	37.902
Derivative deținute pentru managementul riscului	4.101	0	4.101	5.276	0	5.276
Depozite de la bănci	568.545	14.469	583.014	600.751	26.331	627.082
Depozite de la clienți	26.160.211	221.630	26.381.841	23.533.023	210.173	23.743.196
Datorie privind impozitul pe profit curent	0	0	0	16.095	0	16.095
Credite de la bănci și alte instituții financiare	651.628	485.959	1.137.587	624.068	1.000.407	1.624.475
Obligațiuni emise	16.483	499.478	515.961	246.323	499.962	746.285
Datorii subordonate	119.086	835.887	954.973	5.745	944.691	950.436
Provizioane	41.440	35.695	77.135	44.684	48.713	93.397
Alte datorii	468.174	12.961	481.135	427.078	13.662	440.740
Total	**28.089.792**	**2.106.079**	**30.195.871**	**25.540.945**	**2.743.939**	**28.284.884**

37. CAPITAL

Managementul capitalului Grupului este definit prin strategia de menținere a nivelurilor de capital care este aprobată și revizuită cel puțin anual de către Directoratul băncii.

Obiectivul principal definit prin managementul capitalului este asigurarea unui nivel al fondurilor proprii care să fie adecvat nu numai în conformitate cu cerințele de capital reglementate, ci și cu limitele stabilite intern prin strategia de menținere a nivelurilor de capital.

Directoratul administrează în mod activ structura capitalului și urmărește menținerea unui nivel mai ridicat al capitalului decât cel reglementat, care să asigure o poziție confortabilă pentru implementarea strategiei de afaceri.

Față de anul anterior, nu s-au înregistrat modificări majore cu privire la obiectivele și politicile referitoare la managementul nivelului de capital.

Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012 impune menținerea indicatorului de adecvare a capitalului la riscuri la un nivel minim de 4,5% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază, de 6% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 și de minim 8% pentru rata fondurilor proprii totale.

Conform raportului de supraveghere, Grupului i-a fost solicitat prin scrisoare oficială să mențină capital suplimentar pentru a acoperi riscurile care nu sunt acoperite sau care nu sunt considerate în mod adecvat în cadrul pilonului I. Grupul trebuie să mențină de asemenea amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul de capital aferent altor instituții de importanță sistemică (O-SII). Grupul îndeplinește toate cerințele menționate mai sus.

	GRUP		BANCĂ	
MII RON	**2016**	**2015**	**2016**	**2015**
Fonduri proprii de nivel 1	**2.645.108**	**2.604.026**	**2.586.669**	**2.531.344**
Fonduri proprii de nivel 2	**692.046**	**854.982**	**685.237**	**844.591**
Total fonduri proprii	**3.337.154**	**3.459.008**	**3.271.906**	**3.375.935**
Active ponderate la risc	**20.116.661**	**18.735.484**	**19.479.667**	**18.168.762**
Rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază	**13,15%**	**13,90%**	**13,28%**	**13,93%**
Rata fondurilor proprii de nivel 1	**13,15%**	**13,90%**	**13,28%**	**13,93%**
Indicator de solvabilitate	**16,59%**	**18,46%**	**16,80%**	**18,58%**

Fondurile proprii sunt formate din fondurile proprii de nivel 1 și fondurile proprii de nivel 2. Fondurile proprii de nivel 1 cuprind capitalul social, primele de emisiune, rezultatul reportat (excluzând profitul anului curent) și deducerile conform legislației în vigoare. Fondurile proprii de nivel 2 includ datorii subordonate pe termen lung și deducerile conform legislației în vigoare.

38. CONSOLIDARE PE SEGMENTE

Principalele decizii luate de directorii operaționali legate de alocarea resurselor către fiecare segment sunt luate pe baza poziției financiare și a profitabilității acestora.

Grupul își urmărește performanțele financiare și administrează activitatea pe dimensiunile de segmente și produse. Clientela este împărțită în acest sens între clienți corporativi, retail, instituții financiare și angajații proprii. Segmentul corporativ cuprinde persoanele juridice cu o cifră de afaceri ce depășește 5 milioane EUR, segmentul retail cuprinde persoanele fizice și persoanele juridice cu o cifră de afaceri sub 5 milioane EUR (IMM), în timp ce segmentul instituțiilor financiare (parte a Diviziei Trezorerie) cuprinde brokeri, bănci, companii de asigurare, companii de leasing, fonduri de pensii și investiții, precum și companii de administrare a activelor.

Grupul oferă o gamă largă de servicii, adaptate nevoilor în continuă schimbare ale clienților, dar în același timp acordând o atenție sporită activităților bancare de bază.

Segmentele de clienți aduc mai mult de 85% din veniturile operaționale ale Grupului, cu următoarele mențiuni: segmentul de clienți coporativi aduce în principal venituri din activitatea de creditare, urmată de comisioane din plăți, servicii de administrare a conturilor, tranzacții de schimb valutar și activități specifice băncilor de investiții.

Aceleași surse de venit pot fi menționate și în ceea ce privește clienții IMM, în timp ce particularitățile afacerilor lor sunt evidențiate printr-o activitate tranzacțională mai intensă, fapt ce determină ca o proporție mai mare din venituri să provină din speze și comisioane.

Clienții persoane fizice oferă surse diversificate de venit pentru Grup, generate în principal din produsele de credite de consum, carduri de credit, facilități de descoperit de cont, dar și din credite ipotecare, produse de economisire, plăți, schimburi valutare și servicii de administrare a activelor, precum și activități de brokeraj bursier. Grupul continuă să promoveze utilizarea canalelor alternative în rândul clientelei și prin aceasta să furnizeze servicii de mai bună calitate, cu avantaje reciproce. O altă sursă de venituri o reprezintă creditele și depozitele acordate propriilor angajați.

În afară de segmentele de clienți, performanța Grupului este influențată de rezultatele Diviziei Trezorerie (fără partea de instituții financiare) și a segmentului „Altele" (fără componenta aferentă angajaților proprii). Divizia Trezorerie asigură venituri din activități de tranzacționare interbancară, venituri nete din instrumente financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere și, de asemenea, din dobânzi. Segmentul „Altele" înregistrează în principal venituri din transferuri între segmente (inclusiv aferent capitalului) și venituri generate din participații.

Referitor la împărțirea pe arii geografice, Grupul își desfășoară activitatea în principal în zona geografică a României.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

GRUP

						2016
MII RON	CLIENȚI CORPORATIVI	PERSOANE FIZICE	IMM	TREZORERIE	ALȚII	TOTAL
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	7.122.355	11.326.556	1.748.259	11.802.209	2.696.325	34.695.704
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-530.030	-572.663	-124.847		-7.520	-1.235.061
Total active	**6.592.325**	**10.753.893**	**1.623.412**	**11.802.208**	**2.688.805**	**33.460.643**
Total datorii	**6.475.599**	**14.792.510**	**4.387.066**	**3.597.000**	**934.561**	**30.186.736**
Capitaluri proprii	**0**	**0**	**0**	**0**	**3.273.907**	**3.273.907**
Venituri nete din dobânzi	227.205	688.285	157.322	5.396	33.896	1.112.104
Venituri nete din speze și comisioane	105.951	316.784	183.038	14.775	834	621.382
Venituri nete din tranzacționare	51.948	108.520	56.260	83.222	791	300.741
Venituri nete din investiții financiare	2.134	63.016	27.773	-85.352	213	7.784
Alte venituri operaționale	4.441	2.286	0	-2	123.683	130.408
Venituri operaționale	**391.679**	**1.178.891**	**424.393**	**18.039**	**159.417**	**2.172.419**
Cheltuieli operaționale	-96.636	-352.047	-114.244	-18.928	-56.868	-638.723
Cheltuieli salariale	-80.789	-326.655	-100.608	-18.192	-6.569	-532.813
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-53.892	-366.884	-45.307	-2	-3.184	-469.269
Câștiguri din investiții în entități ascociate și asocieri în participație	0	708	1	0	8.853	9.562
Profit înainte de impozitare	**160.362**	**134.013**	**164.235**	**-19.083**	**101.649**	**541.176**
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-91.898	-91.898
Profit net al exercițiului financiar	**160.362**	**134.013**	**164.235**	**-19.083**	**9.751**	**449.278**

GRUP

						2015
MII RON	**CLIENȚI CORPORATIVI**	**PERSOANE FIZICE**	**IMM**	**TREZORERIE**	**ALȚII**	**TOTAL**
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	6.280.854	10.827.494	1.594.781	11.318.675	2.499.615	32.521.419
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-341.895	-577.744	-105.917	0	-9.330	-1.034.886
Total active	**5.938.959**	**10.249.750**	**1.488.864**	**11.318.675**	**2.490.285**	**31.486.533**
Total datorii	**6.001.488**	**12.433.992**	**4.351.550**	**3.712.160**	**1.776.748**	**28.275.938**
Capitaluri proprii	**0**	**0**	**0**	**0**	**3.210.595**	**3.210.595**
Venituri nete din dobânzi	206.468	621.811	166.369	2.686	57.313	1.054.647
Venituri nete din speze și comisioane	101.283	340.165	171.304	16.153	1.101	630.006
Venituri nete din tranzacționare	47.419	103.790	54.810	81.605	893	288.517
Venituri nete din alte instrumente financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere	396	7.130	3.550	-6.244	3	4.835
Alte venituri operaționale	-11	-1	0	-1	27.054	27.041
Venituri operaționale	**355.555**	**1.072.895**	**396.033**	**94.199**	**86.364**	**2.005.046**
Cheltuieli operaționale	-84.714	-366.880	-116.267	-24.190	-89.107	-681.158
Cheltuieli salariale	-76.311	-322.222	-101.075	-21.941	-6.809	-528.358
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-73.487	-184.770	-26.936	0	-3.819	-289.012
Câștiguri din investiții în entități ascociate și asocieri în participație	69	1.687	198	0	1.291	3.245
Profit înainte de impozitare	**121.112**	**200.710**	**151.953**	**48.068**	**-12.080**	**509.763**
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-83.332	-83.332
Profit net al exercițiului financiar	**121.112**	**200.710**	**151.953**	**48.068**	**-95.412**	**426.431**

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

BANCĂ

						2016
MII RON	CLIENȚI CORPORATIVI	PERSOANE FIZICE	IMM	TREZORERIE	ALȚII	TOTAL
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	7.122.355	11.326.553	1.748.259	11.765.149	2.692.555	34.654.871
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-530.030	-572.663	-124.847	-1	-7.520	-1.235.061
Total active	6.592.325	10.753.890	1.623.412	11.765.148	2.685.035	33.419.810
Total datorii	6.475.599	14.792.510	4.387.066	3.597.000	943.696	30.195.871
Capitaluri proprii	0	0	0	0	3.223.939	3.223.939
Venituri nete din dobânzi	227.205	688.285	157.322	4.353	33.897	1.111.062
Venituri nete din speze și comisioane	105.399	305.390	181.579	14.775	834	607.977
Venituri nete din tranzacționare	51.948	108.520	56.260	83.114	791	300.633
Venituri nete din investiții financiare	2.134	63.016	27.773	-85.352	0	7.571
Alte venituri operaționale	4.451	2.288	0	0	141.564	148.303
Venituri operaționale	391.137	1.167.499	422.934	16.890	177.086	2.175.546
Cheltuieli operaționale	-96.523	-349.722	-113.946	-18.928	-56.867	-635.986
Cheltuieli salariale	-80.579	-322.319	-100.053	-18.192	-6.569	-527.712
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-53.892	-366.884	-45.307	-2	-3.184	-469.269
Profit înainte de impozitare	160.143	128.574	163.628	-20.232	110.466	542.579
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-90.950	-90.950
Profit net al exercițiului financiar	160.143	128.574	163.628	-20.232	19.516	451.629

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016

BANCĂ

						2015
MII RON	CLIENȚI CORPORATIVI	PERSOANE FIZICE	IMM	TREZORERIE	ALȚII	TOTAL
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	6.280.854	10.827.494	1.594.781	11.273.432	2.501.450	32.478.011
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-341.895	-577.744	-105.917	0	-9.330	-1.034.886
Total active	**5.938.959**	**10.249.750**	**1.488.864**	**11.273.432**	**2.492.120**	**31.443.125**
Total datorii	**6.001.488**	**12.433.992**	**4.351.550**	**3.712.160**	**1.785.694**	**28.284.884**
Capitaluri proprii	**0**	**0**	**0**	**0**	**3.158.241**	**3.158.241**
Venituri nete din dobânzi	206.468	621.811	166.369	1.559	57.313	1.053.520
Venituri nete din speze și comisioane	100.411	322.761	168.782	16.153	1.099	609.206
Venituri nete din tranzacționare	47.419	103.790	54.810	81.349	893	288.261
Venituri nete din alte instrumente financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere	396	7.130	3.550	-6.244	3	4.835
Alte venituri operaționale	0	0	0	0	54.120	54.120
Venituri operaționale	**354.694**	**1.055.492**	**393.511**	**92.817**	**113.428**	**2.009.942**
Cheltuieli operaționale	-84.587	-364.349	-115.900	-24.190	-89.106	-678.132
Cheltuieli salariale	-76.142	-318.873	-100.589	-21.941	-6.810	-524.355
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-73.487	-184.770	-26.936	0	-3.819	-289.012
Profit înainte de impozitare	**120.478**	**187.500**	**150.086**	**46.686**	**13.693**	**518.443**
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-80.879	-80.879
Profit net al exercițiului financiar	**120.478**	**187.500**	**150.086**	**46.686**	**-67.186**	**437.564**

39. EVENIMENTE ULTERIOARE DATEI BILANȚULUI

1. Conversia portofoliului de credite CHF la cursul de schimb aplicabil la data originării.
La 18 octombrie 2016, Parlamentul român a adoptat legea conversiei, care permite consumatorilor să transforme creditele din CHF în RON la cursul de schimb aplicabil la data originării. Câteva zile mai târziu, Guvernul a cerut Curții Constituționale să revizuiască legea. Observațiile de la Guvern au fost legate de încălcarea principiilor de aplicare retroactivă și de previzibilitate. Curtea Constituțională a concluzionat, la 7 februarie 2017, că legea este neconstituțională. Acest eveniment ulterior nu influențează calculul ajustărilor de depreciere aferente creditelor la 31 decembrie 2016, deoarece Banca nu a inclus în estimările pentru ajustări de depreciere efectul negativ al acestei legi.

2. Oferta voluntară pentru conversia creditelor ipotecare originate în CHF, cu discount de 25%.
Începând cu februarie 2017, Banca a făcut o ofertă îmbunătățită clienților săi persoane fizice, în ceea ce privește conversia în RON a portofoliului de credite ipotecare în CHF, la cursul de schimb curent. Oferta include o ștergere de 25% din principalul în sold la data conversiei și o rată a dobânzii fixă pentru următorii 5 ani, în timp ce pentru perioada rămasă dobânda este variabilă. Clienții eligibili pentru ofertă sunt cei care au dificultăți în rambursarea ratelor de credit, având un grad de îndatorare de peste 60%.

3. Legea dării în plată.
La sfârșitul lunii noiembrie 2015, Parlamentul României a adoptat legea care permite consumatorilor să stingă obligațiile asumate prin credite cu bunurile imobile aduse în garanție („Legea dării în plata"). Legea dării în plată a intrat în vigoare începând cu luna mai 2016, dar ulterior a fost revizuită de către Curtea Constituțională pentru mai multe probleme de constituționalitate. Curtea a decis, la 25 octombrie 2016, că legea este constituțională în măsura în care plata în natură se aplică în contextul impreviziunii și instanțele verifică existența impreviziunii. La 13 ianuarie 2017, motivarea Curții a fost publicată, confirmând faptul că legea poate fi aplicabilă în cazul în care impreviziunea este confirmată și, în caz afirmativ, părțile ar trebui să convină cu privire la modul de a modifica contractul de credit existent. În conformitate cu noile clarificări, o mare parte a impactului negativ din lege a fost eliminat.

Banca a luat în considerare motivarea Curții în evaluarea ajustărilor de depreciere la 31 decembrie 2016, deoarece acesta este un eveniment ulterior care ajustează rezultatul exercițiului financiar 2016.

Adrese și persoane de contact

Adrese – Grupul Raiffeisen Bank International 174
Adrese – Grupul Raiffeisen în România 177

Adrese
Grupul Raiffeisen Bank International

RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG (RBI)

Austria
Am Stadtpark 9
1030 Viena
Tel: +43-1-71 707-0
Fax: +43-1-71 707-1715
www.rbinternational.com
ir@rbinternational.com
communications@rbinternational.com

REȚEAUA BANCARĂ

Albania
Raiffeisen Bank Sh.A.
European Trade Center
Bulevardi Bajram Curri
Tirana
Tel: +355-4-23 8 100
Fax: +355-4-22 755 99
SWIFT/BIC: SGSBALTX
www.raiffeisen.al

Belarus
Priorbank JSC
V. Khoruzhey 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9090
Fax: +375-17-28 9-9191
SWIFT/BIC: PJCBBY2X
www.priorbank.by

Bosnia și Herțegovina
Raiffeisen Bank d.d.
Bosna i Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-287 100
Fax: +387-33-21 385 1
SWIFT/BIC: RZBABA2S
www.raiffeisenbank.ba

Bulgaria
Raiffeisenbank (Bulgaria) EAD
Nikola I. Vaptzarov Blvd.
Business Center EXPO 200 PHAZE III, floor 5
1407 Sofia
Tel: +359-2-91 985 101
Fax: +359-2-94 345 28
SWIFT/BIC: RZBBBGSF
www.rbb.bg

Croația
Raiffeisenbank Austria d.d.
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-1-45 664 66
Fax: +385-1-48 116 24
SWIFT/BIC: RZBHHR2X
www.rba.hr

Republica Cehă
Raiffeisenbank a.s.
Hvězdova 1716/2b
14078 Praga 4
Tel: +420-412 446 400
Fax: +420-234-402-111
SWIFT/BIC: RZBCCZPP
www.rb.cz

Ungaria
Raiffeisen Bank Zrt.
Akadémia utca 6
1054 Budapesta
Tel: +36-1-48 444-00
Fax: +36-1-48 444-44
SWIFT/BIC: UBRTHUHB
www.raiffeisen.hu

Kosovo
Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.
Rruga UÇK No. 51
10000 Pristina
Tel: +381-38-22 222 2
Fax: +381-38-20 301 130
SWIFT/BIC: RBKOXKPR
www.raiffeisen-kosovo.com

Polonia
Raiffeisen Bank Polska S.A.
Ul. Grzybowska 78
00-844 Varșovia
Tel: +48-22-347 7000
Fax: +48-22-347 7001
SWIFT/BIC: RCBWPLPW
www.raiffeisen.pl

România
Raiffeisen Bank S.A.
Calea Floreasca 246C
014476 București
Tel: +40-21-30 610 00
Fax: +40-21-23 007 00
SWIFT/BIC: RZBRROBU
www.raiffeisen.ro

Rusia
AO Raiffeisenbank
Smolenskaya-Sennaya 28
119002 Moscova
Tel: +7-495-72 1-9900
Fax: +7-495-72 1-9901
SWIFT/BIC: RZBMRUMM
www.raiffeisen.ru

Serbia
Raiffeisen banka a.d.
Djordja Stanojevica 16
11070 Belgrad
Tel: +381-11-32 021 00
Fax: +381-11-22 070 80
SWIFT/BIC: RZBSRSBG
www.raiffeisenbank.rs

Slovacia
Tatra banka, a.s.
Hodžovo námestie 3
P.O. Box 42
85005 Bratislava 55
Tel: +421-2-59 19-1000
Fax: +421-2-59 19-1110
SWIFT/BIC: TATRSKBX
www.tatrabanka.sk

Ucraina
Raiffeisen Bank Aval JSC
9, vul Leskova
01011 Kiev
Tel: +38-044-49 088 88
Fax: +38-044-295-32 31
SWIFT/BIC: AVALUAUK
www.aval.ua

COMPANII DE LEASING

Austria
Raiffeisen-Leasing
International GmbH
Am Stadtpark 3
1030 Viena
Tel: +43-1-71 707-2071
Fax: +43-1-71 707-76 2966
www.rli.co.at

Adrese
Grupul Raiffeisen Bank International

Albania
Raiffeisen Leasing Sh.a.
European Trade Center
Bulevardi Bajram Curri
Tirana
Tel: +355-4-22 749 20
Fax: +355-4-22 325 24
www.raiffeisen-leasing.al

Belarus
Raiffeisen-Leasing JLLC
V. Khoruzhey 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9394
Fax: +375-17-28 9-9974
www.rl.by

Bosnia și Herțegovina
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo
Zmaja od Bosne bb.
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-254 354
Fax: +387-33-212 273
www.rlbh.ba

Bulgaria
Raiffeisen Leasing Bulgaria OOD
32A Cherni Vrah Blvd. Fl.6
1407 Sofia
Tel: +359-2-49 191 91
Fax: +359-2-97 420 57
www.rlbg.bg

Croația
Raiffeisen Leasing d.o.o.
Radnicka cesta 43
10000 Zagreb
Tel: +385-1-65 9-5000
Fax: +385-1-65 9-5050
www.rl-hr.hr

Republica Cehă
Raiffeisen-Leasing s.r.o.
Hvezdova 1716/2b
14078 Praga 4
Tel: +420-2-215 116 11
Fax: +420-2-215 116 66
www.rl.c

Ungaria
Raiffeisen Corporate Lízing Zrt.
Akademia ut. 6
1700 Budapesta
Tel: +36-1-477 8709
Fax: +36-1-477 8702
www.raiffeisenlizing.hu

Kazahstan
Raiffeisen Leasing Kazakhstan LLP
Shevchenko Str. 146, flat 1
050008 Almaty
Tel: +7-727-378 54 30
Fax: +7-727-378 54 31
www.rlkz.at

Kosovo
Raiffeisen Leasing Kosovo
Gazmend Zajmi n.n., Sunny Hill
10000 Pristina
Phone: +381-38-22 222 2
Fax: +381-38-20 301 103
www.raiffeisenleasing-kosovo.com

Moldova
I.C.S. Raiffeisen Leasing S.R.L.
Alexandru cel Bun 51
2012 Chișinău
Tel: +373-22-27 931 3
Fax: +373-22-22 838 1
www.raiffeisen-leasing.md

România
Raiffeisen Leasing IFN S.A.
Calea Floreasca 246D
014476 București
Tel: +40-21-36 532 96
Fax: +40-37-28 799 88
www.raiffeisen-leasing.ro

Rusia
Raiffeisen-Leasing
Smolenskaya-Sennaya 28
119121 Moscova
Tel: +7-495-72 1-9980
Fax: +7-495-72 1-9901
www.raiffeisen-leasing.ru

Serbia
Raiffeisen Leasing d.o.o.
Djordja Stanojevica 16
11070 Belgrad
Tel: +381-11-220 7400
Fax: +381-11-228 9007
www.raiffeisen-leasing.rs

Slovacia
Tatra-Leasing s.r.o.
Cernyševského 50
85101 Bratislava
Tel: +421-2-59 19-3053
Fax: +421-2-59 19-3048
www.tatraleasing.sk

Slovenia
Raiffeisen Leasing d.o.o.
Letališka cesta 29a
SI-1000 Ljubljana
Tel: +386-1-241-6250
Fax: +386-1-241-6268
www.rl-sl.si

Ucraina
LLC Raiffeisen Leasing Aval
Moskovskyi Prospect 9
Build. 5 Office 101
04073 Kiev
Tel: +380-44-590 24 90
Fax: +380-44-200 04 08
www.rla.com.ua

AGENȚII ȘI REPREZENTANȚE – EUROPA

Franța
RBI Representative Office Paris
9-11 Avenue Franklin D. Roosevelt
75008 Paris
Tel: +33-1-45 612 700
Fax: +33-1-45 611 606

Germania
RBI Frankfurt Branch
Wiesenhüttenplatz 26
60 329 Frankfurt
Tel: +49-69-29 921 924
Fax: +49-69-29 921 9-22

Suedia
RBI Representative Office
Nordic Countries
Drottninggatan 89, 14th floor
11360 Stockholm
Tel: +46-8-440 5086
Fax: +46-8-440 5089

Adrese
Grupul Raiffeisen Bank International

Marea Britanie
RBI London Branch
Leaf C 9th Floor, Tower 42
25 Old Broad Street
Londra EC2N 1HQ
Tel: +44-20-79 33-8000
Fax: +44-20-79 33-8099

AGENȚII ȘI REPREZENTANȚE – – ASIA ȘI AMERICA

China
RBI Beijing Branch
Beijing International Club Suite 200, 2nd floor
Jianguomenwai Dajie 21
100020 Beijing
Tel: +86-10-65 32-3388
Fax: +86-10-65 32-5926

RBI Representative Office Zhuhai
Room 2404, Yue Cai Building
No. 188, Jingshan Road, Jida,
Zhuhai, Guangdong Province
519015, P.R. China
Tel: +86-756-32 3-3500
Fax: +86-756-32 3-3321

India
RBI Representative Office Mumbai
501, Kamla Hub, Gulmohar Road, Juhu
Mumbai – 400049
Tel: +91-22-26 230 657
Fax: +91-22-26 244 529

Coreea de Sud
RBI Representative Office Korea
#1809 Le Meilleur Jongno Town
24 Jongno 1ga
Seoul 110-888
Coreea de Sud
Tel: +82-2-72 5-7951
Fax: +82-2-72 5-7988

Singapore
RBI Singapore Branch
One Raffles Quay
#38-01 North Tower
Singapore 048583
Tel: +65-63 05-6000
Fax: +65-63 05-6001

SUA
RB International Finance (USA) LLC
1133 Avenue of the Americas,
16th Floor
10036 New York
Tel: +1-212-84 541 00
Fax: +1-212-94 420 93

RZB Austria Representative Office
New York
1133 Avenue of the Americas,
16th Floor
10036 New York
Tel: +1-212-59 3-7593
Fax: +1-212-59 3-9870

Vietnam
RBI Representative Office
Ho Chi Minh City
35 Nguyen Hue Str.
Harbour View Tower
Room 601A, 6th Floor, Dist 1
Ho Chi Minh City
Tel: +84-8-38 214 718,
+84-8-38 214 719
Fax: +84-8-38 215 256

RAIFFEISEN ZENTRALBANK ÖSTERREICH AG

Austria
Am Stadtpark 9
1030 Viena
Tel: +43-1-26 216-0
Fax: +43-1-26 216-1715
www.rzb.at

Adrese
Grupul Raiffeisen în România

RAIFFEISEN BANK
Administrația Centrală
Calea Floreasca 246C
014476 București
Tel: +40-21-306 10 00
Fax: +40-21-230 07 00
E-mail: centrala@raiffeisen.ro
http://www.raiffeisen.ro

REȚEAUA DE CENTRE RETAIL

Regiunea Retail
Banat-Crișana

Grigore T. Popa 81, Et. 1
Timișoara
Tel: +40-256-703 539
Fax: +40-256-242 281
Contact: Emil Eșanu
emil.esanu@raiffeisen.ro

Grup Retail 1
Contact: Florina Iordan
florina-raduta.iordan@raiffeisen.ro

Agenția Timișoara
Coriolan Brediceanu 10, corp B
Timișoara
Tel: +40-256-703 500
Fax: +40-256-227 659
Contact: Radu Boantă
radu-dalibor.boanta@raiffeisen.ro

Grup Retail 2
Contact: Gabriel Jurescu
gabriel.jurescu@raiffeisen.ro

Agenția Reșița
Piața 1 Decembrie 1918 nr. 4
Reșița, jud. Caraș-Severin
Tel: +40-255-703 500
Fax: +40-255-212 278
Contact: Gheorghe Ciorbă
gheorghe.ciorba@raiffeisen.ro

Grup Retail 3
Contact: Raul-Dan Marian
raul-dan.marian@raiffeisen.ro

Agenția Arad
Andrei Șaguna 1-3
Arad
Tel: +40-257-703 510
Fax: +40-257-211 860
Contact: Mihaela Moisă
mihaela.moisa@raiffeisen.ro

Grup Retail 4
Contact: Codruța-Liana Trif
codruta-liana.trif@raiffeisen.ro

Agenția Bihor
Nufărului 30
Oradea
Tel: +40-259-703 513
Fax: +40-259-406 810
Contact: George Silaghi
george.silaghi@raiffeisen.ro

Grup Retail 5
Contact: Iuliana Lomonar
iuliana.lomonar@raiffeisen.ro

Agenția Deva
Blvd. Decebal, bloc 5 (5A)
Deva, jud. Hunedoara
Tel: +40-254-703 501
Fax: +40-254-213 009
Contact: Octavian Lugojan
octavian.lugojan@raiffeisen.ro

Agenția Alba
Piața Iuliu Maniu 4,
Spațiu comercial II,
Alba Iulia
Tel: +40-258-703 501
Fax: +40-258-812 328
Contact: Florin-Mihai Magda
florin-mihai.magda@raiffeisen.ro

Regiunea Retail
Transilvania

Harmanului 24,
Zonele A, B și C
Brașov
Tel: +40-268-308 350
Fax: +40-268-703 502
Contact: Kalman Szecsi
kalman.szecsi@raiffeisen.ro

Grup Retail 6
Contact: Norbert-Istvan Kiss
norbert-istvan.kiss@raiffeisen.ro

Agenția Satu Mare
Piața Libertății 11
Satu Mare
Tel: +40-261-703 501
Fax: +40-261-714 591
Contact: Crina Domuta
crina.domuta@raiffeisen.ro

Agenția Zalău
Unirii 19
Zalău, jud. Sălaj
Tel: +40-260-703 501
Fax: +40-260-606 320
Contact: Ioan-Adrian Crișan
ioan-adrian.crisan@raiffeisen.ro

Grup Retail 7
Contact: Manuela Vlasin
manuela.vlasin@raiffeisen.ro

Agenția Bistrița
Liviu Rebreanu 51
Bistrița
Tel: +40-263-703 500
Fax: +40-263-217 150
Contact: Sabin-Nistor Moldovan
sabin-nistor.moldovan@raiffeisen.ro

Agenția Maramureș
B-dul Unirii 8-10
Baia Mare
Tel: +40-262-703 500
Fax: +40-262-226 170
Contact: Ioana-Dana Bîrlea
ioana-dana.birlea@raiffeisen.ro

Grup Retail 8
Contact: Oana Radu
oana-delia.radu@raiffeisen.ro

Agenția Cluj
Aviator Bădescu 1
Cluj-Napoca
Tel: +40-264-703 500
Fax: +40-264-595 413
Contact: Ioana Plăiaș
ioana.plaias@raiffeisen.ro

Adrese
Grupul Raiffeisen în România

Grup Retail 9
Contact: Corneliu Dacian Țiplea
corneliu-dacian.tiplea@raiffeisen.ro

Agenția Târgu Mureș
Gheorghe Doja 64-68
Târgu Mureș, jud. Mureș
Tel: +40-265-703 500
Fax: +40-265-261 009
Contact: Erika-Klara Zolyomi
erika-klara.zolyomi@raiffeisen.ro

Grup Retail 10
Contact: Oligia Dobrin
oligia.dobrin@raiffeisen.ro

Agenția Sibiu
Piața Aurel Vlaicu 9
Sibiu
Tel: +40-269-703 500
Fax: +40-269-213 297
Contact: Paula Bozdog
paula.bozdog@raiffeisen.ro

Grup Retail 11
Contact: Laszlo-Zoltan Benedek
laszlo-zoltan.benedek@raiffeisen.ro

Agenția Miercurea Ciuc
Kossuth Lajos 20, bl. 27
Miercurea Ciuc, jud. Harghita
Tel: +40-266-703 500
Fax: +40-266-371 779
Contact: Silviu Drăghici
silviu.draghici@raiffeisen.ro

Agenția Sfântu Gheorghe
1 Decembrie 1918 nr. 33-37
Sfântu Gheorghe, jud. Covasna
Tel: +40-267-703 500
Fax: +40-267-352 600
Contact: Arnold-Csaba Balint
arnold-csaba.balint@raiffeisen.ro

Grup Retail 12
Contact: Daniela Fulop
daniela.fulop@raiffeisen.ro

Agenția Brașov
Harmanului 24, Zonele A-C
Brașov
Tel: +40-268-703 500
Fax: +40-268-547 791
Contact: Marius Nica
marius.nica@raiffeisen.ro

Regiunea Retail Moldova

Nicolae Bălcescu 2
Buzău
Tel: +40-238-703 500
Fax: +40-238-720 522
Contact: Aurel Stoica
aurel.stoica@raiffeisen.ro

Grup Retail 13
Contact: Gabriela Pîrvescu
gabriela.pirvescu@raiffeisen.ro

Agenția Buzău
Nicolae Bălcescu 2
Buzău
Tel: +40-238-703 500
Fax: +40-238-720 523
Contact: Aurora-Camelia Radu
aurora-camelia.radu@raiffeisen.ro

Agenția Vrancea
Bulevardul Unirii 28
Focșani, jud. Vrancea
Tel: +40-237-703 500
Fax: +40-237-217 460
Contact: Cătălin Pruteanu
catalin.pruteanu@raiffeisen.ro

Grup Retail 14
Contact: Cornelia Prigoreanu
cornelia.prigoreanu@raiffeisen.ro

Agenția Bacău
Dumbrava Roșie 2
Bacău
Tel: +40-234-703 500
Fax: +40-234-206 424
Contact: Ionica-Anișoara Sobea
ionica-anisoara.sobea@raiffeisen.ro

Agenția Vaslui
Ștefan cel Mare,
bl. 94, sc. C, D, 2-4
Vaslui
Tel: +40-235-703 500
Fax: +40-235-315 718
Contact: Ciprian Penișoară
ciprian.penisoara@raiffeisen.ro

Grup Retail 15
Contact: Mircea-Bogdan Babici
mircea-bogdan.babici@raiffeisen.ro

Agenția Iași
Anastasie Panu 31
Iași
Tel: +40-232-703 500
Fax: +40-232-215 958
Contact: Cornel-Emanuel Scripcă
cornel-emanuel.scripca@raiffeisen.ro

Grup Retail 16
Contact: Sorin Potolea
sorin.potolea@raiffeisen.ro

Agenția Neamț
Piața Ștefan cel Mare 3
Piatra Neamț, jud. Neamț
Tel: +40-233-703 500
Fax: +40-233-212 287
Contact: Milica Loghin
milica.loghin@raiffeisen.ro

Grup Retail 17
Contact: Dan Jităreanu
dan.jitareanu@raiffeisen.ro

Agenția Suceava
Blvd. George Enescu 16
Suceava
Tel: +40-230-703 500
Fax: +40-230-207 331
Contact: Gabriela-Lorena Șerban
gabriela-lorena.serban@raiffeisen.ro

Agenția Botoșani
Calea Națională 68
Botoșani
Tel: +40-231-703 500
Fax: +40-231-514 296
Contact: Lăcrămioara Fântu
lacramioara.fantu@raiffeisen.ro

Adrese
Grupul Raiffeisen în România

Regiunea Retail
Dunărea-Marea Neagră

Calea Călărașilor 34
Brăila
Tel: +40-239-606 120
Fax: +40-239-615 161
Contact: Daniel Lascu
daniel.lascu@raiffeisen.ro

Grup Retail 18
Contact: Adriana Țiolan
adriana.tiolan@raiffeisen.ro

Agenția Galați
Brăilei 85, corp adiacent,
Bl. BR5A, zona A
Galați
Tel: +40-236-703 500
Fax: +40-236-460 180
Contact: Daniela Manciulea
daniela.manciulea@raiffeisen.ro

Grup Retail 19
Contact: Otilia Trandafirosu
otilia.trandafirosu@raiffeisen.ro

Agenția Tulcea
Griviței 19
Tulcea
Tel: +40-240-703 500
Fax: +40-240-516 972
Contact: Amalia Dinu
amalia.dinu@raiffeisen.ro

Agenția Brăila
Calea Călărașilor 34
Brăila
Tel: +40-239-703 500
Fax: +40-239-615 161
Contact: Marioara Stoian
marioara.stoian@raiffeisen.ro

Grup Retail 20
Contact: Angelo-Florin Andrei
angelo-florin.andrei@raiffeisen.ro

Agenția Călărași
București 111
Călărași
Tel: +40-242-703 500
Fax: +40-242-312 438
Contact: Ileana Flueraș
ileana.flueras@raiffeisen.ro

Agenția Ialomița
Chimiei 13
Slobozia, jud. Ialomița
Tel: +40-243-703 500
Fax: +40-243-230 877
Contact: Ana Zahiu
ana.zahiu@raiffeisen.ro

Grup Retail 21
Contact: Sorin-Adrian Vasiliu
sorin-adrian.vasiliu@raiffeisen.ro

Agenția Giurgiu
Vlad Țepeș 20
Giurgiu
Tel: +40-246-703 500
Fax: +40-246-211 885
Contact: Elena Osman
elena.osman@raiffeisen.ro

Agenția Teleorman
Av. Al. Colfescu 63
Alexandria, jud. Teleorman
Tel: +40-247-703 500
Fax: +40-247-317 423
Contact: Mărioara Vidrighin
marioara.vidrighin@raiffeisen.ro

Grup Retail 22
Contact: Mariana Barde
mariana.barde@raiffeisen.ro

Agenția Constanța
Alexandru Lăpușneanu 163C
Constanța
Tel: +40-241-703 500
Fax: +40-241-610 697
Contact: Florina Preduț
florina.predut@raiffeisen.ro

Grup Retail 23
Contact:
Cecilia-Carmen Goldan-Gheorghiu
cecilia-carmen.goldan-gheorghiu@raiffeisen.ro

Agenția Trocadero
Alexandru Lăpușneanu 89,
bl. LE 33
Constanța
Tel: +40-241-703 860
Fax: +40-241-611 396
Contact: Adrian Iordan
adrian.iordan@raiffeisen.ro

Regiunea Retail
Țara Românească

Calea Floreasca 246C
București
Tel: +40-21-306 10 00
Fax: +40-21-230 07 00
Contact: Sandi Țăranu
sandi.taranu@raiffeisen.ro

Grup Retail 24
Contact: Victor Iosifescu
victor.iosifescu@raiffeisen.ro

Agenția Prahova
Constantin Dobrogeanu-Gherea
nr. 1A, bl. D, și nr. 1B, bl. E
Ploiești, jud. Prahova
Tel: +40-244-703 500
Fax: +40-244-526 329
Contact: Oana-Camelia Marin
oana-camelia.marin@raiffeisen.ro

Grup Retail 25
Contact: Iulian-Robert Diaconu
iulian-robert.diaconu@raiffeisen.ro

Agenția Târgoviște
Blvd. Mircea cel Bătrân 8,
Zona A, et. 1
Târgoviște, jud. Dâmbovița
Tel: +40-245-703 500
Fax: +40-245-606 160
Contact: Ioana-Cristina Tamaș
ioana-cristina.tamas@raiffeisen.ro

Grup Retail 26
Contact: Ștefan-Cosmin Cazan
stefan-cosmin.cazan@raiffeisen.ro

Agenția Argeș
Str. Craiovei 42
Pitești, jud. Argeș
Tel: +40-248-703 500
Fax: +40-248-217 899
Contact: Elena-Cornelia Stan
elena-cornelia.stan@raiffeisen.ro

Adrese
Grupul Raiffeisen în România

Grup Retail 27
Contact: Cristina-Maria Olteanu
cristina-maria.olteanu@raiffeisen.ro

Agenția Vâlcea
Știrbei Vodă 2, bl. T1
Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
Tel: +40-250-703 500
Fax: +40-250-702 324
Contact: Ioan-Sergiu Andronie
ioan-sergiu.andronie@raiffeisen.ro

Retail Group 28
Contact: Miron Gheorghe Crețan
miron-gheorghe.cretan@raiffeisen.ro

Agenția Dolj
Sfântu Dumitru 8
Craiova, jud. Dolj
Tel: +40-251-703 506
Fax: +40-251-533 333
Contact: Mihai Iliescu
mihai.iliescu@raiffeisen.ro

Grup Retail 29
Contact: Claudiu Manda
claudiu.manda@raiffeisen.ro

Agenția Olt
Basarabilor 2
Slatina, jud. Olt
Tel: +40-249-703 501
Fax: +40-249-414 214
Contact: Iulia-Cristina Stavre
iulia-cristina.stavre@raiffeisen.ro

Grup Retail 30
Contact: Nicolae Teodorescu
nicolae.teodorescu@raiffeisen.ro

Agenția Gorj
Tudor Vladimirescu 17
Târgu Jiu, jud. Gorj
Tel: +40253 703 500
Fax: +4 0253 206 324
Contact: Valentina Cioroianu
valentina.cioroianu@raiffeisen.ro

Agenția Mehedinți
Blvd. Tudor Vladimirescu 125-127,
Drobeta-Turnu Severin, jud.
Mehedinți
Tel: +40-252-703 500
Fax: +40-252-312 190
Contact: Rareș Meca
rares.meca@raiffeisen.ro

Regiunea Retail
București

Grigore Alexandrescu 4A
București
Tel: +40-21-209 14 35
Fax: +40-21-316 79 03
Contact: Sorin Mirea
sorin.mirea@raiffeisen.ro

Grup Retail 31
Contact: Ionuț Mânatu
ionut.manatu@raiffeisen.ro

Agenția București
Grigore Alexandrescu 4A
București
Tel: +40-21-209 36 14
Fax: +40-21-316 86 63
Contact: Floriana Angelescu
floriana.angelescu@raiffeisen.ro

Grup Retail 32
Contact: Petruț Milu
petrut.milu@raiffeisen.ro

Agenția Dorobanți
Piața Dorobanților 1
București
Tel: +40-21-370 02 60
Fax: +40-21-230 13 90
Contact: Raluca Bradin
raluca.bradin@raiffeisen.ro

Grup Retail 33
Contact: Daniela Săvulescu
daniela.savulescu@raiffeisen.ro

Agenția Brătianu
Lipscani 90A
București
Tel: +40-21-370 10 00
Fax: +40-21-319 39 54
Contact: Lucian-Bogdan Ambroze
lucian-bogdan.ambroze@raiffeisen.ro

Grup Retail 34
Contact: Bogdan-Valentin Tănase
bogdan-valentin.tanase@raiffeisen.ro

Agenția Vitan
Piața Alba Iulia 1
București
Tel: +40-21-370 30 00
Fax: +40-21-320 00 87
Contact: Cristina Matianu
cristina.matianu@raiffeisen.ro

Grup Retail 35
Contact: Gheorghița Baciu
gheorghita.baciu@raiffeisen.ro

Agenția Victoria (Smârdan)
Calea Victoriei 21, corp B
București
Tel: +40-21-370 20 00
Fax: +40-21-310 12 25
Contact: Mihaela Manatu
mihaela.manatu@raiffeisen.ro

Grup Retail 36
Contact: Claudia Cristea
claudia.cristeau@raiffeisen.ro

Agenția Crângași
Calea Crângași 12
București
Tel: +40-21-370 02 40
Fax: +40-21-220 51 31
Contact: Alin Chiriac
alin.chiriac@raiffeisen.ro

Adrese
Grupul Raiffeisen în România

REȚEAUA DE CENTRE CORPORATISTE

Centrul Regional Corporații Argeș
Calea Craiovei 42
110218 Pitești, jud. Argeș
Tel: +40-248-703 500
Fax: +40-248-217 899
Contact: Ion Popescu
ion.popescu-ag@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporații Brașov
Harmanului 24, Zonele A-C,
et. P, I și II
500222 Brașov
Tel: +40-268-308.350
Fax: +40-268-703.502
Contact: Adrian Nechita
adrian.nechita@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporații București 1
Calea Floreasca 246D
014476 București
Tel: +40-21-306 20 00
Fax: +40-21-312 01 62
Contact: Laura Ionescu
laura.ionescu@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporații București 2
Grigore Alexandrescu 4A
010625 București
Tel.: +40-21-209 14.35
Fax: +40-21-316 79 03
Contact: Laura Metea
laura.metea@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporații Cluj
Aviator Bădescu 1
400082 Cluj-Napoca
Tel.: +40-264-703 500
Fax: +40-264-595 413
Contact: Magda Palfi-Tirău
magda-eugenia.palfi-tirau@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporații Constanța
Al. Lăpușneanu163C
900412 Constanța
Tel: +40-241-703 500
Fax: +40-241-610 697
Contact: Sorin Suciu
sorin.suciu@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporații Iași
Ag. Palas: Palat, 3E,
Ansamblul Palas
etaj P, 1, sc. Corp E2
700032 Iași
Tel: +40-232-703 960
Fax: +40-232-260 662
Contact: Mihai Iosif
mihai.iosif@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporații Timiș
Grigore T. Popa 81
et. 1, ap. SAD 3,
300291 Timișoara
Tel: +40-256-703.539
Fax: +40-256-242 281
Contact: Emil Eșanu
emil.esanu@raiffeisen.ro

RAIFFEISEN BANK – REPREZENTANȚA MOLDOVA

Oficiul reprezentativ
Alexandru cel Bun 51
2012 Chișinău, Moldova
Tel: +37-322-27 93 31
Fax: +37-322-22 83 81
office@raiffeisen.md

GRUPUL RAIFFEISEN ÎN ROMÂNIA

Raiffeisen Asset Management
Calea Floreasca 246D
014476 București
Tel.: +40-21-306 17 11
Fax: +40-21-312 05 33
Contact: Răzvan Szilagyi
razvan.szilagy@raiffeisen.ro

Raiffeisen Banca pentru Locuințe
Calea Floreasca 246D
014476 București
Tel: +40-21-233 30 00
Fax: +40-21-232 23 19
Contact: Aurelia Cionga
aurelia.cionga@railoc.ro

Raiffeisen Leasing
Calea Floreasca 246D
014476 București
Tel: +40-21-365 32 96
Fax: +40-37-287 99 88
Contact: Felix Daniliuc
felix.daniliuc@raiffeisen-leasing.ro

Echipa de proiect

ECHIPA EDITORIALĂ:
Corina Vasile, Carmen Dimitruc, Alice Papa

Raportul Anual al Raiffeisen Bank este disponibil online pe
https://www.raiffeisen.ro/despre-noi/guvernanta-corporativa/rapoarte-anuale
în limba română și limba engleză.

Mulțumim tuturor colegilor care au contribuit la realizarea acestui Raport Anual și Publicator Media pentru colaborare.